דבר

יום שישי, ט"ו בסיון תשמ"ז, 12 ביוני 1987 • גליון 19142
היום 64 עמודים כולל דבר־השבוע • המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

היום בדבר
גוש אמונים, צה"ל, פרעות דהיישה / עמוס עוז, חגי אשר, אמיר אורן, טובה צימוקי, אוריאל בן־עמי, חיים גורי, מנחם פרומן, שמעון וייס. השפה היא המולדת / דני רובינשטיין. גורבאצ'וב אמנון סלע. עוף הרקורד / ש. אבק. עשינו עסק / דרור שרביט. סדרות חדשות – עם עובד, כתר, זב"מ / כרמית גיא, אבירמה גולן, נעה גל. „משא" לספרות ולאמנות.

מזג האויר
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 16–27, רמת־הגולן: 15–31, נהריה: 17–28, צפת: 15–28, חיפה: 18–27, טבריה: 18–34, נצרת: 17–27, עפולה: 17–30, שומרון: 16–29, תל־אביב: 18–26, נתב"ג: 16–28, יריחו: 18–36, עזה: 18–26, באר־שבע: 16–32, אילת: 23–28.

הידרדרות חמורה בשלטון החוק, מזהיר הנשיא הרצוג

„הגענו לשלב המסוכן ביותר של ערעור על סמכות המדינה – מסייעים לטרור"

(עו). – „הליקויים הקיימים בשלטון החוק בישראל מחייבים פעולה נמרצת בתחומים שונים, מאחר שההידרדרות החמורה במישור זה הגיעה לשלב המסוכן ביותר, אף של הרמת יד על חיילי צה"ל ו'פעולות תגמול' נגד אוכלוסיה אזרחית ללא אבחנה" – אמר אמש נשיא המדינה חיים הרצוג, בהופעתו בטקס חלוקת תעודות בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב.

הנשיא הוסיף, כי מעשים אלו ואחרים הם חמורים ביותר הראויים להוקעה ולכל מילות הגנאי. אין זו רק עבירה על החוק, אלא שלילת סמכותה של המדינה וסיוע ישיר לאירגוני הטירור ולאויבינו, השואפים להוכיח כי דו קיום בשלום אינו אפשרי תחת שלטון ישראל. „כוח" – התריע הנשיא – „אך נוצר מצב בו פורעי החוק בשני הצדדים מערערים במעשיהם על סמכותה של המדינה ותותרים תחת שלטונה".

מר הרצוג התייחס גם לבעייתיות שבסוגיית דיני המלכות ועניני ההלכה ואמר: „חכמינו קבעו את הכלל 'דינא דמלכותא דינא', אך למרבה הצער, יש במקומותינו בשנים האחרונות תופעה מסוכנת – של אנשים, מהם המתהדרים באיצטלא של דת ישראל, העושים דין לעצמם ופועלים בדרכים אלימות תוך הפקעת סמכותה של המדינה וסמכות הרשויות המוסמכות".

מר הרצוג ציין, שבהזדמנות זאת אין בכוונתו להשמיע את שבחי המערכת המשפטית במדינת ישראל, אלא להתריע על פגימות, על פרצות ועל סכנות לשלטון החוק במדינתנו. לדבריו, אין נודעה ברורה של כיבוד החוק במדינת ישראל בעניינים שבין אזרח לרשות. הנשיא ציין: „בדיון בנושא שלטון החוק שערכתי בבית הנשיא לפני כשנה ורבע, הצהיר היועץ המשפטי דאז, פרופסור זמיר, כי אין כמעט אכיפה של החוקים האדמיניסטרטיביים במדינה. המפקח הכללי של המשטרה דאז טען כי אין לו די כוח אדם לטפל בבעיות החמורות הקיימות: פשע, רצח, סמים, פעולות נגד מחבלים וכו', כך שלא ניתן כלל להקציב כוח אדם לאכיפת החוק האדמיניסטרטיבי".

„לדעתי", אמר הנשיא, „בחברה תקינה חייבות היו הצהרות אלה לעורר סערה, כי בסופו של דבר חוקים אדמיניסטרטיביים נוגעים לכל אזרח ואזרח, אך התוצאה היתה קול דממה דקה".

הנשיא הוסיף, כי „בגלל התנאים החומריים והמצוקים שאליהם נקלעה המערכת המשפטית שלנו, משלמים אנחנו מחיר יקר בפגיעה חמורה ומתמשכת בשלטון החוק במדינה".

(המשך בעמ' 2)

גוש־אמונים יגיש לממשלה תוכנית לשינוי מצב הביטחון

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

מזכירות גוש אמונים החליטה לאחר דיון מחר, כי הממשלה בלבד הבוחנת הבטחון הם המפריעים על נושא הביטחון.

כמו כן החליטה מזכירות גוש אמונים שלא לגנות את אירועי דהיישה במוצאי שבת שעבר עד שיבוררו באופן סופי. דובר גוש אמונים נעם ארנון מסר לסופר „דבר", „יש לשאוף שכוחות הבטחון ימלאו את האחריות המוטלת עליהם במלואה. אם לא, אז יש לפעול באופן ציבורי לבטחון מלא בארץ".

נעם ארנון מסר שבישיבת גוש אמונים נתגלו חילוקי דעות, אם יש להפגין בשטח מול הערבים במקרים של הפרות סדר או האם יש להפגין מול משרדי הממשלה. הוא מסר שלא נתקבלה הכרעה בנושא זה.

גוש אמונים החליט גם להקים ועדת בטחון שתגיש תוכנית לממשלה לדרישות לשינוי מצב הבטחון באיזור תוך מתן המלצה לדרישה להעמיד את עונשי ההרתעה והגירוש של מפירי סדר ערבים בשטחים.

כמו כן החליט גוש אמונים, כי בתוך החודשים יוקמו שני ישובים חדשים „אבני־חפץ", באיזור כביש חוצה שומרון, ו„עשהאל", בדרום הר חברון, שיוקמו ע"י תנועת אמנה התנועה המיישבת של גוש אמונים.

המועצה המקומית קריית־ארבע קיבלה שלשום החלטה המגנה את ראש המועצה שלום ואך על סגינה את ההתפרעות בדהיישה. ההחלטה התקבלה ברוב של 6 נגד 3 ובהכרעת סיעת „כך" במקום.

בהחלטת מועצת קריית־ארבע נדרש ראש המועצה לחזור בו ואף הוזהר שלא לגנות עוד מקרים דומים בעתיד. בהחלטת מועצת קריית־ארבע נאמר: „כל מי שהיה במוצאי שבת בדהיישה מילא שליחות ציבורית ממדרגה ראשונה ואסור להתנער מפעולתו, אדרבה, יש להגיש לו סיוע רוחני וחומרי", נאמר בהחלטת מועצת קריית־ארבע.

ראש המועצה הדתית בקריית־ארבע עמרם יפרח, נתקבל אתמול ביין ובפרחים לאחר ששוחרר ממעצרו. יפרח הציג אליבי שלא נכח בדהיישה במוצאי שבת. הבוקר צפוי שחרורם של רוב העצורים מקריית־ארבע החשודים בהתפרעות בדהיישה. פרקליטות המדינה מתקשה להגיש כתבי אישום נגד כל העצורים לאחר שחיילי צה"ל התקשו לזהות אותם במסדרי הזיהוי שנערכו להם לאחר מעצרם.

עם זאת, יוגשו כתבי אישום נגד אחדים מן העצורים שהודו כבר במשטרה על ידוי אבנים במוצאי שבת בדהיישה. המינהל האזרחי השלים אתמול את תיקון הנזקים במחנה הפליטים דהיישה. העוצר הוסר ממחנה הפליטים לאחר שהושלמה גם הרחבת הגדר בפתח המחנה לכל אורכו.

חיבוקים ונשיקות בבודאפשט וצווי זימון לחקירה – בישראל

ההסכמה במפגש: אש"ף הנציג הלגיטימי של הפלשתינים

חבר הכנסת של חד"ש צ'ארלי ביטון (משמאל), ראש המשלחת הישראלית לבודאפשט וחבר הוועד המרכזי של „פתח" אבו־עבאס (מימין) מתחבקים בתום מסיבת העיתונאים המשותפת שלהם, לאחר המפגש הראשון שקיימה אתמול המשלחת הישראלית עם אישים רמי־דרג של אש"ף (צילום: א.פ.)

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

המשטרה תזמן בכל הנראה לחקירה את 22 חברי משלחת השמאל הישראלי שיצאו להונגריה למפגש עם נציגי אש"ף ובראשם מחמוד עבאס ועבד אל־רזאק אל־יחיה.

מפכ"ל המשטרה דוד קראוס יבדוק עם היועץ המשפטי לממשלה אם יש לנקוט צעדים משפטיים נגד חברי משלחת השמאל בהתאם לתיקון לפקודה למניעת טרור, האוסר על מפגשים עם אנשי ארגוני טרור. העונש הצפוי למי שעובר על חוק זה הוא עד 3 שנות מאסר. ככל הנראה יוגשו למשתתפי המפגש עם רדתם מהמטוס זימונים לחקירה משטרתית.

בימים אלו נפתח משפטם של חברי משלחת השמאל שיצאו למפגש עם אנשי אש"ף ברומניה בנובמבר אשתקד.

(עש"ה). – אתמול ב־10 בבוקר, לפי שעון בודאפשט, נפתח באולם הקונגרסים, המיועד לפגישות חשובות מאוד, המיפגש בין משלחת אש"ף, בראשות חבר הועד־הפועל מחמוד עבאס (אבו מאזן) לבין המשלחת הישראלית, בראשות ח"כ צ'רלי ביטון.

המשלחות ישבו משני הצדדים ופתח את המיפגש הפומבי, לעיני מאות עתונאים מכל רחבי העולם. חבר הועד־הפועל של אש"ף אבו מאזן, בירך את המשלחת הישראלית שגילתה אומץ לב ובאה לפגישה עם

(המשך בעמ' 2)

מרגרט תאצ'ר ובעלה מנופפים לאות ניצחון. (צילום: אי־פי)

בריטניה אמרה לתאצ'ר „כן" – בפעם שלישית

אמש עדיין לא היה ברור אם זכו השמרנים ברוב מוחלט

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").

על־פי שאלונים עליהם ענו מצביעים אחרי שיצאו מן הקלפי, נקבעו התחזיות של תחנות הטלוויזיה בבריטניה הלן:

על־פי תחזית של רשת הטלוויזיה העצמאית שכללה 20 אלף נשאלים יזכו השמרנים ב־[illegible] מושבים בפרלמנט, הלייבור ב־243, והאליאנס (ליברלים – סוציאל־דמוקרטים) ב־24 והשאר ב־24.

[illegible] רוב של 68 מקומות [illegible] ב־1983, [illegible] ב־1979.

על־פי תחזית הבי.בי.סי. המבוססת על 4,500 מצביעים יזכו השמרנים ב־338 מקומות, הלייבור ב־261, האליאנס ב־26 מקומות והשאר ב־25.

עד גמר ספירת הקולות יתברר האם יזכה תאצ'ר ברוב מוחלט או „הנג פרלמנט" – פרלמנט בו אין לאף אחת מהמפלגות רוב מוחלט.

תאצ'ר הגיעה האחרונה בין מנהיגי המפלגות אל הקלפי. היא ובעלה דניס הגיעו מדאונינג סטריט במכונית הדיימלר המשוריינת אל תחנת הקלפי שלהם ליד שער האקינגטון במרכז לונדון בשעה 10 בבוקר.

תאצ'ר סירבה לצפות את התוצאה ואמרה בחיוך „יש לי תקוה ואמונה". את מרבית היום בילתה תאצ'ר באזור פינצ'לי בצפון לונדון, בו היא מייצגת את השמרנים. „אנו מקוים שתהיה לנו מסיבת [illegible] עלי לחשות החידה", אמרה.

[illegible] הגיע לקלפי [illegible] לפני פתיחת הקלפיות ב־7 בבוקר. אשתו, שהיא אזרחית אמריקאית לא השתתפה בבחירות. שותפו, מנהיג הליברלים דייויד סטיל בחר לנוח יחד עם משפחתו בביתו שליד הגבול הסקוטי. הוא הביע שמחתו על שיום הבחירות הגיע והוסיף, כי הבחירות הן מאבק על דעות ולא משאלי דעת קהל.

ניל קינוק ואשתו הגיעו לתחנת הקלפי בדרום

(המשך בעמ' 2)

אין החלטה רשמית ב„עבודה" על משאל־עם – מבהיר ברעם

מאת עליזה הלך, כתבת „דבר" לענייני מפלגות

„אין שום החלטה של שום גוף מפלגתי בעד משאל־עם", הבהיר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בישיבת לשכת המפלגה.

ח"כ ברעם מצא להדגיש עניין זה מפני שבראיון לטלוויזיה, במסגרת השידורים הערביים, אמר אתמול השר גד יעקבי, כי בקרוב תוגש לכנסת הצעת־חוק, חד־פעמית, למשאל־עם שיכריע בסוגיית קידום השלום באמצעות ועידה בינלאומית. השר יעקבי הרחיק־לכת יותר משר החוץ שמעון פרס, שהודיע השבוע, כי הרעיון של משאל־עם נתון עתה בבדיקה.

מבצע הסברה: אמור לבלום את השלום

בישיבת הלשכה הוצג הנושא של מבצע הסברה לקידום יוזמת השלום, שמפלגת העבודה תפתח בו בעוד כשבוע. המבצע נועד להסברת פנים, בתוך המפלגה, ולהסברת חוץ לציבור.

המבצע הרחב, ששיאו יהיה ב־27 בחודש, יכלול דוכנים ברחוב, החתמה על עצומה, מידבקות למכוניות ופעולות הסברה שישתתפו בהם פעילים רבים.

(ע). – השר גד יעקבי אמר ביום

(המשך בעמ' 2)

רוב בל"ע להקמת גוש מרכז בבחירות הבאות

מאת עליזה הלך והנה מאיר, סופרות „דבר"

בוועידת המפלגה הליבראלית העצמאית התגבש אתמול רוב סביב עמדתם של ראשי המפלגה משה קול ויצחק ארצי, על הקמת גוש ליבראלי בבחירות הבאות.

אף שהיו בין מצדדי ההינתקות ממפלגת העבודה כאלה שביקשו לשבוע שהגוש המרכזי יכלול רק את „שינוי" ול"ע, גברה העמדה המחייבת גם את שותפותו של „המרכז הליבראלי" במערך המרכזי.

ועידת ל"ע, שהתכנסה ליום דיונים במלון בנתניה, סערה כמה פעמים במהלך הישיבה הממושכת. בשעות הבוקר התפתח „בה דין ודברים סביב סוגיית הקדמת הבחירות ועמדתה של המפלגה אם הסוגיה תיהפך לאקטואלית.

ח"כ ארצי סבר, שבגלל השתייכותו לסיעת המערך, שמטעמה קיבל מושב בכנסת, עליו לקבל מרות של סיעת המערך. לעומתו היו שטענו, כי ל"ע צריכה להתנגד להקדמת הבחירות, וכי עמדת המפלגה מחייבת את נציגה בכנסת.

הסוגיה הזאת, כמו גם שאלות ההליכה לגוש מרכזי והפיכת הוועידה למרכז, העמדה להצבעה חשאית. סדרי ההצבעה היו מוקד לסערה נוספת, שהתחוללה בוועידה בשעות הערב. המצדדים בהצבעה חשאית איימו שיעזבו את הוועידה אם לא תתקיים.

„יצויין, כי דור ההמשך של המפלגה הליבראלית היווה אתמול לשון מאזניים בהכרעות השונות. הוא העביר את תמיכתו לעמדת ארצי וקול והבריע את. הכף בביזון של היגתקות ממפלגת העבודה והליכה בגוש מרכזי.

הסערה בוועידה

הוועידה ה־11 של המפלגה הליבראלית העצמאית (ל"ע) בהשתתפות 101 צירים נערכה אתמול במלון „גולדאר" בנתניה. סערת רוחות פרצה בוועידה לפני ההצבעה על שלוש הצעות החלטות פוליטיות. גוש בני המושבים והקיבוצים דרשו הצבעה חשאית. שאר הצירים דרשו הצבעה גלויה. אב בית הדין של המפלגה הליברלית העצמאית מר קלמנסינובסקי הציע לערוך הצבעה בין הצירים לגבי הצעה זו.

במשך כשעה ורבע נספרו הצירים הדורשים הצבעה חשאית ואלה הדורשים הצבעה גלויה. מאחר שמדי פעם נספר מספר אחר של צירים לצד זה או אחר לבסוף חלק האולם

(המשך בעמ' 2)

נסים וקיסר ידונו היום במו"מ השכר שהתפוצץ

מאת חיים ביאור, יצחק מיודד ודני נוב, סופרי „דבר" לענייני עבודה

המשא־ומתן בין ההסתדרות לבין האוצר על חידוש הסכם השכר בשירות הציבורי „התפוצץ" אתמול, פחות משעתיים לאחר שהחל.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד יפגשו היום, בפגישה שיקיימו עם שר האוצר משה נסים, לגשר על פני פער העמדות בין הצדדים. ברקע מוחלטים ראשי ההסתדרות, כי ישאפו הכרזה על סכסוך עבודה במשק ואף נקיטת צעדים אירגוניים מצד האיגודים המקצועיים, אם לא תחול תזוזה במשא ומתן לחידוש הסכם השכר.

ראש צוות האוצר למשא ומתן, הלל דוראי, הבהיר שהממשלה מתנגדת להעלאת השכר ב־1987, מאחר שהשכר השנה גבוה ריאלית לעומת השכר אשתקד, גם לפי נתוני המכון למחקר כלכלי חברתי של ההסתדרות.

כן הביע דוראי את התנגדות האוצר לתביעת ההסתדרות לקצר את שבוע העבודה בשירות הציבורי ל־40 שעות. באשר לדרישה לפצות את הגמלאים שפרשו משירות המדינה והרשויות המקומיות על השחיקה בקצבאותיהם, הודיע דוראי כי פרט לגמלאים ברמות ההכנסה הנמוכות ביותר, לא ישולם למגזר זה כל פיצוי שחיקה.

(המשך בעמ' 2)

דחייה

חלקו השלישי והאחרון במחקרו של מאיר אבידן „בחלטות ממשלת ישראל – יוני 1967", יתפרסם מסיבות כלתי צפויות בגליון שבת הבאה.

בית־המשפט המחוזי מינה כונס נכסים לבקשת בל"ל

בניו של הורביץ פשטו את הרגל חייבים לבנקים כ־40 מיליון דולר

יגאל הורביץ: המדיניות הכלכלית אשמה

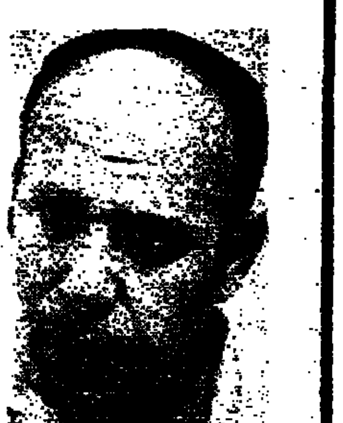

יהונתן הורביץ

מאת מרדיה אבנימלך, סופרת „דבר" לענייני כלכלה

בית־המשפט המחוזי בתל־אביב מינה אתמול כונס נכסים לכל עסקי יהונתן ויואב הורביץ לבקשת בנק לאומי.

עו"ד ישראל קנטור כונה מפרק זמני לידיב נכסים ואחזקות (1980) בע"מ, לידיב חברה למסחר והשקעות בע"מ, ולאורן מבנים פתוח והשקעות בע"מ. כן מונה כונס נכסים זמני לנכסי יונתן הורביץ ויואב הורביץ והוצא צו לעיכוב יציאתם מן הארץ.

לאחים הורביץ חובות של יותר מ־40 מיליון דולר, מזה כ־20 מיליון דולר לבנק לאומי והשאר לבנקים אחרים, לארגון מושבי הצפון ולגופים שונים.

עסקי האחים הורביץ, בניו של השר יגאל הורביץ, נקלעו לקשיים שהחלו עוד בסוף 1986. הם החלו לפגר בהחזרי ריבית והבנק לאומי החל לנהל איתם דיונים לגבי הסדר חובות.

הדיונים הפכו אינטנסיביים בשבועיים האחרונים והאחים הורביץ העלו הצעות שונות לפריסת חובות, אך כשהתברר שאינם מסוגלים להציע פתרון מינימלי ושעור נכסיהם נפל במידה ניכרת מהיקף החוב נאלץ בנק לאומי, הנושה העיקרי, לפנות לביהמ"ש. ככל הנראה הצטרפו הבנקים האחרים לתביעה.

יואב הורביץ

סניורה: התנגדות אש"ף להשתתפותי בבחירות – צעד פסיכולוגי

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

חנא סניורה עורך „אליפג'ר" העומד לצאת בימים הקרובים לארה"ב אמר אתמול, כי יתייעץ עם מומחי משפט בחו"ל בנוגע לכוונתו להתמודד בבחירות לעיריית ירושלים.

דבריו של חנא סניורה נאמרו עם פירסום הודעת סוכנות הידיעות הפלשתינית האומרת: „רעיונו של האח חנא סניורה להשתתף בבחירות בירושלים הכבושה אינו אלא דעתו האישית בלבד. אש"ף דוחה כל רעיון העומד בסתירה להתנגדות העזה לכובש הציוני ואין ליזום שוב צעד המעניק לגיטימציה לכיבוש כל עוד מפוזרים הפלשתינים בעולם ללא אפשרות להקים ישוב משלהם".

סניורה הגדיר את הודעת אש"ף כ„צעד פסיכולוגי" ומשקיפים בירושלים הדגישו אתמול את הנוסח המתון־יחסית של הודעת אש"ף שאיננה מגנה את סניורה ואיננה נוקטת נגדו לשון חריפה של הוקעה כמשתף פעולה וכד'.

שיתוף פעולה סורי־ירדני בפגישת חוסיין – אל־כסם

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין נועד אמש ברבת־עמון עם ראש ממשלת סוריה עבד אל־ראוף אל־כסם המבקר עתה בירדן בראש משלחת סורית המנהלת שיחות עם אנשי צמרת ירדניים בנושאים מדיניים ובילטרליים.

רדיו רבת־עמון מסר כי חוסיין ואל־כסם דנו „בהתפתחויות האחרונות בעולם הערבי" ובנושאי שיתוף הפעולה בין סוריה לירדן. קדמה לפגישה זו שיחה שקיימו ראש ממשלת סוריה והשרים הנלווים למשלחתו עם ראש ממשלת ירדן זייד אל־ריפאעי וכמה משריו. בשיחה זו נדונו יוזמות להגברת שיתוף הפעולה הדו־צדדי בין סוריה לירדן ובעיקר להרחבת היקף פעילותן של החברות הכלכליות המשותפות לשתי המדינות.

הפרקליטה לילי בורשנסקי תודיע בקרוב לשב"כ האם תסכים להיות יועצת משפטית

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

תפקיד היועץ המשפטי של השב"כ הוצע באחרונה לפרקליטת מחוז חיפה, לילי בורשנסקי. הפרקליטה תודיע תוך זמן קצר אם היא נענית לפנייה.

שירות הבטחון הכללי פנה באחרונה לפרקליטות המדינה ולפרקליטות הצבאית הראשית וביקש שאחד ממשפטניהם הבכירים יעתר ויבוא לכהן כיועצם המשפטי, זאת מאחר וכתוצאה מפרשת השב"כ וקו 300 התפטרה הצמרת המשפטית של הארגון.

נודע, כי לא נמצא פרקליט מתאים מקרב הפרקליטות הצבאית הראשית ולכן הוחלט לחפש פרקליט מקרב צמרת פרקליטות המדינה.

אוטו הורן בבית־משפט בברלין:

„לא ראיתי דמיאניוק 50 שנה, לא בטוח בזיהוי"

ברלין המערבית (רויטר־עתי"ם). – עובר לשעבר במחנה מוות נאצי אמר אתמול בבית המשפט, כי צילומים של ג'ון דמיאניוק דומים לאדם שהיה ידוע לאסירים היהודיים כ„איוואן האיום".

אוטו הורן, בן 83, אמר זאת ביום השלישי והאחרון של חקירה ע"י פרקליטים יהודיים בבית־משפט בישיבה פומבית בברלין המערבית.

כזכור, טוען דמיאניוק בן ה־67 שהוסגר לישראל ע"י ארה"ב, שהוא קורבן של טעות בזיהוי. הוא מכחיש את ההאשמה כי הפעיל תאי גאזים במחנה הריכוז טרבלינקה, שם נרצחו 800 אלף יהודים במהלך מלחמת העולם השניה.

הורן, שבפניו הוצגו צילומים של דמיאניוק משנות ה־1940 וה־1950 אמר בבית המשפט: „הוא דומה לו" (לאיוואן).

כשנשאל ע"י פרקליטו האמריקאי של דמיאניוק מארק אוקונור, אם הוא בטוח במאה אחוז, השיב הורן: „זאת לא אוכל לומר, לא ראיתי אותו במשך 50 שנה".

בתשובה לפניית הרב מנחם פרומן – להידבר

עמוס עוז: מנתק מגע עם גוש־אמונים

„בשנת 82' הלכתי לדבר עם אחדים מחברי גוש־אמונים בביתם בתקוע ובעפרה. לא הלכתי כדי 'לעשות נפשות' או 'לקרב רחוקים', אלא כדי ללמוד מקרוב מה טיבו של גוש־אמונים, וקצת, אולי 'להתרות'" – כותב הסופר עמוס עוז לרב מנחם פרומן איש גוש־אמונים (רשימתו של פרומן ותשובתו של עוז מתפרסמות במוסף השבת של „דבר", עמ' 16).

„אמרתי אז, שגם לידיכם יש 'יהרג ובל יעבור' ואם ירמסו את עקרונות היסוד ההומניסטיים תהיה בכך הכרזת מלחמה עלי ועל שכמותי ויהיה קרע עמוק... והנה יש קרע.

„לא רק ולא בעיקר באשמת הרוצחים ומסייעיהם, בעיקר באשמת סנגוריהם וטיב הסנגוריה אשר רוב מניינו של גוש־אמונים מלמד על הרוצחים ומסייעיהם...

„אילו „גוש אמונים היה מבקש חנינה לרוצחים – מילא... אבל גוש־אמונים מבקש חנינה ל'בחורים יקרים' שלקחו קצת את החוק לידיים מחמת המצוק'...

„עד שלא יעמוד גוש־אמונים – כנוש – ויאמר קבל־עם כי דמו של רמי חבה ז"ל אינו אדום יותר מדמה של הילדה בת גילו עיישה אל־באזש שנרצחה בשכם ביד איש מן הגוש, מאיר הרנוי שמו, ועד שלא יעמוד ויאמר כי רצח בחורי ישיבה כמוהו כרצח בחורי מכללה (איסלאמית) – עד אז אינני מדבר עם הגוש..."

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מזכירות הועד הפועל

ישיבת הועד הפועל של ההסתדרות הכללית

תתקיים ביום א' 14.6.87 י"ז בסיון תשמ"ז, בשעה 10.00 בבוקר, באולם ישיבות הועד־הפועל, קומה 7.
חברי הועד־הפועל והסגנים מוזמנים

בסדר היום:
א. עיקרי המדיניות המקצועית בשירות הציבורי
ב. רשויות השיפוט המחוזיות
ג. תקנון נוהל ישיבות הועד־הפועל.
ד. שונות.

הזמנות/כרטיסי הצבעה נשלחו בנפרד.

מזכירות הועד־הפועל

هكذا من الأصل

طبق الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

פתרון אפשרי למחלוקת על החיטה – ייתכן היום

מאת אמנון אמיר, כתבו הכלכלי של „דבר" בירושלים

היום בצהריים עשוי להתברר אם הצליחו מגדלי החיטה ומשרדי האוצר והתעשייה למצוא פתרון חלקי לבעיית החיטה.

מדובר ביצוא לחו"ל של 55 אלף טונות חיטה, מתוך סך יבולי החיטה שיסתכמו השנה ב־260 אלף טון. עד היום בצהריים אמור הקונה הפוטנציאלי של החיטה למסור את תשובתו לתנאי המכירה שהעמיד משרד האוצר.

האוצר מתנה את מכירת החיטה במחיר מינימלי של 111 דולר לטון. זאת, לעומת הצעות מחיר של 85־92 דולר לטון שקיבלה ישראל לא מכבר במיכרז בבורסת הסחורות בארצות הברית.

אם העיסקה הכוללת תצא אל הפועל יהיה ההפסד שייגרם למשק קטן ביותר שכן תמורת יצוא החיטה תירכוש ישראל חיטה מסובסדת מארצות הברית במחיר של 116 דולר לטון (כולל הובלה).

במשרד האוצר ציינו אתמול, כי כל נושא החיטה עדיין אינו רלוונטי. החיטה המקומית תגיע לשוק רק בסוף יולי ובתחילת אוגוסט ובינתיים צורך המשק חיטה מהשנה שעברה.

בינתיים הגיע נושא החיטה גם לוועדת הכספים של הכנסת.

לפני חברי ועדת־משנה של ועדת הכספים הגה מסמך של משרד התעשייה הקובע, כי במקרה של עסקת יבוא ויצוא של כלל החיטה מיצור מקומי יפסיד המשק 9.5 מיליון דולר.

יו"ר הוועדה אברהם שפירא טען לעומת זאת, כי לפי נתונים שהציג לפניו יו"ר ארגון טחנות קמח תרוויח ישראל מעסקה כזו שישה מיליון דולר.

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תבע בדיון לקבל החלטה מיידית וחד־משמעית שתבטיח למגדלים מילוי ההסכם איתם. צבן יצא בחריפות נגד הנסיון לקחת את המגדלים כבני ערובה בפרשת הכו"ץ השמיטה.

מאת דוד משיח, כתב „דבר" לענייני חקלאות

ארגון עובדי הפלחה הגיש הבוקר תביעה משפטית באמצעות עו"ד יעקב נאמן, מי שהיה מנכ"ל משרד האוצר, נגד שרי האוצר ומשרדי התעשייה הנוגעים בממשלה הנוגעים בדבר בדרישה שהממשלה תכיר את איחוד החקלאים להפסיק את קליטת החיטה. ובתביעה שהממשלה תשלם למגדלי החיטה את מלוא הסכום שנקבע בין משרד האוצר למגדלים – 193 דולר הטונה.

מזכיר ארגון עובדי הפלחה דוד דור אמר אתמול בשיחה לסופר "דבר", כי הממשלה משלמת לחקלאים תשלום חלקי בלבד על חשבון רכישת החיטה ולא את מלוא הסכום שנקבע בין שני הצדדים, דבר הגורם לפיגור בתשלומים לחקלאים בסכומים של מיליוני דולרים. העיכוב בהעברת מלוא התמורה המגיעה לחקלאים מהווה נטל כספי כבד על מגדלי החיטה הנזקקים לאשראי חיצוני בריבית גבוהה, בעוד כספים המגיעים להם מעוכבים בידי האוצר.

דור הטעים, כי המחיר שנקבע בעד החיטה מכסה בקושי את הוצאות הייצור. מגדלי הפלחה תבעו מחיר של 203 דולר ו־50 סנט לכל טונה חיטה, אולם האוצר התנגד לתביעה זו ונקבע מחיר של 193 דולר לטונה. דור סיפר, כי החקלאים סיפקו לממשלה כבר 200,000 טונות חיטה בקירוב ונותרו לקציר עוד כ־60,000 טונות חיטה מהיבול המבורך השנה.

בדיון שהתקיים אתמול בוועדת הכספים של הכנסת הודיע שר החקלאות אריק נחמקין, כי לא יעלה על הדעת שלא יבוצע הסיכום שהושג בינו לבין שר האוצר אשר קבע את מחיר החיטה ל־193 דולר הטונה. שר החקלאות נחמקין הוסיף ואמר, כי המדינה צריכה להודות ליוגבים משום שביוזמתו הם הסכימו לצמצם את שטחי הכותנה ולהגדיל את שטחי הפלחה לגידול חיטה והדבר חסך למשק המים של המדינה כמויות ניכרות ביותר של מים.

סוריה פועלת לאיחוד אנטי־נוצרי בלבנון

מאת דן אבידן, כתב „דבר" לענייני ערבים

סוריה פועלת בימים אלה להקמת חזית משותפת חדשה בין כל הקבוצות הלבנוניות המוסלמיות המסוכסכות עם הנשיא ג'מייל ועם ההנהגה הלבנונית הנוצרית.

יוזמה זו נובעת מרצונם של הסורים להעביר את לחציהם על הנשיא ג'מייל וההנהגה הנוצרית בלבנון שנציגיו חשודים בעיני הסורים כמי שעמדו מאחורי רצח רשיד כראמה. לצורך מימוש יוזמה זו נועד שלשום בדמשק סגן הנשיא הסורי חדאם עם ראשי הקבוצות הלבנוניות המוסלמיות שבכללן, בין השאר, את ראש הממשלה בפועל סלים אלחוס, ולידר ג'ומבלאט ונביה ברי.

חלק מהמנהיגים המוסלמיים שבו בינתיים לביירות, אך הם צפויים לחזור לדמשק מחר כדי להכריז שם על הקמת „החזית הלאומית" החדשה האנטי־נוצרית. בכוונת הסורים לצרף לחזית זו גם את הנשיא הלבנוני לשעבר סוליימאן פרנג'יה המקורב לנשיא אסד. אחד הקשיים הבולטים הבעייתיים בינתיים על היוזמה הסורית הוא חוסר רצונם של נביה ברי וליד ג'ונבלאט להתפייס ביניהם. שני מנהיגים אלה מסוכסכים על רקע המאבקים שהתנהלו לאחרונה בזירת הלבנון בין השיעים לדרוזים.

הממשל נסוג מכוונתו למכור הטילים לסעודיה

מאת אמנון דנקנר, כתב „דבר" בארה"ב.

הממשל בוושינגטון הודיע אתמול כי הוא נסוג מכוונתו למכור 1600 טילים אנטי טנקיים מסוג „מאבריק" לערב הסעודית.

העיסקה, בשווי של 360 מיליון דולר בוטלה, לאחר שהתברר לממשל, כי בקונגרס יש התנגדות כה רבה לעיסקה, עד שכבר גייס רוב של שני שלישים שיסכל וטו של הנשיא על החלטה שלא למכור את הטילים.

נסיגת הממשל מתפרשת כניצחון לשדולה הפרו ישראלית על גבעת הקפיטול, שהפעילה מאמצים רבים כדי לסכל את העיסקה. להצלחה תרמה גם גישתה המסוייגת של סעודיה לפעילות ארה"ב במפרץ הפרסי ובעיקר הסירוב הסעודי לאפשר למטוסים אמריקאים להמריא ולנחות בבסיסי אוויר של ערב הסעודית, כדי לספק חיפוי אווירי לספינות הצי האמריקאי במפרץ המאבטחות את נתיבי הנפט מפני פגיעה איראנית.

הצטמצמה התמיכה בסוציאליסטים בספרד

מאדריד („היומי", עתיים). – תוצאות הבחירות המקומיות והאירופיות שנערכו אתמול בספרד מצביעות על צמצום תמיכת הציבור במפלגה הסוציאליסטית השלטת, בעקבות מדיניות הצנע של ראש הממשלה פליפה גונזאלס.

התוצאות מראות, כי מליון מבין 8.9 מליון המצביעים שהחזירו את גונזאלס לשלטון בבחירות הכלליות שנערכו בשנה שעברה לא השתתפו כלל בבחירות לפרלמנט האירופי, או שהצביעו בעד מפלגות אחרות.

חלקה של המפלגה הסוציאליסטית בכלל הקולות פחת ביותר מ־4 אחוזים והגיע ל־3.95 אחוזים, מה שמבטיח למפלגה זו 28 מושבים בשטראסבורג, מתוך הנציגות הספרדית הכוללת, המורכבת מ־60 נציגים.

מפלגת הפועלים הסוציאליסטית איבדה גם את הרוב שהיה לה במאדריד, בוולנסיה ובסוויליה, ביתו של גונזאלס.

ביום־עיון על ערכים וביטחון

ברק: מיטב הנוער מצביע ברגליים והולך... לניו־יורק וללוס־אנג'לס

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

„משק אינו יכול לשיקום מכוון נגד חסים ממשק ואינו צריך לפרק יצרים אפליים. הערך של טוהר הנשק חייב לעמוד במבחן גם בהתנהגות על מצוות ההגה וגם בהתייחסות על אזרחים תמימים – אמר אתמול סגן הרמטכ"ל האלוף אהוד ברק ביום עיון שנערך אתמול בתל־אביב בשיתוף צה"ל והחוג לחינוך באוניברסיטת תל־אביב כי הועלו הבעיות המרכזיות המאיימות על מחויבותו של הנוער לשרת בצה"ל.

לדברי סגן הרמטכ"ל הנוער מקיים רמת מחויבות גבוהה לשירות בצה"ל ורמת ההתנדבות ליחידות הקרביות נשמרת, עם זאת הרגיש שהנוער ציני וביקורתי, וכישלונות צה"ל מעוררים בו חרדות קיומיות, מבוכה ואובדן דרך. תגובת הנוער ויחסו לצה"ל השתנה לא פחות מהפעילות הצבאית ולכן התשתית המוסרית לפעולתו של צה"ל אינה ערך מופשט אלא כוח ממשי.

ברק הוסיף שצה"ל חייב להיאבק על רמת מוסריות גבוהה, על טוהר הנשק ועל רמת אמון גבוהה בצדקת המלחמה. לטענתו תופעות בלתי מוסריות המכרסמות בחברה הישראלית וביניהן העבודה הערבית, התלות בהון אמריקאי, המתחים בין דתיים לחילוניים והניכור של חלק מהנוער היותר טוב המצביע ברגליים והולך לניו־יורק וללוס־אנג'לס.

פרופסור אפרים יער, ראש המגמה לבריאי החברה באוניברסיטת תל אביב הבהיר, כי הירידה מהארץ של הנוער היותר טוב תלך ותגבר בכל שרמת ההשכלה של האוכלוסיה תעלה. העליה ברמת ההשכלה מגדילה את רמת השאיפות של הצעירים וישראל אינה יכולה לאפשר להם לממשן בארץ. רק מערכת ערכית משותפת מעבר לניגודים בין ימין ושמאל, דתיים וחילוניים עשוייה למנוע ירידה.

קצין חינוך ראשי תת־אלוף נחמיה דגן אמר, כי ההבדל בין הנוער של היום לנוער בעבר הוא בכך שהיום אין מגויישים כתופעות של השתמטות משירות צבאי וקרבי.

אל"מ שלמה דרור ראש מדור מחקרים בצה"ל הביא נתונים לפיהם 10־14 אחוז מהחיילים מסכימים לטענה שהשירות הצבאי מצריך „ראש קטן" והשמי שמשרת ביחידות קרביות הוא „פרייר". לדבריו, החיילים הקרביים סובלים מדימוי עצמי נמוך, בעוד שחיילים אחרים מתייחסים אליהם בהערכה גבוהה.

דני זמיר ממכון לחקר הקיבוץ טען, כי בני הקיבוצים סובלים מאי התאמה בין עמדותיהם הביקורתיות מאוד כלפי צה"ל והשירות הצבאי לבין התנהגות התנדבות ברמה גבוהה לשירות ביחידות קרביות. לדבריו, זה מצב מסוכן העלול להביא בעת משבר לירידה ברמת ההתנדבות ליחידות קרביות לקצונה ולשירות בצה"ל אצל בני קיבוצים.

האלוף מתן וילנאי, ראש אגף כוח אדם בצה"ל טען, כי חלה שחיקה במעמד הקצונה בצה"ל ותרומה להשפעה השלילית שיש לעובדה שצה"ל נדרש למשימות שאינן קשורות לביטחון הבריגה.

משאל

(המשך מעמ' 1)

חמישי, כי שרי המערך יציעו, כנראה, לחוקק חוק חד פעמי לעריכת משאל עם.

„יש להכריע בזמן הקרוב ביותר אם להקדים הבחירות או לקיים משאל עם בנוגע לוועידה בין־לאומית כפתח לחידוש התהליך המדיני" – אמר שר הכלכלה והתקשורת, בתכנית „מיפגש" של הטלוויזיה הערבית.

לדברי השר יעקבי, צוות משפטנים מכין הצעת חוק בעניין משאל עם וסביר להניח ששרי המערך יציעו לכנסת לחוקק חוק חד פעמי לעריכתו.

השר יעקבי אמר, כי מדובר בנושא מהותי וקריטי, הדורש הכרעה, ומאחר והממשלה לא מסוגלת להגיע להחלטה בנושא זה, מוצדק לפנות אל העם שהוא יכריע באשר למהלך מדיני חשוב.

חיבוקים ונשיקות

(המשך מעמ' 1)

אש"ף. הוא הביע סולידריות עם ארבעת האורחים הישראליים, העומדים למשפט בגלל השתתפותם במשלחת הציבורית הראשונה, שנפגשה עם אש"ף ברומניה.

בהמשך דיבר על החלטות המועצה ה־18 של אש"ף והדגיש שהדבר החשוב ביותר שהושג במועצה זו הוא החזרת האחדות לאש"ף.

אחריו נאם ח"כ צ'רלי ביטון, שבירך את משלחת אש"ף והדגיש חשיבות המיפגש למען ישמיע בה כל אחד מחברי המשלחות את רצונו לשלום ולמען ההבנה בין שני העמים. הוא הדגיש שבמשלחת הישראלית כל אחד מייצג את עצמו בלבד.

לאחר מכן השמיע דברי סיכום אבו מאזן וח"כ צ'רלי ביטון קרא הודעה בשם המשלחת הישראלית, ובה נאמר: „במשלחת הישראלית חברים בעלי השקפות פוליטיות שונות. כל אחד מייצג את עצמו. המשותף לכל חברי המשלחת הישראלית, הוא ההכרה באש"ף כנציג הלגיטימי והבלעדי של העם הערבי הפלשתיני, שעל ישראל להכיר בזכויות הלאומיות של העם הפלשתיני, כולל זכותם למדינה עצמאית בצד מדינת ישראל, שעל ישראל להשתתף בוועידה הבין־לאומית לשלום במזרח התיכון בחסות האו"ם, בהשתתפות כל המעורבים בסכסוך כולל אש"ף ותמיכה בתוכנית הקבוצות במועצת הביטחון ושעל כולנו לפעול לשלום ישראלי־פלשתיני על בסיס הכרה הדדית".

ההצהרה תורגמה במקום והושמעה בערבית ובאנגלית. אבו מאזן בשם משלחת אש"ף הצהיר בפומבי על הסכמה מלאה של משלחת אש"ף להצהרה של המשלחת הישראלית. הוא הדגיש שהצהרה זו היא בסיס לחיסול הסכסוך במזרח־התיכון ולהשגת שלום צודק ישראלי־פלשתיני. הוא הכריז: „זה רגע היסטורי שיש לנו הסכם של שתי המשלחות על הצהרה משותפת".

לאחר הצהרתו, באופן ספונטאני, תוך התרגשות של כל הנוכחים, התחבקו חברי שתי המשלחות והתנשקו ונקראו לשלום צודק ישראלי־פלשתיני.

ל"ע

(המשך מעמ' 1)

לשני חצאים על־ידי הוצאת שורת כיסאות. כל הדורשים הצבעה חשאית עברו לשבת בצידו הימני של האולם וכל הדורשים הצבעה גלויה ישבו בצידו השמאלי של האולם. לבסוף הוחלט על קיום הצבעה חשאית מאחר ש־107 צירים, שהם למעלה מ־20 אחוזים, דרשו זאת.

הצעתו של משה קול ויצחק ברקאי אומרת: „ועידת ל"ע רואה צורך בהקמת גוש מפלגות במרכז [illegible] מפלגת „שינוי" וקבוצות נוספות בנושאים רעיוניים וארגוניים, תוך מגמה של הליכה משותפת בבחירות לכנסת ה־12. הוועידה מסמיכה את מוסדות המפלגה להמשיך במו"ם עם תנועת „שינוי" וגורמים נוספים. מרכז המפלגה החדש ייקרא בהקדם להחליט סופית על דרך המפלגה לעתיד".

הצעת הנדלמן־פרי אומרת: „מאחר שתנועת „שינוי" הינה היום הכוח הפוליטי העצמאי היחיד במרכז המפה הפוליטית והיא זו היכולה לבטא ברעיונותיה את הרעיונות והדרך אשר ייצגה בעבר המפלגה הפרוגרסיבית ל"ע, הגיעה העת ליזום ולפעול על־ידי איחוד ומיזוג שתי המסגרות לתנועה אחת".

הצעת חיים שפר (הצעת המושבים הקיבוצים): „ועידת ל"ע שמעה על תכנית הקמת מרכז ליברלי חדש בשיתוף עם „שינוי" וגורמים אחרים. הוועידה מטילה על המרכז שיבחר בסמכות של ועידה לקבל החלטה על המשך דרכה של המפלגה באחת החלופות שהועלו".

ההצעה של משה קול ויצחק ברקאי התקבלה ברוב קולות (258 מתוך 500). הצעת בני המושבים זכתה ל־70 קולות והצעת פרי־הנדלמן זכתה ל־9 קולות בלבד. נבחר מרכז חדש בן 331 חברים ובית־דין בהרכב חדש. משה קול נבחר פה אחד לתפקיד יו"ר

נסים וקיסר

(המשך מעמ' 1)

באוצר טוענים שתביעות ההסתדרות „גבוהות ביותר" ומסתכמות, לאמיתו של דבר בתוספת שכר של 30 אחוז. באגף לאיגוד מקצועי משיבים, כי לטענה זו אין יסוד.

יו"ר האגף, חיים הברפלד, ציין בפגישת המו"ם כי הממשלה שגתה כאשר לא הקצתה בתקציב המדינה את הסכומים הדרושים להסכמי שכר חדשים. „אם האוצר מבקש שכר אפשר יהיה לקיים שירותים ציבוריים תקינים ומעבדת עבודה שקטה, תפקח המציאות את עיניהם בקרוב", הזהיר. הברפלד מתח ביקורת על „העדר רגישות" מצד המדינה כלפי גמלאים, שרבים מהם הפכו למקרי סעד.

הברפלד חזר על הודעתו מלפני ימים אחדים, לפיה אם הממשלה תתמיד בהתנגדותה לקיצור שבוע העבודה לחמישה ימים או 40 שעות, תבצע זאת ההסתדרות באורח חד צדדי.

בתוך כך נודע, שהסתדרות הפקידים, עובדי המינהל והשירותים החליטה, באורח בלתי רשמי, שאם לא יושג הסכם על קיצור שבוע העבודה בשירות הציבורי, ימשיכו העובדים לעבוד לפי שעון הקיץ המקוצר גם בחודשי החורף.

בעקבות המפגש שנערך, לא קבעו ההסתדרות והאוצר מועד לחידוש המשא ומתן. המצב שנוצר יובא לדיון בישיבה של הוועד הפועל של ההסתדרות שתתכנס ביום א'.

„אם עיניה של הממשלה בראשה, הרי היא צריכה להבין שכל התמהמהות בחתימת הסכם שכר תיצור, לאור אווירת הבחירות, ציפיות מעבר ליכולת המשק למלאן" – כך הגיב אתמול ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, במהלך ביקור במבשל העמק, על הידיעה שהמו"ם שהתנהל בין האגף לאיגוד מקצועי ונציגי הממשלה על הסכם השכר הגיע למבוי סתום.

„הממשלה חייבת להבין שפסק בלא כלום לא בא בחשבון. אם לא תהיה התקדמות מהירה במו"ם המרכזי על הסכם שכר חדש, הממשלה תאלץ לנהל, מרצונה או על פי אילוצי המו"ם [illegible] שני הדברים גם יחד", אמר קיסר.

בסקטור העיסקי לא מתנהל כל מו"ם על תוספת שכר מאחר והסכם השכר עם ההסתדרות נחתם כבר לשנתיים עד אפריל 1988, כך אמר אתמול רב לאוטמן נשיא התאחדות התעשיינים.

הבחירות בבריטניה

עד השעות הקטנות של הלילה. במסעדות היוקרה הוגשו תפריטים עם שמות המפלגות. „גרובנור הוטל" האוס' הציע סנדוויץ' אילתית מעושנת ברוטב שמנתי, סנדוויץ' גבינה עם ירקות מוחמצים ברוטב לייבור או סנדוויץ' מעורב לליברלים סוציאל־דמוקראטים, הכל במחירים של שנת 1979, השנה שבה עלתה מרגרט תאצ'ר לשלטון.

הבורסה בסיטי של לונדון היתה פתוחה עד אור הבוקר בציפייה לתוצאות הבחירות. מחירי המניות ושער הסטרלינג צפויים לעלייה חדה אם השמרנים ינצחו ולירידה חדה אם הלייבור ינצח.

ברוקרים רבים נסעו ליפאן, שם ישמעו משותפיהם בטלפון את תוצאות הבחירות ויערכו את רכישותיהם או מכירותיהם בבורסה של טוקיו אשר בה נפתח המסחר כמה שעות לפני זו בלונדון.

בכיכר פיקאדילי הוצב לוח אלקטרוני ענק המציג את תוצאות הבחירות.

ויילס תוך שירה וקינוק אמר, כי העולם נראה היום ורוד.

כמה מתחנות הקלפי נפתחו מאוחר והבוחרים נאלצו להמתין בחוץ בגשם. המחזיקה במפתח לקלפי שליד ויקטוריה בלונדון הגיעה באיחור של שעתיים עקב פקקי תנועה. המועצה המקומית פעלה במהירות והציבה ברחוב מחסות מפני הגשם ותחתם חיכו הבוחרים עד שהגיעה בעלת המפתח.

תוצאות הבחירות הגיעו במשך כל שעות הלילה. המחוזות גילו ביניהם תחרות מי יסיים ראשון את מניין הקולות. מספר בעלי זכות הבחירה הפעם הוא מעל 43 מיליון והמומחים ציפו לאחוז השתתפות גבוה, למרות הגשם הכבד.

הפאבים היו פתוחים עד אור הבוקר והמסעדות

רן כהן: אם בר־לב לא יגיש תלונה נגד מן – אעשה זאת אני

מאת נתן רועי, כתב „דבר" לענייני משטרה

„שלום מן התקשר אלי הביתה ורמז לי בטלפון, שכדאי שאפגש אתו. הוא ניסה להניא אותי מלהגיש נגדו תלונה על זיוף חתימתי" – אומר ד"ר גד שמואלי מאשקלון, אשר חתימתו זוייפה על ידי שלום מן, ראש מינהל הארגון בשירות בתי הסוהר.

אתמול חלה התפתחות נוספת בחקירת „דבר" לאחר שחבר הכנסת רן כהן הודיע, כי אם שר המשטרה לא יגיש תלונה נגד שלום מן על נסיון להדיח עד הוא יעשה זאת באופן אישי. „שר המשטרה, חיים בר־לב, חייב להשעות את שלום מן מתפקידו לאחר שהתברר מעדותו של ד"ר גד שמואלי, כי שלום מן ניסה להדיחו ולהניאו מלהגיש תלונה נגדו על זיוף חתימתו, חתימת רופא. זוהי עבירה חמורה ביותר והיא לא נחקרה עד תום. אדם המחזיק בתפקיד כזה, ראש מינהל ארגון, חייב להיות ללא רבב. אי אפשר יהיה להגיע לנורמות מוסריות בין הסוהרים ומפקדיהם כאשר במערכת משרת, בתפקיד רגיש ביותר, איש שהורשע בעבירת זיוף".

ד"ר גד שמואלי סיפר ל„דבר": „הוא צלצל אלי הביתה ושוחח איתי. הוא רמז לי שכדאי להיפגש איתו. עלה בדעתי שמדובר בנסיון למתן שוחד ועל כן נעניתי לפגישתו ובמקביל פניתי לקצין משטרה שהתקין האזנת־סתר. במהלך הפגישה ביני ובין שלום מן פעלה הקלטה עד לשלב מסויים בשיחה. מן אמר לי בשיחה: „בטל את התלונה. למה לך להתלונן נגדי? יש לי בנות קטנות".

מאוחר יותר, לאחר שהיועץ המשפטי למערכת הבטחון עיין בתלונה של ד"ר גד שמואלי, הועברה התלונה לתובע צבאי וזה העמיד את שלום מן לדין באשמת זיוף. הוא נידון ב־13 בספטמבר 1981 להפקעת שישית ממשכורתו לתקופה של שלושה חודשים. שלום מן הושאל, לבקשת שירות בתי הסוהר ורפי סויסה – לתפקיד באגף הארגון של שירות בתי הסוהר. הרשעה זו עלתה בדו"ח סויסה שחובר על ידי מבקר משרד המשטרה – אברהם אורן אך לא נבדקו נסיבות המקרה.

על כך אמר אתמול חבר הכנסת רן כהן: „מקרה מן הוא הוכחה לכך שתופעות־סויסה לא חוסלו. אדם שהורשע בעבירות חמורות, זיוף מסמך רופא, קודם מבחינה ארגונית בשירות בתי הסוהר למרות שהשר ידע היטב מה היתה הרשעה שלו".

ברעם: מדיניות המערך לא לקנות ח"כים; זה לא יעזור

מאת עליזה ולך, כתבת „דבר" לענייני מפלגות

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, הבהיר אתמול שבבירורים שניהל „צוות להקדמת הבחירות", שהוא עומד בראשו, הקפידו נציגי מפלגת העבודה „לא להציע לשום מפלגה ולשום איש היכלל ברשימת מפלגת העבודה לכנסת". „למיטב ידיעתי זו המדיניות המקובלת במפלגה", הדגיש ח"כ ברעם.

דברים אלה של מזכ"ל מפלגת העבודה, שנאמרו בישיבת לשכת המפלגה, סותרים את הרושם שהותיר יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, בישיבת סיעת המערך בכנסת ביום שלישי. מדברי פרס הסיקו רבים, כי יש הכשר לעסקות של קניית ח"כים לתמיכה בהקדמת הבחירות תמורת שריון מקום ברשימה לכנסת הבאה.

לדעת ח"כ ברעם, מפלגת העבודה מתנגדת לעסקות מעין אלה עקרונית, אך גם אלקטוראלית. „זה לא יעזור לנו", אמר אתמול. עוד אמר ח"כ ברעם בישיבת הלשכה, כי אם יונח בכנסת חוק להקדמת הבחירות, של מפלגה כלשהי, כל סיעת המערך תצביע בעד.

לאמירה זו יש שני פנים: ראשית, היא מציינת שבניגוד לאי־הצטרפותה של מפלגת העבודה להצעת האי־אמון בממשלה לפני כשלושה שבועות, היא תתמוך בהצעה להקדמת הבחירות. ולא משנה איזו מפלגה תגיש את הצעת החוק. שנית, היא מפריכה שמועות כאילו יש חברי־כנסת בסיעת המערך שלא יתמכו בהקדמת הבחירות.

הסכם עם אבוחצירא סגור

אף שחל עיכוב בחתימה המלאה על ההסכם שעשה ח"כ אבוחצירא עם הליכוד, להבטחת מקומו בכנסת הבאה ברשימת הליכוד, אמרו אמש גורמים בכירים בליכוד ל„דבר" שהעניין סגור וח"כ אבוחצירא לא יחזור בו.

גם המשא־ומתן עם „אומץ" מתקדם בכיוון להסכם על שני מקומות ריאליים, כפי שדרשה „אומץ", על אף מורת־רוחם של חברים רבים בסיעת הליכוד, נאמר ל„דבר".

פסטיבל ישראל

צ'לן לא שגרתי

מאת ישראל דליות

הרסיטל המגוון של הצ'לן האוסטרי היינריך שיף (36) היה בלתי שגרתי מכמה בחינות. לשיף סגולות של צ'לן גדול. לגוונו גוון בהיר ומזהיר. יש לו שליטה מוחלטת בכלי ויכולת ממשית להתמודד עם קשיים טכניים מורכבים (כמו בסונטה הנפלאה של שוסטאקוביץ').

לצ'לו של שיף צליל רענן. הפרשנות לסוויטה השלישית לצ'לו סולו היתה מפתיעה, לעתים מרחמת מדי. מחול הסרבנד נשמע במלוא יופיו הנדיר. בסונטה במי מינור של ברהמס לא חשף שיף את מלוא העומק והרגשות שביצירה. שיתוף הפעולה עם הפסנתרן אציו ברטוצ'לי טבל, בכמה מקומות, מחוסר תיאום ומאיזון לקוי.

בווריאציות על נושא של רוסיני מאת מרטינו ובהדרן „יסורי האהבה" מאת קרייזלר נתן שיף ביטוי רענן לכל גווני הצלילים.

בימוי חסר מעוף

מאת מירי פז

תיאטרון גייט (אירלנד) מציג „יונו והטווס" מאת שון אוקייסי. בימוי: ג'ו דאולינג.

מחזהו היפה של שון אוקייסי הוא קריאת תגר נגד מהפכנות לשמה, נגד מהפכנים שכוונותיהם טובות אך למעשה הם מביאים את בני עמם ל„מדורות קבורה", כדבריו, המתגלמים בסיפור התפוררותה של משפחה בעת מלחמת האזרחים באירלנד בשנות ה־20.

ג'ו דאולינג ביים את המחזה בריאליזם קצת פשטני. בחלקו הראשון של ההצגה אתה נכבש לחווי האירי שכמה מהיבטיו – הרעשנות, פעלתנות היתר – קרובים לנו מאד, מסתגל לניב האנגלי המיוחד ומתפעל ממשחק צוות משובח, במיוחד מגזין קאוואנה, דונאלד מקאן, ג'ו סבינו ופולין דילייני, המעצבים דמויות אנושיות חמות ואמינות מאד.

המתח מתפוגג במחצית המערכה השנייה. בעיקר בשל הקצב האיטי והיעדר המעוף בבימוי. המסר של אוקייסי שכתב על יריבים בני אותה אמונה, קאתולים טובים המענים וטובחים זה את זה „בדרך שבה נוצרים עושים זאת, עשו וישובו לעשות זאת" תקף באירלנד בימינו לא פחות מאשר באירלנד (ולא רק בה) בשנות ה־20 – הולך ומתמוסס. זו החמצה מכאיבה.

הידרדרות חמורה בשלטון החוק

(המשך מעמ' 1)

פיגור כרוני בטיפול בתיקי המשפט, עינוי דין, סחבת בלתי נסבלת וכיוצא באלה – אין להם ולא כלום עם איכות המשפט ורמתו המעולה, אך הם פוגעים קשות בציבור וגורם הנזק למערכת המשפט, יוצרים ניכור ומכרסמים באמון שרוחש הציבור ליכולתם של בתי המשפט להוציא את הצדק לאור".

מר הרצוג אמר בהמשך, כי בנובמבר אשתקד התקיים דיון בכנסת בנושא הנ"ל ובסיומו התקבלה החלטה האומרת: „הכנסת רשמה לפניה בדאגה רבה את המידע שהובא בפניה על היעדר תנאים ואמצעים נאותים החיוניים לעבודתה השוטפת של מערכת השיפוט. הכנסת דורשת מהממשלה להעמיד לרשות השופטים את התנאים, הכלים והחומרים לעבודת שיפוט תקינה ולמטרה זו להכניס באופן מיידי תקציב ריאלי למערכת המשפט שימנע סכנה של שיתוק או עירעור בתפקידה ובמעמדה רבת היוקרה של מערכת בתי המשפט".

לדברי הנשיא, מציין מנהל בתי המשפט באותו ריווח: „הכנסת אמנם רשמה לפניה, השאלה היא אם גם הממשלה רשמה לפניה".

בנוגע לאי־כיבוד כללי הסוב־יודיצה אמר הנשיא, כי אפילו מערכת המשפט מתעלמת מן הצורך לאכוף כללים אלה. „כולנו עדים מדי יום ביומו לעריכת משפט פומבי מחוץ לכתלי בתי המשפט וקביעת אשמה של חשוד מבלי שיש ביכולתו של האורח להתגונן. ויעידו דברי הבג"ץ בעניין נפסו: 'אנו מביעים את מורת רוחנו על כך שבעת היותו של משפט זה תלוי ועומד בפנינו, הופיעו בכלי התקשורת פרסומים אשר חרגו בנוסחם מן המותר על פי החוק'. הנשיא הדגיש: „הקפדה על כללי הסוב־יודיצה ועל כללי האתיקה שנקבעו על ידי מועצת העתונות היתה מגינה על האורח ועל שמו הטוב, אך דומה, כי זכותו של האורח לשמו הטוב אינה מטרידה איש, פרט לאורח האומלל שעולמו ומשפחתו נהרסים".

ביום השנה השביעי למותו של חברנו

גבי פיק ז"ל

נקיים יום עיון שיוקדש לזכרו בנושא ענף הרפת, מפעל הנצחה המסמל את אהבתו של גבי פיק לענף זה.

יום העיון יתקיים במשקנו נתיב הל"ה ביום ב' י"ח סיון תשמ"ז 15.6.87

סדר היום:
9.00 התכנסות בבית הל"ה
9.30 סיכום ביתות כלכלי ומקצועי של ענף הרפת באיזור ירושלים רחובות לשנת תשמ"ז.

נפקוד את קברו של גבי ז"ל בשעה 15.30 אחה"צ בבית העלמין בנתיב הל"ה

המשפחה ובית נתיב הל"ה

אנו משתתפים בצער המשפחה על מות

זהבה באל

בת שמעון

ההלויה תצא מבית הכנסת לכיוון בית העלמין בקיבוצנו בשעה 15.00

קיבוץ מפלסים

יום השלושים וגילוי מצבה של

לוליק

נפגשים ביום ד' 17.6.87 שעה 1600 בבית העלמין החדש אשקלון

צונגר וגרשונוביץ

לחברתנו תקוה חיים

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף [illegible]
ההנהלה והעובדים

לחברתנו אורה ידוב

אתך באבלך במות עליך

אביך ז"ל

בנק אמריקאי ישראלי בע"מ
ההנהלה והעובדים

למושב באר־טוביה וכל משפחת זולר

משתתפים בצערכם על מות יקירכם

יוסף זולר ז"ל

חברי מושב כפר ורבורג

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

נעמי שלנו

ההלויה תתקיים היום יום שישי ט"ו סיון תשמ"ז 12.6.87 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין במכמורת

אבלים:
בעלה: שמחה בקדור
הוריה: חיה ואפרים שן
אחותה: רותי לוי וב"ב
ילדיה: רני ודני

לאדריכל אלכס קשטן

משתתפים בצערך על מות

רעיתך ז"ל

העמותה לשיחזור חצר כנרת
מועצה מקומית כנרת

במלאת שנה למותו של יקירנו

אריה שביט (שטרנזיס) ז"ל

נעלה לקברו שבמעלות תרשיחא ביום ג' 16.6.87
בשעה 16.00.
באותו יום בשעה 17.00 תתקיים אזכרה
באולם שבבית ההסתדרות במעלות.
אוטובוס מיוחד ייצא מתחנת הרכבת צפון ת"א
בשעה 13.30

משפחות שביט, בן אפרים ורגב

דבר دافار DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוזיה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

בפתיחת הסלון האווירי בפאריס

רבין: הלביא הישג טכנולוגי עצום הבעיה אינה האיכות – אלא המימון

מאת אריה ארד, שליח „דבר" לפאריס

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – „אנו ממשיכים לפתח ולייצר את הלביא על סמך החלטת הקבינט לפני שנתיים וכל עוד לא תהיה החלטה אחרת של הממשלה הפרוייקט יימשך", אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין בפתיחת הביתן הישראלי בסלון האווירי בפאריס.

שר הבטחון הגיע אתמול בצהריים לבירת צרפת והיום ייפגש עם הנשיא מיטראן ועם שר ההגנה אנדרי ז'ירו. אמש ישב שר הבטחון בראש כנס של הנספחים הצבאיים הישראליים במערב אירופה. השר רבין אמר עוד, כי „מנקודת ראותה של ישראל הלביא הוא הישג טכנולוגי עצום. השאלה היא לא באיכות ובביצועים אלא בעניית המימון ועד כמה יכולה מדינה קטנה להרשות לעצמה פרוייקט בסדר גודל כזה".

על התצוגה הישראלית בסלון אמר השר כי „התעשיות הבטחוניות הישראליות הוכיחו עצמן בפיתוח ובייצור ציוד חדיש ומתוחכם והן יראו כאן לעולם מה ישראל יכולה להציע לאחרים". הוא הוסיף, כי „כל ישראלי יתגאה במוצרים הצבאיים הללו, המביאים לידי ביטוי את הנסיון היחיד במינו של ישראל".

על הסיכוי לייצא את הלביא אמר רבין, כי הדבר תלוי בהסכמת ארה"ב. הוא הצהיר, כי בשלוש עשרה השנים האחרונות התירו האמריקאים מכירתם של 12 מטוסים בלבד למדינות זרות. עם זאת נמנע השר מלציין שארה"ב עצמה רכשה טייסות של מטוסי כפיר לחיל הים ולחיל הנחתים שלה.

לאחר שגזר את הסרט לביתן הישראלי ביקר שר הבטחון בכל אחד מדוכני 26 החברות המציגות את מוצריהן. הוא התעכב באריכות ליד כל אחד מהם, קיבל הסברים מראשי החברות המציגות וגילה התעניינות רבה בפרטים. שעה ארוכה בילה בביתן התעשייה האווירית. שם חזה בסידטון על ביצועי הלביא. כן התעכב ליד הפאנטום המשופר שיבצע טיסות ראווה.

עם השר רבין באו לתצוגה מנכ"ל משרד הבטחון דוד עיברי, מפקד חיל האויר האלוף עמוס לפידות וראש אגף התכנון במטכ"ל אלוף אביהו בן נון. אלוף בן נון, המתנגד בתקיפות להמשך פרוייקט הלביא אמר, „הלביא מטוס נהדר. השאלה היא אם אנו יכולים להרשות אותו לעצמנו. אין לנו דוד עשיר שיממן אותו".

אמצעי בטחון קפדניים מתקיימים השנה בסלון. כל הנכנסים נבדקים כמו בנמלי תעופה לפני העלייה למטוס. שוטרים חמושים בתת מקלעים עוזי נראים בכל פינה. גם כלבי משטרה רבים מצטרפים ליד הביתנים. הביתן הישראלי מוגן גם על ידי אנשי בטחון ישראליים וכל הנכנס נבדק במתקן לגילוי מתכות המזהה אפילו מטבעות קטנים שבכיס.

הסלון האווירי ה־37 נפתח לפנות ערב על ידי הנשיא מיטראן.

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" ברודוס

ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, בודק עם צה"ל והתעשייה האווירית תוכנית שלא תפגע על הצבא ותאפשר עם זאת לתעשייה האווירית להמשיך בפיתוח מטוס ה„לביא".

הוא אמר זאת אתמול בפגישה עם תלמידי תיכון בקריית מלאכי, שציינה בשורת אירועים מלאת 100 שנה לתעשייה בארץ.

הקרב על ה„לביא" אמר פרס, הוא קרב על מספרים. בין הטוענים שלהמשך הפרוייקט דרוש סכום של מיליארד ושלוש מאות מיליון דולר לבין הסבורים שזה יעלה שלושה מיליארד דולר. פרס אמר שישראל היא אחת משש מדינות בעולם המסוגלות לייצר מטוס כמו ה„לביא", ובתחום ייצור המכ"ם ומערכות האלקטרוניות, היא הראשונה בעולם. יש להיזהר אמר מלהוריד אתה מהדרמה שה„לביא" הביא אתה אליה.

השגריר המיועד לארה"ב, משה ארד, בפגישה עם הנשיא הרצוג אתמול (צילום: יצחק הררי)

בכירי „פתח" משתפים פעולה עם הדרוזים בין ביירות לצידון

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

מפקדים בכירים בארגון ה„פתח" הגיעו לאחרונה לגזרה שבין ביירות לצידון בדרום לבנון, שם הקימו בשיתוף פעולה עם הדרוזים מאחזים חדשים של הלוחמים הפלשתינים. על כך דיווח ב־8 ביוני העיתון הביירותי „א־נהאר אל־ערבי ואל־דולי".

על־פי הידיעה הגיעו לדרום לבנון ראסים אל־דול, אחד ממפקדי „כוח 17" של ה„פתח", יונס עודאד מפקד בכיר לשעבר ב„פתח", וקצינים בכירים נוספים הנאמנים לערפאת.

לפלשתינאים ולדרוזים יש עניין משותף להקים מעוז צבאי שגנן בין ביירות לצידון כדי להקשות על לוחמי תנועת „אמל" את המעבר מביירות לדרום לבנון. שתי קבוצות אלה אף אינן רואות בעין יפה את התייצבותם של חיילים סורים – החל מה־14 באפריל – לאורך כביש החוף המקשר בין ביירות לצידון. בתקופה האחרונה גברו הפיגועים נגד החיילים הסורים הערוכים בגזרה זו, אמש אף רווחו שמועות בביירות שבגלל פיגועים אלה שוקלים החיילים הסורים לפנות את הגזרה. לפלשתינאים יש אינטרס נוסף לפנות את נוכחותם סביב העיר צידון ובמבואותיה הצפוניים הנובע מחשש שאנשי „אמל" נערכים בימים אלה לחדש את הלוחמה נגד מחנות הפליטים בדרום לבנון.

ביום עיון על השינויים הסובייטיים:

הליבראליזציה וההיחלשות האנטישמיות בברה"מ – חלק משינויי אידיאולוגיה

מאת סופר „דבר" בירושלים

הליברליזציה כלפי יהודי ברית־המועצות וההיחלשות האנטישמיות ברוסיה הם חלק משינויים אידיאולוגיים העוברים על מדינה זו.

בגישה זו דיברו אתמול רוב החוקרים שהשתתפו ביום עיון על השינויים בברה"מ שנערך באוניברסיטה העברית בירושלים.

יום העיון הוקדש לזכרו של שאול אביגור, השתתפו בו שורה של חוקרים – רובם ככולם עולים מברה"מ – והוא נערך במסגרת פעולות המרכז לחקר ולתיעוד יהדות מזרח־אירופה.

האת"ה [illegible] ד"ר ירושנבסקיה אמרה, ששלושה [illegible] פוליציסטים ששמותיהם זכורים מתקופת הרפשה של חרושצ'וב, שהפסיקו לכתוב עם הרחת שלים ומופיעים כיום בבמאתים המרכזיים השליטים: היא מגדירה תופעה סנסציונית את העובדה ששמותיהם של טרוצקי ובוכרין מופיעים לאחרונה בהקשרים חיוביים בכמה כתבי־עת ובספרות פופולארית וכן בהצגת תאטרון.

ד"ר ב. אורלוב אמר שבכל תולדות ברית־המועצות מהמהפכה ועד היום היו יהודים שותפים בדרגות כאלה ואחרות של הממסד אולם תמיד כבודדים ולא כנציגי יהודים.

מ. בייזר, שסיפר על התעוררות התרבותית היהודית בברה"מ אמר, כי ההתעוררות ולימוד השפה והתרבות היהודית היא עצומה והיא מורגשת בעיקר בלנינגראד, שבה כ־140 אלף יהודים.

סופיה פרטקובסקיה עמדה על מקומם המרכזי של היהודים במסע ההסברה הגדול שמנהלים השלטונות נגד הגירה לחו"ל, היא אמרה שבמסע זה מכוון גם ללאומים אחרים והוא נמצא עתה בהילוך גבוה.

קנאי ירושלים זועמים עקב ביקור הרבנית פייגא

„משיכת תשומת הלב למאורעות של נשים – הם יסוד לחורבן היהדות"

מאת נח זבולוני, סופר „דבר" בירושלים.

פייגא, אלמנתו של האדמו"ר מסטמאר שהגיעה לקבלת פנים „ממלכתית" בהגיעה לישראל, עוררה מערה ותסיסה בקרב קנאי היהדות החרדית בירושלים.

הרבנית פייגא טייטלבוים אלמנתו של האדמו"ר מסטמאר המנוח ר' יואליש טייטלבוים, שהיה ה„אורים ותומים" של העדה החרדית ו„נטורי קרתא" שעל פיו ישק דבר בארץ ובתפוצות במלחמתם נגד הציונות ומדינת ישראל, עוררה תסיסה חריף וקנותה המופלגת, בגלל קבלת הפנים של אלפי נשים ותלמידות בתי הספר החרדים שערכו לה בשדה התעופה ובשערי ירושלים. בהגיעה מוויליאמסבורג בניו־יורק, מעוזם של הסטמארים.

קנאי ירושלים המסתתרים תחת השם „ועד משמרות הצניעות" פרסמו תגובה חריפה וגינו את מארגני בקבלת פנים, שפרסמו קריאה לבוא לקבל את פניה של הרבנית הגדולה בזכות עצמה העושה למען המוסדות של העדה החרדית בירושלים.

בדברי הקנאי נאמר בין היתר: „נשים באהל תבורך, כבודה הפרסומת, ההמולה הגדולה, הוצאת בנות ישראל אשר כבודן פנימה לרחובה של עיר ומשיכת תשומת הלב למאורעות של נשים, כל אלה אשר סביב לבקורה של אשה דגולה בירושלים העיר. הם הורבן להריסה מן היסוד של כל הנהוג והמסור המושרש והמקובל בבית ישראל מאז, פריצת דרך לירידה תלולה וכתם מחפיר על היהדות הנאמנה".

ועוד נאמר: „על ידי מבצע זול זה פוגעים המארגנים, שכל מהותם פרסומת, בכבוד מי שהעצרת אמורה לכבד, בכבוד נשי ישראל הכשרות, הצנועות והכבודות אשר בירושלים, ולחרדתנו, אף בכבוד מי ששמו אנו מזכירים בסילודים (הכוונה לאדמו"ר המנוח)".

בכינוס השנתי התשיעי של הקרימינולוגים:

כיסוי תקשורתי מגביר את פעולות הטרור ואת עוצמתן

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

כיסוי תקשורתי מגביר את מספר פעולות הטירור, הפלמתן והתרחבות התופעה הזאת. גם קביעת שעת האפס ע"י הטרוריסטים, למשל, הוצאה להורג של בן ערובה אחרי השעה הנקובה, או ההמרת תגובת הטרוריסט במשפחת במידה רבה ע"י הכיסוי התקשורתי ושאלות הכתבים בנוסח „מה תעשו אם עד חצות לא ימולאו הדרישות?", ממצאים אלה הובאו במחקרים רבים בחו"ל ובמחקר ישראלי שהקיף ניתוח של 6700 מקרי טירור וחל משנות השבעים המוקדמות.

פרטים אלה מסר אתמול ד"ר גבריאל ויימן מאוניברסיטת חיפה בכנס השנתי התשיעי של האגודה לקרימינולוגיה. המרצה טען שהכיסוי התקשורתי של רצח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן בשנת 1972, נתן לטרוריסטים הצלחה מרשימה מבחינת הבאת הבעיה הפלשתינאית לתודעת הציבור העולמי. מאז קם מעין „תאטרון טרור" של ארגוני טרוריסטים שונים, בעיקר הפלשתינים, שלמדו את הלקח והחלו להכיר בחשיבותו של כיסוי תקשורתי כאמצעי להגיע לקהל רב יותר. כתוצאה מכך התפתח סוג טרור חדש המופנה אל המדיה. זאת הסיבה שמרבית אירועי הטרור שבוצעו בשנות ה־70 וה־80 נעשו במדינות המערב. לכן גם 60 אחוז של קורבנות הטרור הם אזרחי ארה"ב או מערב אירופה.

עמירם קלאוס ממשרד העבודה והרווחה מסר שסיכויי הגמילה של נרקומנים הם מאפס עד 10 אחוז. גם אחרי כן קיימת סכנה של נפילה, אם אין מצליחים לשקם לחלוטין את האיש והכוונה לתעסוקה וקליטה בחברה. המשרד החל בפרוייקט חדש שנעשה בינתיים בשני ישובים וקיימים סיכויים שאחוז ההצלחה בטיפול בנרקומנים יהיה גבוה יותר.

ד"ר שושנה רייס מאוניברסיטת חיפה בשאה הרצאה על תוכנית המנע החינוכית הראשונה בישראל בנושא סמים. כ־83 אחוז של התלמידים כדגם מחקרי טיצע טען שהתוכנית יכולה לתרום למניעת השימוש בחשיש ומריחואנה. תוצאות המחקר ומגמות אחרות הניעו את משרד החינוך והתרבות ללימוד רשמי של התוכנית בבתי הספר הכנס יגעל היום.

„מצרים, דרום־קוריאה וטיוואן במו"מ לייצור מטוס ה־F-20"

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – מצרים, דרום קוריאה וטיוואן נמצאות במשא ומתן עם חברת נורתרופ לרכישת הזכויות לייצור מטוס ה־F-20 „טייגר־שארק".

כל השלוש היו מועמדות לרכישת המטוס כאשר הודיע חיל האויר האמריקאי, כי הוא מבטל את התכנית להכנסת המטוס לשרותו, כמטוס נוסף וכי הוא מתכוון להכניס לשרות מטוסי F-16 נוספים. החברה הפסיקה מיד את פתוח המטוס והעמידה למכירה את סיפוס אחד מושלם הנמצא ברשותה ואב סיפוס שני המורכב בחלקו, יחד עם תכניות ייצור המטוס. מקורות בחברה מסרו לפני חודשים מספר, כי התקיימו גם מגעים עם חיל האויר הגרמני בדבר אפשרות החלפת מטוסי הפאנטום והאלפא ג'ט הגרמניים במטוסי טייגרשרק.

הדבר גרמני מסר, כי ההצעה עדיין נמצאת בדיון. נורתרופ איבדה שני אבי טיפוס בטיסות אימון והיא עומדת על דעתה, כי אין לה תכניות להכניס מטוס זה לייצור.

חנא נאצר מעלה הצעה נגדית לשחל

חב' החשמל הערבית: נחכיר שטחים תמורת מחיקת החוב

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

חנא נאצר, מ"מ יו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל הערבית ממזרח ירושלים אמר אמש, כי העלה הצעה חדשה כנגד הצעת שר האנרגיה משה שחל להפקיע את השכונות היהודיות וההתנחלויות מתחומי זכיונה של החברה הערבית.

הצעתו של נאצר היא שבמקום הפקעה תחכיר החברה הערבית את כל אזורי המגזר היהודי שמעבר ל„קו הירוק" לחברת החשמל הישראלית. בתמורה לכך יימחק חובה של החברה הערבית למדינת ישראל, חוב המגיע כיום ל־33 מיליון ש"ח.

עובדי חברת החשמל של מזרח ירושלים ערכו אתמול שביתת שבת במשרדי החברה והודיעו שהם דוחים מכל וכל הן את הצעות ממשלת ישראל והן את הצעות מ"מ היו"ר חנא נאצר. לדברי אנשי הוועד המזוהים כמקורבים לאש"ף, ההצעות הללו יביאו להשתלטות ישראלית על החברה ולפיטורי כמחצית מעובדיה. סופר „דבר" מציין, כי על רקע זה קיימת מתיחות רבה בחברת החשמל הערבית ועובדיה מאיימים להחריף את צעדיהם. אתמול במהלך שביתת השבת הודיעו העובדים, כי הם מעמידים צוותים מיוחדים שיטפלו במקרי חירום.

המושבים: דו"ח רביד בלתי־ישים; צוקר נגד הנפקה מיוחדת לחוף גולן

מאת דני גוב, מסופר הכלכלי של „דבר"

נציגים של תשעה מושבים מצפון הארץ הופיעו אתמול לפני ועדת הכספים וקבלו כי בלתי אפשרי ליישם את דו"ח רביד להבראת המושבים.

לטענתם, הדו"ח אינו ישים, אף אינו צודק. היתה זו „מיני" פגישה עם ועדת הכספים כאשר ביום ב' הקרוב יופיעו בפני הוועדה כ־60 אנשי מושבים. עיקר טענותיהם של נציגי המושבים הן נגד ערבות הדדית של חברי מושב לטובת חברים, שלהם משקים כושלים.

חה"כ דדי צוקר, חבר הוועדה, אמר לסופר „דבר" כי כל הנציגים באו ממושבים חזקים ומבוססים הנושאים במעמסה של חובות של מפעלים „ארגוני" קניות או הכבים בתוך המושב. לדברי צוקר, חשפו הנציגים לראשונה בפני הוועדה בעיה קשה ברמת המושב כשכמה בעלי מושבים כושלים פוגעים במיקשה כולה, כשם שמספר מושבים כושלים פוגעים בארגון כולו.

באותה ישיבה ביקש חה"כ צוקר מיו"ר הוועדה אברהם שפירא שלא לאשר הנפקה של בנק הפועלים המיועדת, בין השאר, לסייע לפרוייקט התיירותי של חוף גולן. העילה לתביעתו של צוקר היא העובדה שחוף גולן שייך לחמישה מושבים מרמת הגולן שנקלעו כולם לקשיים כספיים רציניים ביותר.

ההנפקה אמורה לגייס עבורם סך של כ־2 מיליון דולר. לדברי צוקר, בין חברי המושבים הללו ישנם רבים המסובכים בחובות כבדים שאינם מקבלים כיום הלוואות משום שאינם מחזירים חובות. „זו דוגמה קלאסית של לקיחת ערבות ללא שום גיבוי כלכלי" אמר צוקר.

כאמור, מתבקש יו"ר הוועדה לא לאשר את ההנפקה לכשתגיע זו לאישור הוועדה.

לאחר יותר משלוש שנות חקירה:

מנהל בית החולים „משגב לדך" ושניים מרופאיו מואשמים בגרימת מות חולה

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

מנהל בית החולים משגב לדך בירושלים, ד"ר מיכאל שטורק ושני רופאים של בית החולים ד"ר אמיתי אדלשטיין וד"ר אליאס סיאמי, מואשמים בגרימת מותה של רגינה סוריסה במהלך ניתוח לפרוסקופיה.

רגינה סוריסה נותחה בחודש ספטמבר 1983 ניתוח לפרוסקופיה במשגב לדך. במהלך הניתוח נכנסה למצב של חוסר הכרה עמוק, אושפזה בשערי צדק ונפטרה כעבור חודש.

הפרשה נחקרה זמן רב על־ידי המשטרה ומשרד הבריאות, על־סמך חומר החקירה, החליט פרקליט מחוז ירושלים ד"ר יוסף בן־אור, להאשים את שלושת הרופאים בגרימת מוות ברשלנות.

בכתב האישום נאמר, כי רגינה סוריסה אם לשניים שהיתה בת 26 במותה, התקבלה ב־18.9.83 למשגב לדך לאחר שסבלה מכאבי בטן. המנהל הרפואי של בית החולים ד"ר מיכאל שטורק, שהוא רופא נשים על־פי התמחותו, החליט לבצע כבר למחרת ניתוח לפרוסקופיה. זהו נתוח המבוצע בהרדמה כללית. במהלכו מוחדר לחלל הבטן מכשיר אופטי, באמצעותו ניתן לראות את האברים הפנימיים.

כתב האישום מציין, כי ד"ר שטורק ידע כי ניסיון קודם לבצע למנוחה לפרוסקופיה הופסק בגלל ירידה בדופק.

למחרת היו בחדר הניתוח שני הנאשמים האחרים, ד"ר אדלשטיין המשמש כרופא מרדים של בית החולים וד"ר סיאמי העובד במשרה חלקית כרופא נשים ומנתח.

ד"ר שטורק הופיע כשהמנוחה שכבה על עגלה ואמר להם לבצע את הניתוח בלי למסור לשני הרופאים פרטים נחוצים אודות המנוחה.

ד"ר אדלשטיין וד"ר סיאמי מואשמים שקבלו את המנוחה לניתוח בלי שראו אותה או בדקו כלל לאיזה מטרה נועדה הלפרוסקופיה.

ד"ר אדלשטיין הרדים את המנוחה הרדמה כללית בלי שחיבר אותה למוניטור כדי לבדוק את קצב הלב והדופק, הוא לא חיבר אותה למערכת עירוי נוזלים ולא דאג לאמצעי עזר להנשמה תוך־קנית ולא דאג להציבה בתנוחה המתאימה לביצוע הניתוח.

כל שלושת הרופאים מואשמים בגרימת מות בהתרשלות. במהלך המשפט יעידו 22 עדים, ביניהם רופאים ומומחים מבתי חולים אחרים, אנשי משרד הבריאות וחוקרי המשטרה. אתמול דחה בית משפט השלום את בקשת פרקליטות המדינה לשחרר את הרופאים בערבות. התביעה בקשה זאת כדי להטיל פיקוח מינימלי של בית המשפט על הנאשמים. השופט משה רביד סבר כי הזמן הרב שחלף מיום המקרה אינו מצדיק זאת ודחה את הבקשה.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים לרכב מיובא) (מס' 6) התשמ"ז 1987

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א)(1) ו־(2) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים, התשמ"ו 1985 2), אנו מצווים לאמור:

תיקון התוספת הראשונה 1. בתוספת הראשונה לצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים לרכב מיובא) (מס' 5), התשמ"ז 1986 בסופה יבוא:

טור א' דגם הרכב				טור ב' מחיר בש"ח ללא מע"מ	טור ג'
רכב פרטי עד 1600cc					
א. אילון תעשיות – אלפא רומיאו					
905A2M	אלפא ST 1.5	4x4		33,277	15,690
905A2N	אלפא ST 1.5	4x2		29,808	14,056
ח. ישראלית לאוטומובילים – פורד					
סיירה C	1600	4 דלתות		26,935	12,700
סיירה CL	1600	4 דלתות		27,906	13,158
סיירה GL	1600	4 דלתות		29,716	14,012
דויד לובינסקי בע"מ – פג'ו סיטרואן					
14E	BX	1360 סמ"ק		23,677	11,164
CHORUS	309	1580 סמ"ק		23,576	11,117
SELECT	305	1580 סמ"ק		24,173	11,398
סוכנות מכוניות לים תיכון – פיאט					
903	3d	STING	UNO	15,414	7,269
1100	4d	BERLINA	DUNA BRAZIL	20,573	8,706
1300	4d	BERLINA	DUNA BRAZIL	21,042	8,903
1100	5d	WEEKEND	DUNA	21,748	9,202
1300	5d	WEEKEND	DUNA BRAZIL	22,216	9,401
סעם אספניה אוטומוטורס – סיאט					
מרבלה	GLS	903		16,132	6,827

תחילה 2. תחילתו של צו זה ביום.......התשמ"ז......1987."

ג. סיון התשמ"ז (3 מאי 1987)

משה נסים, שר האוצר

חיים קורפו, שר התחבורה

1) ס"ח התשמ"ו, עמ' 2

2) ק"ת התשמ"ז, עמ'

האוצר מתכנן מסע פירסום ב־200 אלף ד' לספיגת פדיון המניות

מאת אמנון אמר, מסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

משרד האוצר מתחיל להיערך לגל הראשון של פדיון מניות הבנקים. בגל זה ייפדו ביום האחרון של אוקטובר השנה המניות המוסדות שבידי הציבור בשווי של כ־1.2 מיליארד דולר.

כדי לספוג סכום אדיר זה של כסף בחזרה מהציבור מתכנן האוצר להציע לבעלי המניות מספר תוכניות השקעה חדשות.

במטרה להביא את תוכניותיו החדשות לידיעת הציבור מתכנן משרד האוצר מסע פירסום גדול. מסע הפירסום יתנהל בעתונים ובטלוויזיה ויחל בחודש אוגוסט השנה. לצורך כך מבקש האוצר לאשר לו תקציב פירסום מיוחד בסדר גודל של 150 עד 200 אלף דולר.

התוכניות שמציע האוצר יחייבו אותו לנקוט בשורה של צעדים נוספים, ביניהם קבלת אישור ועדת הכספים, הכנסת שינויים בהסכם המקורי של הסדר המניות, תאום עם הבורסה ועם מינהל מילוות המדינה וסיכום עם הבנקים המסחריים.

מקורות בלונדון:

ערפאת הוזמן למוסקווה לקדם כינוס ועידת שלום

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – גורבצ'וב הזמין משלחת אש"ף למוסקווה ובמטרה לקדם את הרעיון של ועידת שלום בין־לאומית כתב לאחרונה גורבצ'וב מכתב חם ליאסר ערפאת – מוסרים מקורות בלונדון.

במכתב מזמין גורבצ'וב משלחת אש"ף בהנהגת „שר החוץ" של אש"ף, פרוק קדומי, לבקר במוסקווה. כן משבח גורבצ'וב את הפגישה האחרונה של ה„פרלמנט" של אש"ף באלג'יר, בה לקחו חלק סיעות יריבות של אש"ף. לדעת הרוסים, האיחוד המחודש של הפלגים, לרבות השמאליים הקיצוניים כמו ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה עם ערפאת, יעזור להגברת ההשפעה הסובייטית אם תתקיים ועידה בין־לאומית.

הם סבורים כי ועידת שלום תביא להם רווח פוליטי וכלכלי. גורבצ'וב יודע כי ישראל וארה"ב לא יסכימו לוועידה עם אש"ף עד שאש"ף יקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338, והוא יודע, כי יהיו דרושים ויתורים בעניין הייצוג הפלשתיני. הרוסים כבר דיברו על משלחת כלל־ערבית הכוללת את סוריה, ירדן, מצרים ואש"ף.

אנשי גורבצ'וב, מוסרים המקורות, עובדים עתה מאחורי הקלעים על פיוס בין ערפאת ונשיא מצרים, חוסני מובארק. מובארק סגר את משרדי אש"ף בקהיר אחרי פגישת אלג'יר שבה גונה הסכם קמפ דיוויד. עתה קיבלו אנשי אש"ף בחזרה את הדרכוניהם שהוחרמו, הותר להם לעבוד מבתיהם.

נשיא סוריה אסד, אשר במשך שנים ניסה להרוס את אש"ף בכוח עצמאי, היה רוצה לטרפד את מאמצי הסובייטים, אך אינו יכול לעשות זאת היות והוא תלוי בגורבצ'וב לאספקת נשק ותחמושת.

השיבושים בטלוויזיה: פסק זמן עד יום ב'

מאת יורם לוי, סופר „דבר"

המכנאים ברשות השידור לא ינקטו עיצומים לפחות עד יום ב', ואז אמורים להתכנס פעם נוספת נציגי ההסתדרות, האוצר ורשות השידור לדון בתביעותם לקבל תוספות של ששה אחוזים, רטרואקטיבית מ־1985.

אתמול התקיימה בתל־אביב, בין יו"ר האגף לאגוד מקצועי חיים הברפלה, הממונה על השכר באוצר הלל דהאי ומנכ"ל רשות השידור אורי פורת פגישה שלא סוכמה והוחלט להמשיכה ביום ב'. ועד המכנאים הוליט משום כך לא לנקוט בעיצומים נוספים ולהמתין עד להחלטה סופית בתביעתם.

הפעוטה דנה בטיטו מתה בלונדון לאחר שגופה דחה הכבד

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

הילדה דנה בטיטו, בת ה־3 מאופקים, שבגופה בוצע ניתוח להשתלת כבד, נפטרה אתמול לפנות־בוקר בבית החולים ארנבריג, בקיימברידג', שבאנגליה.

דנה נפטרה לאחר שגופה דחה את הכבד המושתל. היום בשעה 11 לפני הצהריים תתקיים הלווייתה בבית העלמין באופקים.

בשבועיים האחרונים שכבה דנה ביחידה לטיפול נמרץ בבית־החולים האנגלי, כשהיא מחוסרת הכרה ומצבה קשה. ימים ספורים לאחר ההשתלה, נותחה דנה בשנית כדי לעצור דימום שהתפתח באיזור ההשתלה. לאחר שיפור שחל במצבה, גילו הרופאים אי־ספיקת דם לחלק מהכבד המושתל ומאז החלה הידרדרות במצבה הבריאותי. בעקבות התפתחות של זיהום במערכת כלי הדם, הצטברו מים בריאותיה של הילדה ובשלב זה, גופה דחה את הכבד המושתל.

בשבוע האחרון הודיעו רופאיה של דנה באנגליה, לאמה כי הם שוקלים לבצע השתלה נוספת בגופה. אתמול, סמוך לשעה 5 לפנות־בוקר, התקשרה שושנה בטיטו, אמה של דנה, למשפחתה באופקים ובישרה להם את הבשורה המרה. בעלה, יעיש, שחזר לפני שבוע מאנגליה, שהה באותה שעה באתר בניה מרוחק ועד שעות הצהריים עשו בני משפחתו מאמצים לאתרו.

דנה הוטסה לאנגליה לפני כשלושה שבועות, לאחר שסבלה מאי־ספיקת כבד, והרופאים קבעו כי חייה תלויים בהשתלת כבד. ראש המועצה המקומית, יחיאל בנטוב, הקים עמותה לאיסוף תרומות למימון הניתוח והיא הוטסה ללונדון ביום העצמאות.

מצבו של חולה כבד אחר, יעקב רבאשי (29) מבאר־שבע, שנותח בבית־החולים קינגס קולג' בלונדון, מוגדר כיציב.

קרן ירושלים חנכה 3 פרוייקטים תרבותיים

מאת סופר „דבר" בירושלים

קרן ירושלים חנכה בעיר שלושה פרוייקטים חינוכיים ותרבותיים.

בשכונת סילואן נחנך אתמול גן ילדים הכולל שתי כיתות גן ונועד ל־35 ילדים. בטקס אמר ראש העירייה טדי קולק: „אנחנו ערים לחובה שיש לנו לכל חלקי העיר, במיוחד לסילואן כיוון שגדלה מאוד בשנים האחרונות".

עוד נחנך אתמול בית העם לאחר עבודות שיפוצים של הספריה המרכזית ואולמות האוניברסיטה העממית. כמו־כן הוקמו בחזית הבניין כיכר ומגרש חניה.

היום ייחנך בהר־הצופים מעון יום, המופעל על־ידי נעמת ומשרת את ילדי עובדי תעשיות עתירות המדע במקום.

שלושת הפרוייקטים נבנו בכספי קרן ע"ש הילדה וג'קוב בלאונשטיין, מראשי הקהילה היהודית בבולטימור ארה"ב.

יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים, מוסר, כי ראש עיריית ירושלים טדי קולק העניק אתמול מלגות מטעם הקרן לבני ירושלים שלומדים בטכניון.

הקרן הוקמה במטרה לעודד סטודנטים מוכשרים ומעוטי יכולת ללמוד בטכניון כדי שעם סיום לימודיהם יחזרו לעיר ויסייעו להתפתחותה הטכנולוגית.

הקרן הוקמה באמצעות אגודת דורשי הטכניון וועדה ציבורית, שבראשה עמד עד למותו משה ברעם ז"ל. נשיא בית המשפט העליון לשעבר משה לנדוי עומד בראש ועדת משנה לבחירת מקבלי המלגה.

בקרן שותפים גם עיריית ירושלים ותורמים שונים. אתמול חולקו 30 מלגות בשווי 800 ש"ח לכל אחד. בעקבות מותו של ברעם מונה ליו"ר הקרן עוזי ברקים. במסגרת הקרן הוקמה קרן לזכרו של ברעם והנהלת גרציה ברעם חילקה כמה מלגות.

هكذا من الأصل

הנשיא רונאלד רייגן ינאם היום בערב ליד חומת ברלין, בדרכו הביתה מוועידת הפיסגה בוונציה, וכוחות הבטחון המערב־ברלינאים נערכים לקדם הפגנות המונים אנטי־אמריקאיות גדולות באתר שבו ינאם נשיא ארה"ב. בתמונה: פועלים ברלינאים עסקו אתמול בהקמת מתרס זכוכית משוריינת לפני הבימה שעליה יעמוד רייגן בעת נאומו לעצרת ההמונים. הבימה הוקמה במרחק 10 מטרים בלבד מחומת ברלין, ומאחוריה – במרחק כ־35 מטר מן החומה – מתנוסס „שער ברנדנבורג" המפורסם, הניצב כיום בתחום ברלין המזרחית. (צילום: א.פ)

ברה"מ מובילה בתחום כיבוש החלל – משלימה תוכניות ל„רשת תעבורת חלל"

מוסקוה (א.פ.) – בברית המועצות עובדו תכניות להקמת רשת תעבורה בחלל, שתתבסס על חלליות מאויישות, טילי־הנעה לשימוש חוזר ומעבורות מטען בלתי־מאויישות, כך שתתאפשר תנועה סדירה אל תחנות החלל הסובייטיות החגות במסלוליהן סביב כדור הארץ – כך הודיע אתמול ראש סוכנות החלל הסובייטית.

ראש „גלאבקוסמוס" אלכסנדר דונאייב אמר בראיון לבטאון המפלגה „פראוודה", כי מימוש תוכנית־האב לרשת התעבורה בחלל נשלמות הולכות בימים אלה, אחרי שניסוי שיגורו של טיל ההנעה הכבד הסובייטי „אנרגיה" הושלם בהצלחה.

דונאייב אמר, כי שיגורו המוצלח של הטיל הדו־שלבי, בעל 170 מיליוני כוחות הסוס, היה אבן דרך חשובה ביותר במאמצים להגביר את הייצור התעשייתי בחלל, על־ידי שיגורן לחלל של יחידות חדשות לשימוש תחנות החלל הסובייטיות המאויישות.

דונאייב אמר, כי טילי הנעה מסוג „אנרגיה" יסייעו לשגר לחלל ציוד מדעי, דלק וחומרי־גלם תעשייתיים.

הטיל „אנרגיה", ששוגר ב־15 במאי, הוא בעל כושר מעמס של כ־100 טונות, פי חמש יותר מכושר המעמס של כל טיל קודם ששיגרו הסובייטים לחלל. המומחים הסובייטים תיארו את „אנרגיה" כטיל רב העוצמה ביותר בעולם כיום – ומומחי החלל המערביים לא חלקו על הגדרה זאת עד היום.

מומחים אמריקאים בכירים בתחום מדעי החלל אמרו, כי שיגורו המוצלח של טיל זה יכול להיחשב הישג כביר לברית המועצות, המובילה עתה בתחום כיבוש החלל.

אלכסנדר דונאייב אמר לכתב „פראוודה", כי הקמת רשת התעבורה בחלל חיונית להמשך תיפקודה היעיל של תכנית החלל הסובייטית הכוללת. „נוכל לכבוש את רשת התעבורה בחלל על־ידי טילי ההנעה לשימוש חוזר", אמר דונאייב, „שכושר המעמס שלהם גדול פי כמה וכמה מן הטילים החד־פעמיים שבהם השתמשנו עד כה".

דונאייב לא מסר פרטים כלשהם על פיתוח מעבורת החלל הסובייטית, האמורה לשאת ציוד וצוותים חדשים אל תחנות החלל הסובייטיות המאויישות. אולם, מומחי חלל מערביים אמרו, כי הם צופים שטיסת הבכורה של מעבורת החלל הסובייטית תתקיים עוד השנה. הם גם אמרו, כי הם מעריכים, שבתוך שנתיים יוכלו הסובייטים לשגר לתחנת החלל שלהם ציוד חדש ועדכני, על־ידי טיל ההנעה „אנרגיה".

מומחי חלל סובייטיים אמרו בראיונות שונים שהעניקו לעיתונות הסובייטית השנה, כי הם מעריכים, שתעשיית החלל של ברית־המועצות – שתכלול ייצור חומרים פארמאצאוטיים ומוליכים שונים – תוכל להכניס לברה"מ עד 50 מיליארד רובלים (שהם כ־75 מיליארד דולר) לשנה בסביבות שנת 1990.

דונאייב מסר ל„פראוודה", כי סוכנות החלל הסובייטית מתכוננת לשגר בשנה הבאה שני רכבי־חלל למארס, לשם חקר ירחו פובוס, וכי בשנתיים הבאות יש כוונה לערוך טיסות חלל משותפות עם סוריה, צרפת ובולגריה.

פקידים של משרד ההגנה האמריקאי אמרו בשיחות פרטיות, כי למרות שברה"מ מתארת את תכנית החלל שלה כ„תכנית לצורכי שלום בלבד", אין הם יכולים להתעלם מן האפשרויות הנרחבות שהיא פותחת לפני שימושים צבאיים.

הפקידים אמרו, כי הם מצפים שהטיל „אנרגיה" ישמש גם לצרכים צבאיים וכן יילקח בחשבון בתוכניות הסובייטיות לשגר בעתיד משלחות חקר מאויישות לירח או למארס.

האחראים לאסון צ'רנוביל יעמדו לדין שם ב־7 ביולי

מוסקוה („רויטר"־עתי"ם). – משפטם של האנשים הנחשבים כאחראים לאסון שפקד את תחנת הכוח הגרעינית בצ'רנוביל ייפתח ב־7 ביולי – זאת גילה אתמול דובר של משרד החוץ הסובייטי.

בוריס פיאדישב אמר במסיבת עיתונאים במוסקווה, כי המשפט יהיה פתוח לפני עיתונאים זרים וייערך בעיר צ'רנוביל, המרוחקת כ־18 קילומטר מתחנת הכוח שבה היה האסון.

פיאדישב לא גילה מי יועמד לדין ואף לא מסר מה הם סעיפי כתב האישום. הוא הסתפק באמירה שמי שעמד בעבר בראש תחנת הכוח יופיעו באולם בית הדין.

כתבים מערביים, שביקרו בצ'רנוביל במהלך החודש זה, אמרו כי נאמר להם שמי שהיה המנהל של תחנת הכוח, המהנדס הראשי לשעבר וסגנו, יועמדו לדין.

הכור הרביעי של תחנת הכוח עלה בלהבות והתפוצץ ב־26 באפריל בשנה שעברה, לאחר שעובדי התחנה ערכו מה שתואר לאחר מכן „סדרה של ניסויים בלא לנקוט את אמצעי הזהירות הדרושים ובבלי לקבל סמכות".

באסון נהרגו 31 אנשים, רבים נפצעו, והיה הכרח לפנות כ־135,000 אנשים מהאזור מסביב למפעל.

חוקרים מאמינים שמצאו סם המפחית כולסטרול

שיקאגו („רויטר" ועתי"ם). – חומר המופק מן הפטרייה שממנה מייצרים פניצילין עשוי להיות יעיל כאמצעי לצימצום תכולת הכולסטרול בדמם של בני־אדם – זאת אמרו חוקרים יפאניים.

החוקרים ציינו, כי נתנו ל־37 חולים שבדמם נמצא אחוז גבוה של כולסטרול מנות יומיות של הסם והתוצאה מכך, פחתה רמת הכולסטרול בדמם ב־11 עד 25 אחוז, בהתאם למינון.

הסם שבו מדובר הוא „סי.אס.־514" מוצר לוואי מטבולי של קומפקטים, חומר המופק ע"י התססת סוג מסויים של פטריית פניצילין. כמה סוגים של פניצילין משמשים לעשיית גבינות.

אחוז גבוה של כולסטרול בדם נחשב גורם המביא מחלות לב ושבץ. בדרך כלל, ממליצים לפני חולים לשמור על דיאטה ולדאוג לפעילות גופנית, אך מדענים מחפשים מזה זמן רב אחר תרופה שתפחית את הכולסטרול בדם בדרך כימית.

החוקרים היפאנים אמרו, כי מתקבל הרושם שהסם החדש אינו מביא תופעות לוואי חמורות.

בבבל היה תיאטרון שקדם לזה היווני – טוען מומחה

בגדאד (א.פ.) – התרבות הקדומה של בבל פיתחה לה תיאטרון משלה – שוודאי היה הראשון בעולם – ולא שאלה מן היוונים הקדמונים, כפי שנהוג היה להניח עד כה – כך טען אתמול ארכיאולוג בעל שם עולמי.

„למעשה, התיאטרון היווני לא היה אלא חיקוי מאוחר הרבה יותר של התיאטרון הבבלי", אמר אתמול בראיון לכתב־עת היסטורי הדוקטור פוזי ראשיד, ארכיאולוג הנחשב בעל סמכות כלל־עולמית בכל הנוגע לקדמוניות מסופוטאמיה.

הד"ר ראשיד אמר, כי רוב ההיסטוריונים ומומחי התיאטרון בעולם מאמינים, כי התיאטרון התפתח ביוון בזמן כלשהו סביב 525 לפנה"ס. אולם, אמר ראשיד, המלה הבבלית הקדומה „מומלר", שמקבילה לה המלה הערבית „מומת'יל", שפירושה „שחקן", „מוכיחה בעליל, כי הבבלים הקדמונים ידעו תיאטרון מהו".

„התיאטרון הבבלי הקדום נבדל מן התיאטרון היווני בצורתו", אמר ראשיד. „צורתו המלבנית או הרבועה ייצגה את השער לעולם שאול התחתית – אמונה בבלית קדומה, בת 3,000 שנה לפחות. ככל הידוע לי", הטעים הדוקטור ראשיד, „לא נחשף מעולם תיאטרון יווני מרובע או מלבני".

התגוררה שנה וחצי עם גופה מתוך ציפייה לתחיית המתים

מאת שפירה הורן

טוקיו (מיוחד ל„דבר"). – רופאת אליל מקיושו שביפן נעצרה בשבוע שעבר, בחשד שהתגוררה במשך שנה וחצי עם גופה. הגופה היתה של בת 74, אשר עד למותה בדצמבר, חייתה עם רופאת האליל והאמינה, כי תקום לתחיה בעזרת תפילותיה של זו.

עוד הסתבר, כי גופה נוספת של אשה בת 65, עמדה להגיע לבית הרופאה, לשם „טיפול בתחיית המתים".

נמסר כי רופאת האליל בת ה־56 החלה להאמין ברצינות בכוחותיה בהחייאת מתים ואף פירסמה זאת בציבור הרחב.

מצב חירום לאומי הוכרז בפנמה בגלל גל מהומות

פנמה (עי"נ). – ממשלת פנמה הכריזה אתמול על „מצב חירום לאומי" והשעתה 8 מסעיפי החוקה הנוגעים לחופש התנועה בכל רחבי המדינה.

הממשלה נקטה צעד זה בעקבות מהומות שהתחוללו שלשום בפנמה אשר אילצו את כוחות הבטחון להתערב בכוח באזורים שונים של המדינה.

לשכת המסחר של פנמה קראה שלשום לשביתה כללית ולמרי אזרחי, כדי להביא להתפטרותו של המפקד, הגנרל מנואל אנטוניו נורייגה, האיש החזק של המשטר בפנמה, שהואשם בפשעים שונים נגד העם.

למעשה, מתחוללות מהומות בפנמה מדי יום ביומו מאז שיצא הקולונל רוברטו דיאס הררה – ראש המטה הכללי של הכוחות המזויינים שהוצא לדימוס ב־2 ביוני, בהאשמה פומבית נגד הגנרל נורייגה.

הוא האשים את נורייגה בזיוף תוצאות הבחירות, וכן האשים במעורבות ברציחתו של מתנגד פוליטי ובמותו של הנשיא הקודם של פנמה עומאר טוריחוס.

נתגלה אוצר מאות מסמכים עלומים מארכיון טרוצקי

סטנפורד, קליפורניה („רויטר", עתי"ם). – חוקרים במכון „הובר" הודיעו אתמול, כי גילו אוסף גדול של מסמכים של המהפכן הרוסי ליאון טרוצקי, שטרם פורסמו.

החוקרים ציינו, כי בידיהם יש עתה כ־55 תיקים של צילומים ועשרות ארגזים ובהם מכתבי טרוצקי, כתביו ורשימותיו. אוצר זה נתגלה בין מסמכים היסטוריים אחרים שהוריש למכון בוריס ניקולייבסקי, מהגר רוסי והיסטוריון, שמת ב־1966.

המסמכים מתייחסים לשנים 1931–1938 והם כוללים הן מכתבים אישיים לבני משפחתו של טרוצקי, הן כתבי יד המשקפים את עמדותיו של טרוצקי בעניינים פוליטיים והגותיים.

הרודן יוסף סטאלין אילץ את טרוצקי לצאת לגלות ב־1929, כידוע, הוא נרצח במקסיקו, ב־1940, ע"י סוכן של סטאלין.

רוברט היה, עוזר ארכיבר במכון „הובר", המסונף לאוניברסיטת סטאנפורד, גילה כי בין המסמכים שנמצאו קיים גם פרק – שטרם פורסם – של תולדות המהפכה הבולשביקית, שנכתב ע"י טרוצקי.

ארכיבר אחר אמר, כי המסמכים „לא יסולאו בפז".

פרטים על החומר החדש פורסמו בגיליון האחרון של בטאון החברה האמריקאית להסטוריה.

עוד מסרו החוקרים, כי אוסף ניקולייבסקי נשאר בידי אלמנתו עד למותה, ב־1982. הם מניחים, כי החומר נמסר לניקולייבסקי ע"י בנו של טרוצקי, סרגיי. סרגיי מת בצרפת, ב־1938, בנסיבות מסתוריות.

גרושתו של להפן נקמה בו בצילומי עירום ב„פלייבוי"

פאריס (ק"נ). – הגרושה לשעבר של ז'אן מארי לה־פן, יושב־ראש הארגון הקיצוני־ימני „החזית הלאומית" ומועמד לנשיאות הרפובליקה, פיירט לאלאן בת החמישים, מצאה דרך מקורית להתנקם בבעלה – היא הצטלמה בעירום ותמונותיה הופיעו בכתב העת „פלייבוי" – למען הגבר".

בראיון שנתנה לכתב העיתון, המפרסם 8 צילומי עירום של אשתו לשעבר של לה־פן, היא אמרה „זו נקמתה של צרפתיה שנבגדה במקום של אדם חופשי לבעלי לשעבר, שהוא שחצן".

המריבות של בני הזוג העסיקו את העיתונים לעיתים קרובות מאז התגרשו, באוקטובר 1985.

פיירט לאלאן מאשימה את בעלה לשעבר, שעשה כמיטב יכולתו כדי למנוע את הגירושים, מאחר שביקש להצטייר בעיני בוחריו כראש משפחה ללא דופי.

בראיון מספרת פיירט לאלאן, שכאשר התאוננה לאחר הגירושים שנותרה ללא מקורות כספיים, אמר בעלה לשעבר בראיון שהעניק לאותו כתב־עת, שעליה לעשות „מה שעושים אנשים שנקלעו לחיים עצמאיים: להביא לידיו כך שמאהבה יחזק לצרכיה, או לעבוד".

פירסום צילומי העירום של גרושתו של להפן גרם התרגשות רבה במסדרוני האסיפה הלאומית. חבריו של הגבר להפן, שקיבלו את הצילומים מעיתונאים, היו מופתעים ומשועשעים.

במה שנוגע לז'אן מרי להפן, מקורביו מסרו, כי התייחס לפרשה „באופן פילוסופי" ואפילו גילה „גירה של הומור".

קורא סקרן מעיין בגליונו הטרי של ה„פלייבוי" בעמודי הכתבה על גרושתו של ז'אן־מארי להפן, המעוטרת ב־8 תצלומי עירום צבעוניים. (צילום: א.פ.)

שלושה טילים הופעלו על־ידי ברק בארה"ב

וושינגטון („רויטר"־עתי"ם). – שלושה טילים קטנים הופעלו ע"י ברק באתר של סוכנות החלל האמריקאית בווירג'יניה – על כך הודיע שלשום דובר הסוכנות.

הוא ציין, כי הטילים נפלו לאוקיינוס ולא גרמו כל נזק.

דובר סוכנות החלל צ'ארלס רדמונד ציין, כי הברק פגע בטיל מדגם „אוריון", כשעתיים לפני שעמדו לשגרו כדי לבחון את השפעת הסערות.

טיל זה נפל לאוקיינוס האטלנטי במרחק 90 מטר מאתר השיגור. גם שני טילים קטנים יותר, שניצבו לידו, נפגעו ע"י הברק ואף הם נפלו לאוקיינוס.

היום יוכרע גורל הממשלה הסוצ'־דמוקר' בנורווגיה

מאת עלי בהן, סופר „דבר" בדנמארק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר"). – הצעת אי־אמון בממשלת נורווגיה תובא היום להצבעה ב„סטורטינג", בית הנבחרים הנורווגי. עד הרגע האחרון, אין לדעת אם הממשלה הסוציאל־דמוקראטית, בראשותה של גרו הארלם ברונטלנד, תצליח להישאר – או שתיאלץ להתפטר.

הסיבה להצעת אי־האמון: התנגדות של מפלגות הימין ומפלגת האיכרים לצמצום התמיכה בחקלאות. דווקא בנקודה זו סמן המליכה: קולה של מפלגה ימנית צעירה, עם שני צירי פרלמנט בלבד, הוא שיכריע את הכף.

מפלגה זאת, „מפלגת הקידמה", דוגלת בצימצום המיסים והסובסידיות עד למינימום. כך, אם תבקש מפלגה זו, שהיא לשון המאזניים, לשמור על אמונה אצל בוחריה, לא תוכל להצביע נגד הממשלה.

באופן תיאורטי מבצעת דווקא ממשלתה של ברונטלנד את המצע של „מפלגת הקידמה", לפחות בחלקו. שני הקולות של „מפלגת הקידמה" מספיקים כדי להפיל את הממשלה או להשאירה על כנה.

ממשלת גרו הארלם ברונטלנד, שנכנסה להיסטוריה בשל „ריבוי הנשים" שבה (כמחצית משרי הממשלה הן נשים) הגיעה לתפקידה כאשר ממשלתו הימנית של קורה וילוך נפלה בשל שאלת גובה מיסי הבנזין.

משאל דעת קהל, שנערך ופורסם אתמול בעיתון „נורדנס נאגנ" קבע, כי רוב הציבור אינו מעוניין בהפלת הממשלה הנוכחית על בסיס כה רעוע. בין המתנגדים נמנה אף מספר ניכר מבוחרי מפלגות הימין.

ספרית פועלים

ספרים חדשים – לקראת שבוע הספר

פרוזה

ע. הלל – תכלת וקוצים
אלקסיס קיווי – שבעה אחים
נגיב מחפוז – בית בקהיר ג'
מוליר – סרטיף
יעקב קורן – איש כלבבי
ב.צ. יהושע – פורצי גדר

שירה

רינה שני – ביום שקוף רואים לנצח
ישראל אלירז – טיול
אלן סליטו – בישראל, נוהג לים המלח
דוד אבידן – משהו בשביל משהו
(מהדורה מחודשת)
ציפי שחרור – שפה משותפת
יהודה ניב – בנק, שם זמני
שלמה אביו – תעוקת השכבות
ישראל בר־כוכב – חוקי הגן
שירי חייקו – על־פי ספרו של ה.ג. אנדרסון

ילדים

אורית רז – בדדי
יהודית כפרי – האלוף שלנו תם

ספרי עיון ולימוד

אוריאל טל – מיתוס ותבונה ביהדות ימינו
יעקב כ"ץ – יהדות, עדותה של משנה
רוברט סולומון – יהודים במהפכה
סלוואדור מנוחין – קליידוסקופ משפחתי
אלן פוזרסטון – הילד ההרוג במשפחה
סיימור רייט – קנאת אחים
אפרים שפירא – גיבור ואנטי גיבור
תמר טלשיר – שעשועי מילון
ישראל רינג – טבח העמים
יוסף בר־יוסף – שערים נעולים („מורשת")
סימה ושמואל לסיצ'בסקי – הגשר פתוח פעמיים („מורשת")
ראובן אוריון – ערכים ומערכות

אמנות

אברהם אופק – בית

מדינת ישראל
משרד החקלאות

תקון טעות

בצו שפורסם אתמול בדבר המחיר המרבי בשקלים חדשים לטון מספוא בתפזורת נכתב בטעות כי תחילתו של צו זה ביום י"ג בסיון התשמ"ז (10.6.87).
צ"ל: תחילתו של צו זה ביום י"ד בסיון התשמ"ז (11.6.87).

תורנות בתי־מרקחת

ליום שישי 12.6.87
תל־אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
מעיין חיים – שד' ירושלים 98, יפו.
סניף צהלון – 822986
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
מזור – המגינים 97 – 524113
פתח־תקוה
כפר גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
רמת־גן – בני־ברק
יהלום – קריניצי 63 רמת־גן – 721968
בת־ים
בלפור – בלפור 90 בת־ים – 583448
אסותא – טרומפלדור 4 חולון – 5058197
בת־ים – חולון
מזור – הרבנה רייק 20 בת־ים – 583360
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854

מודעה
מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים, של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על המרפאים הראשיים בישראל:
טלפון 03-483300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' וערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שירותי לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־16.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
שירותי עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03-5461111
קו לילדים ונוער 03-261113
בירושלים – 02-227171
בחיפה – 04-672222/3
קו פתוח – איגוד קהילות לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922
קו פתוח לקשישים 02-680683

ליום שבת 13.6.87
תל־אביב
בס – פרישמן 66 – 237326
מעיין חיים – שד' ירושלים 98, יפו.
סניף צהלון – 822986
בס – פרישמן 66 – 237326 מוצ"ש.
מעיין חיים – שד' ירושלים 98, יפו.
סניף צהלון, 822986 מוצ"ש.
ירושלים
הר הזיתים – הר הזיתים – 287480
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191 – מוצ"ש
חיפה
שפרינצק – דרך צרפת 52 – 337544
פתח־תקוה
גמא – חפץ חיים 6 – 910541
בני־ברק – רמת־גן
רמת יצחק – שד' ירושלים 96 רמת־גן 777506

הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ המרכז בתל־אביב
מודיע על קיום סמינר בנושא:
ניהול הייצור
בימים רביעי – שישי, 24 – 26 ביוני 1987 במלון „רמת־אביב", תל־אביב.
מטרת הסמינר היא להציג בפני סגל טכני ומינהלי בכיר בייצור ובתפעול, חידושים וגישות מתקדמות בתחום ניהול הייצור, תוך הדגשת שיטות מתקדמות התורמות לעליה בתפוקה ובכושר התחרות.
פרטים והרשמה: הטכניון רח' ליסין 14, תל־אביב טלפון: 262134

מורשת המוסיקה של ישראל
מגישה
קונצרט חגיגי
„מוסיקה מן המקורות"
כפר בלום, בית העם
יום חמישי, כ"א סיון תשמ"ז, 18 ביוני 1987, בשעה 21.00
בתכנית:
להקת „בני־ישראל" – להקה הודית
התזן אשר הייננבץ – בלקט שירים באידיש וקטעי חזנות
להקת בליזמר הישראלית – נגינות מוסיקה „נשמה יהודית"
כרטיסים במחיר 6 ש"ח ניתן לרכוש בבית העם־איילת השחר, טל. 06-937592, או בקופת האולם בערב המופע.

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע פרשת בהעלותך ט"ז בסיון תשמ"ז

מוצ"ש		ערב שבת	
ירושלים	8.28	ירושלים	7.07
תל־אביב	8.27	תל־אביב	7.24
חיפה	8.32	חיפה	7.19

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	8	14	מעונן
אמסטרדם	12	16	מעונן
בואנוס איירס	9	22	בהיר
הלסינקי	10	18	מעונן
הונג קונג	24	26	בהיר
וינה	13	26	בהיר
ז'נבה	10	21	מעונן
טוקיו	16	25	בהיר
טורונטו	4	23	מעונן
יוהנסבורג	6	18	בהיר
לונדון	11	16	מעונן
ליסבון	14	21	מעונן
מאדריד	10	23	בהיר
מונטריאול	8	22	מעונן
ניו יורק	14	25	מעונן
סאן פאולו	12	23	מעונן
פארים	13	19	מעונן
פרנקפורט	9	19	מעונן
ציריך	14	20	מעונן
ריו דה ז'נרו	13	26	בהיר
שטוקהולם	12	18	מעונן
שיקאגו	6	26	מעונן

swissair

הוצאת הקבוץ המאוחד
אבלה על מותו של הסופר והחוקר
עמנואל בן גריון ז"ל
ומשתתפת בצער המשפחה

העמותה להנצחת הללי חטיבת הגולן (מיסודה של חטיבה 3)
ביום ג', י"ט בסיון תשמ"ז, 16.6.87, יתקיים
טקס הנצחה לחללי החטיבה באנדרטה שבמצפה גדות ברמת הגולן
הטקס יחל בשעה 16.30. התכנסות החל מ־15.30.
נא לראות מודעה זו כהזמנה אישית
הנהלת העמותה
לבירורים ושאלות נא לפנות לטלפון 04-712364 אמנון, 06-970022 שמעון

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו
יפה בקנשטיין ז"ל
מכפר־הס
נעלה לקברה בבית העלמין בתל מונד, ביום ראשון י"ז בסיון תשמ"ז 14.6.87 בשעה 5.00 אחר־הצהרים.
בעלה: שמואל
ילדיה: קובי, אורי ויעל

ביום השלושים לפטירת חברנו
מרדכי להר ז"ל
(מיטה לקסברגר)
נעלה לקברו ביום שני י"ח בסיון תשמ"ז 15.6.87 בשעה 16.30.
אחרי האזכרה נפגשים במועדון לשיחה על אודותיו.
מוקירי זכרו מוזמנים.
צביה להר
וקבוץ גבעת ברנר

דבר של היום הוא דבר חדש

חשיפה: פרוטוקולים חסויים מישיבות מק"י בעזבונו של מיקוניס

● דיון בכינוס ועידה בין־לאומית בשנת 1964
● החלטה מספר 1 במצע: קץ לתעלולי ש.ב.
● הקרע במק"י וייסודה של רק"ח בראשות וילנר

מאת נתן רועי

נציגי המפלגה הקומוניסטית הישראלית נפגשו בשנת 1964 עם נציגי המפלגה הקומוניסטית הירדנית ודנו עימם על ועידת שלום בין־לאומית בחסות האו"ם, מתברר מעיון ראשון בפרוטוקולים החסויים של ישיבות מק"י שהועברו לארכיון העבודה־מכון לבון על ידי שמואל מיקוניס, מזכ"ל מק"י עד לפילוג בשנת 1965 עם רק"ח.

כך דיווח מיקוניס בלשכת המפלגה הקומוניסטית על הפגישה: "היתה זו פגישה רצון טוב משני הצדדים, חילופי דעות עקרוניים. יש לקוות לפגישות שיחות עם נציגים ממדינות ערביות, התבטאויות על המתרחש בישראל ועוד. למרות כל אלה יש חומר מעניין ומועיל מבחינה הסטורית. המעניינים ביותר הם הפרוטוקולים של מק"י משנת 1961 עד 1965, השנה שבה רק"ח נפרדה ממק"י ומיקוניס וסנה נשארו לבד מול וילנר וחבריו שקיבלו את חסות ברית המועצות. יודגש כאן, כי מאז שנת 1965, שנת הפילוג, נותרו הפרוטוקולים בידיו של מיקוניס, שמת בשנת 1982.

להלן כמה נושאים שנדונו בישיבות הלשכה הפוליטית של מק"י:

עיתונאי שבו הוא מחייב את קיומה של מדינת ישראל במקום סילוקה מהמזרח התיכון: "שיתוף פעולה חיובי בשעה זו", נאמר בהחלטת הלשכה.

● חברים קומוניסטים ממוצא עיראקי, 9.8.1964: "הלשכה שוללת ארגון חברים עיראקים במסגרת עדתית מיוחדת. דיון על פעולותינו בין יוצאי עיראק יתקיים באחת הישיבות של הלשכה עם שובו של החבר מיקוניס מחו"ל."

במהלך שנת 1964 נחשף קרע בין חברי מק"י בעקבות חיכוכים על רקע אידיאולוגי. החיכוכים הללו ירדו לפסים

מיקוניס נואם בפני פועלות בבית חרושת בקייב, 1956

נוספות עם מפלגת האחות הירדנית ועם מפלגות קומוניסטיות ערביות אחרות. (הפרוטוקול של הפגישה נעדר מן הפרוטוקול של הישיבה – נ.ר.) הפגישה הצדיקה את התקוות שתלינו בה: הובהרו אי הבנות, הערכותיהם על התפתחויות במצרים ובאלג'יריה, וזאת עם ההערכות שלנו: הגענו להבנה על הצורך במאבק נגד האימפריאליזם ונגד המדיניות הפרו־אימפריאליסטית של שליטי ישראל ועל הצורך בפתרון הבעיה הארצישראלית בהתאם לעקרונות האו"ם בדרכי שלום ובהתאם לעקרון הזכות להגדרה עצמית. הובטח לנציגי דבר מק"י יובא לידיעת המפלגה הירדנית [illegible] הקומוניסטית [illegible].

אמיל חביבי [illegible] לשתתף עם [illegible] בישיבה של לשכת המפלגה בהתקפה על דיווח של מיקוניס: "היום הגדול בו תכיר התנועה הקומוניסטית והאנטי־אימפריאליסטית בארצות ערב בפתרון הבעיה הארצישראלית על יסוד החלטות האו"ם – יום גדול זה כבר בא. מפלגתנו צריכה לצאת בעמדה כי הבעיה הארצישראלית צריכה לבוא על פתרונה בדרך משא ומתן בין מדינות ערב וישראל על יסוד החלטות האו"ם..."

על כך הגיב מיקוניס: "היום הגדול עדיין לא בא. בואו הוא תהליך שיש לו כבר התחלות".

בארכיון העבודה־מכון לבון ממיינים בימים אלה את הארכיון האישי של מיקוניס. החומר עצום והוא כולל תמונות שלו ושל חברי המפלגה הקומוניסטית הישראלית בביקוריהם במדינות הקומוניסטיות בעת סיוריהם שם. המעניין בחומר הוא העדרו של חומר רב אחר. מתוך חשש רב הוסתר, כפי הנראה, חומר רב, לרבות פרוטוקולים, על

● שב"כ (19.6.1961): "זוהי החלטה מספר 1 במצע לקראת הבחירות – לשים קץ לתעלולי הש.ב. ויתר מנגנוני החושך."

● נשק גרעיני (19.6.1961): מיקוניס אומר: "ישראל הולכת להיות מעצמה גרעינית ויחד עם מערב גרמניה יפתחו השתיים נשק אטומי בישראל. שיקוליו של בן גוריון הם להגביר את כוח ההרתעה כלפי הערבים."

● פעילות ישראל באפריקה (26.8.1962): לשכת המפלגה מטילה על החבר שמוניק לרכז חומר על פעולות ישראל באפריקה.

● סטודנטים ישראלים־קומוניסטים במזרח גרמניה (14.7.1963): "יש להודיע לסטודנטים שלנו [illegible] מטעם מק"י ללימודים במזרח גרמניה שלא יקובל על [illegible] וגם התכתבות [illegible] בסיעת חברים [illegible] נציונאליסטית."

● יחס מק"י למפלגת "אל־ארד" (שהוצאה לבסוף מחוץ לחוק, 26 ביולי 1964): "עניין אל ארד הופך לנושא התקפה מסויימת על מק"י", אומר אחד החברים בדיון בלשכת המפלגה, "ועל כן יש לקבוע את האבחנה בינינו ובינם ("אל ארד"). יש להבחין בין דברים נכונים בדעותיהם ואז צריך להתייחס לגופם. איננו מסכימים לשיטות הפעולה ולדעות בלתי נכונות שלהם. יש להם הזכות הדמוקרטית להביע דעה וגם היא איננה צודקת".

ומיקוניס אומר: "לגבי 'אל ארד' יש להקדים את האבחנה בינינו ובינם. בזאת מחזקים את ההגנה, כאשר מציינים שזה גורם שני ולא זהה. דווקא הבלטת השוני מחזקת את ההגנה ונותנת לה תוקף מוסרי. ראו אותך כמוכן זה. אנו צריכים להתחשב בזה".

ב־13 בספטמבר 1964 מחליטה הלשכה לשנות את דעתה על "אל ארד" וזאת בגלל שינוי עמדה של אחד מחבריה בראיון

קשים ביותר לרבות גידופים ממש. מיקוניס מכנה כמה מפורשי רק"ח "ספיליס" ואילו רק"ח מנהלת מגע עם מק"י ושולחת מכתבים המאשימים לבית המשפט לחברים מאתמול שהלכו עימם שנים רבות. אבל האשמה האמיתית שגרמה את הקרע מאפיינת בדברים שאמר אמיל חביבי ב־13 בספטמבר 1964: "ישנן כיתות בתוך המפלגה ומחוצה לה שרוצות להפוך את מק"י לחוליה של התנועה הציונית". חבריו של חביבי מאשימים את מיקוניס בפרסום מאמר ללא העברתו ללשכת המפלגה לאישור.

חמש שנים לאחר מכן כותב מיקוניס את תולדות חייו [illegible]: בקטע של הפילוג הוא [illegible] הלשכה הפוליטית של הוועד המרכזי של מק"י, אשר פועלת במיוחד ערב ולאחר הפילוג בשנת 1965 על הבסיס של נאמנות לאומית ונאמנות מעמדית על היסוד של אהבת ישראל ו'אהבת הגויים' של פטריוטיזם ישראלי, אינטרנציונליזם פרולטרי ועקרונות המרקסיזם־לניניזם: התייצבותו לצד מלחמת ששת הימים ב־5 ביוני 1967 והגדרתה כמלחמת התגוננות צודקת על עצם קיומה וריבונותה של מדינת ישראל, עוררו נגדו את זעמן של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית והאחרות אשר פרש למפלגה הקומוניסטית הרומנית וכמה מפלגות קומוניסטיות אחרות נוקטות בעמדה פרו־ערבית חד־צדדית בסכסוך הישראלי־ערבי, עמדה שכנגדה נאבקת מק"י בהתמדה ובשיטתיות." תאריך כתיבת הדברים הללו: 1 באוקטובר 1969. מיקוניס הלך לעולמו בשנת 1982.

"הסתערנו, הכרענו, הושענו"

לפני 20 שנה ידענו יחד, טייסי ישראל, הצנחנים והשריונאים של אוגדת הפלדה, את שעתנו היפה כאנשי צבא. הגשמנו את היעוד העליון והנעלה של לוחמים: הסתערנו לחיים ולמוות, הכרענו את הקרב – יכולנו לרוח, לצבאו ולשטחו של האויב: הושענו את עמנו.

10 שעות לאחר שהחלה המלחמה, ביום ה־5 ביוני 1967, לא היה קיים עוד חיל האוויר המצרי, ויחידות האוגדה שלנו, אוגדת הפלדה, נצבו בשערי בירת סיני אל עריש. יצרנו תקדים הסטורי בקרבי ימי המלחמה המודרנית הניידת והמשוריינת: תוך 10 שעות ערכנו שני קרבות הבקעה והתקדמנו תוך לחימה לעומק 70 ק"מ.

בשורות התנופה של מצריים ובשורות הקרב של חאן־יונס, רפיח, כפר שאן ושייך זואד, בידאני אל־עריש, הוכרע לחסד גורל ישראל ושחרורה ירושלים.

ביום ה־5 ביוני 1967 הסתערה אוגדת הפלדה על דיוויזיה 7 המצרית ודיוויזיה 20 הפלשתינית, שהיו מבוצרות ומוגנות בשדות מוקשים במרחב הלחימה. שלוש חטיבות האוגדה עם 300 הטנקים שלהן השמידו תוך 10 שעות 7 חטיבות מצריות, 1000 טנקים, 150 תותחי שדה ומאות תותחי נ.ט.

בקרב ההכרעה הזה היו אבידותינו כבדות: תוך 10 שעות נפלו בקרב 100 לוחמים ו־230 נפצעו. לוחמינו אלה, שנפלו ונפצעו, נתנו לישראל את החיים, ומנהיגים המצריים נתנו חורבן ומוות למצרים – הם. ועמם שילמו בקרב ההכרעה הזה ביוקר, על צמאונם לדם ועל שחצנותם, בתום היום הראשון למלחמה, היו 5000 חללים

"המלחמה לא היתה רק בירושלים – חללים היו גם בגזרות אחרות," אומרת בעצב ובכעס אלמנת קצין שנפל לפני 20 שנה בחזית הדרום, הגזרה העיקרית והיקרה מכולן באבידות במלחמת ששת הימים. היא הגיבה בתמיהה מרירה על מיקוד אירועי שני העשורים למלחמה בקרב על ירושלים ובהנצחת חלליו. כתיקון חלקי להזנחה זו, מובאים כאן, בחלקם, דברי אלוף ישראל טל בכרם שלום, בטקס הזיכרון לחללי אוגדתו למרגלות אנדרטת אוגדת הפלדה.

מצרים מוטלים בשורות הקרב של רפיח בואך אל־עריש. פצועים ופליטי חרב מצריים נהרו בדיונות, ו־2000 מחייליהם הלכו בשבי. לנו אבדו 50 טנקים ולאויב 100. ביום ההוא השמדנו דיוויזיה 7 המצרית על חטיבותיה, ועוד שתי חטיבות של דיוויזיה 20.

בימים הבאים של הלחימה בסיני התקדמנו בציר אל עריש־קנטרה, ובציר ביר לחפן־ג'בל ליבני־ביר גפגפה־טסה איסמעיליה. האוגדה הגיעה ראשונה לתעלת סואץ. במהלך הקרבות האלה, השמידה כוחות אוייב גדולים ו־300 טנקים. לאורך ציר אל עריש־קנטרה ובמרחבי הלחימה של ג'בל ליבני, ביר־רוד־סלים, ביר גפגפה המליז, ולאורך ציר ביר גפגפה־טסה והתעלה. בקרבות אלה נפלו עוד 54 לוחמים שלנו ונפצעו 105. במלחמת ששת הימים נפגעו 400 לוחמים של אוגדת הפלדה.

המלחמה היתה קשה. כל המלחמות קשות. אין מלחמות קלות. הקרב על הסכר בקרש היה כבד ומר. במלחמת הניצחון של ששת הימים היו קרבות רפיח, אבו־עגילה, גבעת התחמושת, עמק דותן, תל אל־פאחר ועוד מן הקרבות הקשים והכבדים שידע צה"ל מעודו.

באוגדת הפלדה היה מזוג מופלא של כל יסודות העוצמה הצבאית הישראלית: התמזגו כאן להט הקרב של הלוחמים הסדירים – של הנוער, בפיקודם של רפול ושמוליק עם הנסיון הקרבי ושיקול הדעת של אנשי המילואים בפיקודו של [illegible] כוח המחץ המיומנות המקצועית של אנשי השריון עם רוח הלחימה של הצנחנים.

ישראל טל

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

בודפשט באופנה

הונגריה...נכנסה לאופנה היהודית. אחרי שהקונגרס היהודי העולמי קיים בבודפשט כנס במאי, תיערך בבירת הונגריה – זו הפעם הראשונה – ישיבת ההנהלה של "קרן הזכרון לתרבות היהודית", בראשות נשיאה פיליפ מ. קלוצניק. הקהילות היהודיות במזרח אירופה נהנות מתמיכת הקרן בפעולותיהן החינוכיות, התרבותיות והדתיות. זה נכון לגבי בולגריה וצ'כוסלובקיה, רומניה, פולין, יוגוסלביה, ואפילו גרמניה המזרחית. אך במקום הראשון צועדת הונגריה שבה יש עדיין 80,000 יהודים, סמינר לרבנים, בית אבות, מוזיאון יהודי, מסעדה כשרה ועשרים בתי־כנסת בבודפשט. קלוצניק מבטיח, כי בישיבה שתקיים שם הקרן בסוף יוני ובראשית יולי היא תודיע על "שורה של יוזמות חדשות ודרמטיות".

אבא לא התערב

בתוך כמה שבועות עומדת לקום במצרים מפלגה פוליטית חדשה בראשותו של סאמי מובארק, בנו של הנשיא חוסני מובארק. בראיון שהעניק לאחרונה לשבועון "אל־מוצוור" מספר סאמי כי מפלגתו תדגול בהמשך קיום הסכם השלום הישראלי־מצרי ותתמסר לפעילות למען שיפור מצבה הכלכלי הקשה של מצרים. על הסכמי קמפ דיוויד אומר מובארק הבן: "זהו הסכם בין שתי מדינות ומצרים איננה יכולה בשום פנים להפר הסכמים בין־לאומיים – יהיו יחסיה עם מדינות ערב אשר יהיו. איננו זקוקים לעימותים צבאיים ועלינו להתרכז כיום אך ורק בשיפור מצבו הקשה של המשק המצרי". כן סיפר סאמי מובארק, שהיה עד לאחרונה חבר במפלגת "ופד" הימנית, כי אביו לא התערב כלל ביוזמתו להקמת המפלגה הרפובליקנית. הוא ציין כי המצע של מפלגתו כולל מחויבות להעמקת הדמוקרטיזציה במצרים, מתן חופש פעולה מלא לסקטור הפרטי במשק וחיסול הביורוקרטיה בסקטור הציבורי.

דן אבידן

בורסה: בעד ונגד

ויכוח חריף צפוי מחר בכינוס השלישי של בוגרי "התנועה המאוחדת" וותיקיה, שייערך בקיבוץ צרעה, שבו אמורים להשתתף 500 איש. נושא הדיון יהיה "עבודה וערכים ברוח הזמן הבורסאי". לרשות הציבור נרשמו כבר כלכלנים, עתונאים ומומחי בורסה שונים, המתכוונים להביע את דעתם על תפקידה של הבורסה בחברה הישראלית. ח"כ אברהם [illegible], העומד בראש הוועד היוזם את האירועים לציון 40 שנה להיווסדה של התנועה המאוחדת, החל השנה, הודיע כי האירועים יימשכו עד סוף השנה וכי עוד צפויות 3־4 התכנסויות פומביות גדולות – בקיבוץ מעין ברוך, בעין גדי ועצרת סיום בתל־אביב. בכינוסים אלה לא עוסקים בוגרי התנועה בנוסטלגיה, אלא בדרכים לסייע לחברה הישראלית בנושאים שונים – בין השאר לעצירת [illegible]

עם סיום ועידת המדינות המתועשות בוונציה זכתה גם ננסי רייגן לקצת נחת בסגנון מקומי – בעת ששייטה אמש בגונדולה. מכיכר סאן מרקו פצחו לכבודה גונדולייריים בסרנדה, במיטב המסורת הרומנטית של העיר.

לא רציניים

באנגליה נקטו השנה קו הומוריסטי בבחירות, ולראיה – שניים ממתחריה של מרגרט תאצ'ר שהצטלמו ערב הבחירות, יום ה', בלונדון. מימין – מישל בן וינסנט, יועצת כלכלית, ממפלגת הזהב, ומשמאל – לורד באקטהד ממפלגת הגרמלידים.

סוף החורף

הטלוויזיה סיימה את צילומי הדרמה "משחקים בחורף" על־פי ספרו של יצחק בן־שזר ובבימויו של רם לוי (בתמונה), מי שביים את "לחם". הצילומים נערכו במושב עמיקם ליד גבעת עדה, ב־25 ימי צילום בשני המשכים. עלילת הדרמה מתרחשת במושבה קטנה ונידחת בעמק בשלהי תקופת המנדט. הגיבור הראשי הוא ילד יתום. בתפקיד הילד, שדרך עיניו מועברת העלילה, גל יחם, וכן משתתפים משה איבגי, אריה אליאס ועוד. אמש חגגו אנשי צוות ההפקה, תושבי המושב שהשתתפו בצילומים, מנכ"ל רשות השידור אורי פורת ומנהל הטלוויזיה חיים יבין, במסיבת קיץ במלון בתל־אביב את סיום הצילומים.

יורם לוי

סקס אדום

שאול עמור, ראש מועצת מגדל העמק, שהוא איש "חרות", אירח אתמול בלבביות מרובה את ח"כ ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, והעניק לו את התואר "יקיר מגדל העמק". העובדה שעטיפת תעודת התואר היתה אדומה, וכמותה מפיות האוכל, ואף כריכת ספר האורחים שבו חתם המזכ"ל, לא כל־כך "הסתדרה" עם היותו של עמור איש הליכוד. "אם יבואו אליך בטענות, אלה שם למעלה בליכוד, אל תדאג: ההסתדרות מאחוריך..." הרגיע קיסר את ראש מועצת מגדל העמק.

קיסר הרגיע גם את רבה הספרדי של מגדל העמק, הרב אברהם מנחם, שהפציר בו בהתרגשות לשמור על השבת, שהיא "חוק סוציאלי ממדרגה ראשונה", כדבריה. "אין לך מה לדאוג", אמר, "על היתר עבודה בשבת צריכים לחתום, יחדיו שלושה שרים: ראש הממשלה, שר העבודה ושר הדתות. כל עוד לא יהיה בישראל שר דתות מר"ץ או ממפ"ם, אין סכנה לחוק השבת במדינת ישראל..."

"אנחנו נערכים עתה לקראת שבוע עבודה מקוצר, סיפר עוד קיסר, כדי שלעובדים הנשואים יהיה יותר זמן לעסוק ב...סקס... ראשי תיבות של "ספונג'ה", "קניות", ו"סידורים".

יצחק מרידור

שחקן מן השורה

הטנור הספרדי המפורסם פלסידו דומינגו נראה כאן מחזיק בידו את תמונתו של פוצ'יני, שאת דמותו הוא עומד לגלם בסרט על חיי המלחין. דומינגו חתם שלשום על החוזה עם חברת ההפקות פורטונס. הסרט מהווה נקודת ציון בקריירה המטאורית של דומינגו בקולנוע – זוהי הפעם הראשונה שיופיע כשחקן רגיל, ולא כזמר־שחקן באופרות.

בוגרת

כוכבת הקולנוע ברוק שילדס (בתמונה) הציגה שלשום בגאווה את טבעת הבגרות שלה בתכנית הטלוויזיה "בוקר טוב אמריקה". שילדס, שסיימה השבוע בהצטיינות את לימודיה בפרינסטון וזכתה בדיפלומה, סיפרה שלפי הרגשתה תגדיל התעודה את אמינותה האקדמית.

קופת חולים הכללית פותחת את: מרפאת אום אל-פחם

אתמול, 11.6.1987, פתחה את שעריה לציבור חברי קופת חולים באום אל-פחם מרפאה חדישה ורחבת ידיים.

במרפאה החדשה 6 רופאי משפחה, 2 רופאי ילדים, רופא נשים, שרותי מעבדה, בית מרקחת ושרותי משרד, שטחה כ-1000 מ"ר.

מרפאת אום אל-פחם היא נדבך נוסף ברפואה הציבורית השיוויונית.

1282 מרפאות של קופת חולים הכללית פרושות על פני ישראל לשירותם של 3,300,000 (שלושה מליון ושלש מאות אלף) חברי קופת חולים.

עוז יוקר בריאות!

קופת חולים ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

זכו בפיס

בסך 180,000 ש"ח זכה המספר 538658

הפרס המצטבר בסך 100,000 ש"ח עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 380,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 666977.

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 044191; 585180.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים:

822155	022626	160942
176459	187700	192007
221687	221902	237325
238188	283079	307508
313127	335987	341954
348759	358234	371949
423244	424706	430432
518602	544340	575871
625319	641584	680024
737099	763992	783435
790347	816670	

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 5340; 8923.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 839; 946.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 019; 492; 802.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 זכו בסך של 2.5 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
029; 030; 085; 143; 174; 211; 321; 356; 367; 375; 418; 451; 455; 485; 499; 593; 625; 699; 707; 755; 802; 811; 928; 957; 966; 975.

בסך 2.5 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
00; 05; 06; 10; 11; 18; 21; 22; 40; 41; 43; 44; 45; 48; 49; 56; 63; 64; 70; 72; 81; 86; 88; 94; 97.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

הודעה למנויים

שבידיהם כרטיסי־כניסה לחזרה הכללית ביום א', 14.6.1987
אנא שימו לב!
תחילת החזרה בשעה 10.30 לפנה"צ
(ולא אחה"צ כפי שנדפס)
אתכם הסליחה

פז

מספר הפקסימיליה בלשכת המנהל הכללי במשרד הראשי בחיפה

הוחלף ל־
04-538010

פז חברת נפט בע"מ

هكذا من الأصل

… الأصل

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים •

סיכום השבוע: מתגנדרים ונשחקים

הצעים וירידות שערים במסחר אתמול

מאת שמואל רוזנבלום

בגמת ירידות השערים נמשכה גם אתמול בבורסה זה היום הרביעי ברציפות. אתמול הקיפו ירידות השערים את מרבית ני"ע ובחלק מהמניות היו אף ירידות יחסית חדות. כבר בבוקרו של יום האתמול, בעת המסחר במשתנים נרשמו הצעים ואומנם קו שבירה ומכירות ני"ע אצל חלק מפעילי הבורסה. קרנות הנאמנות של בל"ל, פועלים ודיסקונט המשיכו לקלוט הצעים בירידות שערים בקשת רחבה של מניות מעניינות מבחינתם. בשיחה שקיימנו אתמול עם מנהלי לאומי־פיא צפויים אנשי בל"ל לתחילת תהליך התייצבות במסחר כבר ביום א' הקרוב. לדעתם, מדד המחירים הקרוב האמור להיות נמוך, עשוי לסייע אף הוא לפעילות חיובית במניות, זאת בנוסף לרמות שערים מעניינות במספר רב של ני"ע קונים. יתכן שבתחום הפעילות בשבוע הבא עשויה לשרור תביעות דעים חיובית בין מנהלי בל"ל, פועלים ודיסקונט, דבר שיתרום ללא ספק לאווירה חיובית יותר. ירידות השערים השבוע בשוק נבעו בעיקרן מנפש נפש של מנהלי תיקי השקעות והמשקיעים "לחוצים" שציפו למגמת מסחר חיובית עקב צבירת כסף גדולה בקרנות הנאמנות. בשבוע שעבר תרמה גם בנאמה מקבוצת כלל לאווירה פסימית בשל מגמת מכירות מצידה. כיוון שהתנאים האובייקטיביים בשוק ההון לא השתנו אלא אף שופרו, ניתן לצפות לפיכך סימנים לגישה מעט חיובית כלפי הנעשה בבורסה בשבוע הבא.

שינויי שער במסחר

פעילות חיובית מלווה בעליות שערים לעיתים נאות נרשמה בסקטור הבנקאות שבסמוך. פועלים עלו ב־1.2% ומזרחי עלו באורח חד יחסית ב־2.7%+. היצע בסך 13,250 ע.נ. בפועלת 4 נקלט בירידה של 2.7% במחזור 9982 ע.נ. במניות דוקא נרשמו הצעים כבדים שהביאו לירידת שער בת 5.4%. היצע בפ.י.ב.י. נקלט במחזור חלקי ובירידה של 2.8%. ירידת שער בת 4% הייתה במניות משכן, 6.4%- נרשם במניות בנק הספנות 1. היצע של 4987 בקופסאות סה 1 הביא לירידה של פרומיל, כאשר המוכרים נסוגו בבהירות מההיצע והמחזור עמד על 1030 ע.נ. בלבד. ירידה חדה 7.5%- נרשמה בכללי ציון 1. היצע עצם הופיע שוב למניות מתכת סרום ושערן נרשם מוכרים בלבד בפעם השניה. גם מניות אורן המבריות באחרונה בחודשות נרשמו מוכרים. אוזרים ירדו 2%, פז השקעות 7.4%-, הכשרת הישוב 3.3%-. לאחר ירידות חוקות באחרונה. לקראת סיום המסחר השתפרה מעט גבנונות קליטת ההצעים אצל פעילי השוק.

הודעות הבורסה

טפחות משכנתאות — לבנק המנה עם קבוצת דיסקונט נרשם ברבעון הראשון של 1987 רווח מתואם של 604 אלפי ש"ח. סך ההון העצמי של הבנק מסתכם ב־28.76 מיליון ש"ח.

הדר — החברה מתעתדת לצאת בהנפקה זכויות בהיקף של כ־2 מיליון דולר לערך.

בנק כרמל — ברבעון הראשון של 1987 נרשם לכרמל רווח מתואם בסך 324 אלפי ש"ח. סך ההון העצמי המתבם ב־6.54 מיליון ש"ח.

אינטקרה — לחברה נרשם בשנת 1986 הפסד בשיעור 4.96 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד קטן בסך 1.22 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההון העצמי באינטקרה 5.77 מיליון ש"ח.

עים — מחיר ההנפקה של חברת עים נקבע ל־16 ש"ח לעומת מחיר מינימום של 9 ש"ח.

טפחות — ברבעון הראשון של שנת 1987 נרשם לבנק רווח מתואם של 2.57 מיליון ש"ח. סך ההון העצמי של הבנק עומד על 101.3 מיליון ש"ח.

תאת — בתשעת החודשים שהסתיימו ב־31.12.86 נרשם לחברה רווח מתואם של 2.11 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בשיעור 593 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה. ההון העצמי 16.7 מיליון ש"ח.

הילו — יום האקס להלוקת 300% במניות הטבה יהיה [illegible]

בתאריך 17.6.87.

עסקים מתים או חיים?

באחרונה התבצע הנפקות של גופים שעצם ביצוע גיוס ההון איפשר להם להחשב עסק חי. חברת אלקול, שגייסה באחרונה הון חדש, נזקקה לגיוס ההון ע"מ שתיחשב כעסק חי, אחרת הייתה החברה נסגרת. פרטים אלו הוברו בתשקיף אלקול. בחברת אורן מבנים הפסק המסחר בעקבות פרישת הורביץ. מועצת המנהלים של בנק המשכנתאות בנין החליטה לשקול את הפסקת פעילותו. הבנק לא נמשך כעסק מת ומצבו בוודאי אינו בכי רע. בינתיים לא מתקיים מסחר במניותיו עד שיובהר מצבו המדויק. במניות רדוקר, שעלו באורח תלול בחודשים אפריל־מאי, הופסק המסחר עקב דיונים למכירת החברה. מצבה הפיננסי של רדוקר רע ביותר, ועל כך אין עוררין. המסחר במניות רדוקר מתקיים פעם בשבוע בלבד. במאזני קונטרודיסים לא הסכימו רואי־החשבון להתייחס לחלק ממצבת זוכות החברה, ומצב זה מעורר תמיהות. במניות מתכת סרום שוררים הצעים כבדים באחרונה. החברה מנתה בבקשת עזרה לאוצר עקב מצבה הענום. הפניות בשלב זה מצויות כמובן בירידה. מבניות חברת המקרקעין חלב שכותו כבר לפני זמן רב, עסק חי אולי מת, אין תשובה ברורה ומדוייקת. כיוון שהבורסה פועלת תנפור המחזורים גדלה, כיוון שישנו ציבור שמחזיק במניות של עסקים חצי חיים חצי מתים וחצי במימבני שאלה, אולי הגיע הזמן שסימני השאלות יוסרו. סביר להניח שמצב שכזה אינו מביא לאמון ואוירה חיובית בבורסה ובשוק ההון.

המסחר במשתנים — ירידות בולטות 3.18%—

מגמת המסחר אתמול במשתנים אופיינה בירידות שערים ניכרות תוך קליטת הצעים ע"י הגופים הגדולים. מניות טבע ירדו 4% בנפח כספי גדול יחסית של 729,507 אלפי ש"ח. כזכור צבור מניות טבע עליות שערים של כ־15% במהלך השבוע. מחזור כספי גדול נקלט בנייר תורה 749,605 אלפי ש"ח בירידת שער של 3.5%. ירידה בת 3.75% נרשמה באי.די.בי. פיתוח תוך נפח עיסקאות של 482,057 אלפי ש"ח. מניות דלק ירדו 3.25%, הכשרת הישוב 3.25%, דיסקונט השקעות 3% כלל 10 ירדו באורח חד 4.75— זאת בניגוד לציפיות לאמון חיובי ביותר בכלל ישראל. ירידה מתונה יחסית 2% נרשמה במניות הבינלאומי. במסחר במשתנים בלט גורם בנקאי שהופיע בתחילה בהצעים ולוחץ את השוק כלפי מטה. בהמשך סיבובי המסחר נסה אותו גורם לרכוש מניות בירידות חריפות יותר מהצעים שבאו ממנהלי תיקים וסוחרים, שנשברו מאמון הפעילות באחרונה. מטבע הדברים הנפח הכספי אתמול במשתנים היה גדול מהממוצע. בשלב המסחר במר"צ בבהריים לא חל שיפור במניות המשתנים.

פעילות קרנות הנאמנות

ירידות השערים אתמול לא הביאו לפריצות בספים משמעותיים בקרנות הנאמנות. מנהלי קרנות שעימם שוחחנו אתמול נטו להעריך, שכבר בשבוע הקרוב תשרור מגמת מסחר חיובית יותר בשוק. להערכתם של גורמים המקורבים לקרנות בל"ל־פיא, התנאים הבסיסיים במשק לא הורעו, אלא להפך, מצויים בשיפור מסוים. באופק: שוק ההון השתנים לא מצויה אטרקטיביות השקעה ביתרונות, תהליך ירידת הריבית והאינפלציה נמשך, וניתן לשנות קריטריונים של גיוון חברות ומכפילים בראייה מעט אופטימית יותר. מגנר מצויים אנשי בשתה בגישה פסימית כלפי השוק. גישה זו מתבססת בחלקה על אי רצון להתהבטות במניות ברמות השערים הנוכחיות. בטווח, הנוקנת גישה זו, אינה מונחה גורם מכריע בבורסה, קרנות בל"ל ופועלים מגנר מחזיקים גורם בעל־משקל משמעותי. מעניין יהיה לראות אם בשבוע הקרוב גם צפוי להתפרסם מדד נמוך, המגלגה קרנות הבנקים הגדולים מגתווגת. ברורה היחובית בבורסה. כספי נזיל לצורך מפרה זי יש לכן בי החוזר, גם פרופורציה המניות בקרנות מאפשרת פעילות שכזו.

* הכותב מנהל תיקי השקעות.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אגוד ב	22700	62.0	-680	-2.9	-62.0
המזרחי 0.1	2060 תב	2439	-140	-6.4	-3225
המזרחי א 0.5	1305	2568	-64	-4.7	-2677
המזרחי אופ 2	1770	1292			+785
כלל לא בהסדר 1	27950	59.0	-450	-1.6	-266
בנק צפ' אביק 1.	*** הפסקת מסחר ***				
בנק צפ' אביק 5.	*** הפסקת מסחר ***				
ט.ב.ב 0.5	9430	2714	-270	-2.8	-6256
היהלומים 5.0	7720	1650	-250	-2.9	-2388

בנקים בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	96390	613	+480	+.5	+541
אידיבי ב 100.0	96200				-2.0
אידיבי בכ א 2.0	583600				
אגוד ושח	71650	29.0			-108
דיסקונט ב	122650	15.0			-4.0
דיסקונט א	123050	68.0	+650	+.5	+45.0
דיסקונט שה ב	14050	27.0	+55	+.4	+93.0
המזרחי ש	40200	1174	+1050	+2.7	+2675
המזרחי ם	40350	23.0	+1250	+3.2	+43.0
המזרחי שה 9	*** הפסקת מסחר ***				
הפועלים בבב	95000				-4.9
הפועלים ש	65800	1425	+800	+1.2	+1514
הפועלים ב	66050	81.0	+1172	+1.8	+39.0
כללי א וש"ח	166850	8.0			+213
כללי שה 7	8000	28.0	-149	-1.8	-102
בנק מסחר 100.0	41390	782			+1053
כללי שה 11	15570	324	+150	+1.0	+381
כינתי המר 1.0	54600	2.0	+100	+.2	+18.0
כינתי המר 5.0	28500				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אדנים 0.1	30750	39.0	-150	-5	-99.0
לאומי משכנתאות ש	10990 *	456	-600	-5.2	-1124
* ביצוע חלקי 88.00%					
לאומי משכנתאות ב	10377 תב	150	-1153	-10.0	-115
כנלה ש	7132	842			-66.0
כנלה שה 1	3960	13.0	-63	-1.6	-1079
ברי ב 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
טפ. משכ ש	4020	2194	-151	-3.6	-5246
משכן ב ש	3590	570	-150	-4.0	-877
עצמאות 0.1	21400	70.0	-250	-1.2	-70.0
טפחות בכוש ש	26000	2.0	-367	-1.4	-58.0
טפחות רג ש	25750	162	-358	-1.3	-245
טפחות שה 1	10000	100	-223	-2.2	-265
טפחות שה 3	5032	1000			+186
יצפד 1.0	2565	587	-135	-5.0	-1252
יצפד 5.0	1260	1588	-40	-3.1	-2135
כירב 1.0	9260	154			+4.0

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
שלמון א 1שח	853	4729	-25	-2.9	-14537
ההלוואת בנים א	*** לא נסחר ***				
ההלוואת בנים 3	*** לא נסחר ***				
לאומי תעשיה א ש	14500	75.0	-500	-3.3	-30.0
מתוח תעשיה בבב	*** לא נסחר ***				
פת תעש בב 3	*** לא נסחר ***				
פת תעש בב גב	*** לא נסחר ***				
פת תעש בב גב1	*** לא נסחר ***				
פת תעש בב ה	*** לא נסחר ***				
פת תעש בב ה'	*** לא נסחר ***				
מימון קבלנים 5.0	1280	650			-759
תירות בב	*** לא נסחר ***				
כלל לסינג 0.1א	26580	88.0			-5.0
כלל לסינג 0.5ב	22680	133	-500	-2.2	-131
כלל לסינג אג"ח	18700	150	-550	-2.9	-182

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
איגוד ביטוח 1שח	186.0	8552	-8.0	-4.1	-11237
ארדם 0.1	1500	550			-248
ארדם א 0.5	910	1151	-5	-.6	-1274
בטוח משנה וש"ח	688	240	-20	-2.8	-1000
בטוח משנה 5ש"ח	313	6137	-1	-.3	-13850
הדר 1שח	273	6706	-7	-2.5	-7186
הדר 5שח	227	12742	-1	-.4	-4589
הדר אופ 2	285	1250	-7	-2.4	-7250
הפניקס 0.1	760	5755	+5	+.7	+4084
הפניקס 0.5	730	1150	+5	+.7	+658
המסנה־הראל 1.0	6576	206	-134	-2.0	-330
המסנה־הראל 5.0	4857	565	-3		-351
מנורה 1.0	2910	13.0	-40		-82.0
מנורה 5.0	1640	555			+555
כהר פיתוח 3	509	3898	+3		+320
[illegible] 1שח	1350	272			-172
צור ש	419	8346	-9	-2.1	-6845
ציון החזקות 1.0	10600	14.0	-100	-.9	-14.0
ציון החזקות 5.0	2870	53.0	+50	+1.8	+93.0
סנה 1שח	378	10634	-13	-3.3	-6891

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אינטרטבצא 1.0	8580	452	-170	-1.9	-432
אינטרטבצא 5.0	5320	837	-170	-3.1	-1260
מעיין עזרא 1.0	1025	4354	-40	-3.8	-8708
מעיין עזרא אופ 2	741	1872	-30	-3.9	-3715
כלל סחר ושח	485	24112	-15	-3.0	-34607
כלל סחר אופ ד	403	30475	-11	-2.7	-58857
כלל סחר אגח 2	174.0	5457	-5.5	-3.1	-16961
קריסטל 1.0	1175	3126	-45	-3.7	-4321
רפק 0.1	25000	1.5			-27.1
רפק 0.5	15000	60.0			+18.0
שופרסל א 2.0	15080	136	-520	-3.3	-135
שופרסל ב 10.0	12290	337	-610	-4.7	-443

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
הראל 1.0	1861 תב	381	-304	-14.0	-1190
ספנות השפקה 1שח	27800	22.0			-7.0
ספנות השפקה 5שח	12400	290			-10.0
קרור 0.1	1457	2217			+126
קרור 1.0	370	24121	-10	-2.6	-55475
מחסני ערובה 0.1	3401		+101	+3.1	+62.0
מחסני ערובה 0.5	1535	1334	-20	-1.3	-5015
קונטרולים 0.1	4230	228	+156	+3.8	+227
קונטרולים 0.5	2800 תב	860	+200	+7.7	+980
קפל 1.0	7555	103			-43.0
רלק ב 0.1שח	2980	3784	-120	-3.9	-3666

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
גלי זוהר 1.0	6200	3.0	-200	-3.1	-87.0
גלי זוהר 5.0	4450	74.5	+50	+1.1	+98.2
מלונות דן 1.0	2135	366	-45	-2.1	-422
מלונות דן 5.0	1758	1600	-20	-1.1	-1556
חוף האלמוג 0.1	7800 תב	229	-610	-7.3	-581
כפס ושח	2906	408	+111	+4.0	+400
מלונות ירדן 1.0	3100	251	-1		-5.0

מחשבים ושרותי מחשוב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
איכות 1שח	1380	1343	-55	-3.8	-2183
רשת מירון 1.0	11620 תב	245	-1200	-9.4	-285
ת.י.ל.ב 1.0	22122 תב	650	-2458	-10.0	-473
יגאס 1.0	7722	54.0	-80	-1.0	-56.0
כלל מחשבים 1.0	13600	52.0			+53.0
מ.ל.ל 1.0	17250	18.0	-99	-.6	-18.0
מ.ל.ל 5.0	7745	158	-5	-.1	-141
משוב 1.0	630	905	-20	-3.1	-1888
משוב אופ 1	504	500	-26	-4.9	-600
ניקוב 1שח	2069 תב	1325	-230	-10.0	-1160
ניקוב 5שח	1165 תב	4315	-67	-5.4	-9708
ניקוב אופ 2	5051 תב	683	-759	-12.8	-1063
תים מחשבים 1.0	880	5606	-6	-.7	-5416

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אבגדים בינוי 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אבגדים בינוי 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
אורן מבנים 1.0	672 בב		-35	-5.0	-13209
אורן מבנים 5.0	319 בב		-17	-5.1	-51208
אזורים 1שח	1450	23835	-29	-2.0	-27311
אזורים אופ 1	1123	11537	-56	-4.8	-19758
אזורים אגח 3	179.0	18423	-3.5	-1.9	-13528
אילין 1.0	398	15839			+5381
אל-רוב 1.0	1926	650	-2	-.1	-246
אבנתים וש"ח	7505 תב	264	-395	-5.0	-1251
אפריקה 0.1 סשח	56200	251	-2000	-3.4	-148
אפריקה 1שח	45999	709	-1501	-3.2	-1084
אפריקה אופ 5	38300	51.0	-1000	-2.5	-91.0
ארים 1.0	3197 בב		+152	+5.0	+7099
ארלדן 1שח	4885	854	-160	-3.2	-3969
ארלדן 5שח	2855 תב	2100	-175	-5.8	-4416
בן-יקר גת 1.0	8559 *	50.0	-86	-1.0	-86.0
* ביצוע חלקי 58.10%					
בינבנין 1שח	3400	264			-117
בינבנין 5שח	2424	1002	-60	-2.4	-1152
דנקנר 1.0	7850	479	-200	-2.5	-1170
דרוקר 1.0	*** לא נסחר ***				
דרוקר 5.0	*** לא נסחר ***				
דרעד 1שח	240	5910			-3945
דרעד 5שח	172.5	6183	-2.5	-1.4	-7145
הסחלול 1.0	1670	39.0			+39.0
הסחלול 5.0	1134	300			+100
ת.ל.ב 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
ת.ל.ב 0.5	*** הפסקת מסחר ***				
כלכלית י-ם 1שח	335	19527			-23997
כלכלית ים אופ 1	208	9547			-5827
גב-ים 0.1	5899	540	-101	-1.7	-775
גב-ים 0.5	5045	1780	-100	-1.9	-1480
ישראליגב 1.0	1855	1776			-1728
ישרס וש"ח	22751 תב	1024	-1300	-5.4	-993
כהן פיתוח 1.0	12145	188	-340	-2.7	-295
לוביד 1.0	5481	617	-289	-5.0	-4751
לוביד 5.0	2837	374			-57.0

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
מ.ת.ב 1.0	312	11862			+372
מ.ת.ב אופ 2	375	1800	-10	-2.6	-3200
מ.ת.ב אגח א	128.5	17100			-16600
מגדל בניה 1.0	820	3389			-2181
בישבאל 5שח	383	37750			-12194
בשבאל אופ (1)	201	66097			+20658
כנרג 5.0	2550	658			+376
קר-לו 1.0	910	1211	-35	-3.7	-3541
לירנשטיין 1.0	539	1200	-1	-.3	-1900
לירנשטיין 5.0	261	10713	-6	-2.5	-15041
לישטיין 1שח	2506	450	+1		+1034
לישטיין 5שח	1780	565	-33	-1.8	-1630
נאות אביב 0.5	14890	147			+16.0
נכסי אפרים 1שח	348	9918	-12	-3.5	-18226
סהר השקות 1.0 במה	1167	60.0			-31.0
סהר השקות 5.0 במה	1148	1645			-1645
סחף 1.0	8050	170	+150	+1.9	+150
סחף 5.0	5000	160	+100	+2.0	+150
עמר וסלע 1.0	605 תב	4798	-42	-6.5	-9794
עיר 3.0	2290 תב	2320	-180	-7.5	-1994
קיסריה 0.2	5000	59.0			-59.0
קיסריה 0.5	2020	794	+20	+1.0	+635
רוגובין 1שח	440	3160	-3	-.7	-2522
רוגובין 5שח	225	12694	+5	+2.3	+36924
רוגובין אופ 2	1280 *	759	+20	+1.6	+154
* ביצוע חלקי 84.30%					
רוגובין אגח א	130.0	5780			-7960
רסקו כבוב	5480	93.0	-256	-4.5	-245
רסקו רג	4750	90.0	-250	-5.0	-256
נכסים ובנין 1.0	3860	1677	-150	-3.8	-1864
הכשרת הישוב 1.0	80859	83.0	-2689	-3.3	-6.0
יקשנו 1שח	5062	213	-13	-.3	+91.0
כלל בולין 0.1	749	6372	-27	-3.5	-1719

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	3700 תב	280	-200	-5.1	-644
מטעי הדר 0.5	3180	211	-100	-3.1	-829
מהדרין 1שח	6900	2000			-49.0
מהדרין אופ 1	4645	313			-315
נכסי הדרים 1.0	1851 *	269	+76	+4.3	+198
* ביצוע חלקי 96.00%					
פריאור 5שח	2470	320	-28	-1.1	-320
שז-הר 0.1 סשח	2870	606	-10	-.4	-639
שז-הר אופ א	1773 תב	873	-180	-9.2	-1049

תעשייה

מזון וטבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אסמט 1.0	1450	664	-1	-.1	-38.0
גולדפרוסט 1שח	3000 *	152	-130	-4.2	-204
* ביצוע חלקי 82.60%					
גולדפרוסט 5שח	2339	90.0	-11	-.5	-185
גולדפרוסט אופ 1	1621	230	+61	+3.9	+206
רובק סב ש	6480 תב	2856	-370	-5.4	-7088
רובק סב ם	6500	1303	-310	-4.6	-5477
תלכל 1.0	965	1000			-247
תלכל 5.0	780	276	-8	-1.0	-1276
פרי־הר 1.0	*** הפסקת מסחר ***				

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
פרי־הר 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
נכסי בורה 1.0	33301 תב	147	-3700	-10.0	-323
נכסי בורה 5.0	29900	28.0	-1600	-5.1	-73.0
יבנר 1שח	1422	643			+470
יבנר א 5שח	850	4649	-40	-4.5	-4321
יבנר אופ 2	675	1280	-10	-1.5	-841
מן 1שח	808	1427	-30	-3.6	-2782
מן 5שח	502	3082	-18	-3.5	-3199
סנמרוסט 1.0	16200	174	-850	-5.0	-199
עטים 5.0 סשח	468 תב	8804	-29	-5.9	-12948
שלנה אגח 1.0	3013	192	+59	+2.0	+749
שקו מבוטי א ש	4650	1314			+1172
עלית 0.1	19627	200	-603	-3.0	-8.0

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
ארגר וש"ח	*** הפסקת מסחר ***				
ארגר אמנציה (1)	*** הפסקת מסחר ***				
ארגר אג"ח	*** הפסקת מסחר ***				
אופיס 1.0	1110	4713			+557
אפנה בורד 1 שח	*** הפסקת מסחר ***				
אפנה בורד 5 שח	*** הפסקת מסחר ***				
אפנה בורד אופא	*** הפסקת מסחר ***				
ארגמן רג ש	18706 תב	266	-1194	-6.0	-700
דלתא-גליל 3.0 א	4040	834	-160	-3.8	-1913
מסריות במחור 1.	*** הפסקת מסחר ***				
מסריות במחור 5.	*** הפסקת מסחר ***				
ויסלנד 1.0	2040 תב	820	-120	-5.6	-2831
ויסלנד 5.0	1565	350	-50	-3.1	-325
ודרוון 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
ויקית 1שח	2510 *	810	-64	-2.5	-1356
* ביצוע חלקי 99.10%					
ויקית 5שח	1745	18421	-57	-3.2	-17400
ויקית אופ סר ב	1215	10434			-3204
לודזיה 0.1	3300	1580	-25	-.8	-1408
לודזיה 0.4	2740	1910	-60	-2.1	-2110
ליבנת 1שח	375	3721	-7	-1.8	-5989
כים גליקו 1.0	1274	550			+300
מקס 0.1	5520	120	-80	-1.4	-78.0
מקס 0.5	3545	847			+399
ע"ס 1.0	665	4590	-30	-4.3	-5011
ע"ס 5.0	320	5891			+1970
עסק 1.0	340	6148	+1	+.3	+665
עסק אופ 1	215	12207	-2	-.9	-10236
סילכת א 1שח	2240	2046	-98	-3.9	-3831
סילכת ב 5שח	1450	9982	-40	-2.7	-13528
סליבון א 0.5	11800	123	-249	-2.1	-84.0
פרגוד 1.0	950	801			+336
בינגר טבריה	15258	135	-250	-1.6	-64.0
תעש רוגמן 1.0	2500	166			+185
דלתא גליל 1.0	5270	603	-280	-5.1	-764

מתכת ומתכתיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
ארקסטון 5.0	3000	228			-228
אורדן 10.0	9650	321	-349	-3.5	-1050
אורדן 50.0	8800 תב	169	-515	-5.5	-1135
אלקית 1.0	8120	35.0	+120	+1.5	+30.0
אלקית 5.0	7000	50.0	-29	-.4	-81.0
כבלים ש	73500	66.0	-3500	-4.6	-92.0
התבוף 1.0	8026	186	+300	+3.9	+394
התבוף 5.0	5325	143	-55	-1.0	-130
* ביצוע חלקי 90.00%					
התבוף אופ	5239	38.0	-81	-1.5	-75.0

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
דיזה 1.0	4900	115			+31.2
דיקה 5.0	2102	410	-98	-4.5	-1072
קפטאות סה 1.0	5235	1030	-5	-.1	-4987
קפטאות סה 5.0	4780 תב	1255	-440	-8.4	-2484
מתכת מרום 1.0	2308 בב		-16	-4.9	-56254
כלל ציון 1.0	3205 תב	1213	-360	-7.5	-1452
כלל ציון 5.0	1878	753	+18	+1.0	+473.0
כלל ציון אש 5.0	1145	415	-40	-3.4	-2453
מורק 1.0	1148	962			+473
מתכת קרטבי 1 שח	360	2528	+4	+1.1	4681
מתכת קרטבי 5 שח	212	14813	-6	-2.8	-22520
מרשק 0.1	41050	5.0	-1600	-3.8	-56.0
מרשק 0.5	17000	15.0			-7.0
פקר סלה 1.0	20000	409			-216
קרגו 1.0	1098 תב	500	-122	-10.0	-500
קרגו 5.0	699	1082	-16	-2.2	-1002
קליל 1.0	2850	850			+20.0
קליל 5.0	2330	869			-507
קליל אוש	1273	1450			+1119
קליל אגח	1200	13500	-3.0	-.8	-9200
שרות 5.0	15500	273	-300	-2.2	+305
תעשיות לכיש 1.0	1195	162			+640
תעשיות לכיש 5.0	805	3500			+2416

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אלביט 3.0	568000	39.0	-12000	-2.1	-51.0
אלקו 0.1	11550	232	+120	+1.1	+171
אלקו 0.25 ש	5616	382			+39.0
אלקו 0.25 ם	6250	174			-79.0
אלקטרה 0.1 סש	2145	3915	-90	-3.9	-1698
אלקטרה 0.5 א סש	1704	9117	-80	-4.5	-11852
אלקטרה אופ 5	1430	752	-100	-6.5	-3288
אלקטרה אגח 3	167.5	41528	-7.0	-4.0	-44123
אלרון 3.0	459000	68.0	-9000	-2.0	-51.0
אמן 0.02 סש	28180	314			+292
כלל תעש אלקטרו	2900	5429			-6036
מטקורונקס 1.0	1611	1124	-15	-.9	-1567
מטקורונקס 5.0	1320	4475			-4590
מריכונגר 1שח	810	2500	-10	-1.2	-2490
מריכונגר 5שח	680	10000	-24	-3.4	-12275
ניקולן 1שח	2250 תב	216	-200	-8.2	-366
ניקולן 5שח	1287 *	460	-13	-1.0	-548
* ביצוע חלקי 96.40%					
[illegible] ארלר 1.	9290	55.0			-55.0
[illegible] ארלר 5.	5300	233			-98.0
ת.א.ת 1.0	1860	1433	-3	-2	-761
ת.א.ת 5.0	899	5151			-284
ת.א.ת אופ 1	24000	31.0	+400	+1.7	+14.0
תדאה 1שח	880	3478			-1754

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
א.ג.בלבניין 1שח	224	19197			+8338
צ.ב. בנין אופ א	841	6050	+36	+4.5	+13838
א.ב.בנין אגח א	139.0	73888			-60706
אקרשטיין 1שח	667	4622	-33	-4.7	-11064
אקרשטיין 5שח	439	4100	-14	-5.1	-5416
אקרשטיין אופ א	669	3880	-19	-2.8	-11906
אקרשטיין אגח 1	136.0	28839	-3.0	-2.2	-95528
בר־סון 1.0	1321	870	-19	-1.4	-1302
בר־סון 5.0	660	1938	+11	+1.7	+738
טרמוסמנט 1.0	9200		+400	+4.6	+13.0
טרמוסמנט 5.0	4700	143	-100	-2.1	-234
ח.ב.ת 1.0	1165	498			-98.0
ח.ב.ת 5.0	841				+135
מודול השק 1שח	736 *	840	+7	+1.0	+42.0
* ביצוע חלקי 96.40%					
מתאיקה אלטבן 1	*** לא נסחר ***				
מתאיקה אלטבן 5	19847	5.2			-5.2

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אליאנס ב 200.0	3300 תב	300	+180	+5.8	+373
גל תעשיות 1.0	1190 תב	2700	-130	-9.9	-2346
גל תעשיות 5.0	850 תב	2800	-60	-6.6	-3343
דקסטר 1.0	8160	185	-40	-1.3	-334
דשנים 0.1	5270		-80	-1.5	-16.0
דשנים 0.5	1980 תב	4750	-108	-5.2	-8105
חיפה כימיקל 10.0	960	14164	-25	-2.5	-14954
ליפסקי 1.0	3020	310	-30	-1.0	-681
מקסימה 1.0	8950	66.0			-66.0
מקסימה 5.0	6910	10.0	+120	+1.8	+49.0
נפה 1שח	8260	98.0	-102	-1.2	-126
סגו 1.0	26000 תב	223	-1700	-6.1	-382
סגו 5.0	21500 תב	268	-1800	-7.7	-367
פריקלאס 1שח	566	19962	-19	-3.3	-25242
פריקלאס אופ 1	220	17757	-7	-3.1	-25150
קוים בד"ר ושח	7280	262	-100	-1.4	-262
ת.ג.ל 1.0	3390 תב	250	-200	-5.6	-479
ת.ג.ל 5.0	2770	45.0	-50	-1.8	-203
תא שח	5480	1189	-180	-3.2	-2480
תרופאים 10.0	43215 תב	279	-3800	-8.1	-276
תגז א 5.0	11902				
טבע 5.0	1925	739	-70	-3.5	-724
טבע 0.01 ש"ח	15856	1712	-661	-4.0	-3391
יס ונלה 1שח	2861	3735	-66	-2.2	+1201
תרכוכימים 10.0	777	12675	-28	-3.5	-14227

עץ ומוצרי נייר והדפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
כתר 1שח	252	17666	-1	-.4	-11527
[illegible]	11500	600	+800	+7.8	+61.0
[illegible]	[illegible]	[illegible]		+.9	+16.0
[illegible]					-132
[illegible]				-3	-225
לבנר אשקלון 1.	764	1622		-.1	-1204
[illegible]	56000	5.5			-11.0
[illegible] 1.0	3970		-129	-3.2	-68.0
[illegible]	*** הפסקת מסחר ***				
[illegible]	*** הפסקת מסחר ***				
העל.ב 0.2	21550	166			+68.0
מגשלי בד 10.0	448235	26.0	-15967	-3.5	-259

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אבריג 1.0	14350	78.0			-46.0
אבריג 5.0	7998	89.0			-219
המרשק יור 1שח	3800	169			-119
הגבלוק 1שח	2549	533	-31	-1.2	-234
הגבלוק 5שח	1970	101	-20	-1.0	-2280

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
כור בכ 1.0	18600	1160	-575	-3.0	-2231
מאורי טכנולוגיה	443	10006			-2529
מרקיע ב 1.0	12950	264	-366	-2.8	-224
כלל תעשיות 1שח	265	36873	-5	-1.9	-50027

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
אניק ש	9310	77.0			-77.0
אינקובה 1שח	93.8	61007	-2.0	-2.1	-111183
אלגנ ש	17582	255	-400	-2.2	-245
אלגנ ם	17600	17.0	-600	-3.3	-17.0
אלרן ם	6720 *	229	+600	+9.8	+502
* ביצוע חלקי 74.60%					
אמישר בכ 1.0	1518	550	-2	-.1	-749
אפיק 1.0	540	18368			-6965
אפיק 5.0	398	10971			+1829
בורת השקעות 1שח	1890 תב	640	+100	+5.6	+279
דנבאר ושח	892	1016	-7	-.8	-2740
דנבאר 5שח	380	716			-316
חברה לישראל 1שח	5000 תב	5870	-270	-5.1	-13945
חברה לישראל 5שח	4730 תב	2422	-270	-5.4	-4153
חלסטון 0.1	139800				-3.0
חלסטון 1.0 ש	30000	154	-500	-1.6	-154
אמפא 0.5	29500	53.0			+36.0
מעלים השק 1ש"ח	11370	1192	+50	+.4	+891
מגדל השק ש	37400	68.0	-1000	-2.6	-154
כור השק אגח 124	13595				
דרזן ב"ר ושח	3065 תב	211	-180	-5.6	-845
דרזן ב"ר 5שח	1723	983	+40	+2.4	+2013
ישום השקעות 1שח	275	17882	-4	-1.4	-25266
יצוא ש	15800	159	-300	-1.9	-218
ירדן 0.1 א	2400	209	+100	+4.4	+477
כלל ישראל 50.0	1369	1946	-70	-4.9	-4855
לבניק ושח	2510				-100
לבניק 5שח	1066 תב	693	-60	-5.3	-693
מבור ושח	690	2500	-10	-1.4	-1247
מבור א 5שח	440				
מבור אופ ב	345				
מבור אגח 1	133.0	2310	-20	-5.5	-6587
עוז השק ב 0.1	4421	4700	-3.5	-2.6	-11250
עוז השק ג 0.5	3359	113			-62.0
פמה א 0.1	9699	181			-92.8
פמה 0.5	7126	13.0			-13.0
סיון ב 0.2 סשח	15850	271			-839
קידר 1שח	127.5	817	-700	-4.2	-1521
קידר 5שח	107.0 תב	57685	-4.5	-3.4	-80690
אידינר פתוח 2.0	11250	31301	-10.0	-8.6	-113622
אגרן ש	6200	1948	-420	-3.6	-2745
דיסקונט השק ש	6720	782	-250	-3.9	-1054
כלל ישראל 10.0	1375	1949	-250	-3.6	-2744
סו השק ש	3500	2458	-67	-4.7	+6554
[illegible]		824	-281	-7.4	-871

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
גזית ם	206				+70.0

דלק ונפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.0	5450	679			-584
דלק חיפושים 5.0	3190	480	-26	-.8	-703
דלק נפט אופ 2	2360	1449			-475
ה חיפושי נפט	40300	172	-1700	-4.1	-190
י.נ.צ.ל 5.0	983	50561			-5209
נ.ב.ה 1.0	7132 תב	310	-668	-8.6	-653
נ.ב.ה 5.0	3699	436	-1		-1121
סאפיר ב 0.03 סשח	7500	210	+800	+4.2	+284
נפטא ש	3449000	5.0	-1000		-1.0

רשימה מקבילה

מסחר ושרותים

מלונאות המוטבים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	עודף היצע/ביקוש
תנבל בד"ר וש"ח	555	19658			+5337
תעשיה					
אלטול 1שח	188.0 תב	1745	-28.0	-13.0	-10156
בנלן וש"ח	720	15297			-17960
שו-תן וש"ח	598	8442	-10	-1.6	-12766

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5919.47	5858.27
אבוקה	615.58	603.86
אגוז	—	—
אדיר	1617.3	1585.61
אדום	5149.24	5089.32
אופיר	1894.24	1860.18
אור	430.05	421.02
אורון	—	—
אורלי	271.16	269.21
אורן	—	—
אייל	3825.39	3751.86
אירוס	3515.50	3594.83
אירון	728.56	713.76
אלין	—	—
אלמוג	657.79	644.94
ארז	410.17	402.39
אש	208.09	203.58
אשל	—	—
אתגר	—	—
בדולח	3005.15	2946.23
ברוש	—	—
ברק	—	—
בקעת	298.45	292.76
בשים	1531.49	1521.18
גבע	—	—
גורן	—	—
גיא	425.57	417.61
גיל	—	—
גלית	3408.70	3345.57
רובינ	611.86	604.62
רובית	519.04	509.11
דולב	—	—
דורון	1487.09	1459.45
דיגון	262.43	257.37
דליה	586.57	576.31
דרור	440.54	432.24
דקל	—	—
הדס	461.80	457.78
הוד	529.57	520.36
חבצלת	2769.70	2706.05
זמר	—	—
זיו	—	—
זית	611.94	600.09
זמיר	159.47	156.01
[illegible]	150.91	150.34
חלמיש	207.66	203.08
חן	139.58	139.02
חצב	1408.52	1378.11
טל	6073.56	6004.72
יובל	422.08	414.07
יהלום	2837.17	2784.55
[illegible]	—	—
ישרה	425.70	416.63
כוכב	406.10	398.40
כחל	135.50	132.89
כלנית	644.80	633.21
כספית	252.74	250.31
כרמל	151.45	148.36
כתר	1191.75	1168.53
להב	4846.78	4754.18
למשקיע	121038.30	118997.54
לביא	492.59	490.42
לקח	1752.57	1717.52
לשם	328.09	322.54
מבחר	1268.52	1244.19
מבטח	3702.45	3668.88
מגן	251.27	247.88
מגדל	3748.17	3712.88
מגל	396.85	393.46
מור	2267.65	2235.72
מורן	991.04	981.95
מנה	—	—
מיטב	978.95	964.71
מעוף	4994.50	4902.13
מעיין	746.96	752.46
מפקד	340.52	333.96
מרגלית	1681.53	1649.16
מרווה	119.11	118.71
מרום	1271.50	1247.18
[illegible]	—	—
נכסי	377.85	370.69
נטע	545.45	534.41
[illegible]	—	—
סביון	688.44	675.76
סגולה	132.46	129.85
סלע	337.07	330.50
סנונית	491.59	482.46
סער	416.25	408.61
ספיר	181.91	181.01
עדי	409.09	401.60
עדית	999.75	921.97
עדן	490.09	483.42
ענבר	1234.41	1209.00
ענת	2958.81	2935.00
עפרוני	455.54	445.60
[illegible]	—	—
פז	1755.04	1741.66
צבר	572.47	561.15
פנינה	518.06	507.99
צוף	118.36	117.89
צמיר	1037.68	1016.30
צמרת	576.59	570.41
קורנית	1827.64	1791.92
קשת	2456.47	2444.25
רונית	20969.54	20794.98
רימון	—	—
רקפת	818.25	804.73
רעות	401.31	392.61
שבולת	412.93	405.02
שחף	—	—
שירה	469.30	466.94
שמיר	368.06	365.25
שקד	1045.06	1037.96
[illegible]	—	—
[illegible]	—	—
תאנה	—	—
תבור	—	—
תירוש	509.86	503.75
תמר	—	—
[illegible]	—	—
תרשיש	1387.09	1376.81
תשרי	502.94	496.01

הלוח הכללי

למפעל תעשייתי בענף המתכת
טכנאי/הנדסאי
יצור לתיפעול
מערכות תפ"י ממוחשבת,
בעל נסיון בייצור בסדרות.
אנגלית חובה,
רצוי יוצא חיל האויר
03-781240 03-782906

דרושה
מורה
לילדה כבדת שמיעה
בכיתה ד' לקבוץ אשדות
יעקב מאוחד.
[illegible]
06-757917-6

לבית ספר תיכון
מקיף
ע"ש [illegible]
ברמת השרון
דרושים
מורים
★ למתמטיקה
★ פיזיקה
לפנות לטל: 03-475065

דרוש:
חשמלאי
לעבודה בתעשיה, רשיון חשמלאי ראשי,
נסיון 5 שנים לפחות.
העבודה בנמל תעופה בן־גוריון.
טל. 03-9712441 לורדה.

דרוש/ה
מקדמ/ת מכירות
• גיל: 25-35
• השכלה: תיכונית לפחות.
• מגורים: גוש דן והסביבה.
• נסיון קודם במכירות רצוי.
• רשיון נהיגה הכרחי.
• על המועמד להיות בעל יכולת ליצור קשר טוב עם לקוחות ויכולת ניהות על מוכרות של החברה בנקודות מכירה שונות.
• עבודה קשורה בנסיעות ברחבי הארץ.
• משרה מלאה.
תנאים הוגנים למועמדים המתאימים.
לפנות בכתב עד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 10146 ירושלים.
Triumph
אני מרגישה בטריומף חדשה.

למושב כפר־ורבורג
דרוש
מנהל חשבונות
עד גיל 40 עם נסיון מוכח בתחום המושבי
לפרטים לפנות אל אבי טלפון
86895 ,84393 ,055-82140

לדפוס תל־יוסף דרושים
דפסי אופסט ל־ G.T.O
דפס אופסט לרוטציה
אפשרות מגורים במקום
לפנות אברהם צור 06-534828 בעבודה.
06-534825 בבית.

לחברה מסחרית גדולה בענף
מלגזות הרמה דרוש למחלקת השיווק
באיזור המרכז והדרום
איש מכירות למלגזות
לאיוש מיידי
דרישות התפקיד: ★ נסיון מעשי ★ רשיון נהיגה ★ מגורים באיזור המרכז או הדרום.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 33181 תל־אביב מיקוד 61331 "מחלקת כוח־אדם". רק פנים מתאימים ייענו.

למשרד נסיעות „ראשונטורס"
בראשון־לציון
דרושה
פקידה מורשה
למשרה מלאה עם נסיון בתיירות יוצאת
נא לפנות לטלפון 03-9663242
03-952441,03-9663243

אופטרוטק
חברתנו עוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק מערכות עתירות־טכנולוגיה בתחומי ראייה ובינה מלאכותית המיועדות ליצוא.

פיסיקאי/ת בכיר/ה
לפיתוח מערכות מורכבות הנמצאות בחזית הטכנולוגיה העתשייתית.
התפקיד מיועד לבעל תואר שני או שלישי. בעל ראיה מערכתית, יכולת אנליטית ונסיון תעשייתי.
בפנייתך נא ציין/י 310EP067

מהנדס/ת אלקטרוניקה בכיר/ה
לפיתוח מוצרים חדשניים משולבים בתחומי אלקטרוניקה, רובוטיקה, גרפיקה, וראיה ממוחשבת.
התפקיד מיועד לבעל נסיון בפיתוח מערכות אלקטרוניות מורכבות, ויכולת עמידה בתנאי לחץ.
עדיפות לבעל התמחות בתחום הוידאו.
בפנייתך נא ציין/י 112EE067

טכנאי/ת אלקטרוניקה לביקורת איכות
לביקורת מכלולים ותתי מערכות אלקטרוניות משולבים בקו היצור ובקבלת ציוד ותמרים.
התפקיד מיועד לטכנאי אלקטרוניקה בעל 2 שנות נסיון בבקורת איכות.
בפנייתך נא ציין/י 125TE067

הנדסאי/ת מכונות להרכבה
להרכבת יחידות ומערכות המשלבות מכלולים אלקטרו־אופטיים ואלקטרו־מכניים עדינים.
התפקיד מיועד לבעל נסיון במכשירעות והרכבה ויכולת קואורדינציה טובה עד להשלמה מדויקת של המשימה.
בפנייתך נא ציין/י 221WE067

מחסנאי/ת טכני/ת בכיר/ה
לביצוע כל העבודות הקשורות במחסן חלפים מכני.
התפקיד מיועד לבוגר בי"ס מקצועי, רצוי בוגר קורס מפטי"ם בצה"ל, בעל נסיון של מספר שנים בתפקיד דומה וידע במכניקה.
בפנייתך נא ציין/י 232WA067

מבקר/ת איכות מכני/ת
לביקורת איכות של חלקים מכניים עדינים ומדוייקים.
התפקיד מיועד להנדסאי מכונות בעל נסיון בבחינת קבלה לחלקים מכנים, רקע בעיבוד שבבי ויכולת קריאת שרטוטים טכניים.
בפנייתך נא ציין/י 222WQ067

• סודיות מובטחת •
כל המשרות מיועדות לנשים וגברים
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס' טלפון להודעה אל אופטרוטק בע"מ, ת.ד. 69, נס ציונה 70450.

EXCITINGLY HYATT.
2 ימי ראיונות ל־200 משרות פנויות
בדי להימנות על צוות מלון היוקרה "הייאט רג'נסי ירושלים" הנך מוזמן/ת לשני ימי ראיונות שיתקיימו בימי שני ושלישי, ה־15 וה־16 ביוני בין השעות 8:30 בבוקר ועד 5:00 אחר הצהריים.

מחלקת מזון ומשקאות
מלצריות ומלצרים, עובדי בר.

אחזקה
חשמלאים.

מטבח
טבחים ועובדי/ות נקיון.

חשבונות
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת ופקידי/ות חשבונות.

משק בית ומכבסה
עובדי/ות משק בית ועובדי/ות מכבסה.

הראיון הראשון יהיה קצר ולמועמדים/ות המתאימים/ות תקבע פגישה נוספת זמן מה לאחר מכן.
עם הצטרפותך למלון הייאט תוכשר/י על ידי צוות הדרכה מנוסה ותזכה/י לתעסוקה מלאה אתגרים ואפשרויות קידום.
אנא הבא/הביאי עמך תמונה מהעת האחרונה.

הייאט זו ההזדמנות שלך להצלחה. נצל/י אותה!!
כתובתנו: רח' לח"י 32 הר הצופים ירושלים קו אוטובוסים 4א', 9, 23, 26, 28

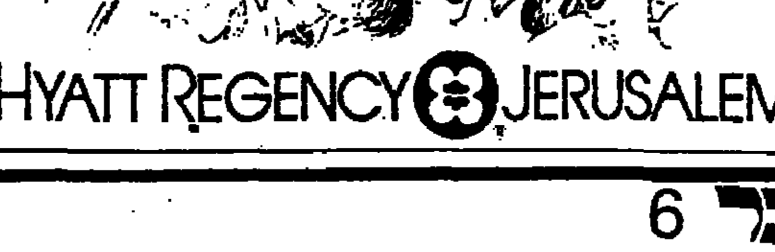

HYATT REGENCY JERUSALEM

ישראל הותירה לרומניה המקום האחרון – 87:97

שערוריה בסיום: ג'מצ'י נפגע בגסות ע"י יריב רומני

מאת ישראל פז
מיוחד ל„דבר"

נבחרת ישראל זוהתה במקום הי11 באליפות אירופה, לאחר נצחון משכנע על רומניה – 87:97.

מאז אליפויות 69/71 לא היתה ישראל בדרוג נמוך כל־כך. המשחק הסתיים תוך שערוריה, כאשר הרומני דינראנו פגע בגסות בדורון ג'מצ'י בכוונה תחילה והשכיבו על המשטח. השחקנים הישראלים הסתערו על יריביהם הרומנים שנראו הומים מהתקרית. הם ניסו להתנצל, אולם הישראלים הזועמים חיפשו את הפוגע שהוחלף ע"י מאמנו.

ג'מצ'י, לאחר שהתאושש, רץ לעבר הכדורסלן הרומני, אבל הורחק ע"י השופטים היוונים. עוד קודם לכן הודיד לאבן מרסר את השופטים על התנהגותו המתפירה של הכדורסלן הרומני ואף הוליך עימו מהלומות.

התקרית העיבה על סיום המשחק, בו שלטה ישראל והוליכה כל הזמן בהפרשים שהגיעו ל־18 נקודות. בניגוד למשחקה עם צרפת יומיים לפני כן, גילתה נבחרת ישראל שאפתנות והתלהבות.

ג'מצ'י היה מצויין ואחוז הקליעה שלו היה מעולה (14 מ־24 – 58 אחוז, 9 מ־9 בעונשין ו־7 סלי שלוש נקודות). לאבן מרסר הייטיב לשחק בהגנה וקטף 11 כדורים חוזרים. גם לאסוף השתפר מאוד הן במשחק ההגנה והן במשחק ההתקפה.

המשחק הרומני היה מנוּר. השחקנים כמעט שלא הפעילו את שחקני הפנים הגבוהים שלהם והתבססו על קלעי החוץ. ואכן, אלה השיגו 11 סלי שלוש נקודות. הרומנים סבלו מעייפות רבה, דבר שאיפשר לישראלים לשלוט לאורך כל המשחק.

ישראל ניצלה 34 זריקות חוץ מ־71 ניסיונות (47 אחוז) לעומת 26 מ־63 של הרומנים (41 אחוז). בעונשין דייקה ישראל ב־18 מ־26 (69 אחוז) הרומנים ב־27 מ־34 (79 אחוז). ישראל השיגה 11 סלי שלוש נקודות מ־17 ניסיונות, כשהבולטים היו: ג'מצ'י – 7, רוזנברג – 2 הנפלד ודניאל – 1 כ"א.

הרומנים השיגו שמונה סלי שלוש נקודות מ־19 ניסיונות. בריבאונד השיגה ישראל 38 כדורים חוזרים (26 בהגנה 12 בהתקפה) ורומניה – 37 כדורים חוזרים. הבולטים בריבאונדים היו: מרסר – 11, לאסוף – 7, דניאל – 5 ואריק כהן – 4. ישראל איבדה שמונה כדורים לעומת תשעה של הרומנים.

ישראל פתחה את המשחק בתנופה – 0:4, 5:14, 11:20. הרומנים הגיעו ל־29:24, 32:36, אך עד להפסקה הגדילו הישראלים את יתרונם – 43:49.

במחצית השניה היה יתרון גדול עוד יותר לישראל – 49:64, 53:71, 57:75. הרומנים צימקו את התוצאה – 63:75, 77:84. ג'מצ'י היה במשבר קליעה נפלא – 72:89, 73:91. רפיון ישראלי – 87:94 וסל שלוש נקודות של ג'מצ'י בשניות הסיום סיים את הדרבי – 87:97.

השופטים מארטונילי ונאורג מגרמניה עשו בדרך כלל עבודה טובה.

נקודות לישראל: ג'מצ'י 44 (14 מ־24, 9 מ־9, שבע סלי שלוש נקודות); לאסוף 14 (7 מ־12); רוזנברג 12 (4 מ־9, 2 מ־2, 2 סלי שלוש נקודות); דניאל 10 (3 מ־5, 3 מ־4 סל שלוש נקודות); ליפין 6 (2 מ־6, 2 מ־4); מרסר 6 (3 מ־8, 0 מ־3); הנפלד 5 (1 מ־3, 2 מ־2 סל שלוש נקודות). בן שיתוף גורדון, פליישר, שמע וכהן.

נקודות לרומניה: ניקלסקו (20), צ'רנאט (17), אורדינאלו (15), אמוריקה (12), ברניסטאנו (7), נסוליצ'י ויונסקו (6), דינראנו (4).

הכדורסלן הותיק של נבחרת רומניה, קוסטל צ'רנאט הנמצא בסכסוך עם מאמנו רץ לעבר הספסל הישראלי, כאשר דינראנו פגע בג'מצ'י ואמר למאמנים צבי שרף ורני כהנא: „מה אתם אומרים על המאמן שלנו? הוא נתן הוראה לפגוע בג'מצ'י". אגב, 44 הנקודות שקלע אמש ג'מצ'י השוו את שיא האליפות של היווני גאליס.

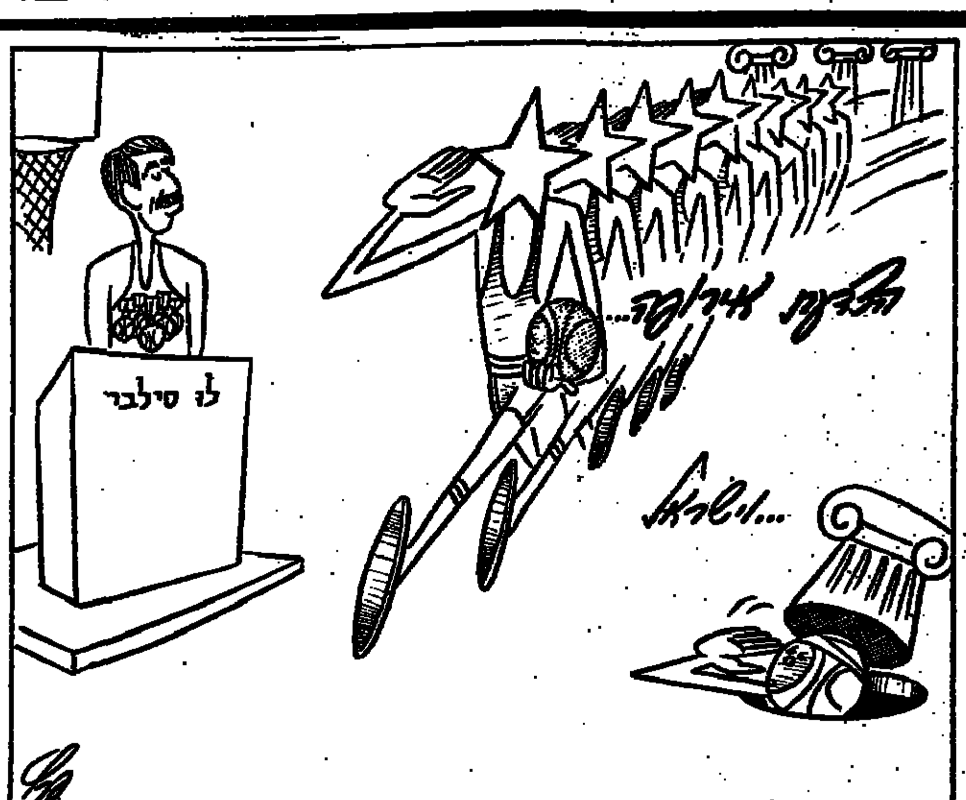

המאמן צבי שרף: אני נוטל על עצמי את מלוא האחריות

מאת ישראל פז
מיוחד ל„דבר"

„בשיאות איגוד הכדורסל הטילה על הצוות המקצועי של נבחרת ישראל את המשימה לאליפות אירופה. עתה תצטרך הועדה המקצועית להתייחס לגבי העתיד. אני מודה למאמן צבי שרף, לעוזרו רני כהנא ולכבהל הנבחרת, מישקה לפרדון, שסיימו את תפקידם", דברים אלה אמר אמש במסיבת עתונאים בפיראוס, יו"ר איגוד הכדורסל, יורם ארבקוביץ.

מי יהיה המאמן הבא של הנבחרת? „הוועדה המקצועית תצטרך להחליט עד סוף החודש על הצוות המקצועי שימשיך בתפקידו. לתפיסתי, צריך לאמן את הנבחרת רק מאמן ישראלי. המלצתי תהיה שבגמר העונה הבאה ימונה מאמן מיוחד לנבחרות ובמיוחד לנבחרת הלאומית, שלא יהיה קשור לקבוצה כלשהי", אמר ארבקוביץ.

ארבקוביץ הוסיף, כי המטרה היא לשוב במהירות לדרג א': „הנשיאות תצטרך להתייחס לרעיונות חדשים, אבל ראשית כל יש לשוב לדרג א'".

המאמן, צבי שרף סיכם את האליפות: „לצערי הרב – ואינני חושב שיש אנשים המצטערים יותר ממני – הרי שלא השגנו את המטרה להתברג לבית 1–8. אני אחראי להצלחות או לכשלונות ונוטל על עצמי את מלוא האחריות".

שרף הדגיש, כי קיבל את כל התנאים ולכן אין איש עצוב ממנו. הוא אמר, כי הפער בין מרסר ולאסוף לשאר שחקני הפנים הגבוהים הוא גדול במיוחד. לכן, מאחר שפרישת השניים מהנבחרת קרובה יותר מאשר רחוקה, יש לתת על כך את הדעת. נוסף לכך, לדעת שרף, היתה המוטיבאציה ירודה במיוחד נגד צרפת וגם אחוז קליעות העונשין של ישראל היה הגרוע באליפות: „צריך לעשות כל מאמץ לשוב לדרג א' בלי חשבונות", הדגיש שרף.

„קפטן" הנבחרת, דורון ג'מצ'י, הביע סיפוק שנבחרת ישראל סיימה את משחקיה בנצחון: „זה נותן הרגשה טובה אחרי הימים הקשים שעברו עלינו. אנחנו השחקנים נוטלים למעשה את כל האחריות למה שאירע. אחרי הנצחון הגדול על צ'כיה עלינו לשחק עם הולנד שאננים במחצית הראשונה. שרף וכהנא דירבנו אותנו ואז קרה מה שקרה. אילו השגנו את סל הנצחון היה הכל בסדר".

ג'מצ'י הוסיף, כי ניתן יהיה לתקן את הדברים במשחקים הבאים, אבל חוסר מזל פגע בנו בצורה רצינית וחסר לנבחרת ה„פוש האחרון". ג'מצ'י ציין, כי מרסר ולאסוף לא היו בכושר שיא: „אילו היה לאסוף משחק כמו באליפות העולם בספרד, היינו מנצחים משחקים רבים".

יו"ר הועדה המקצועית וראש המשלחת לפיראוס, איתן חפר אמר, כי ב־18 לחודש תתקיים ישיבת הועדה המקצועית, בה תסוכם הופעת ישראל באליפות אירופה וייקבע המאמן המתאים ביותר לנבחרת ישראל. „היו לנו ציפיות למקומות 1–8. היו אלה ציפיות ריאליות. לצערנו הפסדנו משחקים גורליים, אך לפחות משחק אחד שהיה יכול לשנות את כל מצבנו באליפות אירופה". איתן חפר הדגיש, שאין צורך להוריד את הראש: „יש לנו נבחרת טובה שיכולה וחייבת לחזור לדרג א'. ממה שקרה ביוון יש להפיק לקחים", אמר חפר בהוסיפו שהבעיה של הכדורסל הישראלי הם הזרים הדוחקים את רגלי הכדורסלנים הישראלים ולכן אלה סובלים מחוסר ניסיון בהופעות הנבחרת.

● סל נצחון מידי כריסטיאן וולב בשניות האחרונות הביא נצחון לנבחרת מערב־גרמניה על צ'כיה בתוצאה 91:93, במשחק בו הוליכו הגרמנים בכל השלבים.

ישראל גבהה מנצחון מול רומניה (87:97) בתמונה גובר לאסוף על הרומנים יון לונסקו וסורין ארדליאנו במאבק מתחת לסל

סילבר: להגביל מספר הזרים

מאת משה כהן

קבוצת מכבי ת"א המשיכה אתמול להתאמן לקראת משחקה נגד נבחרת אירופה. לו סילבר הצטרף לחבריו ונטל חלק בכל האימון.

מאמנה הזמני של מכבי ת"א, יאיר שרון, הביע אמש שביעות רצון מכושרו הגופני של סילבר. „הוא נמצא בכושר סביר וניכר כי שמר על כושרו בשנה האחרונה".

גם הבוקר יתאמן סילבר בחברת חבריו. בתחילת השבוע יצטרפו לאימוני הקבוצה גם שחקני החיזוק המצטרפים למכבי בעונה הבאה. רלף קלייז יגיע לארץ יום לפני המשחק והוא יטול את שרביט האימון במשחק הראווה, שיערך ביום רביעי.

סילבר התייחס אמש בעת ראיון בטלויזיה לכשלונה של הנבחרת הישראלית: „צריך סבלנות עד שהשחקנים ירכשו יותר ניסיון בינלאומי, אבל יתכן שיש צורך להגביל את מספר השחקנים הזרים שמשחקים בארץ".

אולאי הורחק מ־4 משחקים

חגי אולאי, קפטן קבוצת בית"ר ירושלים, נענש בהפסקת פעילות מ־4 משחקי ליגה בעקבות הרחקה במשחק חצי־גמר גביע המדינה בכדורגל נגד מכבי ת"א. אולאי לא הופיע לדיון אולם הגיש תרסה על מעשהו. ביה"ד התמיד בעונשו, מאחר שזוהי הרחקה שניה בעונה זו.

אולאי ירצה עונש הרחקה בתחילת העונה הבאה 87/88.

זה לא צחוק: ביוון חושבים על מדליית זהב

מאת ישראל פז
מיוחד ל„דבר"

„עכשיו מגיע „יוון רצה לזהב", אלו מעט מהכותרות הראשיות שהתפרסמו אתמול בעתוני יוון. אין אלה כותרות סתם. אותיות ענק שכמוהן אחרות אולי אפילו לא קיימות בגודל כזה...

יוון אחוזה היסטריה ושמחה אחרי נצחונה על איטליה ברבע הגמר (78:90) ועלייתה לחצי הגמר הערב. פרשני הכדורסל היוונים הביעו את דעתם שאין כיום נבחרת, גם לא יוגוסלאויה, שתצליח לעצור את ניקוס גאליס וחבריו הנישאים על כפיי ההתלהבות של המדינה כולה. לדעתי, תלויה תוצאת המשחק הערב ביכולת היוגוסלאבים, שכבר הפסידו בשלב הראשון ליוון, לעמוד בלחץ האדיר של הקהל. כמובן שהדבר מקשה גם על השופטים, אבל אם יוגוסלאויה תשחק את משחקה הרגיל ופטרוביץ' יהיה במיטבו, אין כל סיבה שלא יעצרו את המארחים, כי מבחינת רמת הכדורסל אין להשוות בכלל בין שתי הנבחרות.

היוונים ראויים להערכה על שהצליחו לסחוף את המדינה כולה להתלהבות עצומה. הכל מדברים על כדורסל. אין איש שאינו מתעניין. זאת אכסטאזה המוכרת [illegible] למשחקים כאלה רק לעתים רחוקות.

יומן פיראוס

הערב יהיו שני משחקי חצי גמר מסקרנים ביותר ספוד – ברה"מ ויוון – יוגוסלאויה. אין ספק, כי צפויה הוויית כדורסל מסעירה. חבל שהטלויזיה הישראלית התירה את שליחה ארצה. אילו שמה משחקה של יוון ניתן היה ללמוד כיצד מעודדים נבחרת לאומית. אומנם המוטיב הלאומי משחק תפקיד מכריע, אבל יחד עם זאת מוכחים להעריץ את האוהדים שנאבקים ללא הרף ובמיוחד מעודדים את אליליהם ללא הפסק, גם ברגעים הקשים.

ההבדל האיכותי בכתות ניכר היטב במשחקי רבע הגמר. אף נבחרת מהבית הישראלי לא הצליחה להעפיל לחצי הגמר, אפילו לא איטליה שעשתה שמות במשחקים המוקדמים, אבל כשלה במשחקה מול יוון. כך עלו ארבע הראשונות מבית א' למשחקים המכריעים על שלוש המקומות. הדבר מוכיח פעם נוספת מה החמיצה ישראל, כאשר נשרה למאבקים על המקומות האחרונים.

הבדיחה האחרונה כאן היא שהנבחרת שתגיע במקום ה־12 האחרון תנקה את ההיכל. האולם בפיראוס יהיה „מפוצץ" בצפיפות. יוונים מתחננים לכרטיסים. אני חושש שהמשחק השחור שהיה במשחק בין יוון ואיטליה יהיה „משחק ילדים" לעומת המשחק שצפויים יהיו מוכנים לשלם היום. כבר אמש נקבו בסכומים של 300 דולר לכרטיס. הערב קשה להעריך עד איזה סכומים יקרנו הכרטיסים. איני רוצה לחשוב מה יקרה אם יוון תנצח את יוגוסלאויה ותגיע לגמר. המדינה עלולה להשתגע לגמרי. המשטרה היוונית, כנראה מתוך ניסיון, כבר מתכוננת כיצד לנהוג במצב כזה.

מי שרואה את אלפי השוטרים המתפרסים באולם בעת משחקיה של יוון, מבחין ברצינות הרבה של כולם. לא הייתי רוצה להיות שופט במשחקים הקרובים של יוון. עד היום מתעוטבים האנגלי ריצ'ארדסון והצ'כי קוסלובה, שלדעת היוונים מנעו מהם לנצח את ברה"מ, כשהם מוקפים בלשים.

זירת ברקוביץ' – ג'מצ'י פתוחה

מתי יתחולל הסיבוב הבא והמכריע

מאת משה כהן

ההשמצות המכוערות בין מיקי ברקוביץ' לבין דורון ג'מצ'י אינן צריכות להפתיע את חובבי הכדורסל. כל מי שהיה מעורה בנעשה במכבי ת"א בחודשים האחרונים ציפה להתפרצות „הר הגעש" הזה.

העימות בין שני הכוכבים היה בלתי נמנע. הוא החל בכשלונותיה של מכבי ת"א במשחקים הראשונים של בית גמר גביע־אירופה לאלופות. למאמן, צבי שרף היה ברור, כי חייב לבוא שינוי בחמישייה הפותחת.

הוא הימר על שלושה שחקנים גבוהים בהרכב. כאן הוא הועמד בפני דילמה. את מי משני הכוכבים להעדיף: שרף העדיף בתחילה לתת אשראי למיקי ברקוביץ' והתיק. ג'מצ'י כעס ושתק שתיקה רועמת, אבל הוא לא טרח להסתיר את מורת רוחו.

שרף, שהספיק ל„הדיח" מהרכב מכבי כוכבים כמו ויליאמס, סילבר וארואסטי – מעד דווקא במשוכה האחרונה שניצבה מולו. כנראה, שהיתה זו משוכה גבוהה מידי, שכן ברקוביץ' לא נחשב במכבי לעוד שחקן, לגבי רבים במועדון הוא נחשב לסמל וישנם אף כאלה שראו בו „פרה קדושה".

ג'מצ'י המשיך לבלות בפתיחת משחקי קבוצתו על ספסל המחליפים. „לרוע מזלו" של שרף מיקי הצליח לשוב לעצמו לקראת סיום העונה. אמנם לא היה זה „מיקי המפחיד", אבל כושרו השתפר לקראת תחילת העונה.

מיקי הפסיד את מקומו בחמישיה הפותחת בעקבות התקרית המפורסמת עם שרף במשחק ה„דרבי" הראשון של הגמר־סל. התפרצותו של ברקוביץ' הביאה להרחקתו מהחמישיה הפותחת. ברקוביץ' לא השלים עם זה והוא יצא לציבור בסדרת רמזים, ששיאם היה בפרישתו מהנבחרת. שרף חש עצמו פגוע מרמזיו של ברקוביץ', אבל הוא העדיף להבליג.

באותו זמן גם ג'מצ'י חרק את שיניו ומקורביו חשו את הסערה שהתחוללה בקרבו. סיום העונה השכיח מעט את הריב הגדול בין שני הכוכבים, אבל רבים שאלו את עצמם מתי יהיה הסיבוב הבא של העימות. יתכן שאם מיקי היה נפרד כבר בתום העונה ממכבי היה העימות נמנע, אבל הידיעות על הישארותו בקבוצה רק הגבירה את המתח.

ואכן, העימות הצפוי הגיע בסערה. הכל החל בדבריו של מיקי ברקוביץ' לעתון „תרשות". מיקי הבהיר, כי הוא מוכן לשוב לנבחרת אם ימונה מאמן אחר. הוא גם לא חסך את ביקורתו מצורת משחקה של הנבחרת.

האמת היא, שדבריו של מיקי נאמרו בעיתוי אומלל מבחינתו. באותו יום נוצחה הנבחרת הישראלית בבושת פנים ע"י פולין והדבר נתן את האות לדבריו החריפים של ג'מצ'י.

סביר להניח, כי בימים הקרובים לא יוחלפו „מהלומות" בין שני הכוכבים, אבל ניתן לקבוע, כי שניהם לא יוכלו לשתף עוד פעולה. הקרע בין השניים עמוק מדי ולא ניתן עוד להסתירו.

מעניין יהיה לראות את מיקי ודורון משתפים פעולה מול נבחרת אירופה. יתכן שהם יעשו זאת בלית ברירה.

החידה הגדולה היא עתידו של מיקי. מנהלי מכבי יאלצו להכריע כבר בימים הקרובים.

ברקוביץ' מפיג את המתח במשחק כדורסל בבריכת השחיה ב„אביה סונסטה" באילת

הודו תהווה משוכה גבוהה לישראל ברבע הגמר בדייויס

מאת שמואל טל

הסכמתה של הודו לארח את טניסאי ישראל בנידלהי הכניסה את הישראלים להילוך גבוה. כבר בימים אלה שוהים חברי הנבחרת באנגליה ומתאמנים על מגרשי דשא, עליהם יצטרכו להתמודד נגד ההודים בסוף יולי על הכרטיס לחצי גמר הבית העליון בגביע דייוויס.

לאחר נצחונה של ישראל על צ'כיה ומשנקבע, כי יריבתה ברבע הגמר תהיה נציגת אסיה, היה מי שכבר התחיל לתפור לעצמו חליפות לקראת הנסיעה לאוסטרליה. זו אמורה לארח את המנצחת במפגש בבירת הודו. אולם נראה, כי עוד הרבה מלפני יזעה יצטרכו עמוס מנסדורף, שלמה גליקשטיין וחבריהם להגיר עד להשגת הנצחון המיוחל, אם בכלל.

נכון שלהודו אין כוכבים גדולים, כמו לצ'כיה למשל, אבל זו בהחלט נבחרת מאוזנת עם שחקנים מנוסים היודעים לנצל את ביתיותם ואת התנאים המיוחדים של ארצם (מזג אויר) כדי להציב משוכות גבוהות בפני יריביהם.

מוליך את הנבחרת ההודית ה„זקן" ויג'אי ארמיטראג' בן ה־37, שהוא גם האחראי הישיר להסכמת ראש ממשלת הודו לארח את הישראלים. ארמיטראג', בן הדת הנוצרית, מייצג את ארצו כבר 19 שנה בגביע דייוויס. בדרך כלל הוא אינו נוטל חלק בשנים האחרונות בטורנירי הפרס הגדול ומתמקד בעיקר במשחקי הנבחרת. ביתר זמנו הוא מתמסר להפקת סרטים.

ארמיטראג' שיחק בעבר נגד שלמה גליקשטיין וגבר עליו. לפני כשנתיים הופיע ברמת־השרון, אך הודח כבר בסיבוב הראשון ע"י עמית נאור, מבלי שהשאיר את רישומו.

ארמיטראג' מצטיין בעיקר במשחקי הזוגות, בהם הוא משתף פעולה עם אחיו הצעיר אנאנד, שחקן די בינוני הזוכה בצילו של אחיו.

כרגע לא מדורג ההודי בצמרת הקמה בדירוג העולמי בשל העובדה שאינו נוטל חלק בטורנירים.

המחבט מספר אחד של ההודים הוא ראמאש קרישנאן, המדורג אי־שם בסביבות המקום ה־40 בעולם. קרישנאן בן ה־25 הוא האחראי הישיר לעלייתה של הודו לרבע הגמר, לאחר שניצח במשחק הקובע את הארגנטיני דהולה פאגה בשלוש מערכות.

קרישנאן הוא טניסאי שנולד עם המחבט בידו. אביו היה אף הוא טניסאי מפורסם והצליח בזמנו להופיע ברבע גמר טורניר וימבלדון. כמו חברו ארמיטראג', שיחק קרישנאן פעמיים נגד גליקשטיין. בשני המפגשים היתה ידו של הישראלי על העליונה בפלאם ספרינגס ובמונטריאול.

משלים את הסגל ההודי ס. אסרגאן, המבלה בדרך כלל את כל זמנו על הספסל.

הודו הופיעה בעבר פעמיים בגמר גביע דייוויס. ב־1974 לא התייצבו האחים ארמיטראג' נגד דרום אפריקה בגלל מדיניותה הגזענית של האחרונה. הגביע נמסר לאפריקאים ללא משחק. קודם לכן, ב־1966, הופיע קרישנאן האב נגד אוסטרליה, בו ניצחו האוסטרלים 1:4.

ראמאש קרישנאן

שטפי גראף חוגגת 18 מקווה לגרוף וימבלדון

מאת שמואל טל

ביום ראשון הקרוב תחגוג שטפי גראף את יום הולדתה ה־18. מכאן ואילך היא זכאית להשתתף בבחירות ולהוציא רשיון נהיגה. אבל שאיפתה העיקרית היא להפוך לטניסאית מספר אחת בעולם. על־פי הישגיה בשנה האחרונה היא מסוגלת להגיע לכך תוך זמן קצר ביותר.

בתום 39 נצחונות רצופים בשישה טורנירים רצופים היא התייצבה לאליפות צרפת הפתוחה ברולאן גארוס ולאחר הפגנת כושר מעולה הגיעה למשחק הגמר נגד הצ'כית הגולה מרטינה נווארטילובה. זה היה רגע האמת של המערב־גרמניה הזוגית והיא ניצלה אותו עד תום. נצחון במערכה הראשונה, הפסד בשניה ונצחון בשלישית תוך מחיקת פיגור של 5:3 והפיכתו לנצחון המערכה והמשחק כולו. היה זה נצחונה הראשון בטורניר „גראנד סלאם" וכנראה לא האחרון.

בשבוע הבא יוצאת גראף לבריטניה כדי להשלים את הכנותיה לקראת טורניר וימבלדון היוקרתי, שיתחיל ב־22 בחודש. נצחון בטורניר זה יעניק אותה לפיסגה.

למרות הישגה המרשים בפאריס נותרה גראף צנועה כאשר הכריזה: „מרטינה היא עדיין מספר 1 על־פי הדירוג העולמי. התקרבתי אליה כפי שלא התקרבתי מעולם, אך היא עדיין מקדימה אותי. זמני עוד יגיע אני בטוחה בכך".

נווארטילובה, מכל מקום, עדיין אינה מוכנה להכנע ולפנות את מקומה. כבר בוימבלדון היא תנסה להוכיח לטספידיה כי טרם אמרה את המילה האחרונה. העימות הצפוי בין שתי הטובות בעולם עשוי להעלות את הטניס הנשי לרמה שטרם ידע.

התחזית: הפועל ר"ג ובת"ים בארצית

מאת שמואל קליבר

רק נס ימנע מזור מקבוצות הפועל ר"ג ובת"ים להבטיח מחר את הופעתן בליגה הארצית בעונה הבאה. שתי הקבוצות יכולות להפסיד בהפרש של שער וגם אז הן יעלו לארצית.

מחר צפויים מחזות של עצב ושמחה באיצטדיון ר"ג. שחקני הפועל ר"ג נהנים מנצחונם המוחץ במחזור הראשון של המבחנים על הפועל מרמורק (1:3). במשחק השני כבר שיחקו הרמת־גנים על תיקו וסביר להניח, כי מחר הם ישחקו במשחק הקבוע מהוגבר.

לשחקני מכבי הרדה אין מה להפסיד. הם ישליכו את כל יהבם על ההתקפה וינסו לעלות ליתרון מוקדם, דבר שעשוי להכניס את יריבתם ללחץ. אולם, נצחון הדרתי מחוץ יחשב להפתעה.

גם שחקני הפועל בת־ים נמצאים בעמדה נוחה. מחר תתייצב מולם הפועל מרמורק, שתנסה למנוע את נשירתה לליגה א'. אבל ההפסד הגדול של שחקני מרמורק במחזור הראשון עשוי להיות מזור בעקבותיהם.

הטבלה

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	הפועל ר"ג	2	1:3	4
–.	הפועל בת"ים	2	1:3	4
3.	הפועל מרמורק	2	5:3	1
–.	מכבי הרדה	2	5:3	1

אימון בכורה לשפיגלר בי"ם

מאת ניסן פרידמן

שחקני האלופה, בית"ר ירושלים, קידמו אתמול בברכה את מאמנם החדש, מרדכי שפיגלר. מוטל'ה העביר לחניכיו אימון בכורה במגרש בית וגן בירושלים, במטרה להכינם למשחקי האינטרטוטו.

העובדה שבית"ר תשתתף במפעל הקיץ האירופי, תמנע מהם חופשה של ממש. אך לא זו הבעיה המטרידה את קברניטי הקבוצה. מהאימון נעדרו אלי אוחנה, שיעבור לשחק במכלן הבלגית, ואודי מלמיליאן הפצוע, שאף הוא עלול להיעדר ממשחקי פתיחת העונה הבאה.

שפיגלר מודע ללחץ האדיר המוטל על קבוצה שזכתה באליפות ואיבדה אחד מכוכביה. אתמול הוא הבהיר בצורה אופיינית: „אני מקווה שראשי הקבוצה יגיעו בסוף העונה למסקנה שעשו צעד נכון כשרכשו את המאמן".

לחברת תקשורת גדולה
דרוש
מנהל צוות אנשי מכירות
לפיקוח, תכנון והפעלת אנשי מכירות בשיטות מודרניות ומתקדמות, שישלבו עבודה אגרסיבית בשטח עם פילוח שוק ממוחשב, עמידה ביעדים, תמריצים ומבצעים לקדום מכירות.
כישורים מועדפים:
* ניסיון של 3 שנים לפחות בניהול צוות מכירות.
* גיל 40־30, תושב גוש דן.
* בעל כושר מנהיגות ויחסי אנוש טובים.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם אל חב' „שלף יועצים לשיווק" ת.ד. 33465 תל־אביב מיקוד 61333 ולציין עבור „מנהל צוות".

דרושים
נציג/ות מכירות
דוכשי מודעות
השכלה תיכונית, חריצות, הגינות בעלי חוש מסחרי ויחסי אנוש
עבודה בכל הארץ
תנאי שכר: משכורת + עמלות + הוצאות ובונוסים
פנה לליאור 651134, 650737/8-03

למוסד צבורי גדול בחיפה
דרוש/ה
סגן/ית מנהל/ת מטבח
בעלי נסיון בעבודה ותעודות מקצועיות מתאימות יפנו לת.ד. 7288 חיפה.

דרושים
★ אקונום/ית
★ מורים להכנה לבגרות
★ מורים לאנגלית
★ מורים דוברי ספרדית
נא לפנות לטל' 06-389898

איש מכירות
סבן שרון
03-483516, 5400730

הלוח הכללי

גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית
בעלת ניסיון, למשרד פרסום
טל. 654604, 663893, 661303

לקיבוץ דליה
דרושים
טבח, עוזר טבח
להתקשר לטלפון 04-897543 במשך השבוע.

למשרד עורכי דין ברק נשר ושות'
דרוש עורך דין מתחיל,
רצוי נסיון בנזיקין.
טל' 04-663513, 04-643203

למשרד הנהלת חשבונות
דרוש
יועץ מס
עם נסיון
טלפון 03-218864

לחברת מלונות ישראל
דרוש
קבלן שלד
לאיזור ראשון לציון
04-714117, 04-714638
בבית בערב – 03-9234616

דרושה בטבריה
בוגרת פסיכולוגיה
או מדעי ההתנהגות
לתפקיד של מאבחנת
06-722134

למפעל לייצור אריזות קרטון
דרוש לעבודה קבועה
טכנאי ייצור
תנאים טובים למתאים
5 ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר 03-809057, 809062

למרפדית רהיטים
דרושה
תופרת
בעלת ידע בתפירת עור.
טל' 03-9611138, 03-9612171

נציגי/ות מכירה
03-612111

לסניף ת"א דרושים:
1. פקידה כתבנית
★ נסיון בעבודה עם קהל
★ הדפסה שוטפת בעברית
★ יכולת ניסוח ועריכה
2. פקידה כללית
לעבודה בשעות 07.00־15.00
מועמדים יפנו לטובה בן־דוד, דרך פתח־תקוה 16 ת"א
טל: 03-384444 בין השעות 09.00־13.00

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכללי

דירות

וילות ובתים

בנתניה למכירה פנטהאוז במקום באזור יוקרתי צופה לים. 3 חדרי שינה+ סלון ענק+ מטבח מהודר 3 חדרי שירותים 2 חדרי אמבטיות. גינה מרפסת עם הסקה אוטומטית +טלפון +מעלית 2 שטחי חניה למכוניות בלי מתווכים 053-22756 $170,000 (7758)

שיכון דן קוטג' מפואר 250 בנוי+ גג 447234, 5520750 (16114)

באבן־יהודה קוטג' 6 חדרים +מרתף 230,000 דולר טל. 03-9241235 (16101)

בצפון קוטג' 4 בבית משותף כניסה נפרדת 5520750 ,447234 (16107)

"בלב רוטשילד" (הבימה) דירות גג מפוארות גג+ מעלית וחניה "מגדן" (6696) 03-449614

שיכון־ל' דירות לאיכלוס מיידי 5 חדרים ודו־אשכול 40 לפרטים חברת "אביב" (20617) 03-7512203

3 חדרים חדשה בשכונת כפיר 052-540172 ובשבת 03-473666 (11935)

דירה חלומית, היפה ביותר בלב ת"א ברח' מיכל, ק"ק, יציאה לחצר, 72 מ"ר, שיפוץ ארכיטקטוני מהמם, לרציניים בלבד. 03-280653 (11009)

2 מפוארות במגדל דיזנגוף קומה 20 03-224059 03-402760 (9291)

דירות למכירה 1-1½ חדרים

שונות

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

לנצל משרד השיכון: חברת "פלוס אמיליו בע"מ" בונה בת־ים במסגרת תכנית הבניה של משרד השיכון דירות 4־5 חדרים במחירים ותנאי תשלום נוחים. פרטים במשרד. בלפור 132 בת־ים 03-5519882 (23601) 03-992450

דירות למכירה 2-2½ חדרים

ברמת השרון, ברחוב ביאליק דירות גג ודירות 5־4 חדרים בבנין חדש "אלום" 03-203341 (12185)

ברמת השרון, ברחוב ביאליק דירות גג ודירות 5־4 חדרים בבנין חדש "אלום" 03-203341 (11913)

מיידי בבניין בגבעת חן 3½ מטבח אמריקאי 4 מ"ר 03-876267 א.ק.ב (10914) 16.00

חולון-בת-ים

כמו 3½, בשטרנובסקי, ק"ד, (בלי) חניה דוד"ש 587708 (7170)

בגן־הרצליה של "אורים", הרצליה הצעירה, שכונה יוקרתית חדשה, דירות 5־6 חדרים מפוארות, פנטהאוזים, מחירים מיוחדים לתקופה מוגבלת. לקבלת פרטים: 050-22214 משרד המכירות פתוח באתר בין השעות: 14:00-10:00, המשך רח' עקיבא הרצליה הצעירה. (6718)

בנחל־הקונה דירות לאיכלוס מיידי 4 חדרים ברח' הנשילה 18-20 לפרטים חברת "אביב" (20604) 03-7512203

במגדל דיזינגוף דירות לוקסוס 2, 3, 4 "סופרלנים" 03-295303 (26968)

בפ"ת, 4 ק"ד שמונה קומות, דוד"ש +תוספות (6690) 03-7512454

דירות גן פנטהאוזים וקוטג'ים בבניה בתנאים נוחים 03-5523305 (23863)

קוטג' 6 חדרים חדש בגני יהושע 052-540172 ובשבת 03-473666 (11917)

4 חדרים +מרפסת 100 מ"ר בגני־שמש. 052-540172, ובשבת 03-473666 (11908)

ת"א־יפו

דירות למכירה

בהרצליה קוטג' פינתי, חדש וגדול ומוכן מיידי סטנדרד גבוה לכניסה מיידית!! 052-888878 (9579) 052-540791

דירות למכירה 3-3½ חדרים

פקידים/ות

לפרסום פוגל דרושה קלדנית לאחר שרות צבאי לעבודה על מחשב עם ידע בהוח"ח 03-225986 מיום א'. (10583)

לפרסום פוגל דרושה פקידה כתבנית לאחר צבא ידע בהדפסה עברית אנגלית חובה 03-248216 מיום א'. (10476)

למשרד עו"ד בת"א קלדנית על מעבד C.P.T 03-255268 (9646)

כתבניות ומעבדות תמלילים מנוסות לעבודה ממושכת באזור המרכז, רובע הלף 03-203423 מיום א' (9613)

דרושה פקידה לעבודה מפוצלת למשרד ברמת־השרון 03-402212, (9496) 03-481441

מזכירה מנוסה השולטת בעברית/ אנגלית בכלל הדפסה למשרה מלאה באזור המרכז 03-204711 מיום א' (9446)

פקידה בכירה דינמית למשרד יבוא דינמי ידע הכרחי: אנגלית, הדפסה ויחסי אנוש מעולים טל': 03-383904 (16275).

כתבנית עברית לחברה גדולה בת"א "משרה מלאה (תנאים טובים) (16056) 03-286111

קלדנית לחברה גדולה בחולון (אנגלית ברמה גבוהה) נסיון ב־NG-WA (שכר גבוה) (16025) 03-286111

למפעל בפתח־תקוה פקידה העונה לדרישות: הבנה בתיוק, הדפסה במכונת כתיבה עירנות ורצון לעבודה. מתבקשת לטלפן לרמנוע (18423) 03-901967

להוצאת מחשבים! יוזמת ומנורצת לעבודה אחראית באדמיניסטרציה להנהח"ש ממוחשבת, נסיון מדש 03-494190 (12164)

900.־ ש"ח למרכזנית חדקם מנוסה ומקצועית לעבודות זמניות, לתקופות קצרות וממושכות, ליום עבודה מלא. "מנפאואר" בן־יהודה 12 ת"א, א'־ ה', 14.00־08.00, 03-298877 (11819)

לראש אגף מזכירה מנוסה+ הדפסה בשתי שפות משרה מלאה בתל־אביב ש.ת.ל (11692) 052-4555542

עיבוד תמלילים, כתבנות מזכירות הנה"ח תלמוד בבי"ס "שגיא" ברמת־גן 03-774931, (10920) 03-774212

קניין/ספק לרכישת ציוד בתחום החשמל והקירור לעבודה קבועה בת"א (6358) 03-286111

מכונאי אחזקה ומיפעל בוגרי בי"ס מקצועי לעבודה מיידית (שלוש משמרות) הסעות +ארוחות ותנאים סוציאלים מלאים "תיגבור" (6643) 03-296846

מנהל סניף מאיזור רחובות נסיון בהשמת כוח אדם ידע מוכר בשיווק תכנון ופיתוח סניף, ניהול ואירגון עובדים +קשרים עסקיים עם תעשיות ומפעלים שאפתן נמרץ ובעל רכב פרטי הכרחי. בצרוף קורות חיים לפנות לת.ד. 1334 ת"א 61013 בציון ע"ג המעטפה 30/T (6649) 03-289597

פועלים בלתי מקצועיים לעבודה באזורים: חולון, בת־ים, ראשל"צ, ת"א ופ"ת 03-286111 (6242)

למפעל תכשיטים ליד הקניון עובדות לא מקצועיות 03-708943 (6212)

ליוצר ספקי כח ומטעני מצברים דרוש עובד ייצור בעל נסיון בתעשיה להרכבות ולעבודות מכנות לפנות מיום ראשון (6127) 03-806694

מלחימות־ מחווטות +נסיון בווירא־פ וקריאת שרטוט אלקטרוני +מיקרוסקופ (גם במשמרות) ידע בהלחמת מעגלים מודפסים, תנאים טובים "תיגבור" 03-296846 (6134)

52 ש"ח לשעה "גולי" רקנתי 9 ומת־אביב (6093)

מבקרי טיב בוגרי בי"ס וצה"ל להכשרה מקצועית במפעל עבודה בשלש משמרות תנאי שכר טובים ארוחות והסעות "תיגבור" 03-297840 (6095)

פועלי טקסטיל לענף האישפור ברון־הירש 9, בני־ברק עד 11.00 (6096)

קופאים/ות לרשת שווק לאזורים: הרצליה, רמת־אביב, ת"א, פ"ת, חולון ובת־ים. (6068) 03-286111

כרסם קונבנציונלי נסיון 4 שנים +קריאת שרטוט "מיידית תנאים טובים "תיגבור" 03-296846 (6121)

חרט קונבנציונלי נסיון 4 שנים בתעשיה קורא שרטוט לעבודה מיידית תנאים טובים "תיגבור" (6073) 03-296846

עובד אחזקה (מבוגר) לעבודה מיידית למספר חודשים חצי יום "תיגבור" (6047) 03-297013

תיכוניסטים/יות לעבודה ברשתות השיווק בחופשת הקיץ בקופאים/יות (גיל 16 – 18) באזור ת"א וגוש־דן (6048) 03-286111

מקדם עסקים מכירות כושר ביטוי אנגלית עברית על בוריה נסיון בכח אדם זר+ קשרים עם מפעלים וחברות עצמאי בשטח שאפתן נמרץ ובעל רכב פרטי לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד 1334 ת"א 61013 בציון ע"ג המעטפה ד 30/ (9349) 03-289597

מלחימות/ מחווטות ומרכיבות מעגלים לחברות אלקטרוניקה גדולה באזורים: חולון, פ"ת, ובני־ברק 03-286111 (9456)

מלגזנים לעבודה קבועה באזור פ"ת (משמרות) שכר גבוה 03-286111 (7767)

150.־ ש"ח ליום! לצעירים/ות ל.ר.ג. דיזנגוף 117 תל־אביב. (16300)

לקריירה דיזנגוף 155 ת"א 03-240291-2 נדרה שמואל הנציב 17 053-338901 פקידות, מזכירות, עברית עקרית אנגלית, מעבדות תמלילים, קלדניות, מרכזניות לעבודות זמניות לפי שעות. (16064)

למלון 4 כוכבים בנתניה דרוש מרכז פעיל לבידור לחודשי הקיץ: (16038) 053-335511

לחברה א.ז.ק. שיווק חולון דרוש עוזר מחסנאי (6714) 03-804894

לחברה ארצית לקוסמטיקה דרושות דיילות יופי מנוסה 03-804894 (6709)

פקידת מכירות אנגלית טובה, מנוסה בהפעלת מחשב 03-292176 (6655)

סורגים למכונות עגולות באיזור פתח־תקוה 9228012 ,9222987 לחיים (10942)

מלגזן מנוסה (רשיון נהיגה) לעבודה באיזור פתח־תקוה 03-256997 (10790) 03-264701

להיפרשוק תמבה דרושים 1. אחראי מחלקות: בשר, חלב, מכולת 2. עובדי מחלקות 3. קופאיות מגוונים בסביבות רחובות הכרחיים 08-487315 08-487314 לרבקה 8.30־14.00 (10749)

אם את/ה צעיר/ה דינמי/ת ומשב/ת פ"ת זה בשבילך! עבודה עם אודגר והרבה בסף התקשר/י עכשיו לאבי או לקובי 03-902080 (10631)

מתקיני אנטנות לטלוויזיה מנוסים בלבד+ רשיון נהיגה 03-201051 (9671)

לחברת "מוסטלה־פאם" תכשירי טיפוח ואיפור דרושות יועצות יופי בכל הארץ, הכשרה תינתן למתאימות. ת"א 03-238804, 03-235229, בפרסבא־רעננה 052-444717, חולון בת־ים 03-846253, נתניה 053-330272, פ"ת 03-919904, קרית־גת 051-881203, ראשל"צ 03-941773, גבעתיים ר"ג 03-719632, לוד־רמלה 08-244793 (9545)

דרוש מנהל עבודה +נסיון בעבודות עפר ופיתוח 03-5593483 מיום ראשון (12269)

עוזרים לנהגים מאוחר נתניה לחלוקה משעה 3 בלילה תנאים טובים "א.ב.א" 03-282487 (12211)

צעיר נמרץ מסביבות בני־ברק לתפקיד אחראי ומעוניין תנאים טובים "א.ב.א" 03-287817 (12182)

למפעל תעשייתי בענף המתכת דרושים: עובדי יצור, חורטים, פקידה מחסן 03-781240 03-782906 (12178)

לחברה לשרותי משרד דרושה מרכזנית/ פקידה בעלת הופעה נאה וידע באנגלית נסיון בעבר זה קודם חובה שעות עבודה 07.30־15.30 טלפון 03-241780 (12052)

לשרותי בם.ה עובדים להתקנות וארועים (11817) 03-267903

חרוץ ואחראי בעל מרץ וחוש טכני הזדמנות לעבודה קבועה ומעניינת ולרכישת מקצוע מבוקש לבעל נסיון בענף הטקסטיל יתרון. אפשרויות קידום ותנאים טובים למתאימים. העבודה באזור רחובות. 03-297741, משרה 885 (11794)

להב' "יומקי" דרושים צלמים רציניים שיוכשרו בקורס באנשי מכירות עדיפות לבעלי רכב (11053) 03-664703

למפעל בבתים בעל רשיון קטשע ורכב הבאים טובים למתאים (11022) 03-5514298

אולמות

ע.צ. בנין והשקעות מ־צ: למכירה בחולון מבנים החל מ־250 מ"ר ועד 7500 מ"ר בשלבי בניה ברחוב המרכבה והסדנא 03-5051803 (10860) 03-886727,

בפתח־תקוה בסגולה בשכ"ח 200 מ"ר מבנה תעשיה +כח +טלפונים +חניה 03-9241235 (16095)

למכירה באפקה: אדמה פרטית, בניה מיידית 03-243088 לויסף (20536)

חנויות

מגרשים

משרדים

הצעות עבודה

לימי ומי" פרדייס דרושים לעבודה במשמרות קופאי/ת+ מלצרים במשרה מלאה (20563) 03-496115

מפעילים לציוד צילום ומחשבים. עבודה במשמרות. טלפון (20476) 03-266601

למפעל בגוש־עציון אחראי אולם הרכבה, כ־20 עובדים טלפון (20381) 03-931134

מבני תעשיה

למכירה מפעל מבוסס לייצור יבוא ושיווק של מברשות ומטאטאים בתל־אביב 03-825280 לקביעת פגישה 03-826202 (10878)

דירות מרוהטות

"מיכרזים" ארציים ובינלאומיים לכל הענפים הוזהן "מיכרזים" 20 שנה בדרך פ"ת 7 (6250) 03-612192

חדרים מרוהטים

עסקים

מחסנים

בנס־ציונה 3 חדרים חדשה בגמר מגורים, ובשבת. 052-540172 (11925) 03-473666

בגדול דיזנגוף שיא הלוקסוס +בריכה, מבחר דירות "ישראהום" (27440) 03-295303

דירות 2-2½ חדרים

דירות גג

דירות מרווחות

בהוד־השרון במשאבים בטאבו מאור +מוסך+ השקעות במשרד (20670) 052-456327

ברמת־גן בטאבו מאור מגדל ...ולפרטים 03-7514616 בשבת (22067)

ביקוש דירות

דירות בשכירות

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דירות

דירות גנים

דירות למכירה 4 חדרים

בראשל"צ, בנוה־אסתר דירות קרקע 6"-5½ 5 משה ואל גינדי, הרצל 46, לגישה מיידית בתשלומים נוחים (20417)

בראשל"צ, בנוה־אסתר, 5 חדרים, ק"ת, 90,000 דולר, חדשה, (5988) 03-959577

דירות למכירה 3-3½ חדרים

هكذا من الأصل

מזכירה בכירה לנהול משרד בחברת אלקטרוניקה גדולה בחולון (6226) 03-286111

מזכירה לניהול משרד בחברה גדולה בר״ג (תנאים טובים) 03-286111 (6201)

לאחר חולון מרכזנית (בלנים) לעבודה מיידית תקופה ממושכת ״תיגבור״ (6196) 03-297013

טלפנית ״תדקס להקופה עבודה ממושכת ומיידית לפי שעות ״תיגבור״ (6181) 03-297013

כתבנית אנגלית (שפת אם) לעבודה מיידית לפי שעות ״תיגבור״ (6156) 03-295020

לאזור ב״ת כתבנית עברית/ אנגלית לעבודה קבועה תנאים טובים למתאימות ״תיגבור״ (6110) 03-295020

קלדניות (מנוסות בלבד) לעבודה זמנית מיידית להקופה קצרה וממושכת בת שכר עבודה הולם ״תיגבור״ 03-282257-8 (6107)

מזכירה עברית/אנגלית לאיזור הרצליה, רמת אביב, לעבודה מענינת ומגוונת שכר הולם ״תיגבור״ 03-282257-8 (6069)

המליגוליות תבנה א.ב.- נועם וורדסיל לעבודה מענינת ותקופה ממושכת שכר הולם ״תיגבור״ (6031) 03-282257-8

לחברה קבלנית בקריאון מזכירה מעולה +קלדנות +הנה״ח. 03-349536 (6021)

כתבניות מנוסות לעבודה זמנית מיידית לפי שעות תנאי שכר טובים ״תיגבור״ 03-282257-8 (5974)

מחשבים

איש/ אשת מכירות ותמיכה לתוכנה משרד מחשב על פי.סי. נסיון נדרש 03-498288 (12155)

קלדנית דיסקטים י.ב.מ. מנוסים בעלת נסיון בלבד (9741) 03-201699

מפעיל/ת מחשב ידע בקלדנות למחשב דסה ביזיע (משעה 12.00-18.00) עבודה מענינת ״תיגבור״ 03-297013 (9317)

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

CAMBRIDGE MA. 02138 HARVARD ST. 375 NO 24 U.S.A

לדירה הרצל 119 ת״א, תופרות מקצועיות, תנאים טובים למתאימות 03-839151 (9594)

גזירה/תפירה

לאופנת אייל דרוש גזרן מודליסט מעולה משרה מלאה תנאים טובים 03-833766 03-822582 (20597)

לביזו״ד לאופנה, גזרן-עוזר גזרן בעלי נסיון 03-663051 לגבי (12262)

דרושה תדמנית בעלת נסיון תנאים מעולים למתאימה 03-655731 (12210)

תמורת שכר גבוה! תופרות מקצועיות לבגדי ערב ל-5 ימים, 7 שעות ביום (12025) 03-289427

למפעל אפנה לייצוא בת״א, דרושות ותופרות באוברלוק, גזרנים/יות, גהצנים/יות מנוסים/ות במשרה מלאה. תנאים מצוינים למתאימים (9792) 03-835154

טבחים - קונדיטורים

ברמת-השרון עובדת מנוסה למשק בית +בישול +לינה תנאים טובים בעבודה 03-604474 (6005) 03-475002

לאולם חתונות בתל-אביב דרוש טבח בתנאים טובים 03-221411 (20629)

הנהלת חשבונות

לשודראטה מחשבים דרוש מנה״ח מנוסה משרה לחצי (12092) 03-262934

לאחר ב״ת והמרכז דרושים מנהל/ת השבונות בעל נסיון למשרה מלאה סוג 3״ 2 לעבודה קבועה תנאים מצויינים למתאימים 03-204711 מיום א׳ (9440)

מנהל/ת חשבונות מנוסה וטמכותי/ת להפעלת מערכת הנהח״ש ממוחשבת לפנות בכתב לת.ד 36315 תל-אביב. (6143)

מנה״ח/ת לעבודה מיידית (סוג 1 +2) תנאים טובים למתאימים/ה ״תיגבור״ (5961) 03-295020

טכנאים הנדסאים

עובדי דפוס

שרטוט וגרפיקה

ל״מטקס״ דרושה תופרת דוגמאות, למחלקת הלבשה, ציר גזרן, עוזרת מודליסטית עם נסיון בתפירת בגדי ים כל התנאים הסוציאליים (7595) 03-337725

טכנאי קרור/ מזוג אויר לעבודה קבועה באזורים ראשל״צ וחולון. (6243) 03-286111

ברחובות שרטטת/ שכבית מנוסה לאינסטלציה סניטרית 08-453197 (5971) 08-458049

הנדסאי/ טכני מכונות ידע בזיווד אלקטרוני +עבודה מוכרת בתעשיה אווירית +הסעה 03-297840 ״תיגבור״ (9377)

השמל ואלקטרוניקה

השמלאים (עוזרים ומוסמכים) בבנין +תעשיה לעבודה מיידית לתקופה ממושכת תנאים טובים 03-296846 ״תיגבור״ (9364)

השמלאי מוסמך/ עוזר לעבודה קבועה באזור ראשל״צ 03-286111 (6215)

ספרים/יות

נגרים

נהגים

לנגריה בבת-ים דרושים עובדים +צבעים תנאים טובים 03-9616078-9 (7771)

דרוש נהג אוטובוס תנאים טובים 03-786520 03-703296 לא בשבת. (9709)

עובדי יהלומים

נהג, רשיון מעל 15 טון (רצוי נסיון על מיבלית) לעבודה בת״א. (6221) 03-286111

מחסנאים

דרוש מחסנאי בעל נסיון בניהול מחסן לחומרי אריזה 03-256997 (10814) 03-264701

מפקח״ים מנוסים לעבודה קבועה באזור חולון-ראשל״צ (שכר גבוה) (6263) 03-286111

מוכרים/ות

מוכרת בעלת נסיון בהלבשה ״קספרו-מודל״ אלנבי 78 ק״א תל-אביב (12349)

מוכרת דינאמית ומקצועית בעלת הופעה נאה למכירה בחנות מפעל יוקרתי, ליום שלם. (11859) 827023

סוכנים - מקדמי מכירות

לשיווק אופנת יבוא נשים יוקרתית דרוש סוכן מכירות ותיק בעל חוג לקוחות. 827023 (11886) 652216

לישראדטה סוכני TH-ZENI דרושים אנשי מכירות למחשבים (10897) 03-256978

נציגי רכש מעולים ומנוסים לפרוייקט פרסומי מעניין ומבוסס, תנאים מצוינים למתאימים בעלי נסיון מוכח בלבד. יפנו טל: 03-5463912 בשעות הבוקר. (9695)

מפעילי ציוד מכני

מסגר מנוסה בכפוף פח להפעלת C.N.C לכפוף פח (PROMECAM) (16076) 03-286111

מסגרים מנוסים (קוראי שרטוט) לעבודה קבועה באזור ראשל״צ (6232) 03-286111

רתכי ארגון מנוסים (בעלי רשיון לריתוך תעופתי) לעבודה במפעל בחוטי 03-286111 (6038)

מסגר+ רתך צרות אוטוגן חשמל לעבודה מיידית רצוי קריאת שרטוט הנאי שכר טובים ״תיגבור״ (5986) 03-289597

מפעיל לשופל ומשאית רכינה דבל מעולה בבני ברק (6043) 03-720012

עובדי מוסך

פועלים/ות

ל״מטקס״ דרוש פועל למחסן, איש תחזוקה לעבודה כללית, כל התנאים הסוציאליים. (7585) 03-337725

מסגר מכני ידע בעבודה עם פח כיפוף וניריטול להקופה עובדה ממושכת בת ידע בקריאת שרטוט ותכניות תנאים סוציאליים מלאים ארוחות +הסעות ״תיגבור״ (6685) 03-297840

מכונאי רכב בנזין לעבודה מיידית לתקופה ממושכת תנאים טובים ״תיגבור״ 03-297840 (6000)

עובדי נקיון

שומרים

דרושים עובדים לעבודת פקחות באזור תל-אביב למשמרות יום לאחר שרות צבאי עד גיל 35 (20518) 03-7513894-5

עובדי מתכת

בוסיונרים

שרות אחיות

לבורנט/ית מנוסה, רצוי בתחום הקוסמטיקה לעבודה בפיתוח מוצרים במעבדה, באיזור המרכז 03-204711 מיום א׳. (9422)

שליחים

כריסטים מפעילי C.N.C לעבודה קבועה בחולון רצוי ידע ב-SET-UP (8459) 03-286111

חניה

דירות

רשיון לסקפה ולמכונית ל-בית מסחר סכבי בת״א. (16120) 375184

אשדוד

באר שבע והדרום

אילת

מכוניות

חברת אורזים מציעה בשכונת אורזים בנתניה דירות 3,3½ חדרים לגבאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ומבירה חופשית. לפרטים: 03-745964 בימים א׳-ה׳ 17:00, 10:00-13:00 יום ו׳ 13:00-15:00 10:00 (6683)

אודי

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

אלפא רומיאו

אינוצנטי

אמריקאיות

בהזדמנות נדירה אודי 100 סי.סי אוטומטית +מזגן סוף 1983 באשונה 30,000 קילומטר מיטאלי חדשה להלוטין! (6730) 03-857621

ביואיק ריגל, 1983 צילינדר, ממוזג, +רדיו +אולדסמוביל 1982 קטלס. סופרים 1982 9640945 9640941 (16239)

בהזדמנות נדירה אוטומוביל אמגר יבוא אישי (2500 4 צילינדר) יד ראשונה פרטית +כל התוספות לחלוטין +כל השפות האפשרות פול שמלי (23,500 דולר) אשרות החלפה (6726) 03-887162

ב.מ.וו.

למוסד צבורי גדול בחיפה
דרוש/ה
סגן/ית מנהל/ת מטבח
בעלי נסיון בעבודה ותעודות מקצועיות מתאימות יפנו לת.ד. 7288 חיפה.

דרושים
נציג/ות מכירות רוכשי מודעות
השכלה תיכונית, חריצות, הגינות בעלי חוש מסחרי ויחסי אנוש
עבודה בכל הארץ
תנאי שכר: משכורת + עמלות + הוצאות ובונוסים

נציגי/ות מכירה

למחלקה המשרדית דרושות מזכירות בכירות
1. מזכירות לנהול משרד בחברות גדולות באזור ר"ג
2. מזכירות לניהול משרד בחברות אלקטרוניקה באזור חולון
3. מזכירה לסמנכ"ל חברה באזור ראשל"צ
4. מזכירה לניהול משרד בחברה גדולה בת"א
5. מזכירה לניהול משרד בחברה גדולה בהרצליה פיתוח.
• נסיון בניהול משרד
• הדפסה עברית-אנגלית (מעבד תמלילים)
• אנגלית ברמה גבוהה.
6. כתבנית לחברה אמריקאית בת"א
• שפת אם אנגלית
• הדפסה אנגלית + טלקס
7. קלדנית לחברה גדולה בחולון.
• הדפסה עברית-אנגלית
• אנגלית ברמה גבוהה
• נסיון ב-WANG

משרות קבועות
• 5 ימי עבודה בשבוע
• תנאים טובים
למועמדים המתאימים

Apple
כמה עובדות שיעזרו לך להחליט
א. למעלה מ-$2,000,000,000 (2 מיליארד דולר) מחזור מכירות עולמי.
ב. למעלה מ-1,000,000 (מיליון) מערכות מקינטוש פועלות היום בכל תחומי המשק האמריקני.
ג. יישומי מקינטוש הותאמו במיוחד עבור קהיליית העסקים בישראל, ע"י מהנדסי חברת APPLE בארה"ב

אגף המכירות למערכות המקינטוש בישראל מתרחב וזקוק ל -

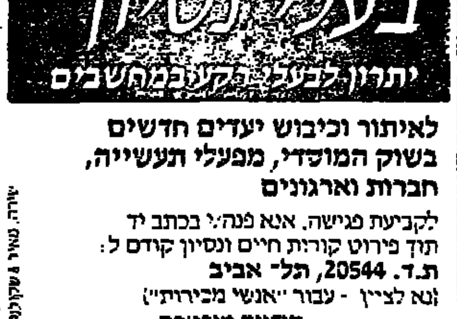

לאיתור וכיבוש יעדים חדשים בשוק המוסדי, מפעלי תעשייה, חברות וארגונים
לקביעת פגישה, אנא פנה/י בכתב יד תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם ל: ת.ד. 20544, תל-אביב
(נא לציין - עבור "אנשי מכירות")
- סודיות מובטחת -

ידע מחשבים ותוכנה בע"מ
YEDA COMPUTERS AND SOFTWARE LTD.
נציגי APPLE בישראל

דרוש
קבלן שלד
לאיזור ראשל"צ
04-714030, 04-714117
03-9234616

למרפדית רהיטים דרושה
תופרת בעלת ידע בתפירת עור.
טל' 03-9611138
03-9612171

רנו
פיז'ו
פיאט
פורד
סיטרואן
סימקה-קרייזלר
פולקסווגן
סוזוקי
סוסיתא
סיאט

טורבו X.T 1986 שחור +תוספות 03-773712
03-748863 במשרד
(9607)

צירייה מחודשת באחריות 130 ש"ח "מוסך שר-נא" לוינסקי 86,
(9580) 03-382307

המרכז הארצי לשיפוץ מנועי סובארו "בסובארו חולון" תמנע 1,
(15943) 03-805050

משאית טרנספורטר 83 80,000 ק"מ שנה במצב מצוין 03-322461
(20379)

מרצדס

280 אס.אי. 1984, מ' פוארנה +450, אס.אי.אל' 1978, 9640945 ובשבת 846937
(16245)

סאאב
סובארו

תגן על עצמך מפני כדורים וסכינים רכוש מגני-ות ואפודי מגן, מוטשון
03-476177
(20590) 052-451222

מסחריות
טלבוט
טנדרים
לנצ'יה
מיני מינור

ב.מ.וו 318 1987 אי' דגם קבריולט (גג מתקפל) שחור, בימלי, אר-קומסי, הגה כח, חלונות חשמל, נעילה מרכזית, צמיגים רחבים, ועוד תוספות רבות, אפשרות הלואה אישור עד 40% יעקב מיילריק "מכונית הצומת" 03-330142 03-333054 03-332207 03-331472
(6229)

ג'יפים
דייהטסו
דלתא
וולבו

هكذا من الأصل

هكذا منه الأجل

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער וחלוץ

דרושים

1. מדריכים/ות

להדרכת קבוצות נוער תנועתיות מדרום אמריקה לחודשים אוגוסט עד נובמבר 1987

הנתונים הדרושים
- ידיעת השפה הספרדית או פורטוגזית
- לאחר שירות צבאי
- עדיפות לבעלי התנסות בעבודה חינוכית עם בני־נוער
- מגורים במקום חובה

על המועמדים להתקשר ל־03-259351 03-264271 שלוחות 79/80

2. מדריכים/ות

להדרכת קבוצות נוער תנועתיות מדרום אמריקה, אמריקה הצפונית ואירופה בחודשים ספטמבר 87' עד ינואר 88'

הנתונים הדרושים
- ידיעת השפה הספרדית ו/או אנגלית ועברית
- לאחר שירות צבאי
- עדיפות לבעלי התנסות בעבודה חינוכית עם בני נוער
- מגורים במקום חובה

על המועמדים להתקשר להלנה – מכון למדריכים טלפון 02-717421

3. חובשים

ללווי טיולים של בני נוער וסטודנטים מחו"ל בקיץ תשמ"ז 1987 בחודשים יולי – אוגוסט

הכישורים הדרושים:
- בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל
- ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)

נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ רח' קרן היסוד 19 א' ירושלים בצירוף צילום, תעודת חובש או טלפונית 9־02-208548 02-208511

תן לעצמך צ'אנס לעשות כסף גדול!!!

לעתון יומי צעיר

דרושים

אנשי מכירות דינמיים

המסוגלים להפיק מעצמם הרבה עבור כסף גדול

הכישורים הדרושים:
- כושר שכנוע מעולה
- הופעה ייצוגית
- גילאי 21-30
- תושבי גוש דן
- רצוי בעלי רכב

נסיון קודם אינו הכרחי

בדבר פרטים נוספים: 03-336702 שלוחות 240/242

החברה המובילה בשטח קידום מכירות, פרסום, ריכוש מדעות ופרוייקטים מיוחדים דרושים

מנהלי סניפים

לתל־אביב, חיפה והצפון, נתניה והשרון, באר שבע והדרום

- נסיון מוכח הכרחי כולל ניהול צוות עובדים
- עדיפות לבעלי רכב
- למתאימים המסוגלים להוכיח יכולת בשטח היישגים מובטחים: משכורת + עמלות – בונוסים + אחזקת רכב + ניסעות לחו"ל.

פרטים וראיונות לטלפון: 03-337129, 03-337125 03-339627, 03-332176 למיטל.

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה תשמ"א 1981

ד.ר.ש. מתכות

יצרני תוספות למובילי רכב

את. היקן ראשל"צ שבוטקין 9

דרושים

רתכי סי"או 2

מנוסים

+ מסגרים מקצועיים

בעבודה 03-9640569

הבית 03-9640465

---

caprice d'art
International marketing L.t.d.

לאגף השיווק של חברה יצרנית

דרושים

אנשי מכירות

מעולים בכל הארץ

מתחום האופנה נסיון מוכח בקשר עם חנויות ורשתות שיווק, ידע בסיסי באנגלית.

באיזורים: תל־אביב וגוש דן, חיפה והצפון, ירושלים והמרכז

שליח מיוחד

אחראי ודייקן, בעל רשיון נהיגה, ידע בסיסי באנגלית

באיזורים: תל־אביב וגוש דן
* עדיף חיל משוחרר
* העבודה כרוכה בנסיעות ארוכות ושעות עבודה בלתי שגרתיות

פקידה

ידע ונסיון בהנהלת חשבונות, מעקב אחר מלאי ממוחשב, ידע בהדפסה ועיבוד תמלילים
* מגורים בירושלים חובה

מתאימה לקופר לעובדים וקוה ומ/ובלבה איש/ה והרגשת הקצבות עם עבודים

למתאימים

תנאי עבודה טובים ואפשרויות קידום

נא לפנות לת"ד 24051 ירושלים בצרוף קורות חיים או טלפונית 02-231627, 02-231035

סודיות מובטחת

המלונאי בע"מ

החברה לשרותי כח אדם בתיירות

דרושים
* טבחים מקצועיים עם נסיון
* אחראית חדר אוכל לבית אבות
* טבח למסעדה בשעות 18.00-02.00
* מנהלת משק לאזור אשקלון – למלון 4 כוכבים חדש
* מנהל קבלה לאזור אשקלון – למלון 4 כוכבים חדש
* מנהל מזון ומשקאות למלון 5 כוכבים ספיפור
* סגן מנהל מזון ומשקאות למלון 5 כוכבים
* מנהל כח אדם למלון 5 כוכבים – רק לבעלי נסיון במלונאות
* שף למסעדה מפוארת באילת, תנאים טובים (אפשרות למגורים במקום).
* פקיד קבלה למשמרת אחה"צ – 5 ימים בשבוע.

מלונאי!!!

מעונין לשמוע הצעות נוספות? פנה אלינו בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות. "המלונאי" סניף ת"א: דיזנגוף 177, טל': 03-237457 (24 שעות ביממה). "המלונאי" סניף ירושלים: ת.ד. 2764 מבשרת ציון ירושלים מיקוד: 90805.

בוא נדבר "מלונאית"

דרוש/ה

יועץ פיננסי

בעל השכלה פורמלית

נסיון רחב בייעוץ וניהול פיננסי ויכולת גיוס לקוחות מקום העבודה בחיפה.

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 706. נא לציין מספר טלפון.

מרכז תורני טכנולוגי נחלים לשנת הלימודים תשמ"ח

דרושים
* מחסנאי טכני – ½ משרה – אפשרות לפנסיונר
* אם בית – מחסנאית משרה
* מדריך חברתי – רצוי בוגר ישיבת הסדר ובעל נסיון קודם בהדרכת נוער

על המעוניינים לפנות בצירוף פרטים על הכשרתם ונסיונם ת.ד. 3564 ת"א עבור "מוסד"

לתכשיטי אנדין בע"מ

דרוש:

יוצק זהב מתלמד ואחראי תחזוקה

* בוגר בי"ס מקצועי, חרוץ, אחראי ודייקן.
* בעל כשרון טכני וידע בסיסי בתחזוקה.
* מקום מגורים בגוש דן + המלצות.

לקביעת ראיון טלפון: 03-228111-2-3

דרוש מיידי

איש מכירות

הדרישות:
* נסיון מוכח של 3 שנים לפחות
* כושר גבוה בניהול מו"מ ובביצוע מכירות
* חרוץ ומסודר * בעל רכב

המעונינים נא לפנות לטלפון 03-332648 03-331508

למפעל עתיר ידע בירושלים דרושים:

1. מנהל מח' לוגיסטיקה

תאור התפקיד:
* להרחבה וניהול המערך הלוגיסטי המפעלי, הכולל: קידום אספקות, עיתוד מלאים ממוחשב ופיקוח על מחסני חומרי הגלם והתוצרת גמורה.

דרישות התפקיד:
* מהנדס תעשיה וניהול.
* בעל נסיון של 3-5 שנים לפחות בתחום מערכי לוגיסטיקה ממוחשבים.
* יכולת הפעלת צוות עובדים.
* ידיעת השפה האנגלית – הכרחית.

2. טכנאים

* לעבודות פיתוח וייצור בתחום המיקרואלקטרוניקה והחומרים.
* בעלי נסיון של שנתיים לפחות.

3. טכנאי אלקטרוניקה/ מיכשור ובקרה

תאור התפקיד:
* לאחזקת ציוד מתוחכם, ומערכות מתקדמות.

דרישות התפקיד:
* בעל נסיון של 3 שנים לפחות בנושא אחזקת ציוד.

4. מקדם אספקות מקומיות

תאור התפקיד:
* ניהול מערך קידום האספקות בארץ ובחו"ל.

דרישות התפקיד:
* טכנאי בעל נסיון של שנתיים לפחות, בנושאי קידום אספקות במפעל עתיר ידע.

– 5 ימי עבודה בשבוע
– תנאים טובים למתאימים –

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 8293, ירושלים מיקוד 91082 ולציין עבור "מנהל כח אדם".

המשרות מיועדות לגברים ולנשים כאחד

סודיות מובטחת

שילנה

חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

דרושים/ות

בתל־אביב

* **מבקר/ת מסמכים**
בעל/ת תעודת "פקיד רשוי" מטעם המכס.
* **מזכירה**
הדפסה אנגלית/עברית במעבד תמלילים, נסיון ביבוא/יצוא – יתרון
* **קלדנית**
לעבודה במשמרות, נסיון.
* **מרכזנית**
הדפסה

בנתב"ג

* **מסווג מכס – מבקר**

כישורים הכרחיים לכל המשרות הנ"ל: בגרות, לאחר שרות צבאי

טלפון: 03-430333

החברה המובילה בישראל לשילוח בינלאומי

אורט ישראל

דרושים

מהנדסים, מורים ומדריכים לשנת הלימודים תשמ"ח

בת־ים

למרכז חינוך אורט, רח' ניצנה 13 א' טלפון 03-589186
* מורה לתנ"ך
* מורה לאנגלית
* מורה לפיסיקה – מתמטיקה
* מורה למכניקה
* מורה לאופנה

חולון

לבי"ס תיכון טכני אורט רח' פרופסור שור 2 טלפון 3-03-805282
* מורה לאלקטרוניקה
* מורה למחשבים
* מורה לאנגלית
* מורה להנהלת־חשבונות
* מורה לאפסנאות
* מורה לחינוך גופני (בנים)

עפולה

לבי"ס טכני אורט רח' הטיבה 9 טלפון 06-590295
* מהנדס אלקטרוניקה (להוראה)
* הנדסאי חשמל (להוראה)
* מורה לחשבונאות (משרה חלקית).
* מורה למתימטיקה
* מורה להסטוריה (משרה חלקית).

עוספיה

לבי"ס טכני מקיף אורט שכ' חיילים משוחררים טלפון: 04-781501
* מורה לחשמל
* מורה למתימטיקה
* מורה לאנגלית

אורט ישראל — משרד העבודה והרווחה

בית־אל

לבי"ס תעשייתי אורט בית אל טלפון 02-976822 (פנחס דוד – טלפון 02-430632)
* מורה למתימטיקה – פיסיקה
* מורה לעברית – תנ"ך – אזרחות
* מדריך לחשמל רכב
* מדריך למסגרות (עיבוד שבבי)
* מדריך למכונאות רכב
* יועץ/ת

תל־אביב

למרכז עירוני לחינוך מקצועי אורט "יד שפירא" רח' נס לגויים 53
* מחסנאי (משרה מלאה)

נא לפנות בכתב בצרוף פרטי נסיון.

לחברת DSI DECISION SYSTEMS ISRAEL

דרוש:

הנדסאי אלקטרוניקה/חומרה
* שתי שנות נסיון ומעלה בפתוח חומרה.
* נסיון ב־8086 ומערכת MDS.
* יכולת כתיבת תכניות קצרות ב־ASSEMBLER/PLM.
* נסיון במערכות DAISY - יתרון.
* רצוי סיווג בטחוני.

למועמד המתאים מובטחת עבודה מעניינת והשתתפות בפיתוח GATE - ARRAY מתקדם.

לקביעת פגישה נא להתקשר לטלפונים: 773337, 773780, 777669, 03-773936 או לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים לחברת DSI, ת"ד 853, מיקוד 53108 גבעתיים.

U·MAN

עבור אחת מלקוחותינו חברה ארצית ותיקה ומבוססת

דרוש

מנהל מרכז קניות

בעל נסיון מוצלח בשיווק, יכולת מסחרית מעולה ומעוף לניהול מרכז קניות גדול בגוש דן.

התפקיד אחראי מאוד, עצמאי ורב עניין וכרוך בשליטה על צוות גדול ועל מחזור עסקים גדול מאוד, ניהול מו"מ עם קבלנים אדריכלים, נציגי חברות מסחריות וניהול הפירסום. כושר ארגון מעולה, יכולת ביצוע טובה ויוזמה שיווקית פעילה ועצמאית – הכרחיים. נסיון בענף הרהוט – יתרון. אתגר רב ותנאים הולמים למתאים.

לפנות ליהודה 03-295694 או בכתב לת.ד. 6610 תל־אביב 61066

משרה 122

סודיות תשמר בקפידה

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א

בן־יהודה 12, א'-ה' 08.00-14.00

טל: 03-298877, 284128

* **אלקטרונאי**
בעל רקע במכניקה, עבור עבודה בקיטלוג פריטים אלקטרוניים. ידע באנגלית – חובה. העבודה באזור פ"ת.
* **בוגרות צבא**
לעבודה במפעל אלקטרוני בביקורת איכות. העבודה מיועדת לתושבות פ"ת והסביבה.
* **לבורנט/ טכנאי מכונות**
לעבודה בהפעלת מסוע לציפויי אלומיניום, רקע בכימיה ונסיון בביקורת איכות – רצויים. עבודה באזור ת"א.
* **מסגר מכני**
לעבודת מסגרות הכוללת הרכבות מכניות.
* **חשמלאי רכב כבד**
בעל נסיון במיזוג אויר, לעבודה באזור חולון.
* **טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים לפחות בבדיקות מעבדה אקוסטיות, לעבודה באזור חולון.

למתאימים מובטחת משכורת נאותה ומלוא התנאים הסוציאליים – כחוק.

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים • תל־אביב • חיפה באר־שבע • רחובות

קוד קוד

שרותי כח אדם

רח' דיזנגוף 34 ת"א טל' 03-286[illegible]

למחלקה הטכנית עבור לקוחותינו בת"א וגוש דן

* *תוכניתן*
– שפת לוטוס
– לעבודה בחברה גדולה באזור ראשל"צ
– 2 שנות נסיון לפחות
* *קניין/ספק*
– לבצוע רכש ציוד בתחום החשמל, הקירור והספקתו
– נסיון קודם בקניינות – רצוי בתחומים אלה.
* *כרסמים*
– קונבנציונליים, מפעילי C.N.C
– נסיון שנתיים לפחות רצוי ידע ב־SET-UP
– לעבודה קבועה בחולון
* *מסגר מנוסה*
– להפעלת מכונת PROMECAM למכונת C.N.C לכפוף פח.
– נסיון 4-5 שנים כמסגר בכיפוף פח.
* *רתכי ארגון*
– בעל רשיון רתוך תעופתי בתחום הארגון והאלומניום.
– רצוי יוצאי ת"א
– 2-3 שנות נסיון בתחום
* *מחסנים טכניים/מחסנאים*
– לעבודה קבועה באזור חולון וראשל"צ
– בוגר קורס מפס"ים – יתרון
– רצוי רשיון מלגזה
* *איש אחזקה*
– לאחזקת מכונות טקסטיל
– נסיון קודם של כ־5 שנים בתחום.
– העבודה באזור בני ברק

* המשרות קבועות
* 5 ימי עבודה בשבוע
* תנאים טובים למועמדים המתאימים

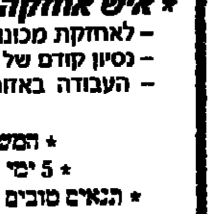

עובדה על עבודה עם קוד קוד:
שרותי כח אדם למגוון רחב של מקצועות

לחברת מלונות דן בע"מ

דרוש/ה

פקיד/ת חשבונות

רצוי נסיון ב־C/L של בתי מלון.

מתאימים/ות יתקשרו לטל' 03-641111

"לכפר הנוער מאיר שפיה"

דרושים

1. מדריכים חברתיים

הכרחי ניסיון קודם בהדרכת נוער

2. מרכז משק ילדים

הכישורים הנדרשים:
א. ניסיון בהוראת חקלאות בכיתות ז'-ח'.
ב. בעל הכשרה וניסיון בגידול ירקות, פרחים ובעלי־חיים שונים.
ג. עדיפות תנתן לבוגר מדרשת רופין בהוראת חקלאות בחטיבת – הביניים:

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב אל הכתובת כפר הנוער מאיר שפיה דואר שפיה מיקוד 30996 או טלפונית 06-390750

* מגורים במקום חובה.

הוצאה לאור ופרסום רוצים אותך עכשיו!

מביא/ה לדפוס

בעל/ת נסיון וידע בדפוס צבע והפרדות צבעים

המעוניינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים, ניסיון בעבודה ומס' טלפון להתקשרות, לת.ד. 33023 ת"א 61330, למיכל.

סודיות מלאה מובטחת.

דפי זהב

שופר־סל

דרושים/ות

קציני/ות ביטחון

לאזור גוש דן

מועמדים בוגרי תיכון, לאחר שירות צבאי ובעלי רכב פרטי מתבקשים לפנות אישית לשופרסל בע"מ, רוטשילד 79, פתח־תקוה, למחלקת הבטחון, ביום ראשון 14.6.87 בין השעות: 10.00 עד 13.00, ומ־16.00 עד 18.00.

מגאסון אלקטרוניקה בע"מ

דרושים

* **פקידה**
לניהול משרד שרות
– בוגרת צבא (עדיפות לסמב"צית בחיל האויר או חיל הים)
– ידע בהדפסה
– שעות העבודה 13.00–18.00.
* **אנשי התקנות**
בוגרי צבא, עדיפות לבוגרי בי"ס טכני / יחידות קרביות ידע טכני ונכונות לעבודה קשה ללא מגבלת שעות.

נא לפנות לטל' 03-900643.

התמחות המחלקה המשרדית

חבר מיסודה של חבר המתרגמים

מקצוענים עם המלצות

* *כתבניות עברית מנוסות* – לעבודות מיידיות.
* *כתבניות מנוסות* – למעבדי תמלילים: לניר, Wordmill I.B.M. א"ב Wordstar ואחרים.
* *כתבניות דו לשוניות* – (רצוי שפת אם אנגלית)

לעבודות מגוונות ומעניינות – מיידיות.

למתאימות תנאים טובים ויחס אישי.

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 08.00-18.30 לראיון יש להביא מבחן מילואים, המלצות ותעודות

תל־אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214

מנהל

מתחומי תעשית מזון, קוסמטיקה, תרופות.

דרוש מנהל מחלקה לתעשיה במרכז הארץ רצוי עם רקע בהנדסת יצור ויכולת בניהול צוות עובדים. נסיון בתעשיה – יתרון.

על המתאימים לשלוח קורות חיים לת.ד. 4397 ת"א 61043 עבור גליק.

שופר־סל

לסניף רמת־אביב ג'

דרוש/ה

סדרן/ית סחורה

המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' אחימאיר 1, רמת אביב ג', טל' 03-424783, אוטובוסים: 13, 27.

אראל

אנרגיה

לחברה העוסקת בפיתוח בריכות שמש ומערכות משולבות לחסכון באנרגיה

דרושים

מהנדסים

לצוות הפיתוח

בתחום:

הנדסת מכונות (כח וחום)

הנדסה כימית (תהליכים וזרימות)

יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם של 5 – 3 שנים בפיתוח תעשייתי.

נא לפנות בכתב יד, לת.ד. 172 יבנה מ. 70600

בוגר צבא

המעונין בתקופת התנסות בקבוץ, בהסדר מיוחד הכולל עבודה בתעשיה (בפלסטיקה), אפשרות לפעילויות מגוונות אחרי העבודה. ומענק בתום התקופה, יתקשר לקבלת פרטים. בשעות העבודה, לטל' 06-589522 ראיונות קבלה יוקיימו במשרד פוליח רח' הנציב 16 ת"א, בין הימים א'-ה'.

טל' 03/335041 03/330614

תרכובות ברום
כימיה עתירת ידע

למחלקה הכלכלית באגף כספים דרוש:

כלכלן/ית

כישורים נדרשים: ידע ונסיון בתחומים הבאים:
- בדיקות כדאיות של פרוייקטים
- תקציב תמחיר
- מערכות ממוחשבות

* שליטה בשפה האנגלית – יתרון.
* נכונות לעבוד בשעות נוספות.
* עזרה בדיור וניתן למועמדים מחוץ לעיר.

עבוד היום בטכנולוגיות המחר

סודיות מובטחת. מועמדים העונים לכישורים המבוקשים מתבקשים לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון למדור כח אדם ת.ד. 180 באר־שבע 84101 (נא לציין ת.ז) מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

יוניפוד- חטיבת המזון של אחים הרשברג כמיקלים

דרושים:

איש מכירות מנוסה

תיאור התפקיד:
- ★ קידום וניהול מכירות, חומרי גלם ותוספים לתעשיית המזון.

דרישות:
- ★ נסיון מעשי קודם במכירות ★ ידע טכנולוגי-הנדסי יתרון ★ ידיעת אנגלית על בוריה.

טכנולוג מזון

תיאור התפקיד:
- ★ מתן גיבוי טכנולוגי ללקוחות החברה בארץ ובחו"ל
- ★ התפקיד כרוך בנסיעות לחו"ל

דרישות:
- ★ נסיון טכנולוגי מוכח – רצוי בתעשיית החלב ו/או הבשר ★ ידיעת אנגלית על בוריה ★ נסיון קודם בייצור תוספים יתרון.

בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון קודם נא לפנות בכתב לת.ד. 400 הרצליה 46103.

– סודיות מוחלטת מובטחת –

למלון מודרין דרושה
מנהלת הזמנות
טל: 03-428161

לחברה קבלנית לביצוע מערכות אינסטלציה – הסקה – מיזוג אוויר
דרושים:
1. **מהנדס ביצוע/הנדסאי** עם נסיון, בעל רכב
2. **ראשי צוותות** (רצוי עם רכב)
3. **עובדים מקצועיים**

03-349556, 03-712207

לחברה להוצאה לאור
גרפיקאי/ת
- ★ משרה מלאה
- ★ נסיון של שנתיים
- ★ ידע בהבאה לדפוס

03-266555, 03-264728, 03-268517
לפנות לראובן

ש. שבת שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש

לסניף נתב"ג
דרושים

סטודנטים

לעבודה בנמל התעופה בן־גוריון

הכישורים הנדרשים:
★ עד גיל 28 ★ לאחר שרות צבאי במסלול פיקודי ★ בריאות טובה ★ ידיעת השפה האנגלית ★ מגורים בגוש דן

למעונינים בעלי הכישורים המתאימים תתקיים ועדת קבלה בנמל התעופה בן־גוריון בבנין הטרמינל קומה ג' חדר 329 ביום שני 15.6.87 בשעה 14.00
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שחרור מצה"ל.

למשרד רואי חשבון
מזכירה
לנהול משרד והדפסות
משרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות בכתב לת.ד. 33859 חיפה.

רשות שדות התעופה בישראל

לעבודה בטחונית בנמלי התעופה
אילת וירושלים

דרושים

יוצאי יחידות קרביות

בנתונים הבאים:
- ★ לוחמים בוגרי קורס פיקודי יוצאי יחידות שדה לאחר שרות צבאי מלא
- ★ 12 שנות לימוד
- ★ פרופיל 82 ומעלה (למרכיבי משקפיים – חובה עדשות מגע רכות)
- ★ תחילת העבודה מותנית במעבר קורס בשכר, אשר יפתח בסוף חודש יולי 87

תנאי שכר טובים למתאימים
ועדות קבלה לקורס תתקיימנה בנמל התעופה בן גוריון, אגף כח אדם, בבנין הטרמינל, קומה ג' חדר 321.
במועדים הבאים: ביום שני 15.6.87 בין השעות 09.00-11.00
על הפונים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, ופנקס שבוי.

★ מועמדים אשר ימצאו מתאימים בוועדת הקבלה, ידרשו לעמוד במבחן התאמה לתפקיד, אשר יערך בשלב מאוחר יותר.

דרושה עוד מלכה בדודו!

מלכה בדודו היא נציגת מכירות מעולה, יהודה קשר טוב עם אנשים, בעלת נסיון רב במכירות.
חייכנית ובעלת מ"ר.
אם את עונה לאותן דרישות

התקשרי אתנו לטלפון 03-330881 הבטיחי לראיון.
משרה חלקית אפשרית, אך נסיון קודם הכרחי.

אביק בתנופה
בוא תצטרף!

בתוך מפעל וחיק צומחת כימיה חדשה. עכשיו גם אתה מוזמן ליצור, להתפתח ולהיות שותף בתנופת הצמיחה הגדולה של חברת אביק, יצרנית תרופות לישראל אירופה וארה"ב.

אנו זקוקים ל:
- ★ מהנדס כימיה לעבודה במתקן חצי חרושתי (פיילוט) רצוי ניסיון בכימיה אורגנית סינטטית. מקום העבודה בר"ג
- ★ רוקחים לעבודה בפיתוח תכשירים פרמצבטיים או לעבודה במחלקת רישום.
- ★ טכנאי כימיה לעבודה בפיתוח תהליכים כימיים

אם אתה מתאים לנו ונראה לך שאנחנו מתאימים לך העלה עוד היום את קורות חייך על הכתב ושלח לאביק בע"מ,
ת.ד. 2077 ר"ג 52120 עבור רחל נעם

אביק בע"מ
הכדור בידיים שלך

"תנאי שרות" בעבודה

לעבודה עם "תנאי שרות" מיוחדים בחברת התרופות הדינאמית והמתפתחת ביותר אשר זכתה מדי ... בפרס "התעשיה היפה" ואשר מצטיינת באולמות עבודה גדולים ונקיים, דרושים:

- ★ מכונאי אחזקה עם השכלה מתאימה, רצוי ניסיון בתעשיה פרמצבטית או בתעשיית הקוסמטיקה לעבודה בשתי משמרות.
- ★ עובדות אריזה לעבודה בשתי משמרות במשך 5 ימי עבודה בשבוע, במפעלנו בנתניה.

על המתאימים להעלות קורות חיים על הכתב ולשלוח לאביק בע"מ, ת.ד. 2077 ר"ג 52120 או להתקשר בטל. 03-7511261 לרחל נעם.

אביק בע"מ
הכדור בידיים שלך

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרושים

1. מכשירן
- ★ בוגר בי"ס טכני/מקצועי במכשור ובקרה תעשייתית
- ★ עדיפות לנסיון בתעשיה הכימית

2. חרט/כרסם
- ★ נסיון בעבודות חריטה של כ־6 שנים לפחות

3. מכונאי אחזקה
- ★ לציוד סובב במתקנים כימיים
- ★ עדיפות לבעלי נסיון קודם בתעשיה

4. מחסנאי טכני
- ★ הכרת חלקי חילוף לציוד וצנרת תעשייתית
- ★ הכרת אנגלית טכנית
- ★ נסיון קודם כמחסנאי

המעוניינים יפנו טלפונית אל שוש באחזקה 04-912231 מ־08.00-14.00 או בכתב למחלקת אחזקה

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון
דרושים

בחורים/בחורות

לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לחוזה מינימלי של שנה.
אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים)

תנאי קבלה
- ★ לאחר שירות צבאי
- ★ 12 שנות לימוד לפחות
- ★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית)
- ★ מצב בריאותי תקין
- ★ מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה
- ★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על־פי הצורך
- ★ למועמדים המתאימים יציעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבניין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 15.6.87, יום ב'.

הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07.00 עד השעה 09.00.

מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הוועדה

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות

לחברה אמריקאית
דרוש:
★ איש מכירות
בעל כושר אירגון ושווק רכיבים אלקטרוניים לתעשיה.
על המועמד להיות בעל נסיון + רכב.
להתקשר לטלפון 03-321511
★ ניתן להתקשר גם בשבת ★

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו, חברה עתירת ידע בתחום האלקטרו־אופטיקה בגוש־דן, דרושה

מזכירת פרוייקטים

בעלת נסיון רלוונטי של 3 שנים לפחות וידיעה טובה באנגלית – רצוי כשפת אם, להפקיד אחראי ומעניין הכולל מעקב אחר הפרוייקטים ותיאום עם גורמי חוץ. ידע בעבודה עם מעבד־תמלילים, סדר, דייקנות, יוזמה ויכולת לעבודה בלחץ – הכרחיים. אווירה נעימה, 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים.
לפנות ליהודה – טל. 03. 295694 מישרה 897.

לרוקר אינטרנשיונל בע"מ
מפעל אלקטרוניקה עתיר־ידע בירושלים

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה
לריכוז פרויקט
מערכת ל"א מוטסת

הכישורים הדרושים:
- ★ שליטה מושלמת באנגלית (קריאה כתיבה דיבור)
- ★ יכולת ארגון וניהול
- ★ מרץ יוזמה ויכולת אילתור
- ★ הבנה במערכות אויוניקה ממוחשבות

יועדפו קציני פרויקט בוגרי חיל אויר או בעלי נסיון דומה קודם

נא לפנות טלפונית 02-822222

לחברה ברמת־גן (ליד צ"ד)

מנהל/ת חשבונות

למשרה מלאה (שישה ימים בשבוע)

כישורים נדרשים:
עצמאי/ת בעבודה, בעל/ת יכולת ונסיון מקצועי מוכח.
השכלה פורמלית נאותה בהנה"ח (סוג 3)
נסיון בעבודה עם מחשב
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
– סודיות מובטחת –

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ומשכורת מבוקשת
לת.ד. 938 בני־ברק מיקוד 51108

למשרד רו"ח דרושים:

1. עובדת בכירה
בעלת נסיון של 6 שנים לפחות במזכירות במשרד רו"ח. למשרה מלאה.

2. קלדנית למחשב IBM P.C
שעות עבודה: 13.00-19.00

3. כתבנית למעבד תמלילים – "לניר"
שעות עבודה: 13.00-19.00

לפרטים נוספים להתקשר טל. 03-623545 (אחרי השעה 14.00)

גרפיקאי/ת – ביצועיסט/ית!

יש לך נסיון במשרד פרסום!
מרץ! חוש הומור ורצון להצליח!

את/ה בשבילנו חייג/י 03-790775
03-709352/4 (אל תתיאשו אם קצת תפוס!!!)

לחברת אלקטרוניקה העוסקת בפיתוח
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
לקביעת ראיון לפנות לטלפון: 03-803674

כרסם מעולה
תנאים מצויינים לאדם המתאים
03-7513448 08-221053

לאופנת קלבי יצרני אופנה לגברים
דרוש
סוכן מכירות
בעל נסיון – עם רכב
תנאים טובים למתאימים
טלפון: 03-822347
08-248906

לאזור השרון דרושים
מדריכים
בוגרי תנועת נוער להדרכה
פרטים בטל: 052-32167
בשעות 8.00-12.00

מובילים
עם משאית + מנוף לעבודה קבועה
03-884150/1
03-885605

מזכירה

דרוש

עורך דין

רצוי ידע בנזיקין ונסיון בהופעות בבתי משפט.
ת.ד. 31298 ת"א (עבור עו"ד)

בס|P.B.S|גלים

דרושים:

מעצב גרפי
עם קבלות
לפנות לרפי 244176

עוזרת תקציבאי
3 שנים ניסיון לפחות
לפנות לשלומי 244176

מוקד 99
הקבוצת השמירה בע"מ

דרושים:

1 בחורים
אחרי שרות צבאי
לעבודת סיור במשמרות באיזור גוש־דן

הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד ★ בוגרי יחידות קרביות ★ מגורים באיזור; גוש־דן, רמת־השרון, הרצליה

ועדת קבלה תתקיים ביום ראשון, 14.6.87 בשעה 10.00 ברחוב שפר 16 תל־אביב
על המועמדים להצטייד; בשתי תמונות ורשיון נהיגה. עדיפות תינתן לבעלי רשיון לנשיאת נשק.

2 בחורים/ות
אחרי שרות צבאי
לעבודת בקרה במשמרות, בתל־אביב

הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד ★ נסיון בעבודת מבצעים ★ מגורים באיזור גוש־דן

ועדת קבלה תתקיים ביום ראשון 14.6.87 בשעה 17.00, ברחוב שפר 16 תל־אביב
על המועמדים/ות להצטייד בשתי תמונות

3 מזכירה
למשרד בגוש־דן
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד
נא לפנות טלפונית; 03-706181-2-3

אלפא נת
מחשבים ותקשורת בע"מ
דרושים

★ אנשי מכירות
מנוסים
1. לאולם התצוגה עם נסיון במכירת P.C.
2. למכירת טלקס, פקסמיליה ומחשבים
3. לנושא תיב"ם

★ טכנאי שירות
ל־P.C. בעלי רכב
תנאים טובים ואפשרות קידום למתאימים
לפנות: 03-284743

למשרד ביטוח מבוסס

דרוש
★ סוכן ביטוח חיים
עם נסיון *

להרחבה ופיתוח של תיק ביטוח חיים
סודיות מובטחת

בהצעות נא לפנות לת.ד. 10971 רמת־גן

למשרד פרסום ויחסי ציבור
- ★ מזכירה מנוסה
- ★ גרפיקאי מנוסה
- ★ שליח + קטנוע

03-287325

ענ"א מחשבים (1973) בע"מ
דרושה

מזכירת אגף השיווק
נמרצת ובעלת יוזמה
נסיון בעיבוד תמלילים – חובה
לקביעת ראיון – טל. 337445

למשרד גדול של רואי־חשבון
דרושים

מבקרים
בתל אביב

לפנות טלפונית: 03-209333

למפעל מתכת באזור המרכז

דרוש

מהנדס או הנדסאי בכיר

- ★ בעל ידע מעשי בעיבוד שבבי.
- ★ השחזה, כירסום וייצור גלגלי שיניים (בציוד קונבנציונלי).

בעלי נסיון של 5 שנים לפחות יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים לת.ד. 9294 תל־אביב ולציין עבור "מהנדס".

U-MAN

עבור אחד מלקוחותינו,
קונצרן גדול וותיק בענף הטקסטיל,
דרוש

סגן חשב

בוגר ראיית־חשבון, בעל ידע בכלכלה ונסיון של 3 שנים לפחות בעבודה במפעל תעשייתי, להפקיד אחראי מאוד, עצמאי ורב־עניין עם אפשרויות קידום, הכולל פיקוח על חטיבות יצוא יבוא, גזברות, הנה"ח, תמחיר וכלכלה. יכולת מעולה בארגון ובהפעלת צוות־עובדים וכושר ניהול משא־ומתן – הכרחיים.
מקום העבודה – באיזור המרכז, בחברה דינאמית מאוד ובאווירה נעימה.
אתגר רב, רכב צמוד ותנאים טובים מאוד מובטחים למתאים.

לפנות ליהודה – טל. 03/295694,
או בכתב – לת.ד. 6610 תל־אביב 61066.
מישרה 899. סודיות תשמר בקפידה.

ללקוחותינו בארץ ובחו"ל דרושים:

מנתחי מערכות ומתכנתים,
בעלי ידע ב־RPGIII/COBOL S/38

מנתחי מערכות ומתכנתים,
בעלי ידע נרחב בתחום CICS

אנשי מכירות ברמה גבוהה, רקע צבאי מעולה ובדרגות בכירות (רקע בעיבוד נתונים)

על המועמדים להיות בעלי ותק מעל שנתיים
נא לפנות לטוני מיום א' 03-332917

קומפר
כח אדם במחשבים בע"מ

חבר
המחלקה הטכנית

שרותי כח אדם
סניף ת"א

- ★ מהנדס חשמל – נסיון בלוחות חשמל למפעל באזור חולון.
- ★ מפעילי C.N.C מנוסים – רצוי ידע בתכנות (יזרעאל) למפעל באזור הרצליה.
- ★ מסגר רתך מנוסה – לפרוייקט זמני באזור כפ"ס.
- ★ מכונאי אחזקה מנוסים – לעבודה מיידית. רצוי תושבי פ"ת והסביבה.
- ★ צבעי תעשיה מנוסה – עבודה מיידית באזור חולון, יבנה וגוש דן.
- ★ מלחימות/ים מחוזות/ים מנוסים – רצוי יוצאי ת"א/מודיעין לעבודה מיידית בכמפעל בטחוני באזור השרון.
- ★ חשמלאי תעשיה מוסמך – בעל שנתיים נסיון לפחות. לעבודה באזור פ"ת, כפ"ס וגוש דן.
- ★ חרט, כרסם קונבנציונאלי – נסיון שנתיים לפחות. לעבודה באזור חולון, רמה"ש.
- ★ שרטטי מכונות (תעופתי) מנוסים – לעבודה מיידית.

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 08.00-18.30
תנאים טובים ויחס אישי.
לראיון יש להביא פנקס מילואים, המלצות ותעודות.

תל־אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214, 03-227109.

לסוכנות ביטוח בע"מ
דרושים
סוכנים
נסיון + רכב
משכורת + אחוזים + בונוסים
בערב: ת. אופנה 03-827954

ל"מ.ט.י. מחשבים"
דרושה:
מזכירה
5 ימים בשבוע
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 16348, תל־אביב 61162

המשביר המרכזי

במרכז ספיר
דרוש

עובד מחסן

התכונות הדרושות:
ידע במסחר, ידע בעבודת מחסן, ידע בטפול בלקוחות, בעל רשיון נהיגה סוג ג'.

לקביעת ראיון נא לפנות למנהל סניף המשביר המרכזי, באר־שבע טל. 057-671002

לחברת מהנדסים
דרוש:

מהנדס מנוסה

לתיכנון כבישים ופיתוח שטח
טל. 03-223097 תל־אביב

מאגרי אנוש
שרותי כח אדם
לסניף ת"א דרושים:

- ★ **מנכ"ל למאפיה גדולה**
למשמרת הלילה, ניסיון בארגון וניהול
- ★ **מנהלות משרד**
לעורכי דין מ־13.30-19.30
לחברת מחשבים ולחברת מהנדסים גדולה
יעילות, חריצות והופעה נאה
עבודות קבועות, שכר גבוה למתאימות
- ★ **איש מכירות מעולה**
ניסיון רב באיתור לקוחות
כושר משא ומתן – יוזמה ותריצות
הבנה בנושא בנין – יתרון
נא לפנות לעליזה 03-331118
03-336079

نقلا عن الأصل

طبق الأصل

מפה בה מובלט הקו הירוק הופקה על ידי הקיבוץ הארצי – רבים סרבו להדפיסה

מאת שמעון וייס, כתב „דבר"

מחלקת החינוך של הקיבוץ הארצי התבקשה להכין לקראת שנת הלימודים הבאה מפה שתבליט את הקו הירוק שציין כגבולות מדינת ישראל עד יוני 1967. יצויין כי זו המפה הראשונה מאז ששת הימים שמסמנת את הקו הירוק בצורה בולטת. מאז ועד היום לא צוינו על מפות שפורסמו והוצאו במדינת ישראל גבולות הקו הירוק.

מתברר כי בדרכם לביצוע הפרוייקט, נתקלו אנשי הקיבוץ הארצי בקשיים והתחמקויות רבות מגופים רשמיים ופרטיים שסרבו להיענות לבקשת אנשי הקיבוץ הארצי. הוצאת יבנה, המתמחה בהוצאת מפות, התחמקה מפניית הקיבוץ הארצי והעבירה הטיפול למחלקת המדידות במשרד השיכון והבינוי שסרבה לסמן את הקו הירוק על המפה.

אנשי הקיבוץ הארצי פנו לפרופסור משה בראוור מהאוניברסיטה העברית, שהיה מעורב בזמנו ב„פרשת האטלס" של השר דוד לוי, והוא סימן את הקו הירוק על המפה.

גם בתי דפוס רבים סרבו להדפיס את המפה המוכנה בטענות שונות. כמה מהם דרשו מחירים מופרזים של אלפי דולרים. לבסוף ניאות בית דפוס במרכז הארץ לעשות זאת תמורת סכום גבוה בדולרים.

יצויין כי במפה לא מסומן הקו הירוק בגולן, שכן חוק הגולן ביטל את הקו הירוק, לטענת אנשי הקיבוץ הארצי.

את המהלך אישרה מזכירות הקיבוץ הארצי, מזכיר התנועה חיים („ג'ומס") אורון היועץ המשפטי של התנועה. אורון אמר כי בדקו הצעדים המשפטיים של המהלך והוא יהיה מוכן לשבת בכלא, אם יתברר כי הדבר מנוגד לחוק.

בהתאם להחלטת הקיבוץ הארצי ילמדו החל משנה הבאה תלמידי קיבוצי השומר הצעיר על־פי מפה שבה מובלט הקו הירוק ששימש את גבולות ישראל עד מלחמת ששת הימים.

הדירקטוריון החליט: שתי יחידות הכוח בנות 1100 מגוואט יוקמו בחיפה

מאת יוסף מיכלסקי, כתב „דבר"

מועצת המנהלים של חברת החשמל החליטה אתמול לאמץ את החלטת הנהלת החברה, הנתמכת על יד משרד האנרגיה, להקים את שתי יחידות הכוח החדשות בהספק כולל של 1100 מגווט באתר התחנה בחיפה.

ההחלטה התקבלה ברוב של שמונה קולות נגד שלושה ואחד שנמנע. שר התשתית והאנרגיה משה שחל נוכח בישיבת מועצת המנהלים והסביר את תמיכת משרדו בהחלטה המוצעת על ידי ההנהלה, אך הוא לא נוכח בעת ההצבעה.

סופר „דבר" מציין שההחלטה התקבלה אחרי שש ישיבות של דיונים במסגרת הוועדה לתכנון ותקצוב של הדירקטוריון בהן לא הובטח רוב לתוכנית ההנהלה. החלטת מועצת המנהלים תועבר למועצה הארצית לתכנון ולבניה.

יו"ר הוועדה לתכנון ותקצוב הסביר בישיבת הדירקטוריון כי הוועדה התייחסה לשתי החלופות (אתר חיפה או חדרה) מחמש נקודות: העלות הישירה והעלויות העקיפות של הפרוייקט, הבטחת אתר לתחנת כוח עתידית, שיקול אסטרטגי בטחוני השיקול של איזון המערכת החשמלית ואמינות האספקה. התוכנית גובתה על ידי מומחי החברה ומומחים זרים. השר נימק את עמדתו בעד מיקום התחנה בחיפה בנימוקים דומים של הצורך לאזן נכון את משק החשמל והימנעות מריכוז כושר ייצור גבוה באתר אחד (בחדרה), אולם בעיקר הדגיש את האספקט של איכות הסביבה. השר טען שהפעלת תחנה פחמית בחיפה תקטין את השימוש בתחנות המאזוטיות והישנות הקיימות וכתוצאה מכך יופחת סך הכל זיהום האויר באזור חיפה.

סופר „דבר" מציין שהשרות לאיכות הסביבה מתנה הסכמתו להקמת התחנה בחיפה בהתקנת קולטנים לבליעת פליטות תחמוצת גופרית מארובות התחנה שעלותם תסתכם בכ־300 מיליון דולר. חברת החשמל מתנגדת לכך והיא טוענת שאם תהיה התניה כזאת, יוצע להקים את יחידות הכוח החדשות באתר חדרה. יצויין כי בראש הוועדה המקצועית מטעם המועצה הארצית לתכנון ולבניה, המגבשת המלצה למיקום תחנת הכוח הבאה, עומד דר' שלמה ברוכמן ממשרד הפנים שעד כה צידד בעמדת השרות לאיכות הסביבה.

השר שחל תומך בהקמת התחנה בחיפה גם בסיבות של הבטחת תעסוקה לתושבי העיר וסביבתה, אזור מוכה אבטלה.

„אין סכנה להפסקת הכרה בבית לוינשטיין"

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

אין מקום לעיצומים שעומדים לנקוט ביום א' הקרוב רופאי בית לוינשטיין בטענה שהמוסד עומד לאבד הכרה לצורך התמחות שיקום רפואי – מסתבר מהמכתב ששלח מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר דב גולן, ליו"ר ההנהלה המרכזית של קופת חולים הכללית, פרופ' חיים דורון.

ד"ר גולן קובע כי הסמכות להעניק למוסד רפואי הכרה לצורך קיום התמחויות נתונה בידי מנכ"ל משרד הבריאות ולדעתו אין כל מניעה להבטחת רציפות ההכרה ובהמשך הטיפול המינהלי בנושא במועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית.

לאור עמדת מנכ"ל משרד הבריאות חזר רוכז קופת חולים, דוד תגר, על קריאתו לחטיבת רופאי בתי חולים של הקופה לא לנקוט עיצומים בבית לוינשטיין ביום א' „על גב החולים".

● רשת מלונות סונסטה חתמה לאחרונה על הסכם לניהול מלון „מגדל עלי" בחוף ים המלח. הוא ימסר לניהול לרשת סונסטה למשך 15 שנים.

הגמלאים החליטו לתמוך באיחוד קרנות הפנסיה

מאת סופר „דבר"

המזכירות של הסתדרות הגמלאים החליטה אתמול לתמוך באיחודן של שש קרנות הפנסיה ההסתדרותיות לקרן אחת.

בהחלטה, שהתקבלה על־פי הצעתו של יו"ר הסתדרות הגמלאים, אוריאל אברהמוביץ, נאמר כי ריכוזם של מאות אלפי מבוטחים בקרן אחת, רב־גונית מבחינת המקצועות והגילים, מבטיח את חיזוקה הפיננסי של המערכת הפנסיונית לטווח ארוך.

בהסתדרות הדגישו אתמול שלא תחול כל הרעה בזכויות המבוטחים בעקבות האיחוד המתוכנן. כן מתברר, בעקבות בדיקה, שאין מגמה של עזיבה או אי הצטרפות לקרנות הפנסיה.

ועדת רופאים תבחן דרכים לניצול איברים להשתלה

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

ועדה מורכבת מרופאים תבחן דרכים לניצול יעיל של תרומות איברים להשתלה ותיאום יתר בין בתי החולים בכל הנוגע להשתלות.

הוועדה מונתה על ידי שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, שלשום בפגישה עם רופאים־משתילים [illegible] בכירים, שיזמה השרה בעקבות הויכוח שנערך לא מזמן בנושא השתלות בתוכניתה של הטלויזיה „כניסה חופשית".

חברי הוועדה הם: ד"ר זכי שפירא מבילינסון, ד"ר יגאל קס מרמב"ם, פרופ' יוסף ורמן מהדסה ירושלים, פרופ' אברהם סהר משיבא וד"ר חיים גורדון מקפלן.

„עבודה" בחולון ממליצה על עו"ד חיים שרון

מאת עמירב גבאי, כתב „דבר"

סיעת העבודה בעיריית חולון, שנועדה אתמול כדי לאשר את בחירת מועמד לראשות העיר חולון, קיבלה את המלצתו של ראש העיר הקודם פנחס אילון, לבחור בעו"ד חיים שרון, לתפקיד ראש העיר. הצעתו התקבלה ברוב. המלצה זו תובא לאישור מועצת העיר במועד מאוחר יותר. לפי שעה, הולך ומחריף המאבק על ראשות העירייה. ופעילים מקומיים מאיימים לפרסם חריגות שנעשו בסניף, כדי להכפיש את שמות המועמדים. השבוע נועד המיועד לראשות העיר עו"ד חיים שרון ומזכיר הסניף המקומי של העבודה מוטי ששון, עם מזכ"ל מפלגת העבודה עוזי ברעם, במגמה להביא להרגעת הרוחות ולהגיע למועמד מוסכם.

אלברט ארז מזכיר מ.פ. קריית גת

מאת דני צדקוני,

אלברט ארז, יועצו של שר האנרגיה והתשתית, יהיה מזכירה החדש של מועצת פועלי קרית גת. ארז (42) סא"ל במילואים, הוא ראש סיעת המערך בעיריה המקומית.

מגדל הנחשים בני מרום יופיע הערב בתוכניתו של מני פאר בטלוויזיה עם נחשיו. כאן נראה פאר עם נחש בוע, מסוג החונקים, בעת הקלטת התוכנית. בסוף ההקלטה הפתיע מרום את פאר בספרו לו כי שני נחשים חמקו מן התיק והסתתרו בפינת האולפן (צילום: ישראל סימיונסקי־פפא).

סרטן נתגלה באשה בעת האזנתה להרצאה על המחלה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

במהלך הרצאה בנושא „גידולים סרטניים בגוף האדם", נתקפה אחת התלמידות בכאבים עזים בחזה ובבדיקה שנערכה לה לאחר ההרצאה, הסתבר כי היא לוקה בסרטן השד.

המקרה אירע לרוזלין חלבני (30), תושבת באר שבע ואם לתאומות. רוזלין חשה באחרונה כאבים חוזרים ונשנים בחזה, שתקפו אותה בתדירויות שונות, אולם לדבריה, היא לא נטתה לייחס להם חשיבות מיוחדת וסברה לתומה כי מדובר בהתקררות או בתופעה חולפת. במסגרת לימודיה ב„פרוייקט הבוגרים" באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע, השתתפה רוזלין לפני כחודש בהרצאתו של פרופ' ראובן חיות, שדיבר על גידולים סרטניים ממאירים והדגיש כי נשים חייבות לערוך בדיקות תקופתיות לגילוי מוקדם של סרטן השד. לפתע חשה רוזלין כאבים עזים בחזה. הדבר הדליק אצלה „אור אדום" והיא נגשה לבדיקות במרפאות החוץ במרכז הרפואי „סורוקה". בסיום הבדיקה מסרו לה הרופאים כי בחזה התגלה גידול סרטני, שיש להסירו באמצעות ניתוח.

„איזה צירוף מקרים מוזר ומפחיד", אמרה רוזלין ל„דבר", „בסך הכל האזנתי להרצאה ותראה לאן התגלגלו הדברים".

זמן קצר לאחר הגילוי עברה רוזלין ניתוח, אולם בימים אלה היא אמורה לעבור ניתוח שני לאחר שאובחן בשדה גוש סרטני נוסף.

משלחות מושבים הופיעו בפני ועדת הכספים

מאת דויד משעול, סופר „דבר" לענייני חקלאות

משלחות של מושבים הופיעו אתמול בפני ועדת הכספים אשר דנה בתוכנית לשיקום המושבים ממצוקה הכספית הקשה וביישום המלצות ועדת רביד. כל משלחת הציגה את עמדתה. חלק מהמשלחות היה מוכן לקבל המלצות אלה וחלק אחר התנגד. הנימה הכללית היתה, כי כנראה לא יהיה מנוס אלא לקבל את המסקנות וליישמן.

נתגלתה כתובת „הקומס המפואר והקונסול הבית שאני" בחפירות בית שאן

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

כתובת יוונית המזכירה תרומה נתגלתה חקוקה על לוח שיש ברצפת הסימטה הצפונית של בית המרחץ הקדום הגדול והמושך בבית שאן. בחפירות אגף העתיקות, בהנהלת גבי מזור, נמצאה הכתובת המכילה שבע שורות, וכך נאמר בה: „במזל טוב. בזמנו של פלביוס ניסיוס טרגיוס הבית־שאני (סקיתופוליטיס) הקומס המפואר והקונסול נעשתה כל העבודה של הסימטה, מבלי לגעת בכספי הציבור". הכתובת חשובה מפני שהיא מביאה עוד שם של מושל בבית שאן, במקרה זה אישיות בכירה, שהיתה ידועה באימפריה הביזנטית על שם מקום מוצאה ולכן כונה האיש „הבית שאני". היה זה איש עשיר, אשר תרם למוסד הציבורי החשוב, בית המרחץ המרכזי, מכספו הפרטי, ולא מכספי הציבור. לפי הרשום על הכתובת, היא משנה מסויימת באינדיקציה ה־13, שנת 598, שהיא שנת 534 לספירה.

משלחת מזור גילתה עד כה לא פחות משמונה כתובות שלמות, מהן חמש על פסיפסים, ותריסר מקוטעות. בכתובת חשובה נוספת, שנתגלתה סמוך לפתח מכיוון התיאטרון של הפליאסטרה, הכיכר הציבורית שליד בית המרחץ (הפיאצה), נאמר „סברוס אלכסנדר הקומס המפואר והארכון הקים את הפרופילאון הזה וריצף אותו, בין שאר העבודות". מועדה של כתובת זו הוא 499 לספירה.

[illegible]

ברחבת בדיקה שנערך בין הפליאסטרה והתיאטרון נמצא קטע מרוצף היטב ובצידו ניצבים עמודים. ייתכן שזה חלק מהקארדו, הרחוב הראשי של בית שאן, שהגישה אליו נחשפה במלוא פארה בפורים. המחשף הולך בידי משלחת האוניברסיטה העברית בראשות פרופ' יורם צפריר. אגף העתיקות השלים גם את חפירת יסודות בימת התיאטרון, שהוכחנו בה שלבי שימוש אחרים, וכהם עדות לשימוש בתיאטרון, שנבנה בתקופה הרומית, גם בתקופה הביזאנטית.

פרופ' דורון מקופ"ח מאשים הפיס במניעים פוליטיים

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

הנהלת מפעל הפיס מסרבת לתמוך בתוכניות של הרשויות המקומיות הרוצות להקים מרפאות משולבות עם קופת חולים הכללית, ושבהן ייכללו התחנות לאם ולילד ומרפאות קהילתיות. – טען אתמול יו"ר ההנהלה המרכזית של קופת חולים, פרופ' חיים דורון, בטקס חנוכת מרכז רפואי גדול של קופת חולים הכללית באום אל פחם.

פרופ' דורון אמר, כי סירובה של הנהלת מפעל הפיס לתמוך בתוכניות נובע, כנראה, ממניעים פוליטיים. הסירוב להעמיד לרשויות המקומיות כספים מסכל פיתוח ושיפור של הרפואה המונעת בכל הארץ וגורם כפילויות מבחינת מבנים ושרותים ששום רשות מקומית לא יכולה לעמוד בהן.

המרכז הרפואי באום אל פחם נפתח בהשתתפות מנכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, שהתקבל בברכה על ידי ראש העיריה, אשם מחמיד לקול תשואות כפיים של תושבים רבים.

המרכז הוא בן שתי קומות בשטח של 1000 מ"ר, עם צוות של שמונה רופאים, שבע אחיות, בית מרקחת, מעבדה ושרותי משרד מלאים. קופת חולים הכללית מקיימת יותר מ־100 מרפאות במגזר הערבי, מתוכן 16 באזור השומרון בהן מטופלים 54000 חברי הקופה.

תושבי הערבה דורשים מיעקבי לא לחתום על הסכם הקמת קול אמריקה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

יו"ר המועצה האזורית ערבה התיכונה, אילן אורן, דורש משר הכלכלה והתכנון, גד יעקבי, לא לחתום עם האמריקאים על ההסכם להקמת תחנת „קול אמריקה" בתנאים הנוכחיים. יעקבי אמור להגיע היום לארה"ב לעשות זאת.

במברק ששלח ליעקבי, מנמק אורן את התנגדותו לחתימת ההסכם. „במסגרת ההבנה להקמת התחנה", הוא כותב, „הוסכם ש־16 מיליון דולר יופנו לפיתוח הערבה, ואת בעיקר להקמת מגורים ותשתית לצוות הקמה והפעלה של התחנה, שיתגוררו בערבה. לאחרונה נודע שהסעיף הזה בוטל, מכיוון שהמנכ"ל הקודם של משרד התקשורת, יורם אלסטר, התחייב בפני האמריקאים שיהיו פטורים מתשלום אגרות וארנונות למשך 25 שנה, וזאת ללא תיאום עם משרד האוצר. היום, לאחר שהוברר שהאמריקאים ישלמו למועצה המקומית בישראל כשבעה מיליון דולר ועוד כ־13 מיליון דולר אגרות, ארנונה והאגרות למועצה האזורית „תמר", הוחלט לוותר לאמריקאים על השקעה של 16 מיליון דולר והכסף יופנה לתשלום אותן האגרות".

אורן טוען שישובי הערבה לא יאפשרו את ביצועו של הסכם זה, שנעשה לדבריו בגלל לחציה של ראש הממשלה, יצחק שמיר, וממלא מקומו, שמעון פרס, כדי לרצות את האמריקאים, בגלל ההסתבכות בפרשת פולארד.

מלשכתו של השר יעקבי נמסר אתמול שהוא אכן נוסע לחתום על ההסכם והטענות שהעלה אורן נבדקות במשרד התקשורת בתיאום עם הממשלה.

מספרם של המתנדבים ליחידות קרביות נמצא באחרונה בעליה

מאת יורם לוי, כתב „דבר" בירושלים

מספר המתנדבים ליחידות הקרביות נמצא בתקופה האחרונה בסימן עליה – כך קבע אתמול קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן, ביום עיון שנערך במכללת הדסה בירושלים לקציני חינוך במסגרת שבוע הדסה בצה"ל.

במסגרת דיון „האם הצבא נתן להיתפס כמקצוע" – אמר דגן כי השרות ברוב המגורים בצה"ל איננו מקצוע „ואוי לו אם יתפס ככזה". לדבריו צריך להתנתק מן התהליכים החברתיים ההרסניים המתרחשים כעת במדינה, להכיר בקיומם של תהליכים אלה אך לא להיכבש להם.

גם השר וייצמן [illegible] כי הצבא איננו מקצוע אלא שליחות, למרות שדרושה מקצועיות גבוהה בעיקר בתפעול כלים וכוחות.

[illegible] לייעוץ בבחירת מקצוע פרופ' אלחנן מאיר טען, כי האמצעי הטוב ביותר להפוך את השרות לאטרקטיבי איננו בהטבת התנאים הפיזיים אלא בתכנון מסלול שירות מעניין, מגוון ומתאים לפרט ככל האפשר.

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
משה גורודנסקי ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום ראשון י"ז בסיון תשמ"ז, 14.6.87
בשעה 16.00 אחה"צ
בבית העלמין בכפר סמיר בחיפה.
אוטובוס יצא בשעה 15.30 מבית המנוח.
המשפחה

המשרד לענייני דתות
אוזן קשבת — לב שומע
מאות רבות של קריאות טלפוניות הגיעו ללשכה הטלפונית לפניות הציבור שמפעיל המשרד לענייני דתות בשבוע הראשון להפעלתה הנסיונית.
צוות הלשכה עונה לפניות הציבור בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגוניים הקשורים לשירותי הדת בישראל.
הנך מוזמן להצטרף לציבור הגדול של אלה שכבר פנו אלינו טלפונית.
בשבוע הקרוב תמשיך לשכת הפניות להשיב לשאלות הפונים במתכונת הנסיונית.
בימים ראשון ורביעי בשעות 18:00־22:00
טלפונים: 02־551009 02־551000
השירות ניתן לציבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת „אל־עמי".
עקוב אחר הודעותינו לקראת הפעלת השירות במתכונתו המורחבת.

ההסתדרות הציונית העולמית – ברית ראשונים
ביום א' כ"ד בסיון תשמ"ז ה־21 ביוני ש.ז. בשעה 10.00 בבוקר
בבנייני האומה בירושלים יתקיימו:
מפגש ארצי
של הפעילים בברית ראשונים
עם נציגים של התנועה הציונית העולמית.
בתכנית
09.00 – 09.45 התכנסות פנימית של פעילי הברית וכיבוד קל.
10.00 **יוסף אלמוגי**, נשיא ברית ראשונים – פתיחה.
10.05 כב' השופט **משה לנדוי** – **לשעבר** נשיא בית המשפט העליון, דברי ברכה.
דברים – ההנהלה הציונית
א. דולצין – יו"ר ההנהלה הציונית **והסוכנות** היהודית – הרפורמה בתנועה הציונית.
פרופ' ורשבסקי – ראש מחלקת הארגון בהנהלה הציונית ויו"ר מועצת ברית ראשונים – לקראת הקונגרס הציוני הקרוב.
עקיבא לוינסקי – גזבר הסוכנות – המעשה הציוני בישראל.
יצחק מאיר – ראש מחלקת החינוך התורני – מערכת החינוך הציונית בגולה.
אפרים אבן – יו"ר הועד הפועל הציוני – הדיונים וההחלטות במושב האחרון של הועד הפועל הציוני.
מטילדה גז – לשעבר חברת כנסת – תביעתנו לקיים גם בארץ בחירות לקונגרס הציוני.
שרון הרמן – עולה חדשה מתנועת המגשימים – ברוח הותיקים והלהט הציוני של צעירים.
צבי הרמן – סופר – איכות ציונית ועליה לארץ.
להקה צבאית
הסיום המשוער – שעה 13.30
דברים
יצחק רבין – שר הבטחון

האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ.
בשיתוף המועצה הציונית בישראל
עורכת
דיון ציבורי פתוח
על הנושא
כיצד לחדש את הבושה לתופעת הירידה
מנחה: ח"כ **אברהם כץ־עוז** (כצלה) – יו"ר האגודה
פותח: העיתונאי **אורי אבנרי**
הדיון ייערך ביום שלישי, 16.6.87, בבית הסופר, רח' קפלן 6, תל־אביב בשעה 20.00.
הכניסה חופשית. הקהל מוזמן.
אנשים המעונינים ליטול חלק בדיון – יתקשרו לטלפון 332־03/454.
נשמח לקבל תרומות לכיסוי ההוצאות.

לרופאים, לצוות האחיות ולכל מחלקה ב'
בבית החולים „הרצפלד" גדרה
הרבה תודות ויישר כוח על הטיפול המסור
משפחת מסלטי

לסגן מנהל מחלקת עיניים בבית החולים „בילינסון" ולצוות הרופאים והאחיות
תודה רבה ויישר כח
על טיפולכם המסור והיעיל
מי יתן ותראו ברכה בעמלכם
לאון כהן

מנת דם חיים לאדם
זכור! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך.
לתרומת דם פנה למגן דוד אדום הקרוב.

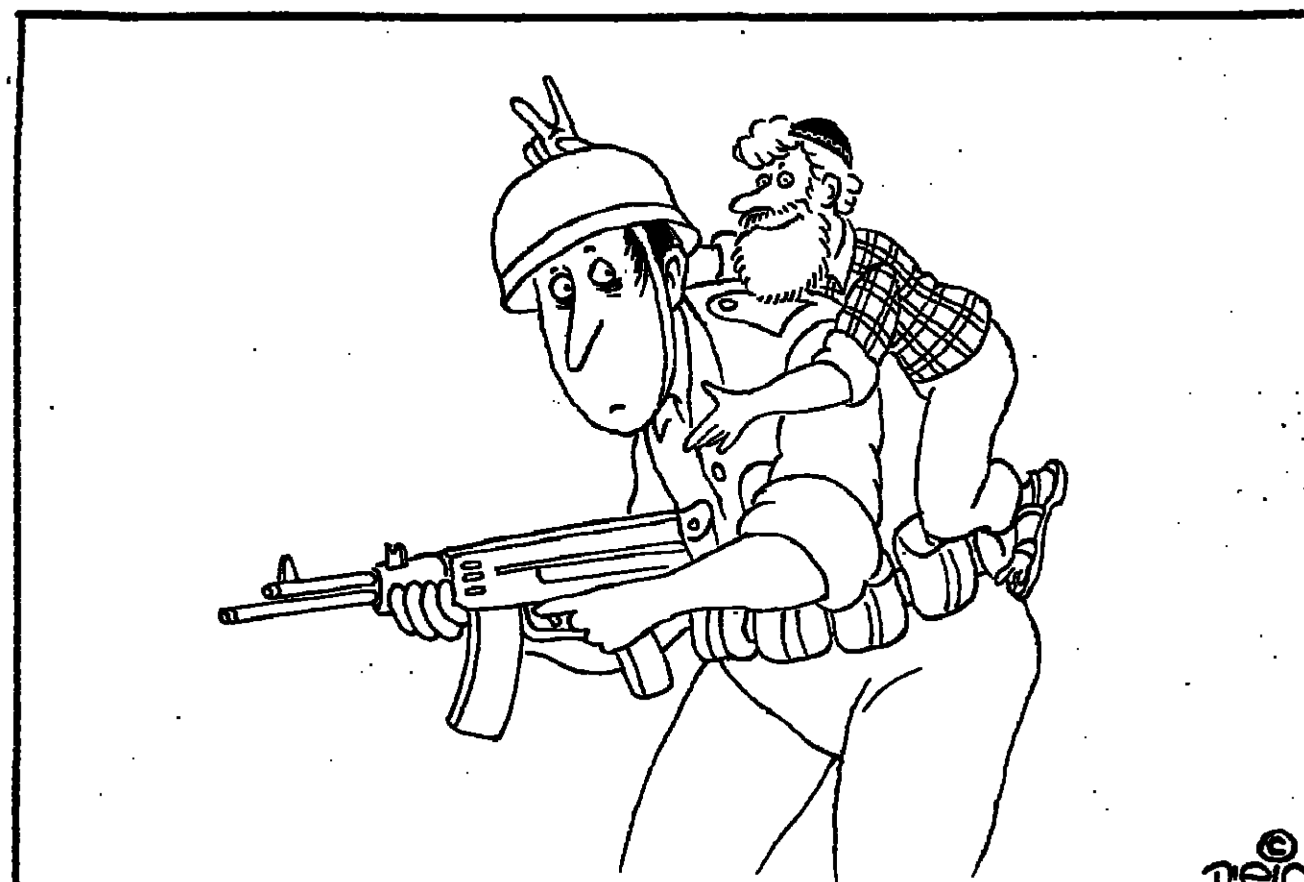

הפיקוד במרכז / אמיר אורן

קיצונים מימין, קצינים משמאל

המתנחלים הצליחו לזעזע במקצת את אלוף מצנע, אך לא את רב־אלוף שומרון, מהמובילים בקצונה הבכירה השואפת לבטחון נטו, בלי העמסות. יוקרת שומרון ומנהיגותו ברמטכ"ל מושקעות עתה בהטלת משקלו של צה"ל בהכרעות השטחים וה"לביא"

בהידום אירועי 20 שנה לששת הימים וחומש ללבנון תתחיל, בעוד שבועיים, הקרנת אחת ההפקות הישראליות המוחצות ביותר לבד מהמלחמות עצמן, "בלוז לחופש הגדול". סרטו הרגיש והמרגש של רנן שור, תוגיה ישראלית באיכות עולמית, מציב יד – אולי שמאלו הקטועה של אחד מתמליליו, יוסף טרומפלדור – לבוכנית ולנואשת שבמלחמות, התשה שבין אביב 1969 לבין קיץ 1970. אין בו שום קרב, מחוץ לזה המתחולל בנפשות חיילי־הגיוס, המבלים שבועות אחרונים של נעורים בצילה הקודר כקבר של המלחמה, הוואקום הממתין מעבר־מזה של הבקו"ם.

המטה־הכללי של קיץ 87' הוא תוצר של מלחמת ההתשה ההיא ואורידתה, עוד יותר מאשר של מלחמת ששת הימים, מלחמת יום־הכיפורים ומלחמת לבנון. מפקדי־הפלוגות וקציני־המטה הגדודיים והחטיבתיים בני ה־25 היו לאלופי פיקודים; הרמטכ"ל הנוכחי היה מג"ד וראש ענף מבצעים במטכ"ל/אג"ם. לרוב הם קרובים לחייליהם מאז יותר משהינם לאלופי מטכ"ל ההתשה, שכמה מהם – לא כולם – נראו מתנשאים, אטומים, לעתים מסואבים בעוד פקודיהם נהרגים חינם. הקידום מהפיקוד הזוטר הבינוני לבכיר קילקל את מקצתם, אך דומה שעל מצחיהם של אלופי ההווה עדיין שרוטים נדרי ההתשה, יותר מכל הכורח למנוע את נפגעי פריסת צה"ל, מיבצעיו – והדואבים מוסיפים גם את אימוניו, מכפילי הקטל.

הבכיר העכשווי של פיקוד צה"ל, זה שהושקה ברס שטיפסף בהתשה, רוצה בטחון נטו, בלי תנפת, הניפוח והנפיחות של תנפסי־המרובה. הוא אינו רוצה ב"לביא" ובהתגרויות המתנחלים בערביי השטחים מטעמים דומים של חסכון בדמים. הוא שואף לישראל חזקה, שרירית ולא כנושמת. בכל מדינה אחרת היו הסידים אלה – של התעצמות צבאית משכלת ושל תחידה לתשתית מדינית שתאפשר מהלך התקפי לסיכול יוזמת אויב לאסור מלחמה – מתויגים ימינה מהמרכז. משום שלדעתם מצווה בטחון ישראל להתנער משליטה בשטחים הערביים המאוכלסים ומהתחככות בהם, מתגוללים עליהם קיצוני־הימין ומדביקים להם תג־יהודה של קציני־השמאל.

בכל מיפקד של אלופי צה"ל לדורותיהם יימצא רוב לגישה המתונה, המבכרת קודם פנימיים והסכמה לאומית על פני העדפת האדמה על האדם מסוג אריק/רפול/גאנדי – לא הגאנדי המקורי, שרגל בהתנגדות סבילה וגזר על ארצו חיים ועל עצמו מוות בהסכימו לחלוקה, אלא תשלילו מכאן. בהשתחרר פיותיהם משירות פעיל מרבים הקצינים הבכירים לצדד גם פומבית בדו־קיום בשלום, ביודעם כי החלופה אינה רגיעה, אלא רדיפה.

הם מבקשים להפיק מהגדה המערבית עומק אסטרטגי. לכן הם רואים בהתיישבות יהודית המונית בה סיכון בטחוני, לא נכס: במקום להרחיק את שריון־ההכרעה הערבי מריכוזי האוכלוסיה, כדרך שעשתה התייצבות צה"ל על הירדן, מקרבת ההתנחלות את הישובים אל הכוחות העלולים להגיח מעבר המזרחי של הנהר. הסדרים מדיניים ובטחוניים שיפרזו את שתי הגדות, יאסרו על צבאות סוריה ועיראק להכנס לירדן, יחייבו עוצבות לצאת מבסיסי־קבע מרוחקים ולנוע בצירים פגיעים ויגדילו את הנכונות האמריקאית להתיר לישראל מהלומה מקדימה בפרוץ מלחמה,

אם לא יגויים רוב להקדמת הבחירות, המתנה סבלנית לכנסת הבאה תהיה אחראית יותר מהפקרת מערכת הבטחון, לא רק צה"ל, לא רק השטחים, אלא גם שב"כ ו"המוסד" בידי שמיר־שרון־ארנס

נחשבים בעיניהם טובים ועשויים לצמצם במדרגה את העוינות הערבית ואת קרבנותיה.

מיד לאחר הסכם־השלום עם מצרים, כשנצפתה התקפדות צה"ל בשניים־שלושה אזורי־בטחון גדולים במרחב יהודה ושומרון (בנוסף לתחנות־התרעה) במסגרת הסדר בגיזרה המזרחית, עיבה אלוף פיקוד המרכז משה לוי את כוחותיו, לטובת צילום־מצב מוגזל ביום הקפאת התמונה. כאלוף ואחר־כך כרמטכ"ל נהג לוי בסלחנות במתנחלים ובחיילים ששי־הדק בשטחים, אף שלא הגיע לרמתם של אלוף פיקוד הדרום אריאל שרון (שהורה לקציניו בעזה להמית גם מחבלים שנכבשו והתגאה בשיגור יחידות לאימוני אש־חיה בישובים ערביים) ושל הרמטכ"ל רפאל איתן (שהורה "להרעיל בארות" בעזה ושפקודות שתידגמו את הנחיותיו נגופו בבית־דין צבאי כבלתי־חוקיות בעליל). בעת כהונתם של איתן כרמטכ"ל ושל לוי כאלוף פיקוד דחה בית־המשפט העליון, בבג"ץ אלון־מורה, את תצהירו של איתן ושובנע שהמניע העיקרי לתפיסת הקרקע שנועדה להתנחלות אלון־מורה היה פוליטי, להבדיל מבטחוני. המונח "צרכים צבאיים" אינו כולל בדין הבין־לאומי (המסדיר ניהול שטח כבוש) את המובן הנרחב של צרכי בטחון לאומי, פסקו השופטים – ובראשם הנשיא דאז משה לנדוי, כיום יו"ר ועדת החקירה לשב"כ – באמצם את גישת שר־הבטחון עזר וייצמן. פסיקה זו מ־1979 באה שלוש שנים לאחר בג"ץ בית־אל, שבו קיבל בית־המשפט את תצהיר מתאם הפעולות בשטחים אברהם אורלי כי הקמת ישוב אזרחי בשטח מחנה בית־אל משרת את התכלית הצבאית. אורלי הסתמך על תפיסת הבטחון של ממשלת רבין־פרס, שביססה את מערכת ההגנה שלה על ישובים יהודיים למטרות "נוכחות", תצפית ושליטה באזורים חיוניים ושמיקמה את מחנה בית־אל במיתקן צבאי ירדני כבוש, ראייה לחשיבות האזור עוד לפני כיבוש הגדה.

כצפוי, סימן מניגיר של דן שומרון לרמטכ"ל מיפנה חד בהשוואה לתקופותיהם של שר־הבטחון שרון וארנס והרמטכ"לים איתן ולוי, את סירונתו בשטחים ובמתנחלים סיים

שומרון להצטיינות כאלוף פיקוד הדרום בתקופת וייצמן (ומנחם בגין), בבולמו את שאיפת איתן להתפרע בעזה ובמלאו במיומנות את ההוראה המדינית לפינוי מרחב אל־עריש ובכללו גן־הירק של מושב שדות. בפינוי גן־הירק עמד שומרון להסתייע בסגן־אלוף צעיר, מפקד יחידה מוסקת. בפקודתו הושאית של שומרון תיכנן אפרים סנה השתלשלות צוות ממסוק לגג הבית שבו התבצרו סרבני־הפינוי; הגעת המסוק היתה אמורה גם לאותת לכוחות החי"ר לפרוץ לבית. לבסוף שוכנעו הסרבנים להתפשר והמבצע נחסך. בפינוי הבא, בימית, כבר לא היה שומרון אלוף הפיקוד. גאולה כהן הכריזה אז כי "הרמטכ"ל – רפול – איתנו" והוא אכן הצטרף למפלגתה, שם הם חיים באושר.

המשותף לשומרון ולסנה בשנתיים האחרונות היה מינוים (שומרון כסגן־הרמטכ"ל וסנה כראש

רבין שואף להגן על הרמטכ"לות במוסד ועל הרמטכ"ל המסוים שמינה בהצלחה נדירה

המינהל האזרחי בגדה) למרות התנגדות לוי ובהתעקשות נדירה של שר־הבטחון יצחק רבין. המתנחלים ראו בתא"ל סנה את הסמן השמאלי של מדיניות רבין בשטחים, לפחות עד שנתקלו באלוף עמרם מצנע. הציר רבין־שומרון־מצנע־סנה אכן מימש את הציפיות ממנו והביא לגדה נחישות חדשה לבלום את ההתגרויות. איש־המפתח במרובע זה הוא שומרון. ברגע מסוים השבוע היה הרמטכ"ל תקיף בהגנתו על קו מצנע אף ממצנע עצמו, שאת ביטחונו הצליחו המתנחלים לערער קלות בהסתערותם.

ישראל טל, חבר סגל־הפיקוד־הכללי של צה"ל מאז ימי בן־גוריון כשר־הבטחון ודיין כרמטכ"ל ובמרוצת כל יורשיהם, אמר מכבר כי די באישיות חזקה באחד משני התפקידים כדי לשנות את מסלולה של מערכת הבטחון כולה. בשמונת השבועות שמאז כניסתו לתפקידו, עם שבתות ובעיקר חגים, החל שומרון להסתמן כרמטכ"ל המשכיה הנוה זו, מביע עמדות גלויות וחותר לשינויים שישקמו את חורבן שני קודמיו.

שומרון יודע עד כמה קל לשלהב את ערביי הגדה, שפעילותם החבלנית אקראית ולא המונית. כל סכסוך מקומי מוליד שמועה המציגה עימות אלים: די בהריש ערבי בשבת בשטח־מריבה (גם לדעת פליאה אלבק מפרקליטות המדינה) כדי לגרור ירי של מתנחל הפורץ ערביה, פציעה שבהגיע הדיווח הנערי עליה לכפר זה נעשית להריגה, ומהירה את גברי הכפר לשער ההתנחלות הסמוכה, הגבכנסת לכוננות־ספיגה מזויינת וכך הלאה במורד המדרון. התגרויות, מתכבנויות ומאורגנויות משפיעות לאורך ימים לאחר דעיכת העניין. ביום ג' האמינו בדהיישה כי פרעות מוצאי־שבת עומדות לשוב במהדורה נוספת ויצאו לקדם את הרעה. סחרחורת השתוללויות כזו קל לסובב וקשה לעצור.

מתאמי הפעולות בשטחים היו אלופים מדיין ועד בגין. שרון מינה לתפקיד אזרח (רחבית ודדי; גם פואד בן־אליעזר היה תא"ל במילואים כמותו, אך התמנה בידי ארנס כאזרח לאחר ודדי, כמו יורשו שמואל גורן). שרון כונן גם "מינהל אזרחי" בשטחים והציב בראשו בגדה אזרח, מנחם מילסון. הנימוקים שהושמעו היו מתומים הקשר עם האוכלוסיה, אך כוונת שרון היתה, כרגיל, דיכוי עוצמה בידיו, במנותק משרשרת הפיקוד הצבאית המובילה אל הדרג הפיקודי העליון בצה"ל, הרמטכ"ל. לכן נשאר מתאם הפעולות כפוף לשר־הבטחון לבדו ואיבד את כומתת האלוף שלו, כראש אג"ם/מב"ת ("מחלקת בטחון התיישבות") במטכ"ל. בחלוף תקופת לוי, שותפו הרעיוני לנוקשות, התגמד המתאם. גורן מול שומרון־מצנע־סנה. גורן מתנווט עתה בעיקר על ראש־הממשלה יצחק שמיר, שבידיו – למרבה המקריות גם לקבוע אם גורן או זולתו יתמנו לראשות ה"מוסד" או השב"כ.

אם יישארו הרמטכ"ל וקציניו מיותמים מאבהותו של דרג מדיני כרבין, צפוי ששמיר ינהג כבגין לאחר התפטרות וייצמן וישאיר את תיק־הבטחון בידיו, גם כדי לא להסתבך בהתנגשות שרון־ארנס. כל אחד מהשלושה יתרה להעלות התנחלויות ופחות, לעבות את הקוצים היהודיים בבשר חברון ושכם, להרוס בתי ערבים באתרים שמהם יבוצעו פיגועים ורגימות ולארגן את המתנחלים במיליציה דמוית משמר אזרחי. שומרון יוכל להמשיך ולתבוע את עלבון צה"ל מהמתנחלים, אך המדיניות שתיקבע כדין בדרג המדיני תסתור את המגמה הצה"לית לצמצום החיכוך עם האוכלוסיה השובתת מטוחר.

ממשלת פרס־שמיר נולדה בחטא, אך הסתלקות השפויה שבמחציתיה כעת רק תגביר את שגיונות המחצית השנייה, הקמת ממשלה נטולת הזיות ימין לאומני־דתי, ממשלה בלי ביזיונות ושאקי, אפשרית רק בכנסת הבאה, מוטב לאחר הגבהה של אחוז־החסימה לסדר־גודל של 5 (הרשימות הקטנות בלאו הכי מסתפחות במכירת־סוף העונה למפלגות הגדולות). המתנה סבלנית לכנסת ולממשלה אלו, אם לא יגויים רוב להקדמת הבחירות, תהיה אחראית יותר מהפקרת מערכת הבטחון – לא רק צה"ל, לא רק השטחים, אלא גם שב"כ וה"מוסד" – בידי שמיר־שרון־ארנס.

גם מי שכבר הסתגל לברותה הנושנה בדבר מניות "תדיראן" שבידי פרס מתקשה להבין מדוע משלים הציבור עם מניות ארנס שבידי התעשיה האווירית. השבוע שבר ה"לביא" את מחסום עשרים אלף הקולות, אבל נתקל בטיעוני־הנגד המוכרים והניצחים, שאין בהם שום חידוש מהרוץ לחשוב שבכולם: במקום רק להתפרסם בעיתונות, זו השנה החמישית לפחות ובלי השפעה על המחליטים, החלו סוף־סוף הציבור ונבחריו להזדעזע מהם.

אפילו לא היה ממש בטענת המפעלים הבטחוניים ואחרים, כי מובטליהם בגין המשך ה"לביא" אינם נחותים ממובטלי התעשיה האווירית אם יופסק, תמוה כיצד בכלל מובא נימוק תעסוקתי בנשימה אחת עם שיקול חשוב

ממנו כמה מונים. אילו איפשרו מתר הסובייטים לרבבות יהודים להגיע ארצה, האומנם היה חשש מאכלסתם מונע מישראל להסכים לקולטם (שיעור המהנדסים המדענים בכוח־העבודה הסובייטי, אם גם לא בהכרח איכותו, גבוה מברוב מדינות המערב וכראשן יפאן)?

טוב מובטל מחלל. המטה־הכללי שבראשות רב־אלוף שומרון גוזר את אמצעי־הלחימה הרצויים לו ממיתאר־המלחמה החזויים שלו. יתכן שהוא זקוק למערכות אחרות, לאו דווקא למטוס מאויש, כדי לבצע את תיכנוניו, האמורים לעלות לו בנפגעים מזעריים. גם ארנס הזדעזע כאשר בהיותו שר־הבטחון אמר לרמטכ"ל איתן כי "צריך להגיע לאומדן הסיכון לחיי אדם שבנוכחות צה"ל בלבנון – ויש סיכון כזה – לעומת הסיכון לחיי אוכלוסיית הצפון אם אש"ף יחזור" ושמע מרפול, "עקרונית איני נותן הערכות כאלה, כי אם עוסקים לפני משימה או גיחה בשאלה כמה ייהרגו או כמה מטוסים יפלו, בסופו של דבר לא מבצעים כלום". כפיית "לביא" על צה"ל תמנע ממנו מלהצטייד באמצעים שלדעת הרמטכ"ל שומרון – ובמבנה הפיקודי של הצבא, קובעת רק דעת הרמטכ"ל – חיוניים לו. הפסקת פיתוחן של הפתעות טכנולוגיות וחשיפתן לעיני האמריקאים, בתקווה שיממנו את המשכן, כבר גזלו מצה"ל את הכושר לשלוף קסמים מדהימים אלה משרוול־התאקי. הישרדותם של החיילים – בכללם עובדי התעשיה האווירית בשרתם במילואים – עשויה להיות תלויה באמצעי שיעמוד לרשות צה"ל בגיזרה שבה יילחמו. גם טייסי־קרב ייטיבו להישרד, בהתכי־טיסה מסוימים, באפ־16 יותר מאשר ב"לביא" (בחתכים אחרים יגן עליהם ה"לביא" יותר), בין השאר משום שבמערכה האווירית טוב זוג אפ־16 באבטחה הדדית מ"לביא" שווה־מחיר ויחיד. ה"לביא" חשוב, המאזן המסחרי של התעשיה האווירית חשוב, יוקרת המהנדסים ופטרוניהם הפוליטיים חשובה, אבל גם לחיים אמור להיות ערך כלשהו.

דן שומרון, שלא היה מועדפם של רוב האלופים למפקדם, צדק בכמה וכמה מקומות

ה"לביא" חשוב, המאזן המסחרי של התעשיה האווירית חשוב, יוקרת המהנדסים ופטרוניהם הפוליטיים חשובה, אבל גם לחיים אמור להיות ערך כלשהו

שבהם טעו – ובהקשרים אישיים בזויים אף חטאו – אחרים וגם הם. מתומרים נתונים החל ללוש מטכ"ל הקרוב למיזמוניותיו ולהשקפותיו, במינויים מוצלחים כמצנע לפיקוד המרכז ותא"ל חיל־האוויר גיורא רום לעוזר ראש אג"ם. יוסי פלד בפיקוד הצפון, אביהו בן־נון באגף־התיכנון (ובקרוב שוב בחיל־האוויר) ובמידה אחרת מתן וילנאי באגף כוח־האדם ואהוד ברק כסגן הרמטכ"ל. מקובלים באלופים [illegible] עימו. [illegible] למינוי שומרון ומי לצד משה לוי נטל בכך חלק, שואף להגן על הרמטכ"לות כמוסד ועל הרמטכ"ל המסוים שמינה, בהצלחה נדירה. הכרעת ה"לביא" עשויה להעמיד את יחסיהם במבחן, כמו גם את יוקרת שומרון בתוככי הצבא.

לאחר כל מה שכבר אמר, באומץ וביושר, חייב שומרון להיות מוכן לומר גם אר"או. או ה"לביא" או אני, לא כאיום תכסיסי אלא כתרגום אמיתי של תחושת אחריות להחלטה שגויה, שתהיה בנפשו של הצבא וסופה לעלות בנפשות רבות. איכשהו, בנוסף להסתבכותו במלחמת לבנון ולמעורבותו היומיומית בשטחים, היה לצה"ל חלק ברבות מפרשיות השנים האחרונות, מהשב"כ ונאפסו לפולארד ולהאזנות־הסתר ולאחרות הרדומות עדיין. בעמדותיו עד כה בסוגיות השטחים וה"לביא" רמז שומרון כמה ייחסר לצה"ל אם יירתק לצעד כה קיצוני, אם גם לא תקדימי (הרמטכ"לים דיין ומקלף התפטרו; התפטרויות דיין לא התקבלו). עודנו פטור מלהחליט מראש כיצד ינהג: יתכן שבהגיעו לתעלת־סואץ מקצועית ואישית זו, יסתבר לו שההתשה, המקיזה בלא תוחלת וגורעת מהבטחון במקום לחזק, בוטלה הפעם.

שף הרקורד

משרה פנויה

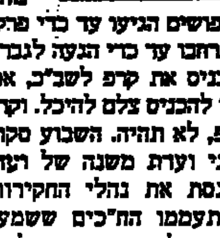

שב"כ, גרון עמוק: פרשה אחת לא, שתיים הספיקו. בשב"כ מחפשים תחליף ליועצו המשפטי החנון. מחוץ למערכת מחפשים אותו. החיפושים הגיעו עד כדי פרקליטות המדינה התרחבו עד כדי הצעה לגברת יהודית קרפ. להכניס את קרפ לשב"כ, אמרו בשב"כ, זה כמו להכניס צלם להיכל. וקרפ, בעיקר בגלל קרפ, לא תהיה. השבוע סקרה יהודית קרפ בפני ועדת משנה של ועדת החוקה של הכנסת את נהלי החקירות בשב"כ. לא השתעממו הח"כים ששמעו, ולא תמיד, אמרו, לשומע ינעם. למה שלא יציעו לזוויגלגס?

ליקוי

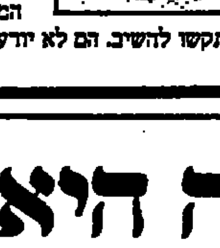

בטחון, גרון עמוק: מקורבי שר הבטחון נשאלו השבוע כיצד יצביע השר ברדת "הלביא" על שולחן הממשלה. נגד, הביעו המקורבים תקווה והתקשו להשיב. הם לא יודעים. כנראה שגם יצחק רבין לא. אחר הציע פשרה שיציע רבין לממשלה: לא להעמיד להצבעה "לביא" כן "לביא" לא. לעקוף. להוסיף 150 מליון דולר לתקציב הבטחון, ויהיה בסדר. ההחלטה על ההחלטה עוד תעשה בעיה. תזכורת באדיבות "דבר אחר": מי שיקח זכוכית מפוייחת ויביט היום ב־12.00 בשמש, יראה את "הלביא" צולל אל תעלת הימים.

מקום בצמרת

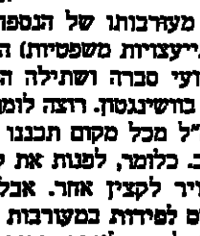

כאשר סיים האלוף אורי שמחוני את נספחותו בוושינגטון ציינו דיירים ישראלים כי יש כמו בבית: אילנה שמחוני נוסעת, אילנה ירדן מגיעה. מעורבותו של הנספח (עכשיו בארץ, להתייעצויות משפטיות) האלוף עמוס ירון בארועי סברה ושתילה הותירה משקעים, שם, בוושינגטון. רוצה לומר, אין כמו בבית. בצה"ל מכל מקום תכננו לא לפגוע בשם הטוב. כלומר, לפנות את לשכת מפקד חיל האוויר לקצין אחר. אבל מעורבותו של עמוס לפידות במעורבות של אביאם סלע בהפעלת פולארד הסגירה את מועמדות לפידות כנספח צבאי בוושינגטון. מערכת הבטחון אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר.

עזרה לחבר

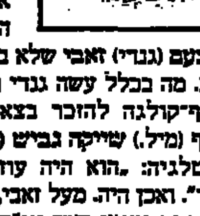

לאחר הקלטת מה שכונה בלוח המשדרים הטלוויזיוני דיון מטכ"ל ששת הימים (ראה חגיגות ה־20), רטנו אלופים על דברי האלוף (מיל.) רחבעם (גנדי) זאבי שלא בדיוק שתק באותו ערב. מה בכלל עשה גנדי במלחמה, התאמץ אלוף־קולגה להזכר בצאתם מן האולפן. אלוף (מיל.) שייקה גביש ("בורי") ברגע של נוסטלגיה: "הוא היה עוזר של עוזר של עוזר". ואכן היה. מעל זאבי, עוזר ראש אג"ם, היה עזר ויצמן ראש אג"ם. מעל ויצמן היה סגן הרמטכ"ל חיים ברלב. מעל ברלב הרמטכ"ל יצחק רבין. ודיין הרי היה שם גם.

ריח בחירות

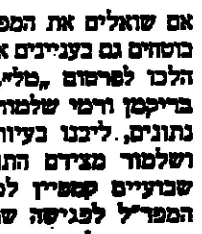

אפרופו מוקדמות: הלכו ראשי המפד"ל והשר זבולון המר בראשם לבקש להם קמפיין למקרה של בחירות מוקדמות שיתקיימו במועדן אם שואלים את המפד"ל. אלא שבמפד"ל בוטחים גם בעניינים ארציים, שיהיה קמפיין. הלכו לפרסום "טלי", לפגישה עם גדעון בריקמן ודימי שלמור – בעלי בית. מסרו נתונים, ליבנו בעיות. היה יופי. בריקמן ושלמור מצידם התחייבו להציג בחלוף שבועיים קמפיין למהדרין. הלכו ראשי המפד"ל לפגישה שניה במשרד הפרסום ופגשו באליעזר זורבין, בעליה של לא מעט מאה ב"טלי", וכל המאה ב"רוקי" הדוחף את רוה"מ יצחק שמיר הלא־אדחוף לבחירות. לזורבין – איך אפשר לא – היתה גם דעה. מגובה במינה צמח הפליג בהרצאה, פני הציונות הדתית לאן. דיבר דיבר דיבר, רק הוא דיבר, והשיג את שלו: יהיה קמפיין כלי אבל וכלי חבל וכלי "טלי".

סופשבוע

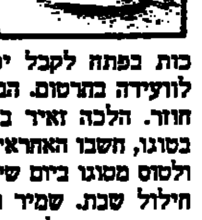

רוה"מ יצחק שמיר יסע ביום ראשון ובשעה טובה לאפריקה, ובאפריקה יודעים מזה ולא כולם מתרגשים. מובוטו (זאיר) הבטיח להדכות בפתח לקבל יפה וכל השאר ונסע לוועידה בתרסום. הבטיח לחזור בזמן. לא חזר. הלכה זאיר באה טוגו. סוף שבוע בטוגו, חשבו האחראים, זה לא גליק גדול, ולטוס מטוגו ביום שישי אחר הביתה עושה חילול שבת. שמיר ופמלייה, למקרה של אזעקת אמת להשיג בקידומת 28־0034 (לאס־פאלמאס) ולבקש את החבר של שמעון מהרוטציה.

ש. אבק

השפה היא המולדת / דני רובינשטיין

"...לשון עילגים והדיוטות מהלכת ברחובותינו, לשון אילמים ואביונים, מוקיונים וגסי רעת... והדבר נעשה על־ידי ראשי ממשלה, שרים, ראשי תנועות פוליטיות, עיתונאים ושחקנים" – מדברי יו"ר אגודת הסופרים יעקב אורלנד בקבלת־פנים בבית נשיא המדינה לרגל פתיחת שבוע הספר העברי.

אוהבי השפה העברית כאבים מן הסתם את כאבו של יעקב אורלנד שהוא כאב של אנין טעם. לאמיתו של דבר לא יכולות להיות לאורלנד הרבה טענות. נצחונה של השפה העברית הוא עצום ואדיר. לא חסרים גם כאלה שיאמרו לך כי מכל הישגי המדינה והציונות והתחיה הלאומית היהודית ובין כמה הצלחות החברה הישראלית אין אח ורע להצלחתה של השפה העברית. השפה הכתובה והמדוברת, שפת הרחוב ושפת העיתונים, שפת המלומדים ושפת פשוטי העם, שפת האקדמיה והסופרים, השפה הצה"לית ושפת הפרוצות בתל־ברוך.

אכן מדברים בלשון עילגת – "מנקבים את הזכר ומזכרים את הנקבה" (לפעמים נדמה שעושים זאת בכוונה) – אבל אין צורך בהרבה בדיקות ומחקרים כדי להצביע על כך שהשפה העברית נהפכה בתוך שנות דור למרכיב הבולט ביותר של המולדת הישראלית. מולדת משותפת לכולנו: לקנאי "גוש־אמונים" הרואים את מולדתם רק בקרית־ארבע ובין סלעי קדומים ולפעילי "שלום עכשיו" מקיבוץ נגבה המסרבים לחצות את "הקו־הירוק", למבקשי משיח ומדינת הלכה, לשוללי הציונות נוסח אגודת ישראל ולחילונים ואתאיסטים מושבעים.

השפה העברית היתה גם למרכיב הזהות הישראלית החשוב ביותר אצל ערביי הגליל והמשולש והנגב. קצת מוזר לראות שוב ושוב יהודים מתפעלים מן השפה העברית הרהוטה של ראשי מועצות ערביות המופיעים בטלוויזיה, של עיתונאים ושל סופרים ערבים הכותבים ויוצרים בעברית מצוינת. מה יש להתפעל מכך? הם גדלו ובגרו בין כותלי השפה העברית לא פחות מאשר בין אלה של הערבית. 20 שנה הספיקו גם לעשרות ואולי מאות אלפי הפלשתינאים בשטחים לקלוט הרבה מהשפה העברית עד שהם מרגישים בעברית כמו בבית. וכי איזו מולדת רחוקה יש למאות אלפי היורדים הישראלים מלבד השפה העברית שהם מתרפקים עליה בגעגועיה בהופעות "הגשש החיוור" בניו־יורק ובלוס־אנג'לס ובבטאונם המצחיק־משהו "ישראל שלנו".

הדברים יכולים להישמע פשוטים וברורים עד שקשה לאמוד את ערכם. אבל יש להזכיר שעוד לפני עשרים, שלושים שנה היו לעברית כ"מתחרים" אין־ספור. בשנות ילדותי בירושלים שמעו בשכונות בוכרית וכורדית, פרסית וערבית, וברחביה גרמנית גם בין ותיקים. וכאשר נסענו בחופשת הקיץ לתל־אביב שמענו יידיש ופולנית ורומנית והונגרית ומה לא. היום כמעט שלא שומעים שפות זרות ברחוב, גם לא צרפתית ועברית־מרוקאית בין עולי צפון־אפריקה של שנות ה־60, וככל שאפשר לקבוע גם עולי ברית־המועצות של השנים האחרונות קלטו היטב את השפה.

נראה שאין למולדת הישראלית גרעין מוצק כמו השפה העברית. מה יישאר בעוד מאה שנים מכל היצירות של העליות החלוציות ארצה איש לא יוכל לדעת. מה יישאר מהקיבוץ, מהמושב, מחברת העובדים ומההסתדרות, מהמפלגות, מהמבנה המיוחד של צה"ל ומכל שאר המערכות החברתיות והפוליטיות שנבנו בארץ. אבל די בטוח שהשפה העברית המחודשת פוסעת על דרך הנצחון. זהו נצחון שנראה כיום מכל עבר. צריכת הספרים העברית מדהימה בהיקפה. מכירת ספריהם האחרונים של א.ב. יהושע, עמוס עוז, יורם קניוק, יהושע בר־יוסף, יהושע קנז ואחרים הגיעה, בין 4 מיליון הצרכנים הישראלים, למספרים שלא ייאמנו. תפוצה של שלושים עד ארבעים אלף עותקים מכניסה סופר אמריקאי לרשימת רבי־המכר של ה"ניו־יורק טיימס" וזאת ביבשת של כמעט שלוש מאות מיליון נפש. אצלנו מכרו השנה כותבי ספרות יפה כמות שהיתה מכניסה אותם לרשימות רבי־המכר בגדולות שבמדינות העולם. שלא לדבר על רוכשי ספרי שירה, על מבקרים בתיאטרון עברי שמספרם היחסי אצלנו הוא עצום. גם העיתונות העברית הגיעו לממדים שקשה להאמין ובסופי שבוע גם מי שמסתפק בעיתון אחד ובמקומון המצורף אליו, מוקף בהררי כתיבה עברית שקשה למצוא זמן לקרוא אפילו חלק קטן ממנה.

יש המייחסים זאת לפריחה תרבותית הפוקדת כיום את ישראל. שפע גדול של יצירה וצריכה בכל שטחי האמנות התרבות והמחקר. פריחה העומדת בניגוד משווע להתפוררות ולסיאוב של מערכות חברתיות ופוליטיות וערכיות: ואולי הפריחה התרבותית היא מסימניה של התפוררות חברתית כפי שקרה ברפובליקת ווימאר, כאשר הפרחים היפים ביותר צומחים וגדלים מגושי רקב. אבל זוהי השערה שקשה לדון בה. מה שבטוח הוא שלא היו שנים טובות לכתיבה ולתרגום העברית כמו השנים הללו. לקראת שבוע הספר העברי אנו מוצאים בהוצאת "עם עובד" הוותיקה סדרה חדשה של "פרוזה אחרת", מבחר תרגומים לעברית של יצירות מופת שמתוספים למאות ספרי ה"ספריה לעם" שהיתה פעם מפעל כמעט יחיד. עכשיו יש לנו עוד "הספריה" של "כתר" ו"הקיבוץ המאוחד", והוצאת "זמורה־ביתן" שהביאה לקורא העברי בשנים האחרונות מבחר עצום ומגוון של תרגומים פתחה סדרת מקור חדשה בשם "עמודים לספרות עברית".

אלה דוגמאות אחדות בלבד לעדנה הנוכחית של הכתיבה והקריאה בעברית שיש להוסיף אליהן את הדינמיות והחיוניות של השפה המדוברת. פעם היה אפשר לזהות את מוצאו של ישראלי דובר עברית לא רק על־פי המבטא אלא גם על־פי התחביר ואוצר המילים שלו. היה אפשר לדעת אם למד עברית בגימנסיה "תרבות" בפולין או בישיבה בליטא או בבי"ס יסודי בארץ. היום החלוקה המשמעותית היא לפי גילו של דובר העברית. אם הוא יאמר "אווירון" או "מכונת־יריה" או "פקיד גבוה" גילו למעלה מ־45. צעירים יותר יאמרו "מטוס" ו"פקיד בכיר". ופעם כשאמרתי בבית על מישהו שהוא "פקיד גבוה" הילדים חשבו שמדובר בפקיד שהוא שחקן כדורסל.

רבדים שונים ועיצוב מתחדש מאפיינים את הדיבור ברחוב ("מה זה?!"), את הכתיבה הספרותית, את מדורי העיתונים, את הדיאלוגים במחזות ובסרטים, את שפת העורכים והקריינים ברדיו ובטלוויזיה, וזהו סיפור ההצלחה הגדול של השפה העברית הקושרת את כולנו לאגודה במולדת אחת.

هكذا من الأصل

יותר ממעשה נבלה / חגי אשר

ברהיישה קמה לתחיה רוח הרפאים של „אלטלנה". מה שהיה טמון כאפשרות בחיק העתיד קם ונהיה עכשיו

מה שקרה בדהיישה היה הרבה יותר ממעשה נבלה. מגונה יותר וגם חמור ומסוכן יותר. רק בגן העדן שבו חי ראש הממשלה יצחק שמיר שבו הבעיות נפתרות מעצמן ואין צורך בהחלטות קשות וכאובות בשום עניין ובשום נושא, מפני שהכל "מסתדר מעצמו" במשך הזמן, יכול היה שמיר להשמיע את מה שיוחס לו בעתונות: שהביטוי של אלוף הפיקוד מיצנע על "מעשה הנבלה" היה מיותר משום שהוא שילהב את היצרים. היצרים של מי? של אנשי "כך" ומתנחלי קרית ארבע שאירגנו והכננו את "פוגרום הענישה והנקמה" כנגד תושבי מחנה הפליטים בדהיישה, בלי הבחנה והדפו והיכו את חיילי צה"ל ומפקדיהם? של אלה שמסרבים להיפגש עם אלוף הפיקוד "השמאלן" ובכבים את שר הבטחון יצחק רבין כ"רוצח"? אלה הם מעשים מתמשכים. זו לא רק התפרצות מבודדת.

יצחק שמיר היה צריך לגייס את בקיאותו במיבנה לח"י, הלכה למעשה, משכבר הימים ואת הידיעה מאז על משמעות המעבר מצורת מאבק נמוכה יותר לגבוהה יותר. מה שקרה בדהיישה היה חמור ומסוכן יותר ממעשי הטרור והרצח של "המחתרת היהודית". פעולות טרור נמצאות בשלב הנמוך ביותר של כל מאבק שהוא. ואילו המעבר למרי ציבורי רחב, שיש עמו סממנים של מרי אלים, נגד מרותם של הצבא והמשטרה הוא שלב גבוה יותר ומסוכן יותר במאבק. מה שקרה בדהיישה היה חזרה בהיקף רחב ומאורגן יותר של מה שקרה בליל הבקבוקים בקלקיליה. גם שם דחפו חיילים ופרצו מחסומים. הפעם יידו אבנים וירו על בתי התושבים. יש כאן התחלה של שיטה. לא מעשי טרור של בודדים במחתרת, אלא מעשים של מרי, התרסה וסירוב למלא פקודות של חיילים וקצינים, בריש גלי, תוך הפעלת כוח פיזי.

אילו היה זה מעשה טרור כמו בעבר לא היה ראש הממשלה יצחק שמיר מהסס לתת לשב"כ רשות לפעול נגד ארגון הטרור ולהעמיד את אנשיו לדין. אבל היות והללו "מסתפקים" רק בהפגנה אלימה נגד התושבים ונגד צה"ל, רק ביידוי אבנים על תושבי המחנה בלי הבחנה, שמי כמותם יודע ומודע כי הוא יכול להיות נשק קטלני, ורק בחסימת דרכם של מפקדי צה"ל, ובדחיפתם ובהכאתם ובהשפלתם ובביזויים – אזי התגובה היא בבחינת "לא נעים – לא נורא". צריך להבין את תושבי קרית ארבע שמיידים בהם אבנים ובקבוקי תבערה וצריך לחקור בצורה זו או אחרת את צה"ל למה אינו מונע את הפגיעות הללו ולזכור לו שמוכב סיפעל נגד ערבים ולא נגד יהודים, ושיזהר יותר ויהיה איטי ומרוסן יותר בתגובותיו נגד פורעי החוק היהודים.

זו רק ההתחלה. קרית ארבע הפכה למעוז הראשון והגדול ביותר על מפת הארץ של אנשי "כך" והנגררים אחריהם. זה הישג אדיר של מאיר כהנא, שרק עכשיו, בדהיישה, אפשר להבין את משמעותו. זה הישג הרבה יותר חשוב מבקוקבו בבכבה. זה בסיס כוח מסוכן. מקרית ארבע יוצאת עכשיו אש ההסתה והארגון של כל ההפגנות ומעשי האלימות השונים. מכאן מנסים לערער את סמכותם של צה"ל והעומדים בראשו, להפיץ נגדם תעמולת השמצה והכפשה – כפי שנעשה עכשיו – ולהגביל את חופש פעולתו נגד פורעי החוק היהודים. ואגב, גם הסירוב של אנשי קרית ארבע להיפגש עם אלוף מיצנע הוא מעשה של מרי אזרחי נגד צה"ל, שהוא הריבון הצבאי האזרחי בשטחים הנתונים על פי חוק לשילטון צבאי. בקרית ארבע יוצרים עובדות וגוררים את הנהגת "גוש אמונים" המתונה ורפת האונים.

אם הנהגת "גוש אמונים" תמשיך להגרר ולהדרדר אחרי הקיצונים המטורפים של "כך" וקרית ארבע, ואם לא תתייצב נגדם במלוא כוחה, בפה מלא וביד חזקה, היא תהיה כלולה בעורה הרעה הזאת בהנהגת מאיר כהנא. שום דברי הסתייגות לא יועילו לה. אם יישנו אירועי קלקיליה ודהיישה, לא יהיה מנוס מהפעלת כוחם של צה"ל והמשטרה נגד הפורעים ותומכיהם. להפעיל נגדם כוח סביר הדרוש לפיזור הפגנות, כולל הטלת רימוני עשן וירי של קליעי גומי. אם תחזור עוד דהיישה אחת לא יהיה מנוס מלעצור את המארגנים, גם למעצר מינהלי, ולהעמיד לדין את מי שיש נגדו הוכחות. לא להרשות להם להתפרע ולבזות את צה"ל. שמענו וראינו בטלוויזיה את תיאורו המרכא של המג"ד, איש מילואים, על מה שהיה בדהיישה. ניכרים דברי אמת. בניגוד לכל הבדיות של פורעי קרית ארבע. זה היה חזיון מטפיל שאסור שיחזור שנית.

סליחה על הבכור, אבל בדהיישה קמה לתחיה רוח הרפאים של "אלטלנה". מה שהיה טמון כאפשרות בחיק העתיד, קם ונהיה עכשיו. הדילמה הזאת היתה קיימת מההתחלה. מצד אחד, יישובי "גוש אמונים" משולבים בהגנה המרחבית של צה"ל וכפופים למרותו ולפיקודו. לשם כך הוקצו להם נשק וכוח אדם של צה"ל. מן הצד האחר, הם ראש גשר אידיאולוגי ופוליטי שמטרתו לגרור את מדינת ישראל כולה, ואולי לכפות עליה, את הגשמת המטרה של סיפוח השטחים לישראל והשלטת ריבונות ישראלית מלאה עליהם. בין שני התפקידים הללו היה קיים מן ההתחלה פוטנציאל של ניגוד והתנגשות בעתיד, כולל אפשרות של "אלטלנה" כזאת או אחרת. זה תלוי בהם. השאלה היא איך הם יתנהגו ביום פקודה. אירועי קלקיליה ודהיישה אינם מבשרים טובות.

כל עוד אין הכרעה מדינית על עתיד השטחים, יכולים יישובי "גוש אמונים" למלא את התפקיד של הגנה מרחבית תחת מרות צה"ל ופיקודו. אבל כאשר תתקרב הכרעה כזאת וכאשר יתחיל משא ומתן על עתיד השטחים – ולו גם כפי שטוען הליכוד "משא ומתן ישיר עם ירדן בלבד" – הם יצטרכו לבחור ולהחליט. הם יצטרכו לשאול את עצמם: היקום הגרזן על מניפו? היקום "גוש אמונים" על צה"ל? בידיהם תהיה אז הבחירה בין ציות למרות צה"ל, גם אם יוטל על השטחים הסדר מדיני שאינו נראה להם, לבין התנגדות בכוח לביצוע ההסדר, שתצריך התגברות בכוח על התנגדותם. כדאי שיידרשו לשאלה הזאת כבר עכשיו וישיבו עליה בפה מלא ובלשון ברורה.

המעבר למרי ציבורי רחב, כבר עכשיו, נועד לכבול את ידיו של צה"ל בעתיד ולשלול מהממשלה, כבר בהווה, את האופציה של הסדר מדיני שאנשי קרית ארבע ומתנחלי "גוש אמונים" יתנגדו לו. הנהגת "גוש אמונים" השואפת להיות ולהראות מתונה ושקולה, חייבת להבין כי היא ניצבת נוכח ניגוד קוטבי בין צורכי ההווה והעתיד. מנקודת ראותם הם, ולא רק מנקודת ראותה של מדינת ישראל כולה. הם חייבים לבחור בין שני הצרכים המנוגדים הללו – השתתפות במרי אלים נגד צה"ל, המערער את יסודות שלטונו של צה"ל בשטחים, או השתלבות בהגנה המרחבית של צה"ל תחת מרותו ופיקודו המוחלטים, בלי תנאים פוליטיים ואידיאולוגיים לקבלת משמעת צה"ל גם לעתיד.

מי שנוטל חלק במעשים של מרי אלים נגד צה"ל, אינו יכול להיות משולב בהגנה המרחבית. הוא הופך את עצמו, כבר עכשיו, לאויב פנימי, פוטנציאלי ואקטואלי, לבטחון ישראל ולאופייה הדמוקרטי, שלא יהיה מנוס מלפעול נגדו במלוא הכוח, במוקדם או במאוחר. מוטב במוקדם. זה מה שקרה בדהיישה. זה היה הרבה יותר ממעשה נבלה.

נחוץ דו-שיח / מנחם פרומן

הרב מנחם פרומן, איש „גוש אמונים", קורא לדיאלוג בין תנועת העבודה לגוש, בהיות שתי התנועות – לטענתו – תנועות התיישבות. פרומן שלח את מאמרו לעמוס עוז. עוז השיב

במלים אלה קרא יצחק בן-אהרון לפני כמעט שנות דור למפנה בדרכה של החברה שלנו. הפאתוס הזה אופייני כמובן לעולם המושגים הנבואי של דורו. לנו אין כידוע עוד מן הכוח הזה. אף-על-פי-כן אולי מותר בתנאים מסוימים גם לדור צעיר להשתמש באוצרות מני קדם. הלל הזקן אמר על עמו „אם לא נביאים הם – בני נביאים הם". מה נעשה? גם אנחנו מצווים להטות את הזרם הסטיכי של התפתחות העניינים מדרכי מיתה לדרכי חיים.

בספרות המתארת עבודה פנימית בישראל ובעמים ידוע המוטיב של „המאורע המעורר": הולך אדם בדרכו, צעד גורר צעד, ולפתע קורה משהו, לרוב דבר מה פעוט ערך לכשעצמו, הרגל נתקלת באיזו אבן, אך הכאב הקצר מעורר את ההולך לחשב את דרכו – לאן הגעתי? איפה אני בעולם?

ההתבטאות המגונה כלפי התנועה הקיבוצית שיוחסה למזכירות „גוש אמונים" – עשויה להיות מאורע מעין זה. העניין עורר את אנשי הגוש לחשבון נפש קודם כל כלפי חוץ. עוד לפני חודשיים, מיד לאחר ההתבטאות, שלחה מזכירות „אמנה" – „תנועת ההתיישבות של גוש אמונים" – מכתב התנצלות לתק"ם, המביע את התקווה ליצירת מערכת יחסים חדשה. ומה שיותר רציני: התסיסה הפנימית ב„גוש אמונים" שבה מרבה התקשורת לעסוק בימים אלה גם היא התחילה בעצם מן התגובה בתוך המחנה להתבטאות ההיא.

בוודאי ראוי למחות ולהתנצל על [illegible] [illegible] השיתופית. כל הפוסל בקיבוץ בלבה של הקיבוציות שלנו פוסל. מותר להרהר אף לבקר, מותר להצטער ואפילו לבכות, אפשר ואולי מצווה לחפש משהו טוב יותר, אך מי שמבטל

מי שמכיר את שרשיו של גוש אמונים יכול לראות בתולדותיו דוגמה לתהפוכותיה של הרוח – איכה הפכה תקוות האחדות ותהי נושא מחלוקת

את הרעיון הקיבוצי מבטל את ערכה של המהפכה הציונית וכופר בעיקר של התפתחות רוח ישראל.

מי שיפתח את הגליונות האחרונים של „נקודה", עתון המתיישבים ביש"ע, יראה מתוך להט הביקורת כלפי דוברי הגוש שהכבוד לציונות העובדת אינו נעצר בגבולות הקו הידוע. ההגינות מחייבת אותנו להזכיר שהמותקפת עצמה מתנצלת שם שלא אמרה דברים שיוחסו לה. העיקר הוא ההכרה, כפי שנוסחה במכתב הריצוי ששלחה מזכירות „אמנה" אל התק"ם, שאסור לנו לירוק אל הבאר ששתינו ממנה. מי שמבקש להשתתף ברצף הרוחות הזורם מראש ועד סוף אינו יכול לסתום את מקורותיו. אמת זאת מחייבת את הניצבים מכל הצדדים של כל הקודם שבכל הצבעים.

אבל ניתנה האמת – גם אם אינה נעימה – להאמר: הפרשה הזאת איננה מקרית. היא מבטאת את מתח היחסים כפי שהלך והתגבש. אסור לנו, כידוע, להעלות רוחות מוות באוב, אבל האם אסור להזכיר שביטויים שעברו את גבול הביקורת הנוקבת והגיעו עד הזלזול והאיבה נולדו לא רק מן הצד הזה של הקו? מי יודע דרך הרוח העולה היא אם יורדת? לעתים היינו מוצאים שם לשונות של חרם ונידוי שהיה אפשר לחשוב שכבר מזמן נסתם עליהן הגולל והנה הן עולות כפורחות בשדות לא ישוערו.

לא באנו לחפש אשמים אלא לראות בעיניים פקוחות היכן אנחנו עומדים. עובדה היא שקו – לאו דווקא גיאוגרפי – מחלק את הארץ. יאמר האומר: וכי מה אפשר לעשות? לעתים צדקו הקדמונים כשהשתמשו בחרב החרם. לפעמים טובה – כמשלו של הרמב"ם – לכרות את האבר הנגוע המסכן את כל הגוף. לא נמיר את עוז האמת בליברליזם חלוש ומטשטש. גם לסובלנות יש גבולות.

אמנם כן, לעתים יש צידוק לחרם, אבל לעתים אין בו טעם. ומה שיותר חשוב: לפעמים הוא מזיק ולא מועיל. גם ליצר האינטלקטואלי השואף תמיד להעמיד כל מחלוקת כעקרונית, וכ„נוקבת עד התהום" צריך לשים גבולות (אני נזכר בפילוג בין האיחוד למאוחד). לא לטשטש את המחלוקות, הייתי מבקש: אלא להגדיר את גבולותיה ולברר. וכמו בהרבה מקרים הבנתנו תהיה נשכרת ע"י העיון ההיסטורי.

מי שמכיר את שרשיו של „גוש אמונים", מי שיודע את ראשיתו, יכול לראות בתולדותיו דוגמה מופלאה לתהפוכותיה של הרוח: איכה הפכה תקוות האחדות ותהי נושא למחלוקת.

איך התחיל „גוש אמונים"? ראשיתו בחבורה קטנה של בחורים שלמדו בשנים שלפני מלחמת ששת הימים בישיבה שיסד הרב אברהם יצחק קוק שנות דור לפני כן ושהונהגה בזמנם ע"י בנו, מורי ורבי הרב צבי יהודה.

כדי לתאר את האווירה הרוחנית שבה צמחו צריך איפוא להגדיר את משנתו של הרב קוק. הייתי מציע את ההגדרה, שמשנתו היא תנועה של הרוח הדתית לצאת מגבולותיה ולעמוד על בסיס אוניברסלי, נסיון של היהדות לפרוץ את הפרטיקולריות שלה ולהתייצב כתופעה כללית. החוויה הלאומית הסוביקטיבית מבקשת להיות ענין אוביקטיבי. הנושאים המרכזיים של הגותו של הרב הם: החזרה אל הטבעיות, העצמיות, החופש, וההתפתחות, כשהאחדות הכוללת של הערכים כולם משרתת מגמה זו. אמונתו היתה שחשיפת בית המדרש לאור ולרוח לא תיטול ממנו את חמימותו, כי אם תלהבה את האש שלא תאוכל.

בבחורי ישיבה אלה שמלפני למעלה מעשרים שנה היתה הרגשת נחיתות כלפי המיתוס של הציונות המגשימה. בלב פעם הרצון להוכיח ש„גם אנחנו יכולים, מה חסר לנו? להיפך, אנחנו בוודאי נעשה זאת טוב יותר". באוויר היה אז הריח מרנין הלב של היין שהוא גם ישן וגם חדש.

על קרקע זאת נפלו זרעוניו של הרב. אם באותן שנים היה אדם שואל מה יהיו שטחי ההגשמה שתבחר לה הרוח ההרמונית-הגותית של החבורה לא היה יכול להעלות בדעתו את יהודה ושומרון. הרי בימים שלפני ששת הימים כינה מי שנחשב ממש לנביא המדיניות את הקו הירוק בשם בכיה לדורות. האמונה בנצחיות המדינה כמו דבקה בגבולותיה. הם על כל פיתוליהם נראו כחוק טבע שאיש לא יוכל לשנותו. גם עבור בחורי ישיבה אלה היתה ארץ יהודה מעבר לגבול, שאפילו החלומות לא העזו לתפוס (אם להשתמש בביטויו של יצחק שלו).

ואז נפל הפור – הכיוון יהיה מזרחה – הבריק הברק של מלחמת ששת הימים ונתן את הכיוון. במלים אחרות, אני מציע לכמה מחברי הטובים ביותר המאמינים שכל צרותינו התחילו ביום השביעי שלאחר השש, חומר נוסף לטיעונם. תנועה דתית זאת שהיתה בה פוטנציה לתרומה ציונית בכל התחומים, קיבלה, בעקבות המלחמה, את כיוון ההגשמה של הקמת ישובים ביהודה ובשומרון, בחבל עזה ובגולן.

כמדומני, שאין צורך לאמץ הרבה את המחשבה ואת הרמיון כדי להבין מה היה כוח הקסם של יהודה ושומרון בשביל הלך הרוח שתיארתי. מדוע היה לאפשרות הגשמה זו יתרון מראש על כל אפשרות אחרת (אם כי צריך

עובדה היא שקו מחלק את הארץ. אך גם ליצר האינטלקטואלי הישראלי להעמיד כל מחלוקת בעקרונית ונוקבת, צריך לשים גבולות

לציין שלא מעט מבני החבורה ההיא בחרו לעצמם בכל זאת מסלולי הגשמה שונים). הרי היו לפנינו שטחים שמצד אחד הם העתיקים ביותר ומצד שני אין חדשים מהן. כאן היתה אופציה לעשות בידיים מהפכה של ממש. יתר על כן, שטחים אלו הושארו פנויים על-ידי הגורמים החלוציים האחרים. זה היה „שלנו". כמובן – ליבא לפומא לא גליא – גם העובדה שכדי להתנחל ביהודה ושומרון היה צורך להאבק ולשבור קונצנזוס מוסיפה מטבעה הילה בשביל דמיון נעורים ומדוע הלב לא יגלה לפה? מפני שבעצם השקפתה של החבורה היתה בוודאי נאמנות מופלגת למדינה, שהיא „ראשית צמיחת גאולתנו".

יודע אני מאד כמה עשויה טענתי להרגיז בימים אלה אבל מי שאינו מחפש הסברים פשוטים ומוכן להסתכל עין בעין במורכבות עם סיכוניה וסיכוייה צריך לבוא ולראות את שמחת יום העצמאות בישיבת מרכז הרב קוק או להיות ביחידה אחת עם תלמיד ישיבה מסוים ולראות באיזו חרדת קודש הוא ממלא את פקודת המ"כ שלו בעניין כחצוה את החפירה. ויותר פנימה – הלב לא יגלה לפה שכאן ניתנה ההזדמנות לשחרור מן הפיצול בין הנורמה המופשטת לאדם המחוייב בה, פיצול המאפיין כל-כך את חייו של היהודי הדתי (ושל כל אדם מוסרי).

בימי ההתנחלות הראשונה בתולדות „גוש אמונים" (ליד מחנה חווארה הסמוך לשכם) סיפרתי לאחד מחברי בישיבה שהלכתי, כמו שצריך, לגדולי הפוסקים כדי לשאול האם מותר מבחינת ההלכה לעלות על קרקע של המדינה ללא רשות. חברי פתח עלי עיניים: „אפילו לא עלה בדעתי לשאול רבנים". (צריך להבין שמדובר היה בבחור ישיבה שבכל צעד בחייו היה מתייעץ עם ספרים וסופרים). כאן היה ברור לי שהולכים, וזהו זהו". ואני יכול להיזכר בתיאור שתיאר לי שלמה צמח ז"ל איך עזב את הישיבה שלו ועלה לארץ. בתמצית, בסבסטיה רקדו שעות על שעות („כמו בעליה השניה והשלישית", אפשר היה ללקק שפתיים). הנה כאן המקום להקים ממלכה חדשה, שלמות חדשה, „חיים על-פי התורה" – „פה בארץ חמדת אבות תתגשמנה כל התקוות".

מנקודת מבטה של תפיסת עולם מסוימת המשך היה צפוי מראש. ההתיישבות של „גוש אמונים" לא פתרה כמובן את בעיות היסוד שאיתן באה הציונות להתמודד. יש ביטוי בישיבות: „הקורקבן הקדוש". כלומר, הממשות שאליה פונה התורה הקדושה. הנה תמיד אנו חוזרים אל הקורקבן. ריקודים הם דבר גדול מאד, אבל זה שאין הם מביאים בהכרח לגאולה שלמה ביחסים בין איש לרעהו – זה כבר לימדה אותנו (אני מקווה שמותר גם לי לומר זאת) תולדות הקיבוץ והמושב.

נבחר ברפרוף בכמה דוגמאות. תנועת ההתיישבות של „גוש אמונים" מבקשת להביא חידוש חברתי: ישובים קהילתיים – מבנה שאמור ללמוד את הלקח מהמצב בתנועה הקיבוצית. היישוב הקהילתי מבקש למזג את האחדות שבחבורה עם החופש של כל חבר. יש בו קבלה לחברות, אסיפת חברים, ועדות וכד', אבל אין בו גם בדיחות כלכלית של כל משפחה (אף כי בדרך-כלל ניתנת עזרה למשפחות הזקוקות לכך) וכל השותפות הכלכלית של היישוב מצטמצמת ביוזמה להקמת מפעלים ישוביים כגון: מדרשות, בתי-ספר שדה, מרכזי קליטה, ובגיבוי לחברים המקימים מפעלים במקום. בוודאי שיש גם דברים יפים שנוצרים. יש לומר שלגבי הרבה מהמתיישבים (אלה שהגיעו משכונות תל-אביב למשל) יש בהתיישבותם עילוי חברתי וריכוך מסוים של קליפת האגו, אבל זה רחוק מלהגשים את הרעיון, שבניין הממשות הציבורית קשור בשיחרור האדם משיעבודו לחומריות הפרטית. גדולתו של רעיון זה היא שגרמה לי לקרוא, בתחילת מאמרי, להתיישבות העובדת לבה של המהפכה הציונית.

לפי שהנסיון החברתי של ישובי „גוש אמונים" לא נעשה מתוך רצינות מוגזמת אין צפוי לו פה גם כשלון גדול. יש אומרים שזהו דווקא יתרון. מכיוון שהרבה מהמתנחלים באים משכבות מבוססות יש מנצלים יתרון זה האחרים לבנות ביהודה ושומרון את הוילות שלהם (שכבר צולמו מכל זוויותיהן האפשריות). ביישובים ספורים ביו"ש קיבל היישוב הקהילתי משקל תרבותי מיוחד: נסיון לשלב בקהילה אחת דתיים וחילוניים. אם כי אני אישית מתפרנס מתחום הזה של הציזה התרבותית המשותפת, אינני רואה בתוך החברה של היישוב בו אני מתגורר הרבה יותר מאשר סובלנות (רק במסורות החינוך ראים לעתים חידוש אשר מי יודע אם יניב פירות). מי שזקוק לנחמה יכול כמובן להזדקק לנוסחה היהודית העתיקה שצמיחה כזאת דורשת שנים רבות ואולי דורות.

אף-על-פי-כן יש כאן תנועה המבקשת לחדש את נעוריה של הציונות. יש לה (נוהגים אצלנו לומר שהציונות שלנו מבוססת על התורה ולכן לא נסחפנו במורד הכללי) את אמונת הדורות עליה נאמר שהיא משומרת במצב של נעורי נצח. זהו הסיכוי הטמון בה וזה גם הסיכון שבה. לגיל הנעורים יש כידוע יתרונות גדולים וגם חסרונות גדולים. היתרון הוא השאיפה קדימה, תנופת הרצון שלא לשקוע בסתמי ובחומרי; החסרון הוא במופשטות, בדוגמטיות ובחוסר הרגישות.

על הנוסחה הכללית שהצעתי – „גוש אמונים" מציע היום ציונות של נעורים – עלי להוסיף את השלמתה: תנועת העבודה מציעה היום ציונות של בגרות. ציונות זו מפוכחת, רגישה מאד למגבלות ולגבולות. גם לזקנה יש יתרונות גדולים בצד חסרונותיה הגדולים. היתרון הוא החכמה. החסרון הוא שעומס ההבנה והרגישות עלול להכביד על התנועה, לדכא את החזון ולהביא לתשישות. גם באידיאולוגיה של הנעורים וגם בהתבוננות של הזקנה יש חולשה. אנו נזכרים בתביעתו של רבי נחמן מברסלב להיות צעיר מאד וזקן מאד גם יחד.

משמעות הדברים היא לדעתי שיש להפגיש [illegible] גוש אמונים ושל [illegible] את האנשים ליצור מפגש כזה. צריך שיהיה ברור שבכל צד יש קולות רמים השוללים מכל וכל את משנהו. בתארי כאן את

גוש אמונים מציע היום ציונות של נעורים; תנועת העבודה מציעה ציונות של בגרות. הקשר ביניהן צריך להיות בנוי על העמידה מול הבעיות הבסיסיות שלנו

„גוש אמונים" כ„נסיון שסופו נכשל" לענות על בעיות הקיום של העם היהודי לא נכנסתי כלל לדון בטענות השונות השוללות לחלוטין אותו ואת מפעל ההתיישבות שלו. כאן עומדים על הפרק נושאים כבדים שאינני רוצה לזלזל בהם על-ידי זריקת כמה משפטים. נדרש לשם כך בירור יסודי. זה אחד מן העניינים שעליהם צריך לדבר בדו-השיח שאליו אני מתפלל. מי שמתייאש מדו-שיח כזה בוחר בהכרעה של כוח. הוא בונה על נצחון פוליטי מוחץ שיכריע את החולקים עליו, או על לחץ חיצוני שאי-אפשר יהיה לעמוד בפניו. היאוש מדרך-השיחה הוא בחירה ללכת בדרך הלחץ.

לכן מרשה אני כאן לעצמי לחזור ולהציע את הרעיון הלא מקורי: צריך להיפגש. לא מפגש פוליטי לא חידוד חרבות פיקנסי ואפילו לא נסיון להגיע לאיזה פשרה, לאיזה סטטוס קוו.

זוג נשוי אינו בנוי על תקנון שמסדירים את היחסים ביניהם, אלא על העניין המשותף בחיים. הקשר בין תנועת העבודה לבין „גוש אמונים" צריך להיות בנוי על העמידה מול הבעיות הבסיסיות שלנו. בעצם כוונתי לבעיה הפשוטה – איך נחיה, איך נתקיים קיום ממשי, כלומר, קיום רוחני וגשמי כאחד, כפי שהאדם הוא אחדות של רוח. זאת השאלה שכל הנוסעים בספינה מיטלטלים על גליה: איך יבנה העם היהודי כלכלה, תרבות, חברה, צדק, שלום.

כשלב ראשון הייתי מציע כאן לפתוח ברצינות את הבטאונים של כל צד בפני המחשבות של הצד השני. נסיונות ראשונים כאלה כבר נעשו: קודם כל ב„נקודה" וגם ב„ארציי" וב„עמודה" וכן ב„דבר" וב„שדמות", היו גם מפגשים בעל-פה. אבל מי שמאמין בבוא רינת הקציר תובע עבודה רצופה. לא בידינו למשוך את השבלים בקרקע כדי שיצמחו, אבל עלינו מוטלת החרישה, הזריעה, ההשקייה הרצינית וגם המלחמה במזיקים.

חכמינו לימדו: „יגעת ומצאת – תאמין". אמונה בדרך המפגש מחייבת יגיעה למען יצירה זאת. אפילו אלה הבטוחים שיש לשלול את ההתיישבות ביהודה ובשומרון – מדוע לא יבטחו בכוח השכנוע שבאמת שלהם? אולי גם במחנה השני יש אזניים, יש לבבות שומעים? אולי גם שם יש רעיונים של חיים?

מי יודע דרך הרוח: אולי יש בתנועת ההתיישבות הדתית (לכשעצמה) די חופש כדי לגלות רגישות. אולי בתנועת העבודה לכשעצמה יש די עוז כדי למצוא את השורש האידיאולוגי. הנסתרות לא לנו, אבל הנגלות לנו ולבנינו. כפי שהדברים נגלים לעינינו נזקקים שני הכוחות זה לזה.

ניתוק מגע מגוש אמונים / עמוס עוז

הייתי ונשארתי יריב חמור לגוש אמונים. ובכל זאת הלכתי בשנת 1982 לדבר עם אחדים מחברי גוש אמונים בביתם בתקוע ובעפרה. לא הלכתי „כדי לעשות נפשות" או „לקרב רחוקים" אלא כדי ללמוד מקרוב מה טיבו של גוש אמונים. וקצת, אולי, גם למדתי. כשביקשו ממני לדבר אליהם, התרכזתי בעיקר בנסיון להראות לשומעי כי גם לידידיהם יש „יהרג ובל יעבור", ואם ירמסו את עקרונות היסוד ההומניסטיים תהיה בכך הכרזת מלחמה עלי ועל שכמותי ויהיה קרע עמוק. בין שומעי בעפרה ישבו כמה מהטרוריסטים (בטרם נחשפו) ואחד מראשיהם היה שם (יהודה עציון), והוא זומם לפוצץ אוטובוסים בירושלים על נוסעיהם. כנראה סברו שאנשים כמוני הם „אנשים קלים", והסיקו שאני מדבר על סכנת קרע רק כדי להתלוצץ קצת, ואם הם יעשו בשמי טבח מתועב, ודם הטבוחים יהיה בראש ילדי, לכל היותר אשב עמהם למחרת הטבח בסימפוזיון, ונעשה לנו פלוגתא על כוס תה. או שהביאו בחשבון שיהיה קרע אבל מוכנים היו לשלוח אותי ואת כל שכמותי לכל הרוחות. או כלל לא הבינו מה פירוש המלה קרע, וחשבו כי בהזהירי אותם מפני סכנת קרע אני מתכוון רק לחילוקי דעות ביום עיון משותף.

עד אשר יקום גוש אמונים ויאמר שהוא מבקש חנינה לרוצחים ולא „לשובבים", ועד שיעמוד ויאמר כי דמו של רמי חבה ז"ל אינו אדום יותר מדמה של עיישה אל-באחש – לא לדבר עמו

הנה יש קרע. לא רק ולא בעיקר באשמת הרוצחים ומסייעיהם. בעיקר באשמת סנגוריהם וסיב הסנגוריה אשר רוב מניינו של גוש אמונים מלמד על הרוצחים ומסייעיהם.

אדגיש: גוש אמונים אינו בעיני אירגון טרור חלילה. ואנשיו רובם ככולם אינם רוצחים חס וחלילה. אלא מה? החנינה שהם מבקשים על רוצחים.

לא דייקתי: אילו גוש אמונים היה מבקש חנינה לרוצחים – מילא. גם רוצח, יש שעל כף הזכות שלו מונחות נסיבות מקלות. גם רוצח, יש שהוא ראוי למידה של רחמים.

אבל – אבוי – גוש אמונים אינו מבקש חנינה לרוצחים. הוא מבקש חנינה – אם לא רוויזיה משפטית – אם לא הענקת צל"שים – ל„בחורים יקרים, שלקחו קצת את החוק לידיים מחמת המצוקה".

לא מצאנו שלקיחת החוק לידיים הוא חטא הולכתי. לכל היותר „פגם של פזיזות".

ובכן אני לא אוכל לדבר עוד עם גוש אמונים עד אשר יקום גוש אמונים ויאמר שהוא מבקש חנינה לרוצחים ולא ל„שובבים". כשיקום ויבקש חנינה לרוצחים – אדבר עמו.

עד אז – תהום ביני לבין כל סנגוריהם של „לוקחי החוק לידיים". עד אז – קרע (ישמרני שומר פתאים מפני ההכללה: יואל בן-נון ואתה ויחידים נוספים קראו לרצח רצח, ועמהם אני מוכן לדבר, אף כי לפעמים אדבר אתכם משפטים על הקשר בין הכיבוש לבין איבוד הצלם).

למקרא מאמרך אני חושש שאינך תופס את עומק הקרע. כביכול „עולם כמנהגו". על כן אגיד לך כי בהשוואה לשאלת „לא תרצח" – כקליפת השום בעיני הדברים שאולי אמרה גברת דייס על הקיבוצים. מה לי להתפלמס עם מישהו על תפוקת בקר אלפא לעומת תפוקת קרני שומרון, כאשר בר-פלוגתא שלי גורס „כתיב: לא תרצח. קרי: לא תרצח יהודי". עד שלא יעמוד גוש אמונים – כגוש – ויאמר קבל עם כי דמו של רמי חבה ז"ל אינו אדום יותר מדמה של הילדה בת גילו עיישה אל-באחש שנרצחה בשכם בידי איש מן „הגוש" מאיר הרנוי שמו, ועד שלא יעמוד הגוש ויאמר כי רצח בחורי ישיבה כמוהו כרצח בחורי מכללה (איסלאמית) – עד אז אינני מדבר עם הגוש כגוש אלא רק עם יחידים בתוכו אשר מקובל עליהם – ובפומבי – כי לעניין „לא תרצח" אין להבחין בין רצח לרצח על פי זהותו של הנרצח. "הלא כבני כושיים אתם לי, בני ישראל".

סלח לי על שאני שופך עליך חימה המיועדת לכתובת אחרת. אלא שעם הכתובת ההיא אינני יכול עוד לנהל דיאלוג על מוסר ויהדות וכו'. הקרע הוא עובדה מוגמרת. עמך ועם כל אדם הגון – כיחידים – אדבר בכל עת שתרצו לדבר עמי.

אורבוט מערכות בע"מ

חברתנו מפתחת, מייצרת ומיצאת מערכות עתירות ידע, המשלבות אינטלגנציה מלאכותית וראיה ממוחשבת, לבדיקות איכות של מוצרים אלקטרוניים

עם הרחבת פעילותנו דרושים לנו:

מהנדסי אלקטרוניקה

להשתלבות במערכת השרות והתמיכה בלקוחות ברחבי העולם.

דרישות התפקיד:

- מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה.
- נסיון במערכות אלקטרוניות רב תחומיות.
- ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
- יכולת עבודה עצמאית עם לקוחות.

המועמדים המתאימים יעברו תקופת הכשרה במפעלנו לאחריה יוצבו במשרדי החברה באירופה או בארה"ב לתקופה של 3-2 שנים עם משפחותיהם.

לקביעת ראיון נבקשכם לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים, נסיון מקצועי, מצב משפחתי, שפות וכו', לאורבוט מערכות בע"מ ת.ד. 215 יבנה 70650.

דטה מיכון בע"מ

האם אתה רוצה קריירה בענף המחשבים?

איש המכירות הוא העובד החשוב ביותר בחברת מחשבים

אם אתה או את צעיר/ה לאחר שרות צבאי, בוגר/ת 12 שנות לימוד לפחות, יכולת טובה בהבעה בע"פ ובכתב, בעל/ת יוזמה ומוטיבציה לעבודה עצמאית ולא שיגרתית **אתה מוזמן אלינו לראיון**

אם תתאים תוכל להצטרף להכשרה של מספר חודשים, שתהפוך אותך לאיש מכירות בחברה גדולה ומצליחה.

תינתן עדיפות לבעלי רכב.

תנאי הכרחי: חוזה עבודה לשנתיים מתום ההכשרה.

לפנות אישית בין השעות 09.00-17.00 בימים א'-ה'

ת"א: רחוב חמסנה 60 קומה ג'

ירושלים: ידי-חרוצים (פינת חסדאי) תלפיות

חיפה: שדרות בן-גוריון 63 קרית-ביאליק

RS שרותי כח אדם — השרות המוביל 1987

מחלקה טכנית

★ **מכונאי רכב/חשמלאי רכב**
- עם הסמכה.
- נסיון 5 שנים.
- עבודה קבועה בונ"א.
- אפשרי חסרי נסיון לעבודה בבני־ברק.

★ **מלחימות/מחווטות**
- אפשרי גם חמ"מ.
- נסיון שנתיים.
- חיווט צמות.
- מעגלים מודפסים.
- משמרות ראשונה ושניה.
- העבודה בפ"ת ובחולון.

★ **חשמלאים מוסמכים/עוזרים**
- לעבודה בונ"א.

מועמדים מתאימים יפנו לציפי או אגי בימים א-ה בין השעות 08.30 עד 16.00 וביום ו' עד 12.00

מצויידים בפנקס מילואים, שבי, השכלה. העובדים בחברתנו נהנים משכר גבוה ותנאים סוציאליים מלאים.

או.אר.אס. ככר אתרים, 134 ת"א. טל: 03-202460.

עירית תל-אביב-יפו — מינהל החינוך

דרושים מורים

1. לכיתות ז'-י"ב למקצועות: אנגלית, מתמטיקה, פיזיקה, תולדות האמנות, תיאטרון (מורה ורך מוסמך), ביולוגיה, כימיה, כלכלה.

2. לקורס קיץ לקראת חטיבת הביניים: לתלמידי כיתות ו' – בשעות הבוקר ואחה"צ – בחודש יולי באנגלית, מתמטיקה, לשון, תלמוד וערבית. (התשלום לפי הדרגה והוותק של המורה).

3. לביה"ס לטבע – לכיתה ז': מורה לפיזיקה ⅓ משרה.

4. לביה"ס לאומנויות/לחטיבה: מורה למתמטיקה – משרה מלאה, מורה לטבע – משרה מלאה.

5. לביה"ס א.ד. גורדון/לחטיבה: מורה למתמטיקה משרה מלאה.

המועמדים למשרות 5-1 יפנו לאגף לחינוך על־יסודי, בניין העיריה, חדר 227 בימים ב' או ד' בשעות 08.30-13.00.

על המועמדים להציג תעודות על השכלה ושמות ממליצים ממקום העבודה האחרון.

6. מהנדס או הנדסאי אלקטרוניקה; מדריכים לנגרות. נא לפנות לטלפונים: 438712, 438044.

7. גננות לקייטנות. לקייטנות בגני הילדים העירוניים דרושות: גננות, סמינריסטיות, מטפלות, תלמידות מסיימות כיתות י"א וי"ב.

נא לפנות אל המחלקה לגני־ילדים, בניין העיריה, קומה ב' חדר 233, טלפון: 438726, 438047.

למפעל תעשייתי גדול בענף הפלסטיק

דרוש

איש מכירות

- בעל השכלה תיכונית לפחות, נמרץ
- בעל יכולת לקיים קשר ומו"מ עם לקוחות.
- רצוי רקע בתעשיה
- 3 שנים נסיון לפחות.

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 81 בני־ברק 51100 עבור איש מכירות.

1,000 ש"ח לחודש

לשומרים בבתי חולים

באזור חדרה

יוצאי צבא או משטרה.

נא לפנות למשרדי חברת "חשמירה", רח' הרברט סמואל 66, חדרה,

– עם 2 תמונות, ת.ז. ופנקס-מילואים.

מתף-מיחשוב תעשייתי ופיננסי בע"מ

דרושים

מועמדים לעבודה במיון דואר

- העבודה מתנהלת בשתי משמרות צהרים / לילה
- על המועמדים להיות בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות
- מגיל 40 ומעלה
- מקום מגורים תל־אביב והסביבה

לפרטים וקביעת ראיון נא לפנות לגברת שרונה ול־נעמת

טלפון 03-838169, 03-899256 בין השעות 9.00-14.30

דרוש/ה

הנדסאי/ת אדריכלות

למשרד יורם רז

03-450311

לחברה בענף חלקי חילוף לרכב

דרוש

מנהל שיווק

בענף חלקי חילוף לרכב

מקום העבודה: תל־אביב

כישורים:

נסיון מוכח בשיווק ובמכירות – 5 שנים

רקע טכני

גיל עד 40

בעל רשיון נהיגה

ידיעת השפה האנגלית

נסיון בנהול צוות עובדים

נא לפנות בכתב לת.ד. 3028 נתניה 42130 ולציין על המעטפה עבור מס. 10

בי"פ BIP — INSTITUTE OF PSYCHOLOGY

לאחד מלקוחותינו: מפעל במרכז הארץ

דרושים/ות

לעבודה זמנית או קבועה

- **מזכירה עברית-אנגלית**
- **תמחירן**
- **איש אחזקה**
- **מבקרת איכות**
- **מפעיל מכונות ייצור**

נא לפנות בכתב יד ל"בי"פ" רח' נס־ציונה 8 א' ת"א, או טל: 03-659465 בין השעות 15:00-19:00

מהנדס כימי

רצוי בעל ניסיון בשטח הביטומנים ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

מנהל שיווק

רצוי הנדסאי בנין בשטח הבידוד והאיטום בעל קשרים עם אדריכלים מהנדסים וקבלנים.

דרושים למפעל גדול וותיק בחולון נא לכתוב לת.ד. 2905 תל־אביב 61028 בפירוט קורות חיים ונסיון קודם. - סודיות מובטחת -

---

LASER תעשיות לייזר

לקבוצת מפעלי עלית

לחברת נצרת למתקים

דרוש

מהנדס מפעל

טוב לי עם עלית

קרידה שרותי כח אדם

לסניפנו בנתניה

מזכירה עברית

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD

דרוש

מבקר איכות מכני

דנאל החברה לשירותי כח אדם

תל-אביב • ירושלים • באר-שבע • רחובות • אשדוד

דחפון 03-611001

24 שעות שרות מודעות טלפוני של דחף לבעלי כרטיסי אשראי ויזה, ישראכרט, דיינרס

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

هكذا منه الأصل

לטמפו תעשיות בירה – חולון

דרושים

מסיק דוודים – (מוסמך)

בעל רישיון מורשה מטעם משרד העבודה.
וניסיון בתעשיה.

מחלקים

בעלי השכלה של 10 שנות לימוד,
רישיון נהיגה למשאית מעל 15 טון (רצוי)
במצב בריאותי תקין.

למועמדים המתאימים תושבי גוש־דן והסביבה יינתנו תנאי שכר טובים + תנאים סוציאליים מלאים. בדבר פרטים נא לפנות אישית למחלקת כח־אדם טמפו רח' המלאכה 9 אזור התעשיה חולון.

רשת עמל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בית מרכז הרשת, תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444

לשנה"ל תשמ"ח

דרושים מורים

במקצועות–

מכללת טכנולוגית "עמל" א'
ע"ש לידי דיויס בי"ס תיכון מקצועי, בי"ס לטכנאים הנדסאים

קרית אלון ת.ד. 383 פ"ת טלפון: 03-9117232

- אלקטרוניקה
- אנגלית
- מתמטיקה
- מכניקה
- טכנולוגיה – פרקי מכשירים ט.טרמי
- הוראת רכב לטכנאים

בי"ס תיכון עירוני מקיף ג' ומכללה "עמלי" – העמית

(ע"ש יוברט המפרי)
רח' המתנדבים 6 – 2, ראשון לציון.
מיקוד – 75214 טלפון: 948157

- אנגלית – משרה
- ערבית – משרה
- מחשוב ובקרה – משרה

בי"ס מבס־טין
מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית

א. רכז טכני:
מהנדס/הנדסאי – בקר
בקיא ובעל נסיון במקצועות החשמל והמכניקה.

ב. מכונאות רכב:
מורה/מדריך – בקר.

ג. איש אחזקה:
חצי משרה.
בקיא בעבודות בדק בית.

ד. ניהול מזנון:
בעל נסיון והיתר, תנאים מצויינים.

לבית ספר תעשייתי לקירור ומיזוג אוויר עמל – מר"צ תל־השומר
טלפון 03-6166286, 03-478594

דרושה מזכירה
מועמדים בעלי הכשרה
ונסיון מתבקשים לפנות
להנהלת ביה"ס

"עמל" רשת מגלית לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לנוער ולמבוגרים, מרכזים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה ל...

לבית אופנה
דרושים
מחסנאי
אחראי, עם נסיון וכשרון, למחסן שיווק וחומרי גלם
עוזר לתדמיתית
עם נסיון, ליום עבודה מלא
תופרת לאודלים ראשונים
עם נסיון בעבודה בטריקו וסריגים, ליום עבודה מלא נא לפנות.
החל מיום א' לטל' 03-217757

הלוח הכללי
ידיעות אחרונות

למפעל תעשייתי בגוש־דן
דרושים
מסיק דוודים
מסגר רתך
מכונאי־אחזקה
כוח־אדם טלפון 03-786141

תדיראן בע"מ

חטיבת הסוללות

בקרית עקרון (סמוך לרחובות)
דרושים:

1. מפעילי מתקנים תעשייתיים כימיים

תאור התפקיד:
* הפעלת מתקנים תעשייתיים כימיים.
דרישות התפקיד:
* בוגרי בית ספר מקצועי במגמת כימיה או בוגרי קורס מפעילי מתקנים תעשייתיים כימיים.

2. מסגר מכני

תאור התפקיד:
* בנית מכונות ומתקנים לתעשיה.
דרישות התפקיד:
* בוגר בית ספר מקצועי במגמת מכונות.
* ידע רחב בריתוך, עיבוד שבבי ואוטומציה.
* נסיון של 5 שנים, בתעשיה.

3. מלחימות

תאור התפקיד:
* הלחמת רכיבים אלקטרונים.
דרישות התפקיד:
* נסיון קודם בהלחמה

* *

* תנאי עבודה טובים.
* אוירה טובה, ארוחות חמות, הסעות מאורגנות.

ניתנת לך הזדמנות להשתלב במפעל תעשייתי הנמצא בתנופת פיתוח.

נא לפנות טלפונית: 08-444399, 08-444435

למלון 5 כוכבים בתל־אביב
דרושים
* **מטרו די**
* **מלצר ראשי**

נא לפנות בכתב בצירוף פרטים ונסיון קודם לת.ד. 2144 ת"א מ.61020 עבור "מלון"

אסטרונאוטיקה

דרושים
עורך מעגלים מודפסים

כישורים:
* נסיון מוכח בעריכת מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים.
* נסיון בעריכה ממוחשבת.
* יכולת לעבודה עצמאית.

מבקר איכות

כישורים:
* נסיון מוכח בבקרת איכות של ציוד אלקטרוני צבאי.
* מכונאי אלקטרוניקה עם נסיון בבקרת איכות – יתרון.
* לעבודות אלו דרושה אנגלית טובה.
* 5 ימי עבודה בשבוע.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.
השכרות המוצעת מתאימות לגברים ולנשים.
סודיות מובטחת.
לפנות לאסטרונאוטיקס, אגף משאבי אנוש,
רח' הירקון 23 בני־ברק, ת.ד. 882 מיקוד 51201,
או טלפונית 03-784212

לאחד מלקוחותינו באזור המרכז
דרושה
מזכירת מנכ"ל (משרה 1,850)

תתאים מועמדת
– בעלת נסיון ויוזמה
– שליטה טובה באנגלית
– יכולת הדפסה
– יכולת עבודה באופן עצמאי

מועמדות מתאימות תשלחנה פרוט קורות חיים ונסיון בכתב יד בלבד, אל ת.ד. 11026 ת"א 61110 ותציינה מס. משרה.
סודיות מובטחת

תהל
תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע"מ

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'–ה' 08:00–14:00
טל: 03-298877, 284128

* **קלדניות (מסוף)**
מנוסות בהקשה מספרים ואותיות.
* **פקידים/פקידות**
נסיון בעבודה על מסוף, אנגלית ברמת שפת אם, לעבודה באזור הרצליה, לתקופה ממושכת, יום עבודה מלא, 5 ימים בשבוע.
* **מרכזנית תדקס**
מנוסה ומקצועית, לעבודות זמניות, לתקופות קצרות וממושכות, ליום עבודה מלא.
* **פקיד/ת נסיעות**
נסיון מוכח במשרד נסיעות, ליום עבודה מלא ולתקופה ממושכת, באזור הרצליה, שפה אנגלית – הכרחית.

תנאים טובים ושכר גבוה למתאימים.
פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה • באר־שבע • רחובות

אלטק בע"מ
ייצור פתוח ושווק מעגלים מודפסים
דרושים

1. **הנדסאי/טכנאי כימיה**
נדרש נסיון בניהול צוות עובדים.
2. **טכנאי ייצור**
נדרש נסיון של 3 שנים.
3. **מכשירן**
בעל נסיון בתחזוקת מכונות (כולל C.N.C) בעל ידע באנגלית.
4. **מחסנאי**
בעל נסיון בניהול מחסן טכני
5. **מבקרות איכות**

* * *

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים, לכתובת: "אלטק" אזור תעשיה סגולה ת"ד 159, פתח תקוה 49101.

שופר־סל

לסניפי החברה בגוש דן והמרכז דרושים עובדים
שיוכשרו למלא תפקיד של
מנהלי מחלקות בשר ומעדנים

המועמדים יעברו הדרכה (בשכר מלא) ולאחר מכן יוצבו בסניף. תנאי שכר משופרים + תנאים סוציאליים מלאים. המעוניינים מתבקשים לפנות לראיון ביום ראשון 14.6.87 בין השעות 08.30 עד 10.30 בבית שופרסל, רח' רוטשילד 79, פתח־תקוה לאגף הבשר. אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66.

מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

THE DANS
★ ★ ★ ★ ★
חברת מלונות דן בע"מ

למלון דן־תל־אביב
דרושים/ות
– **מארח/ת** לאגף המזון והמשקאות
– **מלצרים/ות לובי**

קוד קוד
שרותי כח אדם
רח' דיזנגוף 34 ת"א 03-286111

למחלקת בכירים

עבור לקוחותינו באזור גוש דן
מנהלן – עוזר מנכ"ל
כישורים:
בכלכלה רקע בחשבונאות
2–3 שנות נסיון
דרישות:
טפול בספקים ומעקב אחרי תקבולי חו"ל
טפול בדו"ח רווח והפסד + נתוח בכלכלי לדוחות
ביצוע דוחות, תמחיר־בדיקת עלויות יבוא וכו'

רואה חשבון
דרישות התפקיד:
בקרת פנים על פעולות חשבונאיות בחברה גדולה בגוש דן
כישורים:
כ־5 שנים בתחום חבקרה חשבונאית

רואה חשבון
דרישות התפקיד:
השתלבות בצוות הנהלת חשבונות
בצוע מאזנים מאוחדים עם חברות בנות
כישורים:
נסיון בתחום של כ־3 שנים

מנהל חשבונות
דרישות התפקיד:
אחריות על מלאים ואינוונטר
כישורים:
מנהל חשבונות סוג 3 או מדופלם
נסיון מקצועי של כ־3 שנים לפחות
שליטה בעברית ואנגלית

* משמרות קבועות
* 5 ימי עבודה בשבוע
* תנאים טובים למועמדים המתאימים.

עובדה על עבודה עם קוד קוד:
שרותי כח אדם למגוון רחב של מקצועות

חותלה
דרושות
מקדמות מכירה
לסדרת מוצרי האיכות
"פסגה"
לרשתות השיווק הגדולות

העבודה מתאימה גם לסטודנטיות ובוגרות י"ב בחופשה. למתאימות מובטחת עבודה במשרה מלאה, בתנאי העסקה הולמים. תחילת העבודה מיידית.
מועמדות מכל רחבי הארץ מתבקשות לפנות ביום א', בין השעות 18.00–15.00 לטל' 03-9234424 שלוחה 207 – לאמנון.

לחברת מזון ארצית
דרושות
למשרדיה בתל־אביב

1. פקידת קבלה
* ידיעת הדפסה בעברית
* ידיעת אנגלית
* הופעה נאה.

2. טלפנית מנוסה
* נסיון קודם בהפעלת מערכת טלפונית
* מדגם תדקס או דומה
* נכונות לעבוד במשמרת בוקר ואחה"צ לסרוגין.
מעוניינות שלהן נסיון וכישורים כנדרש תפננה טלפונית לקביעת ראיון 03-238282

דרושה
מפקחות נקיון
לעבודה בבתי חולים
בפתח־תקווה ובכפר־סבא
תנאים מצויינים
נא לפנות לטל. 440076, 052-26008 – לעוזי

לודזיה רוטקס
למתפרת החברה במרכז הארץ
דרוש/ה
הנדסאי/טכנאי תעשיה וניהול
מגורים בכרמיאל, צפת, קרית שמונה, טבעון והסביבה.
בוא תרגיש לודזיה

להקמת
יחידת אבטחה מובחרת
במתקן בטחוני בגוש־דן
דרושים
מאבטחים
תנאים מעולים
* עד גיל 35 * פרופיל 68 ומעלה * יוצאי יחידות קרביות * מתאים מאד לסטודנטים – עבודה במשמרות מגורים באיזור המרכז – גוש־דן, כפר־סבא, רעננה, פתח־תקוה והסביבה
ועדות קבלה תתקיימנה בסניף כפר־סבא של חברת "השמירה" ברחוב ויצמן 78 כפר־סבא, בכל ימות השבוע משעה 16.00 עד 19.00
נא להביא פנקס מילואים, תעודות זהות ושתי תמונות.
לטלפן לתאום מועד לראיון, לעוזי 052-440076, 052-26008
סודיות מובטחת

משאבי אנוש
ניוס והערכת מנהלים בע"מ

להברה העוסקת בפיתוח מוצרים מתוחכמים בענף המתכת
דרוש:
מהנדס פיתוח

תפקידו:
* קליטת טכנולוגיות ייזום ויישומים חדשים בתחום הטכנולוגיה ומתן סיוע טכני ללקוחות.
* הכנת תוכניות פיתוח, קשר עם המדען הראשי.
הכישורים:
* מהנדס מכונות
* נסיון רב ומגוון בפיתוח מערכות מכניות.
* שנות הראשונות העבודה במגון הארץ, ולאחר מכן במרכז הארץ.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת־גן 52101.
סודיות מובטחת.

לחברה לשירותי תקשורת
דרוש
בחור אחראי
* הבר אנגלית על בוריה
* שעות עבודה לא שגרתיות
לראיון לפנות לטל' 03-248191

למשרד רו"ח בתל־אביב
דרושים
עובדי ביקורת
בעלי נסיון של שנה עד שנתיים
תחבורה אפשרית
טל. 03-225090, 03-233772

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנוגעת. הסבריים צפויים לעונש על פי החוק.

דרושה
אחות מוסמכת
למשק שיתופי אשלים ברמת הנגב
לקבלת פרטים נא לפנות לאירית או חמוטל רצוי משעה 8:00 – 12:00 לטלפונים 057-34188, 34174

למשרד יבוא דינמי
דרוש
מנהל מכירות
כישורים הכרחיים:
אנגלית, רקע טכני במכונות וכלים לעיבוד מתכת ועץ, נסיון קודם הכרחי
טל. 03-429981 מזכירה אלקטרונית

דפרוזהב
דרושים/ות
ביצועיסטים/ות
נסיון מקצועי של שנה – הכרחי.
העבודה במשרה מלאה,
5 ימים בשבוע.
נא לפנות בכתב־יד, תוך פירוט קורות חיים ונסיון בעבודה, לת.ד. 33023 תל־אביב 61330 עבור "ביצועיסט"

נמר צרכי צילום (2000) בע"מ
מכשירן
למעבדת תיקונים
רשיון נהיגה
מתאימים יפנו לציפי 03-9234222

Agfa

שופר־סל
לסניף עמק ברכה ת"א
דרוש/ה
אחראי/ת
מחלקת כלי בית
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' עמק הברכה 25, מחלת יצחק ת"א. אוטובוסים: 53, 63, 25. טל' 03-264193

לחברה ארצית גדולה
דרושה
למשרדיה בתל־אביב
מזכירה/כתבנית
* בוגרת ביה"ס תיכון או מגמת פקידות בבי"ס מקצועי
* ידיעת הדפסה מעולה בעברית ואנגלית
* נסיון קודם בעבודה של שנתיים לפחות
מעוניינות שלהן נסיון וכישורים כנדרש תפננה בכתב־יד לת.ד. 33263 ת"א עבור מס' 100

דרוש
הנדסאי חשמל
לשיווק רכיבים
אלקטרוניים מכניים
למערכות שינוע

דרישות: 1. נסיון 3 שנים בתעשייה
2. דובר אנגלית, גרמנית – יתרון
לפנות בכתב יד + קורות חיים לת.ד. 2085 תל־אביב 61020.

לחברת בניה גדולה
דרוש/ה
איש/אשת מכירות
לאיזור רמלה או לאיזור יבנה
עדיפות תנתן לתושבי המקום.
נא לפנות, החל מיום א', לדב – טל. 03-261105

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנוגעת. המפרים צפויים לעונש על פי החוק.

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'–ה' 08:00–14:00
טל: 03-298877, 284128

מזכירות
מעבדות תמלילים
כתבניות

בעלות נסיון, לתקופות עבודה קצרות ו/או ארוכות, במקומות מעניינים ומגוונים.

למועמדות המתאימות אנחנו מבטיחים:
* התאמה אישית לתפקיד
* השתלמויות מקצועיות יחודיות
* שכר גבוה
* מלוא התנאים הסוציאליים – כחוק
* הרבה מאוד יחס חם

אם את טובה באמת ומחפשת עבודה עם אתגר והערכה פני למנפאואר בהקדם. זה משתלם.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה • באר־שבע • רחובות

אחד על עשרה/ ח"ג

יותר מדי. אני זוכר בהוויית ילדות המשותפת, אין לי ספק בכך, לרבים רבים מבני דורי. היינו נוהגים "להתפלח" למגרשי הכדורגל. בשל חסרון כיס עשינו את המעשה הזה שהיה כרוך תמיד בהסתכנות מסוימת. כן, פעם, לפני שנים רבות היתה ארצנו ענייה. ליקוק מנה גלידה או "אסקימו" היה בגדר חוויה נזכרת. היום מול תועפות הגלידריות ומנות הענק הססגוניות, נוסח אמריקה, נראה הגביע ההוא, האביון, כעדות מעולם אחר.

ובכן, היינו מתפלחים למגרשים ההם, משוטטים שפה ארוכה מסביב לחומת הקרשים, צופים בעין הסייר המתגנב בסדקים האלימים. לפעמים היינו בודדים מאד, עומדים לגורלנו כלוחם עצמאי. לעתים, לאחר תחילת התחרות, עם השמע שאגת הקרקסים האדירה, היה צץ איזה מנהיג מקומי, מפקד מבטן ומלידה, שהיה מארגן את קהל הפרחחים הנואש ופוקד בנחרצות: "כשאתן סימן כולם קופצים מעל הגדר!" (או חודרים במחילות החול מתחתיה). חשבונו של שר ההקרב, מתוך חמישים מתפלחים, לאחר הגזרה, יתפסו חמישה ויוספו מכות ויגורשו בחרפה בעוד כל השאר יזכו יצליחו לחדור במהירות ולהעלם בקהל.

וכך היה.

ההמשכות המגנטית אל המשחק גברה על אימת הסדרנים. עשרה אחוזים אבדות. אני נזכר בכך היום, לאחר שנים, על דרך המשל. מתוך חמישים נושאים חשובים וכוערים מאד אתה מצליח לעסוק, לכל היותר, בחמישה. השאר חומקים מתחת ידיך. אלי תשוב אליהם באיחור. על כך נאמר לא פעם: "הרצף התכוף והדחוס של האירועים הישראלים". אז מה כעת?! "דהיישה", "משאל עם", "הלכיא", "בית אורן", "חנא סניורא והבחירות לעיריית ירושלים"; "היטה־שמיטה", "פגישת בודפסט של צ'רלי ביטון", "עוללות פולארד", "עוללות השב"כ", "אבו־חצירא והודביץ ברשימת הליכוד", העליהום על עמוס עוז", "שבוע הספר העברי", "איקרית ובירעם", "שיבושי הטלוויזיה"... "מגפת האיידס". אירופו ה"איידס". סיפר לי ידיד שחזר זה עתה מפריס כי שם, בחוגים סנוביים, מקובלת האימרה: "כדאי לקבל איידס השנה כי בשנה הבאה זה יהיה לכל אחד".

דהיישה. לשוב ולהתייצב, כמביא תכן לעשריים, לימינו של האלוף מצנע המייצג את צה"ל החוק והבטחון אל מול הפורעים מקרית־ארבע. לשמוע את חנן פורת ביומן הבוקר, ככלות ליל הישיבה של מזכירות "גוש אמונים"; לשמוע את ניסוחיו המתפתלים, כשמיניות־ברגליים, את ההמקמקות הדיפלומטית של מי שנחשב מחנך ו"איש רוח", את הסירוב לגינוי החד־משמעי של "מעשה הנבלה" ההוא, לנוד לו. לנוד ליובל נאמן, קצין בכיר לשעבר בצבא הזה שחייליו מבוזים בידי האספסוף הזה היורה ברובי־מים ומצית מכונית "ערבית", לחשוב על יובל נאמן ועל ההכניסטים הללו...

לחשוב על שמעון פרס, הנאבק על מעמדו כמנהיג לאומי, על האיש הזה הלוחם והפצוע והמותש והמתגבר והמושמץ והמשיב דברים לחורפיו וגם המאלתר והיורה מהמותן. כן, לחשוב על האיוולת הזאת: משאל־עם בשאלת ה... ועידה הבין־לאומית. לתמוה, כיצד עלה במוחו הרעיון הזה? לדעת, כי אין שום סיכוי למשאל כזה בשאלה הגורלית הזאת שהיא בגדר סקטיקה מדינית, כי לא יהיה לו רוב למשאל כזה ובמשאל כזה. לחשוב שאסור שמשאל כזה יכריע, ולו בעקיפין, בשאלת עתידה של ארץ ישראל, כי אין תקדים בתולדות משאלי העם באומות העולם לענין כזה.

לראות את הרב מנחם פורוש בטלוויזיה בפרשת החיטה והשמיטה, לראות ולשמוע ולהתפלץ: מי נתן בידי "השחורים" האלה עמדת־כוח כזאת?! מי איפשר להם להיות לשון־מאזניים, לשים לצחוק את שורות החיטה שהניבו השנה יבולי שיא ואת עם ישראל שהגיע לשיא ביזיון כמעניק ל"אגודת־ישראל" הזאת כוח סחיטה מכוער כזה? לחשוב על השיטה הפוליטית שלנו שאינה יכולה בלי אלה. לראות את אריאל שרון תומך בפורוש משום ש"כל דבר המחזק את היהדות יקר לי". לראות את אוכל הסרטנים והחזיר כה נלהב לשמיטת החרדים הללו עד כי הרבנות הראשית והמפד"ל אינם מספיקים לו ולאהבת התורה וההלכה שבו, לראות ולשמוע את הגועל הזה...

בשאר העניינים שהתפלחו בינתיים נעסוק, "אם ירצה השם", בפעם אחרת.

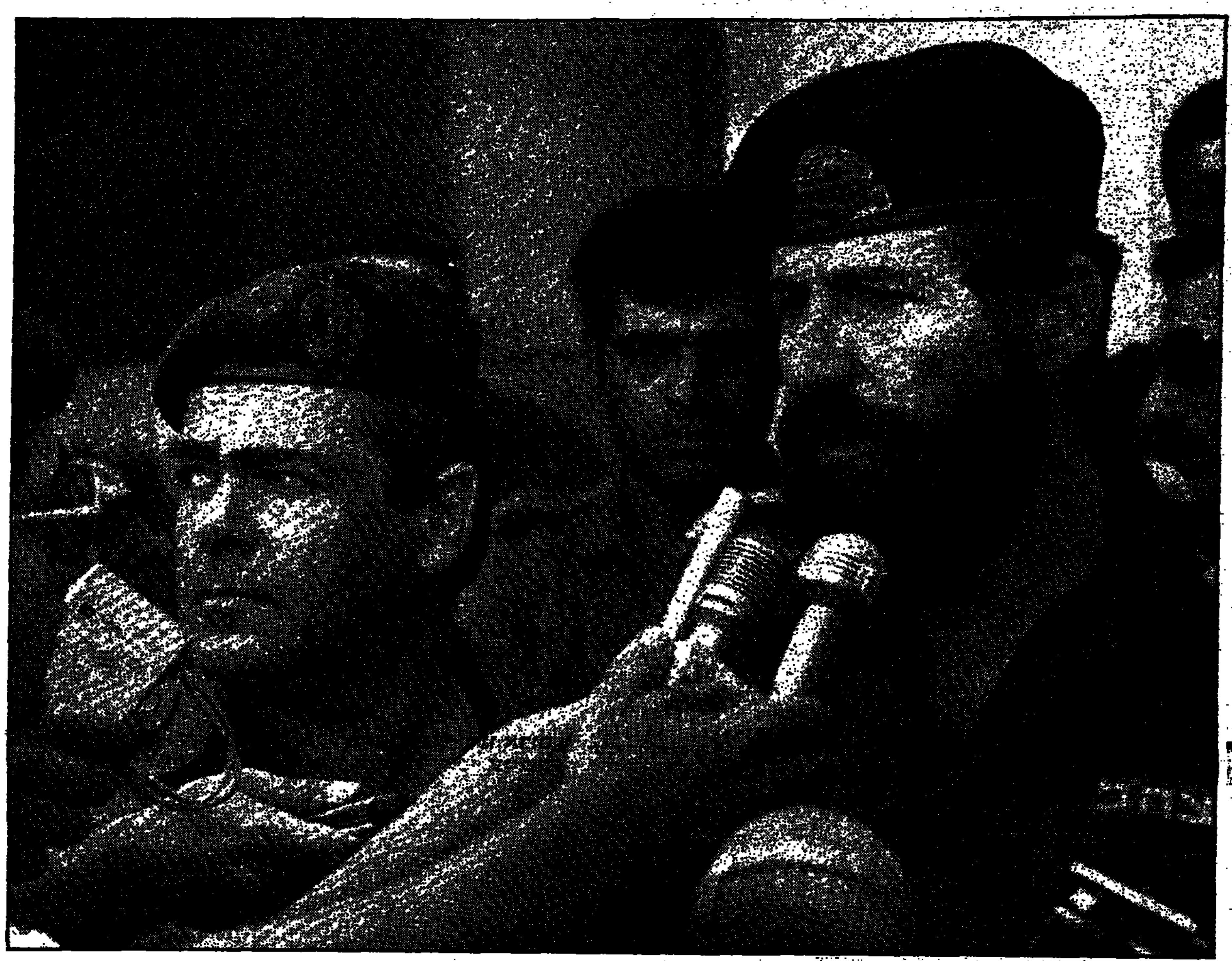

אלוף מצנע, תאיל אמרים סבה. זהו מעשה נבלה. הצלום, יצחק הררי

אם ירצה השם / טובה צימוקי

מחתרת עכשיו

ראש הממשלה — אפשר להבין מדברי השר שפירא — שמעולם לא הסתיר את אהדתו לחבר'ה האלה, יתמוך בהצעה

אם ירצה השם, אומר השר יוסקה שפירא בפרוס שנת הארבעים למדינה יהיו כל אסירי המחתרת היהודית מחוץ לכתלי הכלא. שפירא ודאי יודע על מה הוא מדבר. והפעם לא יצטרך, כנראה, לחסדי השם. יש מספיק תומכים למטה. מיליון וחצי חתימות על עצומה למען שחרור האסירים, אומרים הפעילים. ואפילו אם הם מפריזים גם כמה מאות אלפים שלא לדבר על עשרות ח"כים התומכים בה. הם משהו. השר יוסקה שפירא בלי תיק, עוסק כל ימי כהונתו בפעילות למען אסירי המחתרת. ואין פלא שמכנים אותו השר לעניני המחתרת היהודית. היתה לו יד במהלכי חנינת האסירים שכבר בחוץ, והיא עוד נטויה.

התפוררות ממשלת האחדות הלאומית גרמה שסיעה של ארבעה חברי כנסת, המפד"ל במקרה זה, בעשתה חשובה מאד. ובהיותה מודעת לערכה שהיתה לה כאחת מלשונות המאזנים בענייני הקדמת הבחירות, החליטה לשחק אותה עד הסוף. שפירא אומר — בחישוב מפד"לניקי טיפוסי — כי הקואליציה של 61 חברים שאחזרה נגד הקדמת הבחירות תוסב לתמיכה בחוק לשחרור אסירי הטרור. "הפיצוי" להתנגדותם של חברי כנסת כמו דן מרידור אשר יסרבו לתמוך בחוק, ימצא בקרב המערך. בהקשר זה הועלה למשל שמו של השר אריק נחמקין התומך ב"מחילה" לבחורים הנפלאים הללו ש"סטו". במפד"ל בטוחים כי הרי מערכת הבחירות הממשמשת ובאה לא יותירו את המערך מאחור ולפחות כמה מחבריו יגררו אחרי היוזמה. בהקשר זה נזכר ויליאם נקש ויש לכך סיבות טובות. מי מחברי המערך יצא נגד החלטתו של שריד שלא להסגיר את נקש לצרפתים, החלטה שהיה גלגעת בדף ממנה? ואם לא מסגירים יהודי שרצח ערבי, מדוע שלא תנתן חנינה למחבלים בני דת משה שרצחו כמה ערבים?

שימת לב לתהליכים הפוקדים את המפד"ל כולל גם השפעה גוברת של מצ"ד בקרבה. חברי הכנסת שאקי ודרוקמן שחצו מזמן את גבול הכוהנים גוררים אחריהם את יוסקה שפירא, המר ובן־מאיר. מעבר לתמיכה האידיאולוגית במחתרת, נראה שהם מבינים שיוזמת השחרור היא הזדמנות פז אלקטורלית במאבק עם "התחיה", "כך" ו"הליכוד". מתרפקים על עשרים שנות "שחרור" השטחים .וסבורים שבעזרת יוזמת חקיקה תחזור המפד"ל לתפארתה, כשהובילה את המחנה הדתי־לאומי. ואמנם, בשבוע שעבר קיבלה סיעת המפד"ל החלטה להביא למליאת הכנסת את הצעת חוק החנינה. אם להבין מדברי שפירא, ראש הממשלה יצחק שמיר, שמעולם לא הסתיר את אהדתו לחבר'ה האלה, אם כי בהסתייגות מה, יתמוך בשלב הסופי בהצעה. החלטת סיעת המפד"ל נתקבלה בהעדרם של השר זבולון המר וח"כ יוסף בורג. אלו חזרו לארץ, התפתלו קצת והתיישרו לפי הקו. בורג, שנתח השבוע בארץ, בדרכו מאי שם לאי שם ומי שנחשב, רחמנא ליצלן, לאחד הכוחות המתונים במפד"ל, כבר מילמל הסתייגות בחצי פה ממעשי המחתרת, אבל מיד הוסיף שמיליון וחצי חתימות למען שחרורה, את וסימן הוא שהעם רוצה לראות את המחתרת מחוץ לכלא.

יוזמת החקיקה המתגבשת היא בראש ובראשונה נצחון מחוץ, ובזמן קצר, למחתרת שאסור לשכוח כי מנהיגיה רצחו ערבים ללא הבחנה. היה מייאש לראות השבוע במזנון הכנסת את ישועה בן־שושן, אחד האידיאולוגים העיקריים של המחתרת, מי שהשתתף בפיגוע בראשי ערים, ובעיקר מאדריכלי רעיון העיוועים שלא נס ליחו לפוצץ את כיפת הסלע, מסב לשולחן אחד עם חברי כנסת מהמערך ומתקבל, כמובן, כגיבור גדול. בן־שושן תלמיד חכם שספג תורה מרבני הקבלה בשכונות ירושלים, לוחם מצטיין שנפצע במלחמת יום הכיפורים, ראה בפיצוץ הר הבית גורם שימנע את פינוי סיני ויביא לביטול הסכם השלום עם מצרים. מניע נוסף שעמד ביסוד הצעתו של בן־שושן להסיר את מה שהוא מכנה "השיקוץ" נעוץ בבקיאותו בתורת הסוד. ישועה הגיע למסקנה כי השליטה המוסלמית בהר הבית היא שורש קילקוליו הרוחניים של העם. בכנסת רואים הרבה גם את האסיר המשוחרר נתן נתנזון, "המקשר" בין המחתרת לחברי הכנסת, עושה נפשות לשחרור עמיתיו. שלא לדבר על נשותיהם של אסירי המחתרת מלוות במתנחבלת, דניאלה וייס והרב לוינגר הפוקדים את המשכן מדי שבוע מאותה סיבה, המתקבלים שם בכבוד מלכים על ידי אוהדיהם חברי כנסת מהימין.

עוד לא מלאו שלוש שנים לחשיפת המחתרת ושנתיים למתן פסקי הדין וכבר אפשר לראות את מגמות הלגיטימציה לאנשיה ההולכות כל. בהתחלה הסתייג מהמחתרת רוב "גוש אמונים", אחר כך החלה התמיכה לזחול בהסתר ומהר מאד בגלוי בהצטרפות מפלגות הימין. גם במערך יש הרואים בכך טעות מצערת. למגמות אלה, למרבה הצער, נתן לגיטימציה גם הנשיא, באמצעות מה שהוא מכנה "הקלות בעונש". והיום, אחרי שהנשיא מתח את "סלחנותו" ו"רחמנותו" עד לקצה, עדיין יש לבצדדי החנינות חוצפה לכעוס עליו על שהבחין בין הגרעין הקשה של הנאשמים ברצח לבין אלה שמצא שהביעו חרטה. יוזמת החקיקה, עליה החליטו במפד"ל, מטרתה, למעשה, לעקוף את הנשיא שאמר עד כאן.

בספרו של איש המחתרת המשוחרר חגי סגל, "אחים יקרים", על קורות המחתרת, הוא מדגיש באופן שאינו משתמע לשתי פנים כי הריכוז בין האידיאולוגים של המחתרת יהודה עציון וישועה בן־שושן לבין המתנגדים למעשיהם ב"גוש אמונים" אינו על מבנה החברה שיש להקים אלא על הדרך להקמתה. השקפת העולם הזו נוגדת בבסיסה כל צורת שלטון דמוקרטית. האמונה המפעמת בקרב רוב מנהיגי "גוש אמונים" וספיחיו גורסת בצורה גלויה שהריסת צורת המשטר הנוכחית בישראל היא בלתי נמנעת. אנשי הגוש רואים במדינת ישראל שלב הכרחי וחשוב בדרך לגאולה שלמה ולחברה יהודית שתתנהל על פי חוקי ההלכה. המסע הגדול, המסור והעממי, לשחרור המחתרת הוא יותר מכל עדות למשבר הערכי הפוקד את החברה הישראלית. הוואקום האידיאולוגי שנוצר בה, שחיקת הערכים ההומניסטיים, חוסר הוודאות המדיני, וההתנגדות הגוברת לכיבוש בשטחים, מהווים קרקע פוריה להתחזקותו של המחנה המאיים להפוך את ישראל לאח תאום יהודי לקנאי האיסלם בארצות השכנות. השבוע, בעת התפרעויות המתנחלים במחנה הפליטים דהיישה, היתה לנו תזכורת שהמחתרת לא מתה ולא גוועה, ואיזה חיזוק יינתן לפורעים אם ישוחררו אנשיה.

ניחוח חציר

לפני חודש ערכו חברי עין־גב מסיבת הפתעה לתושב הקיבוץ עמרם מצנע שהועלה לדרגת אלוף ומונה כמפקד פיקוד מרכז. מצנע, סיפרו, לא אהב את זה. הוא הגיע הביתה — מיום פרוץ בגרה — מותש, כמעט בעל כורחו נסחב לחדר האוכל, ופגש שם את חברי הקיבוץ, חברים מצה"ל והחברים מצה"ל במילואים — יאנוש ויוסי בר־חנן, הבעת פניו העידה, אומרים בעין־גב, שמסיבות החשיפה בציבור הן לא השטח שלו. "תראו, שתוך זמן קצר יתגלה רמי (מצנע)", אמר בר־חנן, "גם לציבור הרחב כמפקד של ממש". בעין־גב גאים במצנע לשם הגיע עם משפחתו — עליזה ושלושה ילדים — לפני שמונה שנים כאשר פיקד על אוגדת הגולן.

בעיצומה של מלחמת לבנון, כשהיה בחופשה־הוגה לאחר שהטיח בפורום צבאי ביקורת נגד שר הבטחון אריאל שרון, העמיס חציר, חלב פרות והגיש בחדר האוכל. בליל הסדר האחרון כמה אורחים הרימו גבה למראה הטיפוס המזוקן והמוכר שנמנה עם צוות הפירדוק של הסדר. כך היה גם אחרי מסיבת יום העצמאות.

לפני כמה חודשים הגיע האלוף אמנון שחק לעמק הירדן כדי להיפרד מהחברים עמם שירת בפיקוד המרכז. בדרכו למסעדה של עין־גב, ראה פנים מוכרות בטרקטור שהוביל עגלת חציר. זה היה החבר החדש מהמטכ"ל.

שמעון וייס

20 שנות שלטון

מילון מונחים / אוריאל בן עמי

בין דהיישה לקרית־ארבע

אבנים.

עילתן וכלי נשקן העיקרי של התפרעויות השבוע בדהיישה. האבנים מושלכות מן המחנה לעבר כלי־רכב ישראליים והן נשק של ממש. נוסעי אוטובוס אחרים נפצעו לאחרונה בקו 60, מירושלים לקרית־ארבע. ברוב המקרים נופצו שמשות האוטובוס והנוסעים נפצעו משברי־הזכוכית. לפני שנים אחדות נהרגה אסתר אוחנה מבית־שאן, מאבן שהושלכה אל הרכב הצבאי, בו נסעה.

ביום שישי שעבר נפצעה נוסעת מקרית־ארבע מאבן שהושלכה לאוטובוס אגד. תושבי הקריה, יצאו במוצאי־שבת לדהיישה, התפרעו במקום, ונכנסו לתגרה עם חיילי צה"ל.

בטחון.

מילת המפתח בוויכוחים בין תושבי יו"ש לבין עצמם ובין מערכת הבטחון. תושבים רבים טוענים שהעונשים הנקוטים כיום נגד מידי־אבנים, זורקי בקבוקי תבערה ומסיתים אינם מרתיעים. קציני צה"ל באיזור שותפים לדעה זאת ומבקשים להחמיר. עם זאת, טוענים רוב התושבים שמצב הבטחון כיום, הינו טוב יותר מבעבר וכי הם זוכים לשיתוף־פעולה והבנה שלא היו כמותם בתקופות אחרות.

גוש עציון.

תושבי גוש עציון עוברים מדי יום את דהיישה, בדרכם לירושלים וחזרה. הם שוללים בתקיפות את התפרעותם של אנשי קרית־ארבע ואת הפגיעות בחיילי צה"ל. שילה גל, ראש המועצה האזורית גוש־עציון, שוחח עם החיילים לאחר ביקור הרמטכ"ל בדהיישה והתנצל בפניהם על התנהגות אנשי קרית־ארבע; למרות שזאת איננה באחריותו. תושבי גוש־עציון חילקו השבוע קפה ועוגות לחיילים בדהיישה, תוך הבעת תודה לפעולתם והזמינו אותם להתארח בגוש עציון.

דהיישה.

מחנה פליטים. שוכן במבואותיה הדרומיים של בית־לחם. מונה כששת־אלפים ושבע־מאות תושבים. מאות מהם עובדים בירושלים. המחנה התפרסם ביידויי האבנים המושלכות ממנו לעבר כלי רכב ישראליים ונחשב זה זמן רב למוקד מתיחות. כוחות־הבטחון הרחיבו השבוע את הגדר שלפני המחנה כדי למנוע מתושביו יידוי אבנים בכלי רכב ישראליים. בכל אירוע כזה, מוטל עוצר על המחנה עד להרגעת הרוחות.

העצני אליקים.

מראשי קרית־ארבע. הגן השבוע על אחד־עשר מבין שלושה־עשר העצורים בבית־המשפט. האשים את הרמטכ"ל כי ביקורו בדהיישה מתפרש כהזדהות הצבא עם דהיישה נגד תושבי קרית־ארבע. הוא הודיע שאין מקום לגינויים וכי המידע שנמסר על ההתפרעות בדהיישה היה מסולף.

ואף שלום.

ראש מועצת קרית־ארבע. גינה בתחילת השבוע את התפרעות תושבי הקריה בדהיישה. לאחר יומיים חזר בו בלחץ אנשי כ"ך בקרית־ארבע ובלחץ אנשי סיעתו. מועצת קרית־ארבע החליטה לגנות אותו וקראה לו לחזור בו ולהכריז על תמיכתו באנשי הקריה שנעצרו.

זמביש.

זאב פרידמן. ראש האגודה לפיתוח הרובע היהודי בחברון וממשוחררי המחתרת היהודית. הורשע בנסיון להטמין מטען חבלה במכוניתו של ראש עיריית חברון לשעבר ועל פעילות הסתה נגד יהודים. זמביש דרש השבוע את החמרת העונשים למחבלים ולהגביר את השימוש בעונשי הגירוש.

חיילים.

שק האגרוף בין אנשי קרית־ארבע לאנשי דהיישה. מתחלפים בהקפצות כוננות כדי להשליט סדר באיזור. נמצאים במתח רב ומביעים תסכול על ידיים כבולות. מתוסכלים בעיקר מיריקות ומגידופי הנשים במחנה הפליטים. פקודות הצבא מונעות מהם לנגוע בנשים התוקפות אותם.

טרור.

מתבטא לאחרונה בהשלכת בקבוקי־תבערה לעבר כלי־רכב ישראליים. בצה"ל נחלקות הדעות כיצד להדבירו. חילוקי הדעות מתמקדים בשאלת העונשים שיש לנקוט כלפי המעורבים בו.

יריות.

הפרובוקציה של תושבי קרית־ארבע בדהיישה, לוותה ביריות לתוך המחנה. ככל הנראה ירו רק שניים מתושבי הקריה לתוך בתי דהיישה. הקליעים נתקעו בחדרי הבתים, ניפצו זגוגיות וניקבו מיכלי־מים לשתיה.

כ"ך.

גורם מרכזי בקרית־ארבע. סגן ראש המועצה, רמי זית, עומד בראש הסיעה שהיא לשון־מאזניים במקום. עשרות תומכי כ"ך במקום, נותנים למעשה את הטון בקרית־ארבע וכפו על ראש המועצה לחזור בו מגינוי ההתפרעות.

ליאור דב.

רב, ראש ישיבת קרית־ארבע. בעל השפעה מכרעת על החינוך בקרית־ארבע. בתוכנית „אפוקליפסה עכשיו" ששודרה בגלי צה"ל בעריכת ספי רכלבסקי, אמר הרב ליאור: „מבחינה הלכתית אנחנו במצב של מלחמה עם האוכלוסיה הערבית ובמצב כזה לא שייך הגדר של פגיעה באוכלוסיה חפה מפשע. בכל המלחמות בעולם מקובל שמפציצים ערים וכפרים, אף שלתושביהם אין קשר ישיר למלחמה. אז לפי עניות־דעתי, אם זאת פעולת גבול מלחמתית אין להתחשב בשאלות של חפים מפשע או לא חפים מפשע. מותר גם עונש קולקטיבי כדי לפגוע בצד הלוחם נגדך, כדי שמכאן ואילך לא יפגע באוכלוסיה שלך". בנו של הרב ליאור, מתניה, הוא בין העצורים בהתפרעות בדהיישה.

מצנע עמרם.

אלוף פיקוד המרכז. התבטאותו כי האירוע בדהיישה היה „מעשה נבלה שלא זכור לי כמותו" זכתה לגינוי מוחלט של רבין, שומרון, קראוס וועדת חוץ ובטחון ולגינוי מצד יובל נאמן וגאולה כהן. מצנע מקיים יחסים מצויינים עם ראשי יש"ע וזוכה להערכה רבה בקרבם. מי שחפץ באמת ביקרו, צריך להימנע עכשיו גם מחיבוקים־מיותרים, כדי שלא לשייכו לשום מחנה, כפי שמנסים להדביק לו בקרית־ארבע.

נשק.

תושבי קרית־ארבע נושאים עמם נשק של צה"ל, לצורך הגנתם העצמית. בעקבות התפרעותם השבוע, הוחרמו כלי נשק אחדים. צה"ל בודק דרכים למנוע האזנה שלהם לרשתות הקשר הצבאיות, המנוצלות לרעה נגדו.

סגר.

עוצר חלקי על קטע איזור מסוים. צה"ל מטיל לעתים קרובות רק סגר מבוקר, כדי למנוע ככל האפשר פגיעה בכלל האוכלוסיה. זאת להבדיל מעוצר מוחלט, שבו איש מתושבי המקום אינו רשאי לצאת את ביתו.

עצורים.

שלושה־עשר העצורים שהובאו השבוע להארכת מעצרם ישוחררו, ככל הנראה, היום. נגד אחדים מהם, שהודו במשטרה בירי וביידוי אבנים, יוגש כתב־אישום. קציני צה"ל התקשו לזהות את כל העצורים במסדרי הזיהוי. שניים מהם הציגו אליבי לבית־המשפט, שעל־פיו לא נכחו בדהיישה, בליל ההתפרעות.

פוליטיקאים.

גינו את האירוע מן הליכוד ועד המערך, חוץ מיובל נאמן וכ"ך. רבים מהם ניצלו את האירוע, כרגיל, לצרכיהם.

קרית־ארבע.

כחמשת־אלפים נפש. מתכננת הפגנות אישיות נגד האלוף מצנע תוך חילוקי־דעות פנימיים קשים.

רבין.

העניק גיבוי מלא למצנע וכינה את המתפרעים בדהיישה „חוליגאנים". הורה לאחרונה לתובעים הצבאיים להחמיר בדרישת העונשים למפירי סדר בשטחים. אחדים מראשי יש"ע טוענים שבתקופת רבין השתפר מצב הבטחון בשטחים, לעומת המצב בעת כהונת ראשי הליכוד כשרי בטחון.

שקרים.

כולם שותפים. החל מאנשי קרית־ארבע שטענו כי הגיעו לדהיישה להפגנה תמימה וכלה באנשי דהיישה שטענו כי ירו עליהם ברציפות במשך שעתיים.

תקשורת.

מילאה תפקיד משמעותי באירועי השבוע. אנשי קרית־ארבע ביקשו להשתמש בה לצרכיהם נגד המעצרים ובו בזמן גינו אותה על שפרסמה שמות עצורים.

هكذا من الأصل

[illegible] الأصل

יפרחו אלף שינויים / אמנון סלע

רוצה ואולי יכול

חלפו שנתיים ומעלה מאז אוחז גורבאצ'וב בשלטון. האם אנו עדים לאסטרטגיה המחפשת דרך לשנות מערכות קפואות, או לאיזה גוליבר כבול המתחבט בתוך אסוריו ומכה לכל עבר כדי להשתחרר? האפשרות הראשונה, נראה לפי שעה, היא בעלת סבירות גבוהה יותר

גורבאצ'וב במבחן הכאריזמה

אם בתום חומש או עשור יוסיף גורבאצ'וב לעמוד בראש הצמרת הפוליטית של ברה"מ, הייצור לא יגדל, מדיניות החוץ תקשיח, הצנזורה תחזור ותחניק כל גילוי של גאונות וביקורת ותמונותיו של המנהיג שוב יופיעו על כל גבעה נישאה, אוי לרוס ואבוי לתושביה למודי הסבל. אולם אם לא כך יהיה ולכל ההתחלות הדרמטיות יהיו ולו רק המשכים חלקיים, או אז תעמוד בפני חוקרי ברה"מ חובת ההוכחה כי אמנם שינוי מתחולל לנגד עינינו ואין זו רק אדרת צבועה מחדש לגברת בלה ומוכרת.

שינוי, שאיננו מהפכה, בתוך משטר שמוסדותיו שומרים על יציבותם, הוא מן הדברים הקשים ביותר לזיהוי והוכחה. כה אמר טלקוט פרסונס – מחכמי מדע המדינה: „אפשר לתאר כל משטר מן המעניין בשתי צורות: מחד גיסא זהו מבנה, קבוצה של יחידות או רכיבים, אשר יש להם לצורך העניין, סגולות של יציבות ואשר עשויים כמובן להיות קשורים זה לזה; מאידך גיסא, אלה הם אירועים או תהליכים אשר במרוצתם „משהו קורה", שיש בו כדי לשנות כמה מסגולותיהם ומן היחסים [illegible] לא נותר לנו אלא להתבונן בברה"מ וכמנהיגה ולהסיק מסקנות.

מאז המהפכה ידעה כבר ברה"מ את כובד עולם של שישה מנהיגים וגורבאצ'וב הוא השביעי במניין. מאז ימי איוואן האיום, אחרים טוענים: ימי הצאר והימים שלאחר המהפכה הינו הך, ויש הגורסים כי כל מנהיגי ברה"מ קורצו מחומר אחד. לצורך הבחנה עלינו לבדוק משתנים הניתנים למדידה ולהפריד בין אלה לבין רגשותינו.

חנה ארנדט נתנה בידינו אמת-מידה אחת למוד בה את רמת הטוטאליטריות של משטר: מספר ההוצאות להורג. אין ספק כי בעניין זה חלה עליה מימי לנין שהניח יסודות למשטר דיקטטורי, אבל לא נתן יד חופשית לשירותי הבטחון הפנימי, עד ימי סטאלין שהפך את השרירות בשיקולי החיים והמוות לסימן היכר של משטרו.

לאחר מותו של סטאלין חלה ירידה דרמטית במספר המוצאים להורג וממילא במידת השרירות המותרת למוסדות הפיקוח והביצוע במנגנון הבטחון הפנימי של ברה"מ.

משתנה אחר הוא רמת החיים. בעניין זה חלה עליה מתמדת מאז ימי המהפכה להוציא את תקופת החומש הראשונה ואת ימי הכיבוש הנאצי. עליה משמעותית, מותר לומר מהפכנית, חלה ברמת ההשכלה של הציבור וככל שחלפו השנים גם ברמת ההשכלה של מנהיגיו, עד כי רמת השכלה ולא רק מידת הנאמנות הפכו למצרך מבוקש בהיירארכיה השלטונית.

מדיניות החוץ של סטאלין איננה דומה לזו של חרושצ'וב, ובוודאי שאין היא דומה לזו של גורבאצ'וב. הראשון היה כובש ומספח ומדכא, האחרון פותח ומשוחח ומבקש הבנות. אכן, מן הדין להוסיף מיד, סטאלין ראה לנגד עיניו את טובתה של ברה"מ ורצה לקדם את האינטרסים של מדינתו, וגם גורבאצ'וב כך. זהו תפקידו המוגדר של מנהיג, עליו לקדם את ענייני ארצו. אף-על-פי-כן יש הבדל מהותי בין השניים. לפחות עד שלא יוכח אחרת: סטאלין יכול היה להטיל את חתיתו על ארצו ועל מנהיגי הגוש המזרחי וכאשר רצה בכך הפעיל טרור גם מבית וגם מחוץ: גורבאצ'וב איננו חופשי לעשות כרצונו לא מבית ולא מחוץ, על מגבלות כוחו של השלטון מבית עוד נשוב לדון, אולם על מגבלות כוחה של ברה"מ מחוץ יעידו ההבדלים הרבים והמהותיים בין מדינות הגוש המזרחי.

ברה"מ היא אפוא דיקטטורה ללא דיקטטור. אך אם גורבאצ'וב איננו דיקטטור, מהו? אכן, כאן אנו מגיעים למשתנה הבא העומד לבדיקה: מה טיבו של מנגנון השלטון בברה"מ. משנתו של מקס וֶבר מסייעת לדיון זה.

אם הביורוקרטיה הסובייטית מוגבלת ביכולתה להוציא להורג והציבור מנוע מהתערבות אופרטיבית בשיקולי הביורוקרטיה, מה שם נקרא למשטר שלפנינו? האם מותר כבר להשתמש במושג „שררה רציונאלית"? ספק, אבל נראה כי גורבאצ'וב מוכן להסתכן במקצת ולהעמיד לרשות הציבור (לפחות בתוך המפלגה) כלים לבדיקת כשירותם של הנמצאים במעלות השררה וכלים להחלפתם באמצעות הרחבת רשות הבחירה. הנה, ניתנת לנו אמת-מידה נוספת למוד בה את השינויים שחלו במשטר. אם ישאר גורבאצ'וב בשלטון ושיטת הבחירות תשתנה: יהיו יותר מועמדים והבחירה תהיה חשאית, או אז נוכל לומר כי נפל דבר.

קל יותר לקבוע כי גורבאצ'וב נהנה מ„שררה מסורתית", אם כי מידת הפתיחות שהוא מנסה עלולה להשמיט את הקרקע מתחת לקביעה התיאורטית ומתחת מנהיגותו גם יחד, שהרי הוא קורא תיגר על משטרו של סטאלין ופותח גנזכים שהיו חסויים עד כה שנים רבות כל-כך. לפתיחות יש כוח חיות משלה: אף פעם לא די לה, ותמיד, תמיד, באגפו של המנהיג מימין אורב הגרזן הכורת, שלפעמים הוא אגודת שבטים וסיסמתו היא חוק וסדר: ומשמאל מושכת החירות שאין לה שיעור ותקוותה מלפתה עוד ועוד. אין כל ספק כי גורבאצ'וב נהנה משררה כאריזמטית, מכוחה הוא נבחר ובכוחה הוא מנהל ברמה את מדיניות החוץ של ארצו ועל גליה ניסה להלחם אפילו באדרי האלכוהול המאיימים להרעיל את רוסיה.

מאז אוחז גורבאצ'וב בשלטון במארס 1985 לא חדלו הפיטורים והמינויים החדשים במנגנון המפלגה והמדינה. לכאורה אין בכך כל שוני, כל שלטון חדש מביא עמו את אנשיו, כל שלטון חדש מסלק מעמדות מפתח את אנשי השלטון הקודם. אך על פני הרצף של חילופי השלטון בברה"מ, בו אנו עוסקים, יש ויש הבדלים. הבדל הבולט ביותר הוא כי המפוטרים הולכים בשלום לבתיהם או פורשים לגימלאות ואינם הולכים לגלות ואינם מוצאים להורג. (הבדל זה מותח קו בין שלטונו של סטאלין, ובמידה מועטת גם של חרושצ'וב, לבין שלטונם של כל הבאים אחריהם). פועל יוצא אחר הוא תוצאה של העליה המתמדת ברמת ההשכלה המניבה השכלה עדכנית יותר, מותאמת יותר לטכנולוגיה המתקדמת של מדינה תעשייתית, ככל שהמינוי החדש הוא צעיר יותר. אין להתפס כמובן למשוואה פשטנית הגורסת כי כל הוותיקים בורים, וכל הצעירים משכילים. אולם

בכל שרעיונותיו של המזכיר הכללי מבוססים על חומר טוב יותר, וככל שזרימתם ממלאת את סדר היום של הפוליטביורו, כך גדלים סיכוייו של גורבאצ'וב לחזק את שלטונו ולשמור על תנופת מדיניותו

אפשר לומר כי אם רמת ההשכלה הכללית גבוהה יותר משהיתה בעבר, הרי הסיכוי למצוא בין המומלצים מועמדים שיהיו גם משכילים יותר וגם נאמנים, גדל. כל החברים החדשים במועצת המיניסטרים של אנדרופוב, למשל, היו בוגרי אוניברסיטה: לתשעה יש תארים אקדמאיים במדע, לשלושה יש דוקטוראטים בכלכלה, רק ארבעה הם בוגרי המכללה של המפלגה. מכיוון שהצורך הדוחק ביותר של ברה"מ הוא לקדם את הטכנולוגיה, ברור כי יגדל הביקוש לידע טכני ולמיומנות מקצועית בין מועמדים למשרות שונות (כדברי מקס וֶבר), „המקור הראשון לעליונותה של האדמיניסטרציה הביורוקרטית הוא בתפקיד שממלא הידע הטכני, אשר באמצעות פיתוחן של טכנולוגיה מודרנית ושל שיטות עסקיות במהלך הייצור של מוצרים הפך לחסר תחליף". עוד מוקדם כדי לומר כי גורבאצ'וב הצליח לעשות את המינויים החדשים מנוף לקידום הטכנולוגיה של ברה"מ, וכל עוד יהיו מינויים אלה פרי בחירתו השרירותית של אדם אחד או של מנגנון פוליטי, לא נוכל לברך על שינוי במשטר, אבל גם בתוך מגבלות אלה אפשר כבר להצביע על שיפורים מסוימים בתפקוד המערכת הכלכלית של המדינה, אשר חלו בין השאר גם בשל מינויים אישיים.

מה קורה למנגנון המפלגה והמדינה בברה"מ תחת מנהיגותו של גורבאצ'וב? המשבר המתמשך בתפקוד המערכת הסובייטית אשר תחילתו בהאטה הכלכלית שחלה עוד בראשית שנות השישים וסופו בזקנה שברז'נייב הפך לסמלה, הביא לבסוף את הפוליטביורו להכרה כי יש צורך לנסות מנהיגות מסוג שונה. אנדרופוב סימל את ראשית המפנה וצ'רננקו את סיב האופוזיציה הפוטנציאלית. גורבאצ'וב ממשיך בדרכו של אנדרופוב, האופוזיציה מתארגנת לבלימה. קווי המתקפה של גורבאצ'וב נראים ברורים, קווי הבלימה של האופוזיציה עוד לא נתבהרו כל צרכם. עוד לא ברור לפי שעה מי הם אנשיו של גורבאצ'וב במערכת השלטון,

אבל נראה כי הולך ונוצר איזון מסוים בין הפוליטביורו לבין הוועד המרכזי. איזון זה רווח לגורבאצ'וב מפני שאין לו שליטה מוחלטת בפוליטביורו, אך מיניה וביה נוצר גם דפוס שלטון שונה מן הקודם. גורבאצ'וב היה ודאי רוצה ברוב מוצק בפוליטביורו וייתכן כי דפוסי המערכת יגברו והוא גם ישיג רוב כזה אם חפץ שלטון הוא, ואם לא יצליח לשנות את דפוסי המערכת. אולם בינתיים הוא חייב להסתמך על קואליציות בפוליטביורו וגם בוועד המרכזי ולפיכך הוא מטפח את „המחלקה הכללית" בוועד המרכזי, הכפופה ישירות למזכיר הכללי והחשובה לא פחות מ„מחלקת הקאדרים" בשל הפיקוח שלה על מנגנון הוועד המרכזי ואפילו על הקג"ב. גם את שליטתו במדיניות חוץ מחזק גורבאצ'וב באמצעות מנגנון הוועד המרכזי. הפוליטביורו נשאר כמובן הפוסק האחרון בתהליך נטילת ההחלטות בברה"מ, אולם את האינפורמציה הדרושה לו מספקת מזכירות הוועד המרכזי וזו מקבלת אותה ממומחים היושבים או בקג"ב או ב„מחלקה הבין-לאומית" של הוועד המרכזי, אשר בתוכה, כך סבורים, יש יחידה מיוחדת להערכת נתוני מודיעין. מניתי עד כה רק שתיים מתוך 23 המחלקות המרכיבות את הוועד המרכזי, אבל די בהן כדי להמחיש את דרכי פעולתו של המזכיר הכללי, אשר תפקידו, בין השאר, הוא להזין את הפוליטביורו ברעיונות חדשים. בכל שרעיונותיו של המזכיר הכללי מבוססים על חומר טוב יותר, וככל שזרימתם ממלאת את סדר היום של מוסד נישא זה הנפגש רק פעם בשבוע, כך גדלים סיכוייו של גורבאצ'וב לחזק את שלטונו ולשמור על תנופת מדיניותו.

בקרב עמיתיו, הופך איפוא גורבאצ'וב למנהיג מתוך המנהל מו"מ עם בעלי שררה אחרים ועם קואליציות של תקיפים המייצגים סקטורים שונים בתוך צמרת הממשל הסובייטי, עם זאת (שוב מקס וֶבר), „בראש הארגון הביורוקרטי מוכרח להיות רכיב, אשר לכל הפחות איננו על טהרת הביורוקרטיה". כאשר מתארגנת אופוזיציה במנגנון הממשל (ממשיך ואומר וֶבר) „היא מכוונת כנגד אישיותו של העומד בראש, או כנגד חבר בצוותו. ההאשמה היא כי הוא לא כיבד את המגבלות המסורתיות על סמכותו. האופוזיציה איננה מכוונת כנגד השיטה עצמה". אם נכונות קביעות תיאורטיות אלה, נכון לחפש את אותותיהן בשדה פעולתו של גורבאצ'וב ובזירת פעולתה של האופוזיציה.

הביורוקרטיה הסובייטית מקיפה מיליוני אנשים (אליהם נחזור מיד) הפזורים בכל דרגות הסולם ההיירארכי של ברה"מ. אופוזיציה בדרגים הנמוכים עלולה לחבל בהוראות השלטון, מפחד שינויים, או בשל חוסר הבנה. אבל אין בה איום מיידי וישיר על העומד בראש הפירמידה השלטונית. פקידים בדרג הביצוע [illegible] העניין שלהם בתיקוני השלטון כאימרה שהיתה נפוצה ברוסיה עוד מימי הצארים, לאמור: מוסקווה רחוקה, השליט ניצב גבוה במעלות השלטון – כאן, השליטה היא בידינו. הפקידות הבינונית כבר מספחת תקוות לקידום בצד חששות מפני שינויים ליברליים מדי, כמו בחירות חשאיות, למשל, אולם סכנה ממשית לעצם שלטונו צפויה לגורבאצ'וב רק מצד עמיתיו בפוליטביורו: היד שהצביעה בעד עלולה גם להצביע נגד, וכבר היה מעשה בחרושצ'וב. 12 המופלאים הללו המייצגים את המגזרים החשובים ביותר במערכת הסובייטית אחראים על תפקודה לא פחות מגורבאצ'וב עצמו, בסירה אחת הם שטים לטוב או לרע. לאיש מהם אין ערובות כי דווקא הוא יהיה מחליפו של המזכיר הכללי אם ירים את ידו בהצבעה נגדו, ולפיכך, כדי להדיח את גורבאצ'וב יש צורך בשני תנאים מספיקים, אם כי לא הכרחיים: א. צריך להצביע על כשלון גדול ולכרוך בו עוד טרוניות נוספות; ב. צריך להציע תכנית חלופית שתשכנע את כל חברי הפוליטביורו. תכנית, אותה יהיה צורך להביא אחר-כך גם למוסדות המנגנון האחרים, לביצוע.

ב-1984 עבדו במנגנון המדינה והכלכלה 18.6 מיליון איש, מתוכם 15.3 מיליון במנגנון הכלכלי. צבא המונים זה המהווה יותר מ-15 אחוז מכוח העבודה של ברה"מ מועסק ע"י 36 מועצות מיניסטרים, ע"י יותר מ-1,000 מיניסטריונים ועדות תכנון ממלכתיות, ע"י 51,700 מועצות ביצוע אזוריות ומועצות (סובייטי) מקומיות, ועוד לא מניתי מועצות ייצור, 21,600 סובחוזי (משקים ממלכתיים) ועוד, ועוד. פקידים ואנשי ביצוע אלה צופים בחרדה ובתקווה פני שינוי, או קידום, רפורמה או קיצוץ. גם על ליבם ואמונם של אלה נטושה המערכה. דוגמה למערכה זו אפשר למצוא בצו שפורסם בפברואר 1986, הקובע מכסות המגדילות בהרבה את קניית המזון של הרשתות הקמעונאיות מן החלקות הפרטיות לצורך מכירה. הצו קובע גם כי יותר משאיות יועמדו לרשות רשת החנויות הכפריות. בדרג המיניסטריאלי הוקמה „ועדה חקלאית-תעשייתית של המדינה" (גוסאגרופרום). סופר-מיניסטריון זה מאגד את המיניסטריונים הבאים: חקלאות, ייצור פירות וירקות, ייצור בשר ודברי חלב, ייצור מזון ובינוי חקלאי, וכולל את הוועדה לחומרים ואספקה טכנית לחקלאות. בראש ועדה זו הועמד מקורבו של גורבאצ'וב עוד מימי סטברופול (וסבולוד מוראחובסקי) ותוארו: סגן ראשון לרה"מ. כתוצאה מן הרה-ארגון פוטרו עובדים רבים, יש אומרים 3,000, יש אומרים בין 6,000 ל-22,000. המיוחד בפיטורים אלה במדינה הטוענת כי אין בה אבטלה, הוא, כי לראשונה בחמישים השנים האחרונות קיבלו המפוטרים דמי אבטלה לשלושה חודשים ולא „נספגו" מיד במנגנון, במקום אחר. הוא השילוב העדין בין שיפורים בארגון לבין התוצאות האנושיות, בין רה-ארגון לבין שילוב אנשי שלומו של גורבאצ'וב במנגנון. אין פלא אפוא כי המערכת רותחת וכי לא כל החרדים לעתידם בשררה שותפים לאינטליגנציה בתקוותיה לעתיד טוב יותר.

מהי האסטרטגיה המוצעת על-ידי גורבאצ'וב ומה צורה יש לה בחקיקה ובהוראות ביצוע? בקונגרס האחרון של המפלגה היתווה ריז'קוב את תוכנית החומש 1986-1990. עיקר הרגש הושם על טכנולוגיה: דובר על עליה של 80 אחוז בהשקעות במיכון ועל עליה של 130 אחוז בייצור מחשבים. אלו הן הבטחות „טבעיות". מאז שנות החמישים לא היו השקעות גדולות במיכון והתשתית התעשייתית של ברה"מ הפכה למיושנת ממש. בייצור מחשבים ניכר גידול מתמשך, אם כי הפער בין דור המחשבים של המערב לבין זה של ברה"מ איננו קטן לפי שעה. אולם הצימוק היה בחידוש אחר שנשמע בדברי ריז'קוב ובדברי גורבאצ'וב: פיקוח מפעלי על קרנות פיתוח הייצור. אפשר להבין חידוש זה על-פי שני מודלים אפשריים:

א. קרנות הפיתוח יהוו מקור נוסף להשקעות כספיות, כלומר, תנאי נוסף לפני שתוכניות ההשקעה עליהן יוחלט במרכז יבוצעו.

ב. כל מפעל יחליט איך לבצע את המודרניזציה על בסיס דצנטרליזציה של קרנות הפיתוח לייצור.

על-פי שני המודלים יש בהצעה חידוש לגבי הצעותיו של קוסיגין משנת 1965, אולם אם יתבצע המודל השני תהיה פה תמורה אמיתית, לאור ההחלטה כי ב-1990, 50 אחוז מההשקעה התעשייתית יוקדשו למודרניזציה של המפעלים בהשוואה ל-37 אחוז ב-1985.

באחד במאי 1987 נכנס לתוקפו החוק המאפשר צורה מוגבלת של עסקים פרטיים. חוק זה מונה 29 קטגוריות של עסקים, בהם יחידים, או קואופרטיבים של לפחות שלושה אנשים, יוכלו להתחרות בשרותים הממלכתיים. חוק זה הוא רק אחד מתוך תוכנית-חומש לחקיקה עבור הסובייטי העליון, אותה מכינים עתה כפעם ראשונה בתולדות ברה"מ.

אולם לחקיקה, למתן הגושפנקה הרשמית, יש חשיבות סמלית. עובדה היא, במהלך הצפיה ל„חוק העבודה של הפרט" הוגשו במוסקווה 2,000 פניות לפתיחת עסקים פרטיים, 600 מתוכן היו פניות של רופאים. מועדון הג'אז הראשון במוסקווה „הציפור הכחולה" נפתח באפריל (כל הכרטיסים נמכרו עד יולי), מסעדה קואופרטיבית ראשונה במוסקווה נפתחה באפריל (רחוב קרופוטקין 36. אפשר להזמין שולחן לחודש יוני. זמן הצפיה לשולחן פנוי ללא הזמנה מראש – שלוש שעות).

אילו רק הואיל גורבאצ'וב להקל במקצת, למשל: לעסוק בכלכלה בלבד, בתרבות בלבד, במוסדות השלטון בלבד, במדיניות חוץ בלבד, או במדיניות בטחון בלבד. אולם התחושה שמתחוללת תמורה נובעת מן העובדה כי גורבאצ'וב שולח ידו בכל המגזרים האלה בבת אחת, אם כי עדיין אי-אפשר להצביע על תמורה חד-משמעית באף אחד מהם. השאלה אם כן היא האם אנו עדים לאסטרטגיה המחפשת דרך לשנות מערכות קפואות, או לאיזה גוליבר כבול המתחבט בתוך אסוריו ומכה לכל עבר כדי להשתחרר. אם אסטרטגיה לפנינו כי אז חייבים אנו להצביע כי יש קשר בין כל האירועים בהם נגענו.

אכן, יש קשר בין הצורך בפריצה טכנולוגית לבין עמדותיה של ברה"מ בדרישה עם ארה"ב בנושאים אסטרטגיים-צבאיים. ספק אם תסכים ארה"ב להתמיד בהתעצמות חסרת רסן של ברה"מ ללא ערובות מספקות כי תגדל מידת הפיקוח שלה על מתקנים גרעיניים בתחומי ברה"מ ועל תנועות צבא סובייטי, אולם המעניין הוא כי יש קשר בין הצורך בפריצה טכנולוגית לבין התרת רסן הצנזורה על מחזות, סרטים ומאמרים. החוגים החברתיים עליהם חייבת ברה"מ להסתמך אם רצונה בפריצה טכנולוגית והחוגים באינטליגנציה הקרובים להם, הם גם הצרכנים אניני הטעם של תרבות, ספרות ואמנות. יש גם קשר בין הצורך של ברה"מ בהשקעות חידוש התשתית התעשייתית לבין הנסיון של ברה"מ להתמודד עם בעיית גודלו של כוח האדם בצבא היבשה, שכן צבא זה מאכל את מיטב המשאבים המושקעים בבטחון.

ולבסוף, יש קשר בין פתיחת גנזך המדינה לבין דיווחי אמת על מחדלי החברה והשלטון הסובייטית. מי שמוכן לכתוב כיום בפומבי כי בימי הטיהורים של סטאלין נרצחו ביום אחד במחנות כ-60,000 איש, לא יהסס גם לכתוב מהו מספר המכורים לסם במוסקווה, מה גובה תמותת התינוקות בברה"מ ומהן החולשות בחברה, בתעשיה ובמדיניות של ברה"מ. מכל אלה יכולים אנו להסיק כי לפנינו אסטרטגיה של שינוי ולא צירופי מקרים של תקנות וחוקים והוראות. למדיניות זו יש מחיר גבוה. היא חושפת את הקברניטים לביקורת והיא יוצרת רמה

אילו הואיל גורבאצ'וב להקל עלינו, למשל, לעסוק רק בכלכלה או רק בתרבות או רק במדיניות חוץ או בטחון. אבל הוא לא. התחושה שמתחוללת תמורה נובעת מן העובדה כי הוא שולח ידו בכל המגזרים האלה בבת אחת

גבוהה של ציפיות. אם רמת החיים לא תעלה תוך מספר שנים, ייתבע גורבאצ'וב ליתן דין וחשבון. ואם חששם של פקידים גבוהים למעמדם יגבר בעקבות הרפורמות בנוהלי הבחירות, הם עלולים לתבוע דין וחשבון תוך מספר חודשים. גורבאצ'וב עשה צעדים החושפים את מערכת השלטון לביקורת הציבור, אם גם מבוקרת, אבל הוא גם חשף את עצמו לביקורת של עמיתיו בצמרת.

אם המהלכים הכלכליים, המדיניים, התחיקתיים והתרבותיים יגלו הצלחה, ייזכר גורבאצ'וב כמנהיג מחדש. אם ייכשלו – וגורבאצ'וב ייזכר או יישכח – ייקרא נסיונו מחדל או כשלון עגום.

עשינו עסק • דרור שרביט

סכנת הצפה

מאז פיחות ינואר פועלת הזרימה המאסיבית של מטבע זר לארץ פנימה כאפקט מרדים על חזית מאזן התשלומים. נתוני המאזן המסחרי בחודשי השנה הראשונים מצביעים על גרעון בסיסי גדול (שהתמתן אמנם במארס-אפריל), אך בהשוואה לשליש הראשון בשנה שעברה מעיד על הרעה משמעותית. העובדה כי המעבר לשלב של צמיחה אינו נראה לעין אלא על-ידי הגברת יבוא משאבי השקעה, אינה מעודדת יותר. שלא לדבר על כך שבשלב הנוכחי עיקר הגידול ביבוא נועד לצריכה ולהגדלת המלאי.

חלק מ-900 מיליוני הדולרים שזרמו לקופת מטבע החוץ מאז ינואר הם תמונת ראי של יבוא מוגבר. ברמה העסקית זו תוצאה של אשראי ספקים וקווי אשראי מיוחדים. ברמה הפרטית זו תמונת מה שמתחת לבלטות – מוציאים את הדולרים מפה ומשם (שוויץ).

מימון נוח של הגרעון המסחרי – בצד יתרות מט"ח גבוהות – יוצר קשיים בבית. מהפך ארליך במהדורת 87' יוצר נזילות גבוהה המאיצה את גלגלי האשראי לצריכה. וזה עוד לא הכל: מצבור נזילות דומה בהיקפו עומד עלינו ומאיים – למעלה ממיליארד דולר במניות בנקאיות יגיעו לפדיון באוקטובר הקרוב. הסכום הזה עלול להציף ולשטוף את הישגיה הכלכליים של ממשלת האחדות.

נסיבות היווצרות רזרבות המט"ח ב-87' דומות במאפייניהן לספקולציה השקלית עם הפעלת התכנית הכלכלית ביולי 85'. גם לפני שנתיים התבסס המעבר מנכסים מט"חיים לשקלים על הפרשי תשואות צפויות, אך המקורות למעבר היו – אז – בעיקר מצמודי מט"ח. בשנה האחרונה מקורות ההזרמה הם ממט"ח ממש. ועם כל הנוחיות שהם מאפשרים במימון מאזן התשלומים ובחיזוק מדומה של האמון בכלכלה הישראלית, אופיים ארעי ומסוכן. השילוב הזה, בתוספת פדיון הבנקאיות באוקטובר, עלול להיות הרסני.

בעלי בית באוצר

ממונה מתל לחין

נגיד מבנק מעכב

מודח יפת מודחי בייסקי

המגעים לשילובו של מרדכי איינהורן (בל"ל לשעבר, מנכ"ל לשעבר) בקבוצת אלפרד אקירוב יחד עם אהרן מאיר (המזרחי לשעבר, מנכ"ל לשעבר) מתקדמים. המו"מ עומד לעלות יפה. בחודשים האחרונים מכהן מאיר כיו"ר חברת „צמיחה" הפועלת בתחומים פיננסיים. בעל המניות העיקרי ב„צמיחה" הוא אקירוב. תזכורת: בנק המזרחי היה מן הראשונים לרכוש שטח משרדי גדול ב„בית אירופה" (אקירוב), כאשר הבית היה על הנייר ושטחו שימש מגרש חניה. מאיינהורן, מודחו של ארנסט יפת (בל"ל לשעבר), מצפים שיצמיח כנפיים ל„צמיחה". אחרי הכל, לאיינהורן כישורים מוכחים בשוק ההון, וקשרי מודחו של השופט משה בייסקי יכולים להניב פירות טובים. ב„צמיחה", מתברר, סוגרים מעגלים. מנכ"ל החברה יצחק גרוסמן (לשעבר בנק ישראל) יושב על כסאו של יצחק גורי ז"ל. בעבר האשים גורי את גרוסמן בעסקות בלתי-כשרות באיגרות-חוב. גרוסמן, אומרים, עשוי לפרוש בקרוב מהקבוצה.

מרדכי איינהורן: יצמיח כנפיים

2.5 בארבעה חודשים

תחזית מדד מעודכנת שהוכנה באוצר צופה מדדים נמוכים מאד בחודשים יוני-ספטמבר. יש הסבורים כי מדד או שניים יהיו, לשם שינוי, שליליים. התחזית לכל ארבעת החודשים יחד היא מדד שלא יעלה על 2.5 אחוזים. ראשי האוצר הופתעו מהמדדים האחרונים שהיו נמוכים בהרבה מן התחזיות שלהם עצמם. ההפתעה נעשתה אם כן חלק מן התחזית, ומה שנשאר לראותו הוא האם מה שהיה – הפתעה לטובה – הוא שיהיה. פיחות ינואר – וכאן מקור הסיפוק – במעט לא התבטא במדדים, מה שמגדיל את החשש של כמה בכירים באוצר לנסות ולבטל את הצטברות התיסוף הריאלי מאז ינואר וזה הצפוי בעקבות הסכמי השכר הצפויים באמצעות פיחות נוסף.

אם יוסר הכוונות, עדי אמוראי-אהרן פוגל לעשות כמיכאל ברונו, הם המדד לפיחות הבא. לא יהיה פיחות לפני מארס 88'. אמוראי-פוגל ביקשו פיחות כבר באוגוסט 86', [illegible] הפעם תהיה לכך גם הצדקה מוסדית: לא לאחר מדי. לאחר הפדיון לחסומי המניות, ארבע שנים גם הן משהו.

יהודה זיו: מנכ"ל לבינ"ל

חו"ל, סוגרים בלבד

המהפך התפעולי שהבנקים גוזרו על עצמם אינו מצטמצם לסניפים מקומיים. הבנקים מבצעים סריקה מקיפה של כדאיות הפעלת הסניפים בחו"ל. בנק לאומי מצא פתרון הוני להגבלות שמטיל בנק ישראל על העברת מט"ח להשקעות בסניפים. לחברת הבנק באנגליה, כמו גם בשוויץ, צורפו משקיעים חדשים, כלומר, בסיס ההון הורחב. בנק הפועלים מבצע גם הוא, בשקט, מהפכה שקטה בפעילותו בחו"ל. בבריטניה למשל הוא עומד למזג את שלושת סניפיו ליחידה אחת.

תור נאסר

בכירים לשעבר במשק הישראלי נותרו, אחרי בייסקי-שב"כ-[illegible]-יפת, כחפשי מקורות תעסוקה. הוכחה: רמז דק של יו"ר יגאל ארנון, יו"ר מועצת המנהלים של הבנק הבינלאומי הראשון כי יתפטר מתפקידו אם יוגש נגדו גליון אישום בגין „פגישה לילית", הספיק כדי ליצור תור לא קצר של מחליפים פוטנציאליים אצל הבעל-בית, [illegible] נאסר. בין המעמידים עצמם לתפקיד המבוקש מקורבי נאסר. למצוא גם מי שלא הודחו ולא פרשו, וביניהם יהודה זיו, מנכ"ל בל"ל, שכבר התמנה על תפקיד מנכ"ל הבנק בתקופה שבה עבר לבל"ל. זיו הועסק בעבר בקבוצת הבינלאומי. רצונו לשוב שמה כרוך ביחסיו עם השר אריאל שרון, הממונה על כי"ל.

חדרה ליורובונדס

ההתעוררות בגיוס הון בבורסה התל-אביבית אינה נותנת, עדיין, תשובה כראויה לשאלת מחיר גיוס ההון. אף שהאוצר ובנק ישראל משאירים לסקטור העסקי נתחים גדולים יותר מבעבר בשוק ההון, מחיריו גבוהים עדיין יחסית לחו"ל. בנק ישראל מתקשה במכירת איגרות חוב צמודות, והחשש כי העלאת התשואה המובטחת על-ידיו תחסום את אפשרויות הסקטור העסקי להתמודד בשוק הזה – ידוע. האלטרנטיבה לגיוס הון צמוד בארץ היא הנפקת אג"ח בחו"ל. „כלל" כבר גייסה בדרך זו 20 מיליון דולר בשוק היורובונדס. אחרי „כלל" צפויים להופיע בשוק הזה מפעלי נייר חדרה. מפעלי נייר מבקשים לגייס 15 מיליון דולר בריבית ליבור ועוד 0.75 אחוז. העלות הסופית – כולל הוצאות הנפקה – לא תעלה על ליבור ועוד שני אחוזים, שיעור נמוך משמעותית מעלות גיוס הון בארץ. בנק לאומי ובנק הפועלים מבטיחים חיתום להנפקה. הנציגים מטעמם יסכמו את תנאיה בשבוע הבא, בלונדון.

בייסקי: כבר היה שם

משא

לספרות, אמנות ועיון

מסך עשן על העבר הנאצי

מאת שלמה נאמן

כאשר פרצה מלחמת העולם השניה 20 שנה אחרי הראשונה, היו מהות מלחמת העולם הראשונה ותוצאותיה בלתי־ברורות לדעת־הקהל הגרמנית. את סיפור המאורעות ידעו, אבל את מהות המלחמה ההיא לא ידעו, ולא את סיבות ההתמוטטות הפתאומית, ועוד פחות מזה את ההשלכות הכרוכות על גורל אומתם וגורל שכנותיה שני עשורים ומעלה. במלחמת העולם השניה היו דרושים, עד שמלחמת העולם הראשונה הובנה כ„שאיפה לשלטון על העולם" ומשמעות המפלה כהיפוך של תאוות השתלטות. נכון, שהיסטוריונים ומחברים בגולי מעבר משמי כתבו ברוח זו, אבל קולם לא נשמע, כי היסטוריונים אקדמיים רשמיים יצרו חזית מאוחדת לתאר לעם הגרמני, שהוא נרקף למלחמה בעל־כורחו, שהחזית לא התמוטטה, אלא נבגדה על־ידי היהודים, שגרמניה פותתה על־ידי הבר־הלאומים להאמין לשלום של פשרה וכי על כל המחדלים האלה יכפר הנוער לעתיד לבוא וגרמו למלחמת־נקם היה ברור.

המפל בהבנת מלחמת העולם הראשונה בין הגרמנים לבין שכניהם הביא במלחמת העולם השניה את האחרונים להכרה, שרק תבוסת גרמניה וכיבוש אדמתה יכריחו את הגרמנים להודות בכשלונם ובכשלון המאוויים שלהם לשלוט על העולם. הדבר התגשם בשנת 1945 במלואו, רק שהתוצאה היתה מפתיעה. הגרמנים הודו הפעם במפלתם, אבל קיבלו את תפיסת ארצם וקיטועה הטריטוריאלי כהשפלה על האומה לתקנה; הם גם לא הסתייגו ממסורת המלחמה להנהיג „סדר חדש" באירופה, אלא שגינו את הקיצוניות של צעדים אחדים שנעשו על ידם. רק את אנטישמיות ותוצאות ההשמדה שללו כליל. את גילויי ההתנגדות לנאצים בעם הגרמני ובאוכלוסיות הכבושות לא קיבלו כהתנגדות לגיטימית, פרט למרד קציני הצבא, שרצו להחזיר את המלחמה למסגרה המסורתיים.

„הסדר החדש" שהנאצים דיברו עליו בתקופת שלטונם היה מבוסס על השמדת המשטר הקומוניסטי ברוסיה הבולשביסטית. „הסדר החדש" שעליו מדברים הגרמנים אחרי המפלה במלחמת העולם השניה, הוא הזה שלום עולמי שייתום לאחר תבוסת רוסיה (מפלה צבאית או דיפלומאטית) והחזרתה, שבו יוחזרו לה כל השטחים ההיסטוריים, השטחים התפוסים על־ידי הד"ר (הרפובליקה הדמוקראטית הגרמנית, בתכרית רוסיה הסובייטית), השטחים שתפסו הפולנים (אשר אותם ראוים כחלק ממולדתם) והשטחים האסטרטגיים שסיפחה רוסיה הסובייטית לארצה. הסדר שלום זה אינו פרי מחשבה קיצונית, אלא מוצא את ביטויו אפילו בחוקה של גרמניה הפדראלית בצורה של „איחוד מחדש" של גרמניה כעקרון יסוד שלה.

הרעיון של שיקום גרמניה בגבולותיה ההיסטוריים רשום בחוקה הפדראלית לצד רעיונות אחרים הלקוחים מעולם הדמוקראטיות הפרלמנטאריות המערביות, כמו הפדראליזם, אי־תלות השיפוט הדמוקראטיה; כל אלה הוחדרו עמוק לתודעה של הדור הצעיר, ושלא כמו בתקופת ויימאר, השתרשו היטב. מה שלא הוברר לנוער ולא הורד לתודעתו הוא, כיצד אפשר לחשוב על שיקום טריטוריאלי בלי מלחמת עולם חדשה, שבו שלוש מדינות נדרשות לוותר על קיומן או על שטחים חיוניים לעצמה אויב שרק אתמול איים על קיומן. פער זה הובן היטב על־ידי כמה היסטוריונים מקצועיים העוסקים בתקופה בת זמננו: אם רוצים את שיקום גרמניה השלמה, יש להקנות לאומה את האידיאלים שלה, שהינדנבורג ולודנדורף ניסחו כבר במלחמת העולם הראשונה ושכוסו במלחמת העולם השניה על־ידי היטלר ומפלגתו על־ידי מטען מיותר של אידיאלים טפלים כמו השמדת היהודים. גרמניה השלמה דורשת גם תודעה היסטורית מתאימה. אמירות תוכנית בלבד, שהרפובליקה הפדראלית השיגה לגרמנים הרחוק מעבר לקיסרות ולרפובליקת ויימאר, אינה מספיקה: יש לוותר להחייאת התודעה ההיסטורית שליוותה את העבר. מדובר בתודעה היסטורית במגמה לשקם את גרמניה בגבולותיה ההיסטוריים, וברור שפירוש הדבר בפוליטיקה השוטפת, אוריינטציה על מלחמה קרה חמה. יש להדגיש זאת, כי „תודעה היסטורית" בעלמא, היא דרישה נכונה תמיד ונחוצה תמיד.

במשך 40 השנים אחרי התמוטטות משטרו של היטלר השתדלו היסטוריונים ומורים לדלג על התקופה הנאצית, דיברו על „תקופת היטלר" כעל תאונה היסטורית מקרית, והיו בדרך זו פטורים מהתמודדות רוחנית עם פרק כזה אומנם שאלו בו תקות דבות שנכתבו. ברור שהתמקת זו יכלה להמשך עד בלי די. אם שנת 1945 ציינה התחלה חדשה („גרמניה אחרת") הרי היתה גם המשכיות, שהרי יש גבול לבושר של שלוש־עשרה שנים בחיי עם לשלל יש מגן. הגיע איפוא הזמן לנצל ארך. „הפרספקטיבה אחרי יובל שנים כדי לשלב את התקופה הנאצית ברצף ההיסטוריה הגרמנית, לראות, כיצד תהליכים כתובה, חברה ופוליטיקה השפעו מן התקופה הנאצית, ולעומת זאת, כיצד התמוטטה הייבה התחלה חושה תוך רציפות. לדוגמא, החקלאות, או לעומתה התעסוקה, עברו תמורות קיצוניות, שהשפיעו על הפסיכולוגיה החברתית של כל שכבות העם והיתה עצומה: ארגון הפנאי עבר תהפוכות כמו גם מדיניות הסער – בכל אלה ניכרת התקופה הנאצית כיחידה תקופתית בעלת ייחוד. כך גם באמנות ובתחושת החיים. כאן יש משימה לחוקר, גם לגרמנים וגם לבני אומות שונות, והתוצאות עשויות להיות מפתיעות. כל זה אומר, שיש לשלב את התקופה הנאצית ברצף ההיסטוריה הגרמנית, אבל כל זה הוא אינו כלול במושג „החייאת התודעה הגרמנית", שבהפתו ההלך היסטוריונים גרמנים חוגים פוליטיים מסוימים לטפל בתקופה הנאצית. לדידם, החייאה זו פירושה רצף הסימטאות הפוליטיות מתקופת ביסמארק עד היטלר, טיפוח חלומות הגדלות וטשטוש הכשלונות והמפלות כדי לחדש את המנטאליות של „עם אדונים" ונושא־תרבות בעולם. מוסדות מחקר וצוותים של אנשי מחקר אירגנו ועדות וסימפוזיונים לטפל בקיסרויות הגרמניות של ימי־הביניים, בפרוסיה לדורותיה, באיחוד גרמניה. מן התערוכות והסימפוזיונים עולה „הדרך הייחודית" של גרמניה לכל אורך ההיסטוריה, שאם היא גם אינה נטולת מחדלים ושגיאות מכל־וכל, בכל אופן היא מראה את הדרך של תודעה היסטורית „נכונה", שראשיתה, תיקון העוולות שנעשו לגרמניה ובראש וראשונה חלוקתה, וסיסמתה הראשית היא „רביזיה". „הדרך הייחודית" לא הובילה איפוא אל הקטסטרופה המחייבת התחלות חדשות, כפי שהבינו הנוכסים בטעות מיד לאחר תבוסתם, אלא יש לה המשך אחרי רביזיה של העוולות ותיקון כמה מן העיוותים, שהיחס אל האזרחים היהודים אחד מהם.

★

לישראלי ניתנה ההזדמנות לקרוא ביטוי בוטה ומרוכז של תודעת הרביזיה הזאת בראיון שהעניק החוקר הידוע ביותר של התקופה הנאצית, ארנסט נולטה, לכתב „הארץ". מה שניתן היה לשחזר רק בצורת פסיפס של דיעות ורמזים של היסטוריונים ופוליטיקאים רבים, בוטא בבהירות ברוטאלית על־ידי נולטה. איננו זקוקים יותר לעסוק במדרש הקאנצלר קוהל או מדינאים אחרים, אם נקבל את דברי נולטה כייצוגיים, מה שהולם את מעמדו של האיש בקרב אנשי המדע בארצו ויחס הכבוד שהראינו לו, כאשר קיבלנו אותו כמרצה־אורח בהר הצופים. תמצית טיעוניו, שהנאציות היא תגובה על הקומוניזם (או הבולשביזם), זה קדם בזמן וממנו באו שיטות השלטון והלחימה שהנאצים רק הגיבו עליהן. מלחמת העולם השניה היתה מלחמת־מנע, ובתור שכזאת היתה מוצדקת ומשתלבת ביותר מלחמת־המנע של האומה הגרמנית, המוקפת אויבים. „גולאג" קדם ל„אושוויץ". הבולשביקים השמידו מעמדות והנאצים עמים, כפי שקרה הרבה פעמים בהיסטוריה. היהודים הכריזו כפי חיים וייצמן על הצטרפות לאנגליה במלחמה נגד גרמניה, וזו התייחסה מאז אל היהודים כאל שבויי מלחמה. לפי נולטה אין טעם להכחיש עובדות אכזריות, די לשלב אותן במעשים הרבים, המבועתים, שנעשו בהיסטוריה. את שבח הארמנים או האורחים בקאמבודיה אין לייפות, וכך לא את אושוויץ; רק את ייחודיות השמדת היהודים יש לבטל ולהמירה בבאנאליות. נולטה יאמר, שזאת אינה ג'יארנאציה, כי את פשעי המתנות אינו מכחיש. הוא „רק" נתן להם מקום לגיטימי בשרשרת מעשי אנוש. אנו חייבים לעומתו לעמוד על כך, ש„נירמול" זה בשקר יסודו. מתודית, התחלת השקר היא בהפיכת מעשי הנאצים לתגובה על הבולשביזם. אילו היה זה אמת, די היה בטענת הנאצים, שהיהודים הם ממציאי הבולשביזם, כדי להסביר את השמדתם. ייחודה של השמדת היהודים, כפי שמוכח במחקר מפורט, מפריך את טיעוני נולטה, שכל תכליתם לשלב את מעשי הנאצים בשרשרת ההגנה של העם הגרמני.

מהצגת הבולשביזם כקודם לנאציזם עד לזיהוי של שניהם רק צעד קל, אבל כבד־משקל, כי הוא נוטל ממעשי הנאצים את ייחודם השלילי. אבל, זיהוי זה רווח בעולם וגם בקרבנו. העובדה שזיהוי זה מבטל את ייחוד הנאציות לא די ברורה ולשם כך נכתב מאמר זה.

היה זה בראשית שנות החמישים כאשר יעקב טלמון החל לפתח את המושג „דמוקראטיה טוטליטארית" שקשרה ימין ושמאל בעזרת מושג משותף. המושג נקלט מיד ושימש נשק במלחמה הקרה בין המערב הפרלמנטארי לבין המזרח הקומוניסטי, עליו התבססה הזהות המוסרית והפוליטית של קומוניזם ונאציות: מי שהתנגד לנאציות חייב להיאבק גם בקומוניזם. הזהות זו מקובלת גם על ישראלים רבים, ביחוד כאשר האיבה לציונות לבשה בארצות הקומוניזם ממדים וצורות ביטוי המזכירים את תעמולת הזוועה של הנאצים ערב השואה. טלמון עצמו נזהר בכל כתיבתו שלא לזהות קומוניזם ונאציות, גם אם שניהם נציגי הדמוקראטיה הטוטליטארית. הגילוי במעשים אינו הזהות בתוכן. רוסו והיעקובינים, מאציני וקארל מארקס שהם אבות הדמוקראטיה הטוטליטארית יצאו מתמונת אדם חיובית ונדחפו לפעולה על־ידי מאוויי גאולה לכול, גם אם האידיאלים השתבשו הן בראשיתם והן בתהליך הגשמתם

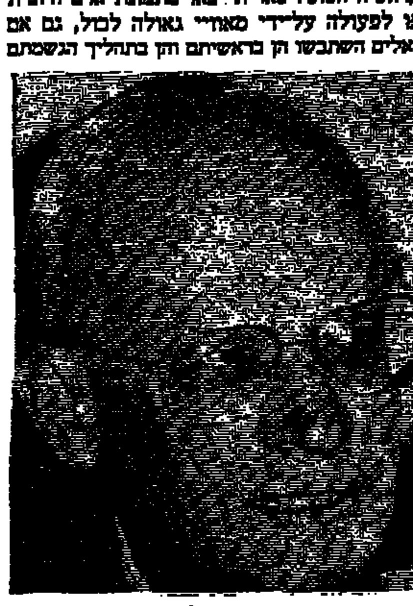

ארנסט נולטה

על־ידי יורשיהם וביניהם הבולשביקים. תמונת עולמו של היטלר ביסודה תמונה של הרס ומוות לכול, פרט לגזע הגרמני, וגם זה בתנאי שיגשים מטרתו של שלטון בעולם, כי אחרת הוא חייב למות. את האידיאלים של משה רבנו, של ישוע מנצרת ומארקס יש לכלות, ועם תלמידי מארקס, הבולשביקים, יש להתחיל. טלמון הבדיל היטב בין טוטליטאריות משמאל, המחייבת את החיים לבין הטוטליטאריות מימין המתירה להורגם, וזה על אף כל הדמיון בגילויי הזוועות שמשטרים אלה ביצעו.

סופר צ'כי אחד הציג את ההומניזם של רוסיה בגן־ילדים עולמי שרוסיה מביטה בשבילו מגינה מרגינה, אך אף לאותו אדם שאינו משתלב באידיליה זו של גן ילדים: סופר צרפתי כנגד זה מתאר דמות מעוותת של אדם המלקט סביבו גדודי ילדים גרמנים כדי להקריבם למוות בעת מחזה ענקי של הרס בביצה טובענית: מגינה בגן הילדים וגדודי המוות של נערים חסרי דמות אישית, הם הסמלים המתאימים לשני מיני טוטליטאריות, שהם הפכים כשם שדרכי ארגונם דומות.

השוני של הטוטליטאריות בימין ובשמאל, שלא רק נשמר אצל טלמון, אלא הובלט וחודד על־ידיו, נטשטש לא רק במושב המדע הירושלמי, אלא גם במושב השלטוני שם. קומוניזם ונאציזם נזכרים בתכיפות הולכת וגוברת בנשימה אחת, עד שניתן לאותו נולטה לא רק ללמד בהר־הצופים, אלא גם לערוך את איגרות הרצל ומכתביו. הקרן לעידוד המדע של הגרמנים הקציבה לכך תרומה כספית נכבדת, מעשה סמלי של אחוות הלוחמים בתאומי הקומוניזם והפאשיזם. מחשבה מטרידה מנוחה היא, שאותו נולטה הגה את החידוש המוקדי שלו כיבור הקומוניזם המצדיק כתגובה את זוועות הנאצים, את אושוויץ כתגובה לארכיפלג גולאג. השמדת הקומוניזם תהיה השלמה הגיונית של נפילת הנאציות, אליבא דנולטה.

כאשר התגלה ברבישיה בברלין מלוא הנוסח החדש של תורת נולטה בנושא הנאציזם, התפרדה סוף־סוף החבילה ברלין־ירושלים. פרופסור שאול פרידלנדר, שהשתתף בישיבה כנציג ירושלים, טרק את הדלת כאשר קורט טוכולסקי של שנת 1927 הוצג כאב הרוחני של תאי הגאזים (טוכולסקי, הסופר, מחה אז נגד ייצור גאז־מלחמה בחשאי על־ידי הפרוסים, הגרמנים, שהביא לדליפה נוסח צ'רנוביל כבר אז). הובן גם ששיתופו של נולטה בהוצאת כתבי הרצל הוא אבסורד, והמוסד הגרמני לעידוד המחקר מחק את הקצבה והודה בצורה זו עם נולטה.

הראיון ב„הארץ" עם נולטה חשף את המלומד במלוא אי־יכולתו לבסס את טיעוניו בצורה משכנעת. טיעוניו נראים מעוותים ועילגים, נחוצים אולי לשימוש במלחמת בחירות, אבל עלובים כדיון היסטורי. כשם שעברנו על הטיעונים הניאו־נאציים בשנות החמישים והששים, בבדק, בשתיקה, היתה גם פה השתיקה מענה הולם, אלמלא הנקודה היהודית: הזהות של האנטיקומוניזם והאנטינאציות שנתקבלה גם על דעת־הקהל אצלנו מתגלה לעינינו לפתע כמתנגשת עם טענתנו הבסיסית היסודית, שהנאציות היא ללא אח ורע בהיסטוריה כמו השואה, תוצאתה. הכיצד? כאשר אנו נוהגים לזהות קומוניזם עם נאציות כשני גילויים של אותו חזון של דמוקראטיה טוטליטארית, הכוונה בעצם רק להביע את התנגדותנו לתוצאות מעשיהם של שני המשטרים וכנגד זה מבליטים את דביקותנו בדמוקראטיה הפרלמנטארית. אבל נולטה הראה על אפשרויות נוספות: אם שני המשטרים שליליים, אבל צמודים, הרי מתעוררת שאלת המוקדם והמאוחר: ברור שהקומוניזם מוקדם מן הנאציות: אז אז, הנאציות היא תגובה על הקומוניזם, וכמובן הצדק האלמנטארי מחייב לשפוט את התגובה באמת־מידה של „המתחיל בעבירה": גולאג קדם לאושוויץ וממילא אפשר למצוא הסבר הצידוק לאושוויץ (מחנה שבויי מלחמה של „נתיני הרייך היהודים"). מניה וביה נעלמת ייחודיות הפשע שאושוויץ מסמל. בעצם מתקבל כל הטיעון הנאצי מאז 1933 כצידוק מלא בתוך התגוננות הגרמנים בפני הקומוניזם. הביטויים של נולטה הם רכים יותר וזהירים יותר משל גבלס, אבל לגופו של דבר הם שקריים כמו טענותיו של גבלס, למשל טענתו שיזום תאי הגאז היה היהודי טוכולסקי.

אל שאלת הנאציות אין לגשת מתוך ג'יסראליות, שסיבה יתגלה רק אחרי בדיקה מדעית: סיבה היה גלוי לכל בשעת מעשה. העובדות גלויות לעין כל. למחקר עומדים רק הפרטים וקשרי המאורעות. משימת המדעים הרבים המשתפים פעולה לצורך זה היא לא הערכה ערכית של המעשים, אלא הנסיון לפענח את המניעים. התועלת היא אינטלקטואלית, כי המעשים שייכים להיסטוריה, ותוצאותיהם להיסטוריה השוטפת, לפוליטיקה.

לעניין האינטלקטואלי שייכת התגובה הרגשית ומתומצאת ברגשי האשמה, ההשלמה, הסליחה ולבסוף הרגיעה, המנתת בחיק העתיד. להווה שייכים הנכונות של הגרמנים לשאת בתוצאות המעשים ובחידודן לתודעה, כשם שהקינות על העוול שנגרם לגרמניה היו אפשריות רק מפני שאשמתה בפרוץ המלחמה העולמית הראשונה לא היתה ברורה, לא לעולם ולא לגרמניה. ההצעות לוועידות שלום ולמימוש זכות ההגדרה העצמית בחלקי גרמניה שנקרעו ממנה, אפשרית רק תוך העלמת מטרות השלטון הנאצי, כפי שעושה נולטה. כל טיעון לרביזיה של תוצאות המשטר הנאצי מונע את התהליך הארוך של רגיעה שבסופו עומדים ההשלמה והפיוס. גם אם הרביזיה מתעטפת במלים פייסניות ופאציפיסטיות, הזהות של קומוניזם ונאציות ושל הנאציות כתגובה הכרחית לקומוניזם היא עטיפה לטענות פסבדו־מדעיות לרביזיה המתנכרת לתוצאות המשטר הנאצי ולהתמוטטותו, ומרחיקה בכך את אפשרות הפיוס. יש עמים שבשבילם סיכול כל רביזיה היא שאלת קיומם, ואצל עמים רבים אחרים מעוררת המלה „רביזיה" חלחלה: הסדר החדש של היטלר קם לתחייה עם הזכרת המלה הזו. לא בנולטה אחד מדובר ולא בקבוצת אנשי מדע ולא בניאו־נאצים אלא בדעת קהל רחבה, שיש לה שביתה במרכז הבמה הציבורית הגרמנית. מי שרוצה לסתום את אחד הפתחים להיווצרות אנטישמיות בגרמניה יתנגד לכל טיעון המוביל לרביזיה: הרביזיה והאנטישמיות הם אחים תאומים בהיסטוריה הגרמנית.

השלמת הגרמנים עם מפלתם ותוצאותיה הם ויתור מדעת על כל צורות של רביזיה. זאת דרישה הגיונית שהגרמנים יכולים לשאת ושהעולם רשאי לתבוע. לעומתה, הכתבת אשמה קולקטיבית לגרמנים היא דרישה מעורפלת שאינה ניתנת למדידה ולשיקול. נבהיר לעצמנו, שאת הצירוף של הודאה מן השפה ולחוץ באחריות לשואה עם התביעה לרביזיה אנו חייבים לדחות בכל תוקף: הכרה בייחוד השואה כפרט עיקרי בנאציות – כן; הודאה בשואה כדי להכחיש את מכלול מעשי הנאצים – לא.

ההודאה החלקית בשואה כדי לשחרר את הנאציות והנאצים מכל מעשיהם האנטי־אנושיים והדרישת רביזיה, היא מילכוד, שחלק מציבוריותנו נתפס לה. חשיפת תעתועי ארנסט נולטה היתה בשביל רבים מעשה מכאיב, אבל תראפויטי, כי יותר מדי זמן הלכנו בעקבות קונראד אדנאואר, שלימד אותנו שיש שילומים בעד אושוויץ, ולאחר השילומים פנויה הדרך לרביזיה. את חומת ברלין כעוול משותף כלפי העם הגרמני קיבלו גם רבים בקרבנו.

טוב להיזכר בעמדת ציבורנו מול הנאציות לפני ימי אדנאואר. אז הבדלנו היטב בין הנאציות שראינו אותה רק דרך כוונת הרובה, לבין הקומוניזם, שאיתו היה לנו חשבון רב־שנים, אבל לא היה פסול לברית טאקטית. ברית טאקטית עם הנאצים שקלה רק קבוצה שולית, שהיתה מחוץ לקונסנסוס הלאומי. ביחס לברית טאקטית עם הקומוניזם היו הדעות מחולקות. כצנלסון ויצחק טבנקין סימנו את שתי הקצוות של קשת הדעות, אבל שניהם היו בגבול הקונסנסוס הלאומי.

הבחנה זו בין הקומוניזם לבין הנאציות של אז היא בת־תוקף גם כיום, ולאורה יש לבחון גם את אמירתו של הנשיא הרצוג בביקורו בגרמניה, שאין שכחה של מעשי הנאצים. מסקנתה ההיסטורית האחת היא תביעתנו לאי־רביזיה, לא להלכה ולא למעשה.

ההודעות של יהודים מחומת ברלין, שהיא תוצאה ממעשי הנאצים וההשוואה עם חציית ירושלים לשתיים עומדת בניגוד לרוח דבריו של הרצוג: גרמניה אינה זכאית להסתמך על החוק האנושי והליבראלי שהיא רמסה בימי הנאצים. זכרון השואה מחייב אותנו שלא לערער על תוצאות מעשיה, ואנו לא צריכים לעמוד לימין גרמניה כאשר היא מסתמכת על זכויות העמים. היא גם לא צריכה להבין אותנו באמצעותם. „הצנע לכת" הוא צו רגש הבושה שהגרמנים חייבים, גם אם נפרוק מהם את העול של אשמה קולקטיבית.

אחר הוא חשבוננו עם הקומוניזם, שרוסיה ובעלי־בריתה רוצים לייצגו. איננו נולדה בהיסטוריה ויכולה לכלות גם במהלך ההיסטוריה. לשינוי אין סימן, ולא סביר לחשוב שיתחולל בזמן הנראה לעין. שינוי טאקטי אפשרי, ויש אפילו סימנים לכך. בשום תקופה לא היינו נעולים לפני שינויים כאלה.

ההבדל בין קומוניזם לנאציות הוא בסיסי, שעשינו רבות כדי לטשטשו – ולדעתנו.

„אני ליצן. מצליח כשנופל"

שיחה עם יוסל בירשטיין

מאת לאה שניר

סיפוריך המאופיינים ב„קצרצרים" מתנכים זה בזה יסודות שלכאורה זרים וקצובים ויוצרים מקשה סיפורית אחת. המסורת לא קישוטיות מילולית אירועים בצורות קטנים ואנושיים מאוד. איך אתה מולך את היסודות האלה [illegible] במעשה הסיפור?

בעזרת הזיכרון, [illegible] דרך דיבוק. לדוגמא: כשכתבתי כבר את הרומן שלי על הקיבוץ „במדרכות צרות" ראיתי, אחרי חצי ספר, שמשהו לא בסדר. האנשים לא מתנהגים כפי שאני כותב. סימן שמשהו אינו נכון בכתיבה שלי, שאני מזייף, והתחלתי אז זמן רב היבדתי לעצמי שאני כבר לא חי כ־500 שנה וגם האנשים האלה שאת סיפוריהם אני מספר מתו מזמן. לפתע העידו אותי אומרי: תזכור, תזכור. אז התחלתי לכתוב מחדש לא מה שאני רואה או יודע, אלא מה שאני זוכר. יום אחד, ליד השולחן בחדר האוכל, שאל אותי חבר, שישב מולי, מה מחר בו שאני מביט עליו כאילו ממרחקים. המחשבה הראשונה שלי היתה: הוא עוד חי. הנה עוד דוגמא: מעשי ברחוב לקחתי מן הבנק שלי. לא התראינו כעשר שנים והנה היא באה לקראתי כולה בשחורים. על שאלתי מה קרה, השיבה שבעלה נפטר. כששמעתי „אוי" עצוב, הוסיפה: „לפני עשר שנים". כששמעתי זאת, הרגשתי של„אוי" שלי העצוב התייצב מאחור כרקע – חיוך. הצירוף הזה, ה„אוי" המדויק, בשכבות קרובה, עוזרים לי להיכנס למשחק של זמן וזיכרון.

איך היית מגדיר את הצירופים האלה?

צירוף של חלב ותפילה מוליד אור. זאת למדתי מן המורה שלי בפיזיקה בביתה ד', ומאז אני ממשיך להגיע לאור הזה גם בכתיבה.

אם כי הסיפורים שלך עקיניים במצבים ריאליים, לפעמים נדמה שהם עומדים על גבול הפאנטאסטי. איך בכל זאת נשארים הדמויות על הקרקע ואינן מתעופפות באוויר?

אם זה נכון מה שאת אומרת, הרי הפנטסטי נמצא ביומיומי שעליו אני מספר, ואצל האנשים שאני כותב עליהם. זה בתוכם. הנה, למשל, יום אחד אני נוסע ב„אגד". שני אוטובוסים נעצרים ליד הרמזור והאשה לידי רואה באוטובוס השני ידידה שלה. היא פותחת את החלון וקוראת: „דינה, למה לא היית בהלוויה?" ודינה משיבה בקול מתנגן: „או איך זה היה שם, רבקה?" יום קיץ, נעים. איזה מין שיחה זאת! אבל רבקה שלידי אינה שואלת זאת את־עצמה. היא מתכוננת להשיב תיאור מלא של ההלוויה. אלא שהאור התחלף, האוטובוס ברח, ואז היא משיבה לי, היושב לידה, תיאור מלא של הלוויה בארבע מילים: „לא כמו בחתונה שלה".

התחלת את כתיבתך באידיש ברומן על הקיבוץ, „במדרכות צרות". אחר כך פורסמו שלושה סיפורים בעברית. „נסיעתו הראשונה של רולידר" ועוד שני סיפורים. אחר כך שוב רומן „המטבעיים" ובאמצע ועכשיו „הקצרצרים". מה הוביל אותך לבחירה בז'אנר זה? האם יש כאן גם שמץ של אידיאולוגיה ספרותית?

קצרצרים. כי כך הזמינו. בדיוק – לפי דקות, בעיתון – לפי אינטשים. זה היה בימי מלחמת לבנון והיתה לי בעיה כיצד להיכנס עם סיפור בין כל הידיעות הרות הגורל שחודרו בכל שעה. להיכנס עם משהו מפוצץ הרי אני לא כותב אקטואליה אלא סיפור עם התחלה, אמצע, סוף. ידעתי אז שעלי להתגנב פנימה במשפט פותח אפור, כמו איש פשוט שעולה לאוטובוס ולא מרגישים בו, אבל במשפט השני צריך כבר לקרות משהו. כי אין לי הרבה זמן בסיפור. זאת מלאכת הקיצור, או הטכסכן למורתי לאו דוקא מספרים אלא מאנשים במקצוע. דוגמא: אני יורד מאוטובוס, יקירה שלא ראיתי אותה שנים, עולה, היא תופסת אותי בשרוול וחייבת במקום לספר לי את שעבר עליה. אבל יש תור, והנהג צועק והיא צועקת כנגדו: „מה זה, כבר לא נותנים בארץ הזאת לדבר?", האוטובוס זז ומבעד החלון היא מספרת את כל מה שעבר עליה במשפט אחד: „ער האט זיך איינגעקויפט אַ ביי שטיק פלייש." שפירושו, שבעלה רכש לעצמו חתיכת בשר חדשה מאהבה חדשה. מה יש עוד להוסיף? עוד מקרה עם יוסל ברגנר. ברחוב פגשנו את חבר שלנו נסים אלוני, בדרך לנאמרות. יוסל ברגנר אומר לו שישמע סיפור, שאני סיפרתי לו. אומר נסים, שאין לו זמן. אומר יוסל, רק דקה וחצי... ואני מביט על יוסל ברגנר ומעט. מה פתאום דקה וחצי? לקח לי חמש עשרה דקות לספר לו את הסיפור והוא רוצה לספר לא יותר מדקה אבל הסיפור מפיו של יוסל יצא טוב יותר מחמש עשרה

הרקע שלי [illegible] „קצרצרים" בלי תיאוריות, בלי אידיאולוגיות, לפי הצורך.

יש מי שמגדיר את הסיפורים שלך כמיניאטורות, אתה מסכים עם הגדרה זו?

הסיפורים הקצרצרים אינם מיניאטורות. הם חסכניים במלים. הם כמו איש נמוך. על איש קטן לא אומרים שהוא אישון אלא איש במימדים קטנים. כך גם הסיפור שלי. הוא כמו סיפור ארוך שגדל יותר קטן.

מהם יתרונותיו וחסרונותיו של ה„קצרצר"? מה הם חוקיו ואיך אתה עושה סיפור?

אם קיצור הוא יתרון, או מי שנכנס לתוך הסיפור יודע שלא ילך לאיבוד בדרך, כי הנה הנה הוא כבר רואה את הסוף, לגבי המגבלות, יש הגבלה בזמן. במספר המילים. אי אפשר לתת לדמויות „להתרווח בסיפור" בשפע. ובאשר לחוקים, אין חוקים. המשפטים הראשונים של כל סיפור יוצרים את חוקיו. הנסיון להחיל חוק אחד על סיפורים שונים אינו מצליח. דוגמא: רציתי לכתוב סיפור ובו להוכיח שעלי לצאת החוצה כדי לדעת את הנעשה בפנים. והיה לי סיפור כזה, כיצד בן הזוג, יוסל פרידמן, בעת איש מצבה, ואני, מצאנו את עצמנו, כשהיינו ילדים באולם גדול מלא אורחים – חתונה של דודה. אם כי שנינו באותו גיל, יוסל מתמיד היה גבוה פי שניים ממני, ואני שאלתי אותו: מה הוא רואה בעולם, כי אני רואה רק ברכיים והוא רואה כתפיים, ובין הכתפיים – חלון מלא פרצופים – ילדים עניים שרוצים לראות החתונה. יוסל הוביל אותי החוצה כדי שנוכל לראות את הנעשה בפנים. משהו הפריע לי בעת הכתיבה ושאלתי את עצמי בשביל מה לייגע את הקורא כדי להוכיח משהו? מה לא יודעים זאת? שלא ידועה לכתוב כדי להוכיח לא, אבל חבל היה לי על תמונה אחת, שבה התמונה נגמרה ואנחנו עדיין בחלון. הפרצוף שלי למטה, כי אני קטן, ושל יוסל מעלי – פי שניים גבוה ממני. אז שאלתי את עצמי: אם המשכנו להביט מה ראינו את החתונה. אז התברר לי שלא על מנת להוכיח אכתוב את הסיפור אלא החתונה. איזו חתונה ראינו? לא אתחיל לחפש תשובות אלא אכבר במשהו מן העבר שנשכח ממני.

אינך יכול להסתיר את התחושה שמשהו בסיפוריך מסגיר את עובדות היותך מספר־עממי בדרך המגידים, למשל. יחד עם זאת אתה בוחר להציג את הסיפורים על הנייר. איך סיפור בעל־פה חי בשלום עם סיפור בכתב?

סיפור בעל־פה וסיפור בכתב אינם חיים אצלי יחד בשלום. ראיתי פעם בגבעת שתי שכנות זקנות יושבות כל אחת במרפסת שלה. חוצצת ביניהן מחיצה נמוכה. הן יושבות גב אל גב ומשוחחות. יצאתי בבוקר למרפסת ושמעתי אחת שואלת: „איך היה האוכל אתמול?" בערב כשחזרתי מן העבודה ועברתי לידן שמעתי את התשובה: „לא טעים". יום שלם, שיחה קצרה גב לגב עם קיר באמצע. זאת הקירבה אצלי בין סיפור בעל־פה וסיפור שבכתב.

העברית שאתה בא מן היידיש בולטת בסיפוריך. השוני שבין מבנה של שתי השפות, האם הוא מסביך או מקל?

אני משתדל לכתוב בשפה יומית: שמשפט לא יתנשא ויאמר: כמה יפה אני, כמה מצטעצע אני. השאיפה היא שמילים אשר באמצעותן אני מעביר את הסיפור, ייעלמו כשתפקידן תם. קראתי השבוע את מגילת רות. ולא אמרתי עם סיום הקריאה איזה לשון, אלא, איזה סיפור. אנאלוגיה: השכל. החומר שמעביר אותו אוכל בדרך. אלף קילומטר והשכל מגיע עם „הלשון בחוץ". זה קורה להרבה ספרים ובעיקר בעברית: המלים אוכלות את התוכן. משפט שמתפתל על פני דפים, אוסף בדרך שמות תואר מפוצצים, מלים מקושטות ללא כיסוי, אינפורמציה לא בזמן הנכון, וכשאותו משפט מתקרב לסוף, הוא עייף והלשון שלו בחוץ. לא נותר אלא לומר: איזה לשון אבל סיפור – אין. אחזור למגילת רות. במהלך של שלושת אלפים שנה התוכן לא נאכל. עוד סיפור מאותה תקופה: בת יפתח. הייתי שמרטף וקראתי לנכדתי את הסיפור בלי להמתיק דבר, בלי לשנות מלה. לאחר שבועיים אני שוב שמרטף והנכדה שואלת אותי: „סבא, סבא, אולי אפשר עוד להציל אותה את הבת?" לי זה אומר שגם בעברית, ניתן להתחמק מהמלים המנופחות, מהנטיה להתנשאות, מן ההגבהה המסורתית. לשון יידיש, שכנה קרובה וטובה לעברית שלי, מסייעת לי ללכת

נמוך בכתיבה, נגיד, „בגובה מתחת".

כמספר נזכר כך שאתה מצוי כל הזמן בעמדת האורח, התבוננות והקשבה.

כן. להאזין, להתבונן. לילה ליד תחנת „אגד" ברחוב שלי, בירושלים. אשה קטנה ושבירית מרבות כמו תחנת קמח ברוח. לא נותנת לקשיש לידה פסק זמן לתקוע אצבע באוזן ולהתגרד. עשרים דקות אולי. והאוטובוס הגיע, הישישה נשארת על הספסל, הקשיש עולה, תוקע את האצבע שלו באוזן, מגרד, רואה אותי עולה, פונה אלי ואומר: „שמעת את הצרות שלה? עכשיו תשב לידי ותשמע את הצרות שלי." בוודאי שאני אאזין לו.

נראה לי כי עמדת המספר בסיפוריך עוברת בסימן בחירה בין מעורבות לבין שמירת מרחק כלשהו מן המתרחש. אתה ישנו ואינך. קולט ומשדר. אולי אפשר לומר מן מספר־עד שמות המשמש כקאטאליזאטור בלבד.

אני שטוח. אני רוח. ניתן לעבור דרכי ולא אפריע. שטוח כמו הדמויות בציורי הקיר המצריים. אני צינור ודרכו עובר הסיפור. צינור שאין בליטות בתוכו. בסיפור ארוך, רומאן שאני עסוק עכשיו בכתיבתו, לא אספר כי אני. ישנו שם ה„אני" המספר, אבל הוא לא ישאל שם שאלות, לא יביע דעות, לא יידע אפילו מיהו. האיש שאת סיפורו אני מספר יעבור דרכי. אני קטליזטור בלבד.

בסיפוריך אתה נמנע מלספר את מחשבותיה של הדמויות [illegible] על עומק בעיצובה?

„מספר־עד", כפי שאת יודעת, אינו יכול לנחש מה חושבות הדמויות האחרות, ובאמת האם אני יכול לדעת מה מישהו אחר חושב? על כן אני מחפש סימנים ומזכה שיתגלו לי. נסעתי פעם בקו 25 בתל־אביב, מהאוניברסיטה לגלי צה"ל ביפו, התיישבתי במושב ליד הנהג בתקווה שאולי ידבר אלי. הפעם דיבר אל עצמו, ולא תפסתי מלה. בכבר המושבות הנהג עצר את האוטובוס, לא ליד תחנה, קם, הרים את מכנסיו מעל הכרס בדרך הנהגים, הלך עד המושב האחרון וביקש מנוסע אחד שיראה לו את הכרטיס ואמר לו: „אתה רואה בחורצ'יק, חודש ימים אתה קונה כרטיס עד העיר ונוסע לך עד יפו. כשעליתי, אמרתי לעצמי: היום אני אתפוס אותך." כששמעתי זאת, אמרתי לעצמי: הנה לך סימן. עכשיו אני יודע מה הנהג חשב כל הדרך. ואם יש לי סימן אין צורך לכתוב מחשבות.

מהו הקושי בתרגום מראה לסיפור כאשר מראש אתה מגביל את עצמך שלא להיכנס לתחום התודעה של הדמויות שלך?

לפעמים הסימן החיצוני מספר את הכל ואין צורך להעמיס עליו מחשבות ומשפטים בלי פסיקים ובלי נקודות כדרך זרם תודעה. נסעתי ב„אגד" מנצרת עלית לירושלים. ישב ליד החלון בחור שגידל שפם להסתיר פה עקום. בעפולה עלתה לאוטובוס והתיישבה לידו נערה יפה. הבחור לא סמך על השפם, החל לשרוק כדי שהעיוות על פניו יראה טבעי. מה יפה היתה הנערה שישבה מולו! יופי כזה שכדאי היה לו, לבחור, לשרוק מעפולה עד ירושלים.

מהי הפילוסופיה העומדת מאחורי כתיבתך?

פילוסופיה המושג הזה גדול מדי עלי. כשהייתי צעיר קראתי ספרי פילוסופיה. חיפשתי פילוסופיה מושלמת, הרמטית. כזאת שתענה על כל שאלותי ואוכל להתהלך בתבל בלב שלם. לב שלם? אני זקוק ללב שלם היום? אם כבר פילוסופיה או כזאת עם חורים שאוכל לזחול החוצה ולהתחמק ממנה. גם דעותי אינן יציבות ומשתנות לפי הנסיבות. כשעבדתי בחיפה, הייתי נוהג בדרכי לבנק, לתת יום יום מטבעות למקבצת נדבות שישבה על המדרכה ליד קיר עיזור. חורף וקיץ היתה עטופה בשלל בגדים פרומים מלבד קרחתה המוכתמת. כהיתה חשופה. היא הכירה אותי לפי הצל שלי. אני איש נמוך ובשעות הבוקר גם השמש נמוכה והצל שלי ארוך. כשצל ראשי נחת על קרחתה החשופה, שפתיה נעו למטבעות שיבואו.

יום אחד, בגלל מריבה באוטובוס, נרבקתי גם אני בצרצירות מרשע ושכחתי להכין את הנדבה. ירדתי מהאוטובוס, השמש נמוכה, הצל שלי ארוך, הוא נחת על קרחתה, שפתיה נעות והמטבעות אין. באותה שנייה, כשעברתי לידה ולא התעכבתי לתת לה נדבה, כי מיהרתי לבנק, שמעתי את הגולם שבי מצדיק את המעשה. „מה יש? אז לא תיתן לה כסף. יש לה מספיק". מיד הצדקתי את עצמי. לא תמיד אני זריז ומצליח לתפוס „על חם" את הגולם שבי, שמצדיק את מעשי. ומי הוא הגולם הזה פילוסופיה. מה, אני אתהלך כל הזמן על שטיח אדום של צדק? כשאני בא לכתיבה אני בורח מפילוסופיה, או אידיאולוגיות.

ניתן איפוא להסיק מדבריך שלא ה„מהי" הוא החשוב לך, אלא ה„איך".

ה„איך" הוא המוביל אותי ל„מה". אם אני בא לספר רק עם ה„מה", זה יוצא גרוע. אחרי הכל, כתיבה היא תרגום למלים, רגש, תחושה, אירוע. הייתי בים, האוניה נטרפה, סערה יום ולילה וכוכב מתגלה לשניה, והוא הרגיש החיוני ביקום. איך אתרגם למלים את הרוח בים, לאנשים ביבשה? זה כל העסק של כתיבה. איך לספר את ה„מה"

מבנתך אינו מאפשר לשפה לעשות בסיפור ברצונה, יש בו ויתור מראש על חומרים שהיו יכולים אולי להעשיר את המכשב.

על כך כבר שוחחנו. אוסיף, שבעיני השפה היא רק אמצעי ולא מטרה לעצמה. ככל שהיא נכתבת עליה להופיע ולהיעלם. הסיפור, הוא שצריך להישאר. אנחנו, דוברי העברית, עדיין נמצאים בדור המתלהב מחידושי השפה ומאפשרויותיה. גישה מובנת.

אתה ממעט לעשות שימוש ב„דיבור־הישיר" בסיפוריך. מדוע?

יש לכך קשר עם היותי נטוע בשפת היידיש. פעם תרגמתי יחד עם נסים אלוני את הרומן שלי „נסיעתו הראשונה של רולידר". אחרי חצי ספר בערך נסים אומר לי: „יוסל, כתבת ספר חרש אילם. אף אחד שם לא מדבר". נכון. כי שנים רבות לא שמעתי מסביבי יידיש מדוברת „ארוכה". האם אני כותב על אנשים מעל גיל ששים שלא נולדו בארץ, איך אני יודע באיזה שפה הם מדברים? בעברית, אמנם, מדברים הרבה, אבל לתת עמוד שלם של דיבור ישיר – משעמם ומייגע. כתבתי בדיבור עקיף, וירדתי ממנו, מפעם לפעם, בחצי משפט ישיר, במלה אחת בלבד.

האם אתה מוסר את שפת הרחוב ממש, או שאתה מעבד אותה?

העברית נוטה להגבהה ואני מנסה להיצמד לשפת הרחוב מבלי למסור את השפה כמות שהיא. אלפיים שנה שמרו על התחום שבין העברית שבגמרא לעברית שבמקרא. היה זה סימן היכר של מלומדות. לא ערבבו את שני הנוסחאות, קראו לזה „שעטנז". היה קל לשמור על התחומים כי לא דיברו בה. אבל היום המלומדות הזאת מפריעה לפעמים לשפה לנשום. ברחוב, במחנה־יהודה, תוכלי לשמוע שפת חז"ל מעורבת בשפת השוק. אני משתדל למסור לא את הדיבור אלא את הדימוי שלו. שחקן על הבמה לא חייב להיות שיכור כדי להציג שיכור. הוא מציג את הדימוי של השיכור. לא „נתח חיים" אלא את הדימוי של החיים.

רבים מסיפוריך מתרחשים בירושלים. הנטיה בספרות היא לכוון „ירושלים של מעלה". אצלך לעומת זאת הכוון הוא של „ירושלים של מטה".

ראיתי פעם זוג צעיר ליד הכותל, בתקופה שעוד מותר היה לשני המינים לעמוד צמודים. הבחור חיבק את הנערה שלו: נשיקה לאבן ונשיקה מתוקה לחברה שלו. ממנו למדתי משהו כיצד לרדת מן הקודש לחול.

המשפטים שלך מתחמקים איך שהוא מפירוש חד־משמעי. נראה כי באופן זה הם מעניקים לסיפור עומק שאינו נמסר באופן גלוי ומפורש.

גם בחיים אני לא יודע בדיוק היכן אני עומד. אין לי אמון רב בדעותי. אני לא נותן להן „שיק בלאנק". הנה, בסיפור אחד שלי, אני רואה את שכני, מרקוס ורוזה, מתקרבים אלי ברחוב. יום נאה, גם הם לבושים כבגדי אביב. הולכים שלובי זרוע ומגיגים. מה רואה העין שלי? כאילו חתן וכלה שיצאו זה עתה מתחת לחופה. אבל מהי המלה הבאה שאני שומע מפיה של רוזה? „גט". חוזרים מהרב ביקשו גירושין. מה עושה ה„גט" ל„התרזכלה"? ואיזה מין „גט" הוא שאינו יודע שמלה לפניו כתוב „התרזכלה" כך נראות רעותי.

סיפוריך מתאפיינים באירוניה דקה אבל לעולם אינם גולשים אל הסארקאזם. האם אינך מתפתה אף פעם לצחוק להיות קצת מרושע?

לא אני קובע את הטון. מה זה סארקאזם? אני אצחק על מישהו? אני אלמד אחרים איך צריכים לחיות? אם ישנה אירוניה בסיפורים שלי – האירוניה היא על חשבוני.

איך אתה מצליח לברוח מכל שמץ של פאתטיות?

אנשים שמכבדים את עצמם זקוקים לפאתוס. לפאתטיות. כשאני שומע סופר מדבר אל הדור שלו או לדור הצעיר ממנו ואומר: „אתם איכזבתם אותי! אתם לא החלום שלי" אני זוחל מתחת לשולחן. וכשאני תופס בסיפור שלי משפט מלא פאתוס, אני מנסה לייבש אותו. האם זה לא מצליח לי אני אומר לו ביידיש: ארויס! – החוצה.

הסיפור הקצרצר קורץ לא אחת לאיזורן הדמות באמצעים הגרוטסקיים המוטעים, כי גם בסיפוריך מצוי נתן גרוטסקי. מה דעתך על כך?

גרוטסקה מובילה בדרך כלל לתגובת לעג על מישהו אחר. מה קורה לגרוטסקה בשעה שאני מגחך על עצמי? רואה את עצמי הולך, הכרס שלי – לפני, מאד מגוחך, מאד לא מכובד – נו? גרוטסקה? הייתי ממשיל את עצמי לליצן בקרקס. אקרובט שנופל מחבל גבוה – זה מוות. אבל הליצן בקרקס מצליח כשהוא נופל.

הסיפור הקצר מוותר מראש על רקע. כלומר על מה שאצל סופרים רבים משמש כ„בשר" של הסיפור. איך בכל זאת אתה מצליח למסור אווירה וייחוד של מקום?

סיפור קצר בנוי על ידע רב אצל הקורא, ידע שמחוץ לסיפור. רוב הספרות נכתבת על רקע ידוע. לשם מה לכתוב: עבר לידי כלב „על ארבע רגליים"? השמש שקעה „בערב במערב"? שבצהרי יום, במחנה־יהודה „השוק שקק מהמוני אדם"? אני אתאר כיצד יהודי מניח תפילין? זה הרי ידוע. הידע הרב המצטבר אצל הקורא והיום משחרר אותי מהרבה עמל. אני פטור מלמסור מידע שמוציא את האוויר מן הכתיבה.

הסיפור הקצר דורש חסכנות. מה מנחה אותך בבחירת המלים? בבניית המשפטים?

בכתיבה ישנן הרבה מלים מתות. אני משתדל להשתמש בהן מה שפחות. אני רואה לפני במה עם אבירים. חפץ שלא רואים או שאין לו תפקיד, יורד מהבמה.

האם אתה מקבל את ההנחה שספרות יכולה לשמש אמצעי לשינוי חברתי?

אני מספר סיפורים ומשתדל שיהיה מעניין וירצו לקרוא. הדחף שלי לכתוב אינו נובע מתשוקות ליישר בעיות חברתיות. חיוך של קבצנית אינו פחות ערך מחיוכו של מלך. וגם הבכי שלהם שווה־ערך. כשגרתי בנצרת עלית, לא ראיתי את עצמי כשייך לישראל שניה, ועכשיו כשאני גר בירושלים אינני רואה את עצמי כשייך לישראל ראשונה. אם אני רוצה למחות על משהו אצא לרחוב ואפגין. איני מטיף מוסר ובכל שאני מודע אני יודע שאני יודע פחות ופחות. יחד עם זה אני שמח, שישנם אנשים שיודעים, או לפחות חושבים שהם יודעים איך לפתור את בעיות העולם.

סיפוריך מתאפיינים בסיומים פתוחים וסגורים בו זמנית.

אם את אומרת זאת אני נוטה להאמין לך. פתוח וגם סגור. הרי זה ניגוד. ניגודים שנמצאים זמן רב בכפיפה אחת מתאחדים לפעמים וקורה שאני יכול לומר על שני ניגודים כאלה: זה הם. לכן ייתכן שניתן לומר: פתוחים וסגורים בו זמנית.

יש המשווים את כתיבתך לכתיבתו של שופמן. האם אתה מקבל הגדרה זו?

רוב ה„קצרצרים" של גרשון שופמן הם דברי הגות. הגיגים קצרים. הרבה מחשבות. אני נמנע מזה. לשופמן יש סיפור קצר על בכי של ילד וכיצד רווח לו כשנודע לו שלא הילד שלו בוכה. לו הייתי כותב סיפור כזה, ייתכן מאוד שהילד הבוכה היה הילד שלי ובאשר ל„ירווח לי" – מי יודע?

הנה התחלתי לכתוב סיפור על קצב שבא לבנק לרכוש מניות במטרה להפסיד כסף. למה להפסיד? כי אשתו ברחה עם מאהב. היא תשמע, חשב הקצב, שרכושם המשותף יורד לטמיון, היא תשכח את האהבה ותחזור להציל משהו. אבל הקצב רק הרוויח, לתדהמתו. ובסיפור, לתדהמתי, האשה חוזרת דווקא כששמעה שבעלה גרף כסף רב בבורסה. היא סאה בריה.

זה מה שקורה לי בכתיבה. יש הפתעות בחיים.

יעקב ליכטמן

שלוש וריאציות

לאסתר ומשה לבית ברעם
– שהיו ואינם

1. מוקד

כי הרוח היא
אפר
הרוח היא טעם
סודה הוא רצף
כוחה הוא למטה,
על כן היא כה
עקשנית
בלב היוקד
בלהט תמיד.

2. כחו של האין

כחו של האין בחיינו
גדול מכחו של היש
והאדם – ישותו היא
מעין כמיהה משקפת
וראי להפרית הטעם
בקיומו – מדעת
או שלא מדעת
ברצף מתמשך
של איבוד עצמו
לדעת.

3. הודיה

תודה על הרוח
המשיבה
נפשו של אדם
בשרב.
היא זו הנותנת
את הטעם
בחייו
וצמאה היא ללא לאות
להיות לו בדרך
אור לעיניו.

1986

هكذا من الأصل

[illegible]

שירי בינה ואמת

מאת שמואל שתל

בינה קפלן, „שירים בגוונים שמשיין" הוצאת ספרי הילל, חיפה 1985: 78 עמ'.

דברים על המשוררת ניתנו בסוף הספר. „בינה קפלן היא ילידת תל-אביב, בוגרת גימנסיה „הרצליה" וסמינר „לוינסקי", השתלמה בספרות אנגלית ובפסיכולוגיה באוניברסיטה של בוסטון. שיריה מתפרסמים במוספים הספרותיים השונים החל משנת 1960. ספר שיריה הראשון „עת יגעו הצללים" יצא לאור ב-1967. הקובץ השני „גשרי ניר" יצא ב-1973 וכו'.

זה כדרכו ביקור של בינה קפלן והוא מזמין את הקורא לקרוא את השירים ולהתייחס אליהם בתוך הבנה אוהדת. אכן, השירים כתובים יפה: העברית שלהם רהוטה ואילו היתה השירה בת-זמננו מקושטת בחרוזים, היתה בינה קפלן בשליה גם לחרוז חרוזים נאים.

הכוח המניע את כתיבת השירים היא הרגשת העצב, הבדידות, המצוקה, הגעגועים, עינויי הנפש. „הרקפת התרבותית" הפותחת את הספר, „בורקת ריקוד כפוי ובאבחת דום/ – – – „להסיח את רעתה אל בדידות הכרשים כדי/ להקל במצוקתה", והיא המטאפורה של המשוררת עצמה. כבר נאמר „יוסיף דעת – יוסיף מכאוב" וזה „יתרונה" של הרקפת התרבותית. רקפת השדה, לעומתה, פורחת לה במבע, שכידוע אינו תרבותי, רקפת צנועה החוזרת מאחורי הסלע, ואינה יודעת על ייעודה כמשוררת, ואינה מתייסרת ב„כלים הנתוקות בגרונה" „המשוועות לפרוץ אל/ האבטים העבים בתגורות הקשות/ בהמון הקוצות של מגדל בבל".

שירי בינה קפלן הם שירי בינה ויש בהם הרבה אמרות חכמות: „על גחון אני הולכת ועפר מלחכת בלהט" או „אני יכולה להוקפל כמו
שבלול,
להתארך כטעת גומי,
להתהפך לנקודה.
לא תאמין"

שירי בינה קפלן, הם שירי בגרות: „איזה בזבוז משווע/ לשוכב בעולם", „יש אנשים הפורחים וקמלים – – – כמו נורה קדועה נשרפת" חוג נסוי אינו אלא „הבל עונה אמן להבל" – אך הדומינאנטי בהם היא הרגשת הקמילה והסתיו. „עוד לא הספקתי להקים אנדרטה לזכרונות והסתיו כבר ניצב בפתחי"

„כשאשה יפה הולכת ברחוב
וסוקרת את דמותה בחלונות –
קשה עליה הפרידה
מתאומתה –
כמה עמוק ביניהן קשר השתיקה
שהוא עומד בחליפות העתים
ואין היא חשה בגבילתן האיטית".

אך מעל לכול אלה הם שירי אמת.

אביה של המשוררת הוא אהובה הגדול „המחזיק בתוכו את כל חייה". כמנין שירים סובבים את אביה, שהלך לעולמו, ושירים אחרים מוקדשים לנכה. לדבי, לבועז (שני שירים) לנכד ולסבא, עד שזה כמעט ספר משפחתי, אלבום. בין אלה, השיר היפה:

„כשנכד, חייל, בא לבקר את סבא
מתמלא הבית ריחות וצבעים
שלא ידענו".

השירים הם אמיתיים עד להדהים ויש בהם שמות, שהם שמות אמת, כאילו היו שמות אוניברסליים. שיר „לרווה שכבר מתה מזמן" ושיר אמת המתחיל בשורה „ל' יוצאת מתוך חיינו בקול דממה דקה" „ל' זאת ששמה המלא הוא בנפשה של המשוררת, מקשר אותה עם לאה רכת העינים או עם לילה בכמל „ל'. סקרנותי „בקול דממה דקה" שבשורה הראשונה. אינה באה על סיפוקה באסוציאציה הנבואית שלה, או בהכמת צביות הרשאים. כשאני מגיע לשורה „ל. תשאיר חוקך חבוי בקפלי נשמתנו" אני אומר לעצמי – לא בקפלי נשמתי אבן שורה אמיתית זאת למשוררת, היא שורה סקרית, לי.

בגרון של שירי והודיות אמת, כתב לי חברי הטוב, משורר-אמת: שאני מביא אותו בשכם, כי לא קיבלתי את רשותו לכך, והמשך גם יובן למה) „אני לא בשוק בשירים, אני מתעד. זו גם הסיבה שאני נרתע מן הפרסום. זה איננו תורם לחיי המשפחה שלי, ואני גם חס את עצמי נחות מפני ש„רק על עצמי לספר ידעתי"... אולי „יבוא" לי יום לכתוב אחרות, לכסות, לשנות, „להמציא". אבל עד שיבוא, אינני מבזר שום שורה את הזכן שאמרת על כך ואקדישו לשם כך..."

בבכתב תשובתי אליו, כתבתי לו על האמת הפיוטית ועל האמת ההיסטורית, על אמת החיים ועל האמת השירית. כתבתי לו על אהרן מגד, שהעיד על עצמו ב„סוף ציפוס" שאין בספריו הרבים, גיבור אחד, טולם מן המציאות. את הגיבורים „המציאותיים" בעיני הקורא, הוא בורא בכוח היוצר הספרותי שבו, באמצעות הצטברות של נסיונותיים וראיית-דברים רגשית ומעמיקה, שכה אין בפרט אלא מה שבכלל. לכן, כתבתי לחברי, כשמשורר יוצר שיר שהאמת שבו היא אמת שירית, אומרים שירה לא רק המשורר אלא גם הקורא שטעמו ותרבותו דוכים. הנהנה מקריאת השיר אומר: „זה שיר אמיתי, שיר האמת שכיר"

אף כי בינה קפלן חושבת, אולי, בשיריה „המשפחתיים" כחברי, שאסור לְכסות, לשנות ו„להמציא", היא כותבת על „ילדה משחקת בכלים" ו„שעשועים" „לשגות בחלום עגוג / כמו להיות ידידת נפש / לדרילקה/ – – – אל ספל קפה ועוגה"... שיר המזכיר בשורות אלה את המשורר הצרפתי פריוור, אך עוזב אותו, משנה את שעשועיו ומסתיים בשורות הטראגיות „ומאז הוא הולך הצעק בארויות של חייו

ומאיץ להרים החודרים מהם
ואת קולה אינו שומע בהם – "

אך בקריאה החוזרת של השיר היפה הזה, העובר מרגעי משובה לעצב „פריוורי" ולסיומו הטראגי, אני נתעכב על שלוש השורות, שהבאתי לעיל, וחושב כמה „אמיתי" היה שיר זה אילו הצטמצם באותן שלוש שורות, וכהן בלבד.

ואם אני מרשה לעצמי „לערוך" את שירי הספר, אני רוצה גם להפוך את שיר ה„אביב" האחרון, של בינה קפלן לשיר „הייקו" בן שלוש שורות, הכתובות בספר, שמתוכו פורחות כל תמונות האביב שבנפשה:

„הפעם ידעתי כי בא האביב
על פי לְטאה קטנה
שומקה על אבן חלוני".

ובטרם אסיים, ברצוני להצות את הקורא בקטעי שירה של בינה קפלן, העומדים ברשות עצמם כשירי אמת שירית, צבעונית וחזקה:

„חולצת פאסטל של דמי-סוון
והיביסקוס תצוף
צובע את חלוני
באודם" (61)

או

„מקום שם עולה נשימת הפרחים
כנשימת ילדים בשנתם"

שירים „בגוונים שמש" הם שירי השעות הרכות, שבהן עוברת בינה קפלן את דרך התחתיות של חייה, „כדי להפשיר את גושי העצב", „להשיב את נפשה אל המנוחה".

בין שתי יבשות

מאת איזה פרליס

הנרי ג'יימס, „השגרירים", תרגם מאנגלית: אהרן אמיר; אחרית דבר: אירה סגל. הוצאת [illegible], המפעל לתרגום ספרי מופת; תשמ"ו/1986.

הנרי ג'יימס (1843–1916), שעוד בחייו זכה למוניטין של סופר בעל שיעור קומה, לא היה מעולם סופר פופולארי, הקרוב אל לב ההמונים. יצירתו המורכבת, המופנמת המעודנת, דורשת מן הקורא סבלנות, ריכוז ומאמץ אינטלקטואלי, בעיקר בתקופת כתיבתו המאוחרת. בכל ערך אנציקלופדי על ג'יימס מצויינת העובדה, שהוא לא מצא במציאות האמריקאית כר נרחב לכשרונו ועל כן העדיף את הבמה הקוסמופוליטית. ברם, כל מציאות ראויה להשתקפות בראי הספרות, אבל עם זאת שמורה לכל סופר הזכות לברור לעצמו את התחום הקרוב ללבו והמוכר לו מתוך חוויותיו האישיות. כך למשל, האפוס של קרונות-הבקרים, החוצים את היבשת מחוף אל חוף, לא היה גזור לפי מידותיו של ג'יימס ככל שהוא עשוי להלהיב סופר אחר.

חייו של ג'יימס הם איפוא המפתח והפירוש ליצירותיו. הוא נולד בחוג העילית הרוחנית של ארצות-הברית, כבנו של הוגה ותיאולוג, הנרי ג'יימס הבכור ואחיו של הוגה-הדעות-פסיכולוג ויליאם ג'יימס. מלבד נכסי הרוח היתה המשפחה משופעת גם בנכסי-חומר. הילדים קיבלו חינוך בלתי-שיגרתי ועוד בילדותם שהו תקופות ארוכות באירופה. אולם הנרי הצעיר ידע גם צער. בנעוריו נפגע בגבו ולא יכול היה להתגייס לצבא במלחמת הצפון והדרום. הוא נותר כל חייו אדם בודד, שלא ייסד משפחה, אלא הסתכל מן הצד במתרחש סביבו. הוא העדיף לחיות באירופה ונתקבל בפאריס להוג טובי הסופרים, כמו טורגנייב, פלובר, זולא ואחרים. לבסוף קבע את ביתו באנגליה ובערוב ימיו, בימי מלחמת העולם הראשונה, אף קיבל אזרחות בריטית – כחווה של הזדהות עם המולדת-האם בשעתה הקשה.

בעובדות ביוגרפיות אלה נעוצים יתרונותיו של ג'יימס וגם מגבלותיו. נסיונו החברתי הצטמצם בשכבת עילית דקה. הוא לא הכיר את אלה, שאינם „גומרים את החודש", אין יהם משנת לטייל בחו"ל וממילא פטורים הם מהתלבטות, שבמפגש שתי התרבויות. ואין הכוונה לסיור-בזק (נוסח „שבע ארצות בשבעה ימים"), אלא לשהייה בשכבה תיבותה של אצולת-הממון האמריקאית, הבבנית מסכיות האבודה של העולם הישן וקשורת קשרים חברתיים עם האצולה ההיסטורית של אירופה. מפגש כזה אינו מוליד מצבים קיצוניים, שכן רחוק הוא ממאבק קיומי, חברתי, כלכלי או לאומי, העשויים להסעיר יחידים, עמים ומעמדות. אף בחיי הפרט מתרחק ג'יימס מתיאור היצרים הבסיסיים בגילוייהם ה„גסים". עם זאת, אפילו נדמה לנו, במבט שטחי, שהכל מתנהל על מי מנוחות, גם בעולמו של ג'יימס מתחוללות דראמות וטראגדיות, אלא שהן נסתרות „בלבב פנימה". כלפי חוץ מפגין ג'יימס את האירוניה הדקה שלו.

המפגש בין בני אירופה ואמריקה צופן לא רק עונג, אלא גם סיכון. האמריקאי, אליבא דג'יימס, הוא תמים ומתוסכם, כיאה לבן אומה צעירה, שופעת-אונים, אבל עדיין בלתי-מגובשת בהשוואה לחטיבה התרבותיים. אירופה הזקנה, ולא מעט מנוונת, לוכדת „תם" זה בקסמי סופיסטיקציה ועידון חברתי ותרבותי. מכאן שתמימים לא מעטים נלכדו לפרוס כשום וקסם זה, הציבו ונפגעו. הרי דייזי מילר, נערה אמריקאית תמימה, שמזילה הלילים, הרומנטים ברומא, לא היטיבו עמה. הרי איזבל ארצ'ר („דיוקנה של גברת"), יפה ואצילת-נפש, המאבללת את עצמה בנישואים לנוכל. הרי כריסטופר ניומן („האמריקאי"), המתאהב באלמנה צעירה, בת אצולה צרפתית, אבל משפחתה מתנגדת לנישואיהם.

דוגמא אחרת של „מלנכור" אמריקאי-אירופי הוא הרומן „השגרירים" (1903), שתורגם עתה לעברית. עלילתו החיצונית היא פשוטה. מרת ניוסאם, אלמנה עשירה מעיר וולט, מאסאצ'וסטס, שולחת לפאריס את „שגרירה", למבנים סטרייזר, כדי להחזיר הביתה את בנה, צ'ד, המתמהמה באירופה. סטרייזר מגלה, שצ'ד השתנה לטובה, בזכות מאמציה של גברת מקסימה, מאדאם ויונה (רוונה), החיה בנפרד מבעלה. כיוון שסטרייזר „בוגד" בשליחותו, נשלחה מולדת צוות „שגרירים" חדש: בתה וחתנה של מרת ניוסאם, שרה וג'ים פוקוק ובן מיימי, אחותו של ג'ים, האמורה להיות „פתיון" לצ'ד. למרות הפצרותיו של סטרייזר, לטובת מאדאם ויונה, נוטה הבן האובד לשוב לצור מחצבתו ולעבוד במפעל המשפחתי.

הסיפור כולו מועבר מנקודת ראותו של סטרייזר. הדראמה מתרחשת בתודעתו של אותו אנטי-גיבור, שכמה מתכונותיו משותפות לו וליוצרו. סטרייזר, בן חמישים וחמש, הוא גבר, שהחמיץ את חייו בפוח עליו, בטרם עת, אשתו ובנו הקטן. מאז הוא מסתכל מבחוץ בחיי הזולת, אף מנסה להשפיע לפי הבנתו ומצפונו הרגיש. הרי בשל כך נטל על עצמו להחזיר את צ'ד לדרך הישר (ה„בונוס" האפשרי – נישואיו למרת ניוסאם). אולם המציאות האירופית מהממת אותו וגורמת שהפך נפשי, עד שהוא מעדיף בצ'ד להישאר ולא לשוב הביתה. א.מ. פורסטר („אספקטים של הרומן") משווה את מבנה הרומן לשעון החול: היפוך היוצרות בין סטרייזר וצ'ד משול לאותו כלי, מלא חול, המתהפך מדי שעה.

לא רק הדמויות שבסיפור, אלא גם שתי הערים, פאריס ולהבדיל וולט, מסמלות את הניגוד הקיצוני בין אירופה לאמריקה. פאריס – בכל המודרניות – משולה לאבקין נוצצת, ואילו וולט הקרתנית מגלמת את הפוריטניות, צרות-האופקים של ניו-אינגלנד. ההשוואה אינה הוגנת, שכן ניתן למצוא בצרפת עצמה מאות ערים ועיירות, שתושביהן קרתנים, שמרנים, קתולים אדוקים (במקביל לפוריטנים) ורחוקים ברוח מבירתם הנוצצת, לא פחות מבני וולט. אולם המחבר נתוש ברשתו להדר את הניגוד בכל האמצעים.

העידון של פאריס מתגלם במאדאם ויונה, בשם שהטהרנות של וולט מסומלת בגברת ניוסאם, המשאירת במרוקים, אבל נוכחותה מורגשת היטב בעלילה. מה גם, שבתה, שרה, היא בבואתה הנאמנה. בעיני סטרייזר השיפור וההשבחה שחלו בצ'ד הם פרי הילולים של מאדאם ויונה. היא הסירה ממנו את הטפסוס האמריקאי והעניקה לו את הברק ונעם-ההליכות של אירופה. לא כן רעתה של שרה, כפי שמסתבר משיחה נרגשת ביניה ובין סטרייזר. „הגם, בתרצית, אינך מעריכה את ההתפתחות המנוצלות שחלה אצל צ'ד? – מנצלותו... בעיני היא נתעבת". המאבק בין המאהבת לבין אם האחות על נפשו של צ'ד, הוא איפוא מאבק בין שתי השקפות-עולם.

ברם, לא צ'ד ומקורביו, אלא סטרייזר והתהליכים הנפשיים קרובים ללבו של המחבר ובאים לידי ביטוי בגישתו אל השליחות העדינה, שנטל על עצמו. „יותר אל השליחות שלפניו אינו מן הפשוטים ביותר. העיק עליו על סטרייזר המסכן... המשפחה שכבפל-תודעה היה רחוקידעת בהתלהבותו והיתה סקרנות בארישותו". לצדו של סטרייזר ניצבת מריה גוסטרי, אותה פגש בראשית דרכו והיא בפיקחותה מובילה אותו במבוך האירופי, אף מפרשת את המתרחש. היא תופסת מיד, שסטרייזר אינו מסוגל להינתק מן הרגע החולף ומטפיח את ההבאה שבוזים. סטרייזר תולה את הקולר לא בהתכונתו העדיונית, אלא באווה רוח פאריסאית, המתגלמת בוולט. „ההתמכבה היא של וולט. זו כללית... וולט אינה בטוחה שהיא צריכה להנות. אילו היתה בטוחה, היתה נהנית, אך לא נתנתה, מסכנה שכמותה... אין לה מי שיראה לה כיצד". בדרך ברוחה האירונית זו קולע המחבר אל לב הבעיה.

הנרי ג'יימס

„לנושא זה יש וואריאציות. צ'ד למד „ליהנות מן ה„דולצ'ה ויטה", נוסח פאריס. לעומת זאת ויימארש, ידידו של סטרייזר, העושה גם הוא באירופה, אינו מסוגל לתקוע אותו „תקוע" ההגנית מעבר לאוקיינוס. שכן, אלה אינם מוכנים אל „כפל התודעה" של סטרייזר.

„ידידנו המסכן" (כך מכנה אותו המחבר) מבינים גם את התמימות האמריקאית באי-הבנתו את טיב היחסים בין צ'ד ומאדאם ויונה. סברותיו בעידון מוסיפות נופך הומוריסטי לסיפור. הוא חושב תחילה, שמדובר בעידון בין צ'ד לבתה הצעירה של מאדאם ויונה. לאחר שכן הוא שואל אם בעלה חי, אם בדעתה להתגרש, אם הקשר בינה ובין צ'ד הוא „מוסרי" וכו'. רק לקראת סיום הסיפור הוא „תופס" את זוג הנאהבים, המפליגים בסירה להנאתם והוא בא לו „הגילוי" פתאומית.

הגיבור שפעל ללא פניות אישיות נשאר קרח מכאן ומכאן ומפסיד את שני העולמות – דמות פאתטית, המעוררת רגשי חיבה של הקורא. לעומת זאת צ'ד יוותר לסקרה: ייסד משפחה, יקדם את המפעל המשפחתי (עד הסוף אין סטרייזר מגלה מה מייצר אותו מפעל). יעשה כסף, אבן עתיר פרודאי. ומה האלטרנטיבה? להיות הולך בטל, לבזבז כסף על בילויים בבירות אירופה, להבריק בחברה מבריקה. הזה יעוד יותר נעלה?

מיבנה הסיפור מותנה ב„מוטרים" שמהם הוא מורכב. האמריקאים בחופשה ממושכת וכן עמיתיהם בני-המקום, אינם טרודים בעבודה ועתותיהם פנויות למפגש חברתי. כך מתנהל הסיפור, בקצב אטי, בין פרקי הרהורים ופרקי דיאלוג, שבהם נחשפים תהליכים פנימיים. יש להודות, ששיטה זו מעמידה במבחן את סבלנותו של הקורא.

הנרי ג'יימס אינו סופר מיושן. אדרבא, בשל גישתו הפסיכולוגית והעברתו את מרכז הכובד מן העלילה החיצונית אל מישור התודעה, נמנה הוא עם אבות הרומן המודרני. אולם בנושא המרכזי של יצירתו: יחסי אמריקה-אירופה, חל מהפך קיצוני. אמנם „הקסם האירופי" לא חלף עם ג'יימס. הסופרת גרטרוד סטיין (בת מהגרים יהודים) הלכה בעקבותיו ובראשית המאה קבעה את מושבה בפאריס. עם תום מלחמת העולם הראשונה באו גל צעירים אמריקאים (המינגווי, סקוט פיצג'רלד ואחרים) להתבשם וללמוד בהדרכתה של גרטרוד.

אולם לאחר מלחמת העולם השנייה לא באו „צליינים-תרבות" לשתות ממעיינות החכמה העתיקה. הגיע „קץ העידן האירופי", ומרכז הכובד של ההתרחשות ההיסטורית עבר ליבשות אחרות. האם מעמד של מעצמה מעניק אוטומטית בכורה תרבותית? מכל מקום בימינו הפכה אמריקה למגדלור ודגם לחיקוי בעולם כולו. מבחינה זו האמריקאי התמים והישר של הנרי ג'יימס, הבא להתבשם באירופה הזקנה והחכמה – נראה לנו כאנאכרוניזם.

פסוקיו הארוכים והמורכבים של הנרי ג'יימס קשים לתרגום, ביחוד לעברית, האוהבת את הקיצור. המתרגם, אהרן אמיר, הקפיד על דיוק, לפעמים במידה מופרזת. למשל, משפטים רבים מתחילים ב„כ-ריכך" ואין זה מצלצל כלשון טבעית.

טעם של חו"ל

מאת טליה רפפורט

מבמאים עד פיקאסו, מוזיאון ת"א, שד' שאול המלך, ת"א.

מוזיאון ת"א מארח עתה תערוכה יבאה ממוזיאון ומרסל בגרמניה, שיש בה הרבה יצירות מצויינות וחובה לראותה.

בניגוד לתערוכות קודמות שמות שהגיעו ארצה בעבר התגבר, לאכזבתנו, כי מאחורי השמות המכובדים עומדות עבודות משניות וחלשות, הפעם יש כאן ייצוג מכובד באמת לשורה ארוכה של אמנים חשובים.

התערוכה מתפרשת על המאה הי"9 וה-20 והיא מגוונת ועשירה. מבין ה„כוכבים" המוקדמים והידועים אפשר לראות כאן תמונות ראויות לשמן של מונק, אנסור, מונה, בונאר, גוגן, טולוז-לוטרק, רקציות טיפוסיות של רגג, נוף קטן אך אופייני וטוב של סזאן ועוד.

פינה שלמה ומרשימה מאוד מוקדשת לאקספרסיוניזם. מקבוצת „הגשר" יש כאן נוף אקספרסיוניסטי מובהק בטכניקה מגושמת ומיפגשי צבע עזים של הקל, ציורים להזהי צבע של קירשנר, כולל אותה מסידרת הנשים האפלות והתרשמות מ-1915, טבע דומם בעל אוירה מסתורית וצבעוניות מהפנטת של נולדה, דיוקן עצמי בעל כח הבעתי ברוכו אל אשו מולד ושתי נשים של שמידט-רוטלוף בהשפעה ישירה של הפיסול האפריקאי.

מן הקבוצה האקספרסיוניסטית השנייה – „הפרש הכחול" מצויים כאן קנדינסקי בתמונות מוקדמות שלו (1908) בעלות צבעוניות פוביסטית חריפה וסגנון שכבר נוטה להפשטה, וגם יאבלנסקי ופראנץ מארק מיוצגים כאן בתמונות טיפוסיות.

עוד מוצגים כאן אקספרסיוניסטים יותר מאוחרים, כמו מאקס בקמן, שהדיוקנים העצמיים שלו מפחידים ומלאי מתח, וכן הדקארנג הגרוטסקי של אוטו דיקס. גם מוסיף וקוקושקה אינם נעדרים, ועבודותיו של האחרון משופעות, כרגיל, במריחות רוסטות-גועשות, המשקפות אירישקס פנימי ועצבנות עצורה.

תערוכה של אמנות המאה ה-20 אינה יכולה להיות „רצינית" ללא פיקאסו, והוא אכן מיוצג כאן בתמונה מוקדמת מאוד, שתי תמונות קוביסטיות טיפוסיות וכן תמונה מאוחרת מ-1964 ובה עירומה שוכבת בעלת אנטומיה מפורקת ומרודה לגמרי.

עוד אפשר לראות בתערוכה תמונות של לז'ה, שאופיין רובוטי-מיכאני כרגיל, תמונה קטנה, לא מן הבומבאסטיות הבוטות, של ראולי וכן רבים אחרים.

לצופה המקומי מוזמן פה „טעם של חו"ל" מבחינת האפשרות לראות יצירות איכותיות של מיטב האמנים המודרניים. התערוכה מלווה גם בקטלוג, לא פחות מרשים ממנה.

הפגנת שרירים

„ציור ישראלי בפורמאט גדול", מוזיאון לאמנות ישראלית, רח' אבא הלל 146, רמת-גן.

מתאים למאיר אהרונסון לבחור בנושא „פורמאט גדול" לתערוכה הראשונה שהוא אוצר במוזיאון החדש ברמת-גן, שהוא מנהלו. יש לו, כנראה, צורך „ללכת בגדול" ולכן גם לא שקט על שמריו עד שהצליח להקים את המוזיאון הזה. התערוכה הזאת היא המיבחן המעשי הראשון לפעילותו של המוזיאון ולכן אין זה מפתיע שהוא בחר בנושא שאפשר לו להפגין שרירים מרשימים בכל האפשר, ומה מרשים יותר מ-40 עבודות גדולות-ממדים תחת גג אחד וזה מיבצע שמבחינת כמות המטרים המרובעים של ציור שהוא כולל לא היה אלו כדוגמתו בארץ, אלא שכמות הרי איננה ערובה לאיכות, ואף כי יש בתערוכה כמה עבודות מעניינות, ככלול המפגל כנושא מסוים – היא מעוררת הרבה בעיות.

כששמעתי על נושא התערוכה חשבתי שזה רעיון טוב, כי הנושא מרתק ומעניין לראות פריסה גדולת-ממדים של אמנות ישראלית וכי הללי מוזיאון ר"ג מתאימים לכך ומאפשרים תצוגת עבודות שקירות הגלריות קטנים מדי בשבילן. במחשבה שניה, עוד לפני שראיתי את התערוכה, עלו בדעתי כמה שאלות, כגון: איך קובעים באיזה גודל זה מתחיל באמת לשמש כ„פורמאט גדול" באופן שמשפיע ממש על אופי היצירה, נקודת-קושי אחרת היא העובדה, שרוב האמנים עובדים היום בגדול ואין זה קל לבחור יצירות לתערוכה כזו, כי צריך להבחין ולמצוא את המקרים שבהם הגודל הוא מרכיב אמנותי בעל משקל ביצירה ולא נתון מקרי. ובנוסף כן, צריך לבדוק, לנתח ולסוג את העבודות על פי האופנים השונים שבהם משפיע הגודל על אופי היצירה.

אלו הן רק כמה נקודות מחשבה ראשוניות, אך נראה לי שהן לא קולו ע"י העורך בתערוכה זו. ייתכן שהלחץ של פתיחת המוזיאון החדש, על כל העבודה הרבה הכרוכה בכך, גרם היפזון מסויים בהכנת התערוכה. מתקבלת הרגשה שאספו כאן 40 עבודות יותר גדולות או פחות גדולות, יותר או פחות טובות, אך לא נבנה קו רעיוני אנאליטי ומעמיק כמתבקש מתערוכה שבאה לעסוק בנושא תֶמָּה. בהקדמה הקצרה לקטלוג המפואר כתב מאיר אהרונסון כי „החופש שמבטא האמן בבחירת הפורמאט הגדול, השפעת האמן על הפורמאט והשפעת הגודל בין השניים הם נושא התערוכה". אלא שהתערוכה, בעצם, אינה מבהירה כלל את השאלות הללו, אלא מציגה מבחר שמשקף, אולי, בחירה וטעם אישיים מסויים, אך אינו מביא את הנושא באופן שיטתי ומשכנע.

התערוכה מנסה להתפרש כמעט על כל דורות האמנות הישראלית וכוללת כמה דורות, החל בדור של זריצקי, שטרייכמן, קופרמן, גרוס (וטימקוסקי המר משתרנים, הלאה ללאה ניקל, קופפרמן, גרוס, דנסיגר ולביא וליפשיץ המר משתנים ובעקבותיהם גרשוני, כתרין ורגיסקי, עד הלאה לדור של מיכל נאמן – תמר גטר, רבנית ברוסט ויהודית לוין, ומגור בצעירים שמציגים רק שתיים-שלושה, כמו יאשה צירינסקי, מיכל היימן והילנה אורמר.

פה ושם נכללו גם עבודות של אמנים פחות מרכזיים, כמו ערקש, אריה אזן או קיוה, שלא הרגשתי את משמעות הגודל באיוריהם וגם לא את חשיבותם העצמית, כך שנוכחותם נראית כמו „נשם להערכה אישית או רצון להעלות משכחות" – שני שיקולים בלתי רלוונטיים לנושא. גם על כמה עבודות לא כליבר מוצלחות של אמנים יותר צעירים היה אפשר לוותר, לדעתי (גמר, רייכמן, סרשן ועוד). ולעומת זאת, אפשר בקלות לחשוב על כמה אמנים אחרים, הרבה יותר מעניינים, שמתאימים כאולם לנושא, כמו דנציג, ריימן, פורטברואל, קלוזנר, ריב, ציונכיץ, לאיר אברמסון ועוד.

כמה מהאמנים החשובים דווקא מיוצגים בעבודות שאינן המיטב שלהם, אם מבחינת איכותן גופן ואם כדוגמה לעניין הפורמאט הגדול. למשל, תומרקין, לביא, גרוס, נאמן וגם לאה ניקל, יאיר גרבוז, יהודית לוין ויעקב מישורי, שיצרו עבודות הרבה יותר טובות מאלו שמוצגות כאן ושמתאימות למסגרת הנושא הזה.

אם בודקים את שני קצות הסקאלה מבחינת המטרים, העבודה הקטנה ביותר (על-פי הקטלוג) היא זו של מיכל נאמן (175x170 ס"מ), אם כי יש כמה עבודות שאולת מכלעותיהן קטנה עוד יותר. שתי הגדולות ביותר הן של עופר ללוש (512x300 ס"מ) והנחום כהרגן (555 x 308 ס"מ), אלא אם כן נביא בחשבון גם את נפח האוויר שמעל לעבודתו התלת-ממדית של יאן רייכוורגר, המתפרשת מהקיר אל הרצפה (150x400x380 ס"מ), ואז היא „משיגה" את כולן.

שלוש העבודות הגדולות נמנות, במקרה או שלא במקרה, עם היותר מרשימות בתערוכה, אם כי הרגל הענק של אוהב, המוקף מסלולי קרשים צבעוניים של פרפים קטנים של כהרגן הוא גימיק מנוסח הפופ-ארט, וכהוהוא אולי מרשים לרגע, אך אינו מתרום כלל בביקורים המצויינים והקטנים דווקא, שהציג כהרגן בגלריה „רבוק" לא מזמן. העבודה של עופר ללוש יפה מאוד, אך קצת מזכירה מדי את קיפר. יותר מכולן אהבתי את אגם הבירכורים של יאן רייכוורגר – עבודה תיאטראלית-קיטשית במתכונת אך מקורית ומפתיעה.

נקודה המוזה בתערוכה היא מסלל של מיכאל גיטלין, שהוא הפסל היחיד בתערוכה. אני מבינה שאהרונסון החליט להתמקד בציור, כי אם היה כולל בתערוכה גם פיסול גדול-ממדים, הוכל היה גדוש מדי (מה עוד שגם כך הוא עמוס לגמרי). אני גם מביחה שפסלו של גיטלין בכל-זאת מצוי כאן משום שהוא פסל קיר ולכן אפשר, כביכול, להכניסו לקאטגוריית הציור. אך זוהי, לדעתי, אקרובטיקה משונה, כי זהו פסל במלוא מובן המלה, ואם הוא נכלל בתערוכה – היה אפשר באותה מידה לצרף גם את דרורה דומיני, שחלק מפסליה נשענים או יוצאים מן הקיר, ומכאן כבר היה אפשר לרדת לגמרי לרמבט.

על אף כל הבעיות שהזכרתי, שאולי הן רק סבנים של תחילת הדרך, יש להעניק אשראי למוזיאון ר"ג על עצם היוזמה, הפרץ והשאפתנות שאהרונסון מבטיח פתיחת תערוכה כל חודש וחצי. כדאי גם לציין כמה עבודות טובות שטרם הוזכרו, כמו אלו של שטרייכמן, קדישמן, גרשטיין, תמר גטר, ציגי צבע, רבנית ברסט, מיכל היימן, כאויה מתרלגי והילנה אורמר.

התערוכה מלווה בקטלוג נאה, שכולל ציור מכריו וצילומי צבע, ובפרט וידיאו בן 50 דקות, המתעד אותה ביסודיות ובמקצועיות, כך שגם לאחר סיומה יהיה אפשרי לראות היטב מה היה בה. העיון מעניין, שכדאי להמשיך.

עוד רגע

תערוכת פתיחה של גלריית „רגע" – רח' הרצל 123, ת"א.

לאחר גלריה בדרום ת"א, שהחזיקה מעמד מתת משנה, ותערוכה מרשימה במוזיאון ישראל בירושלים לפני חודשים ספורים, פותחת עתה קבוצת „רגע" בתכונתה המצומצמת יותר, גלריה חדשה בסוף רחוב הרצל. יש עקביות בבחירה במיקום מרוחק מאיזור הגלריות המרכזי (שהחל להתרגש כבר קבס עם הקמת גלריות „אחד העם" ו„תהרמת" שכבר נסגרו) ועם „קלישר", „שלוש" ו„ארטיפקט", שיכולו להיפם ארוכים. זבקה זו בדרום ת"א מודרכה לא רק בשיקולים כספיים, אלא גם במערכות סביבתיות-תרבותיות.

קבוצת „רגע" והאסיפה בראשית הרבה בלקסוליות מודגשות, שהתבטאו בתכנים, בריטוריה ובסממנים סגנוניים מוחרים. אל גרעין הקבוצה המייסד – אבישי אייל, דוד וקסשטיין ויורם קופרמינץ – מצטרף הפעם, כחיזוק לקופלי מן הוותיקים, אברהם אופק, אך לבינם מופיעים בתערוכת הפתיחה גם כמה אמנים צעירים, הקרובים ברוחם לבטיות עכשוויות בין-לאומיות דווקא.

אברהם אופק מציג שתי תמונות מעניינות. וגם אלו של חברי „רגע" המקוריים הן מן המיטב בתערוכה. עבודותיו של אבישי אייל חזקות וקצת יותר מאשר בעבר. באחת מהן יש משהו מן האווירה המטאפיסית של דה-קיריקו ובאחרת עדיין מצוי ברקע מישטח דגמים צפופים, שיש לו נוכחות צורנית חזקה. ציוריו של דוד וקסשטיין סמכאניים ודקוראטיביים עוד יותר מאשר לפני כן. הם גדושים אפקטים של צבעוניות זוהרת ושפע של רשתות, דגמים ופרחים גדולים, שהרגשות נבלעות בהם כמעט לגמרי, אך הגודש מאוד זה מסמעה לתוכה גם את העוצמה הרגשית, ונראה לי שהפעם יש בכן גלישת יתר ל„ציור דגמים" (פאטרן פיינטינג). עבודותיו של יורם קופרמינץ עדיין מתאפיינות בצבע יבש ועמום ויש בהן פרצופים צפים בין צורות מופשטות. העיסוק ברגשים לבה דמויות משתף אישה לשלושתם.

מבין המשתתפים האחרים בתערוכה כדאי להזכיר את נורית כהן וראובן זהבי, שבעבודותיהם יש יחוד, ובמידה מסויימת גם את פרידה שיברון, המשלבת על הקיר פיסות דיקט מצויירות עם צילום וגזרי עץ למיכלול אסתטי, אם כי הוא לוקה פה ושם בבאנאליות מה. עבודותיה של מאיה גורדון אגינות אך דקוראטיביות מדי, לדעתי, וגם בפיסול של בועז ובנטל וחיליים והרגש אין הפעם המתנה או כח מרשים במיוחד, אלא רק החומר שבגב או גם רק ומיקנורי בפסליו של הראשון ונקיון אלגאנטי בטעם עכשווי-אופנתי במקרה השני.

בסיכומו של דבר, אין זו תערוכה שמכלה על רמה, אך יש בה כמה עבודות מעניינות, ולא נותר אלא לצפות להמשך ולאחל הצלחה לגלריה החדשה.

דפדוף ראשון

ספרים חדשים

מאת אבי טנא

סיפורת

צומת ספרותי

עד ירושלים / מאת אהרן ראובני / הספריה / 423 עמ'.

טרילוגיה בת שלושה חלקים („בראשית המבוכה", „האניות האחרונות", „שמות"), שנתפרסמה לראשונה מ-1919 ועד 1925, ושמחברה הגדירה, עם פרסומה במקובץ, במחצית שנות החמישים בתור „רומאן אחד רחב-יריעות מן ההווי בירושלים בימי מלחמת העולם הראשונה". ועוד אמר עליה: „מתוארים בו בני-אדם שונים בפיגועיהם השונות בשעה שקם הנחשול הגדול ועמד עליהם לטבעם: כל נפש וסקיה, חוויותיה, הלך-רוחה והלך-מחשבותיה". יגאל שוורץ, מי שהתמחה ביצירתו של ראובני וגם ערך את המהדורה הנוכחית, כותב באחרית דבר: „את הטרילוגיה הירושלמית אפשר לתאר כצומת ספרותי שבו מצטלבים בצורת ארגון חדשה אופני ההתפתחות העיקריים של בני הדור בעצמם... המסורת הספקנית-אירונית של ברנר ובני המחזור שזה והמסורת התמימה-פשטנית משהו של בני העלייה הראשונה... וממשיכיהם בעלייה השנייה... כזה... רומאן שאין דומה לו כמעט בהיקף היריעה, בהיגיון הארכיטקטוני ובעסקות המחשבה בספרות העברית כולה". ראובני, כן הראוי להזכיר, היה איש ריב ומדון למימסד הספרותי, ואולי למימסד בכללותו, וקורות חייו כמו גם ההערכה ליצירתו ידעו תמורות מוערות.

שירה

תשכח ימיני

שירי ירושלים / מאת יהודה עמיחי / שוקן / 182 עמ'.

מהדורה דו-לשונית – עברית ואנגלית – של שירי עמיחי המתייחסים לעירו. אחד מקרא ואחד תרגום (בין המתרגמים, הרולד שימל, דניס סילק, גלנדה אברמסון וסטיוארט פארפיט). בין הדפים צילומים ירושלמיים מרהיבים משל עליזה אורבך. בין השירים: „אם אשכחך, ירושלים/ תשכח ימיני./ תשכח ימיני, תזכור שמאלי./ תזכור שמאלי, תסגור ימינך/ ויפתח פיך ליד השער./ אזכור את ירושלים/ אשכח את היער. תזכור אהובתי,/ תפתח שערה, תסגור את חלוני,/ תשכח ימיני,/ תשכח שמאלי./ אם רוח מערב לא תבוא, לא אמחל לחומות,/ לא אסלח לים,/ לא אסלח לעצמי./ תשכח ימיני/ תסלח שמאלי,/ אשכח כל מים./ אשכח את אמי./ אם אשכחך, ירושלים/ ייסכח דמי,/ אגע במצחך, אשכח את שלי./ יתחלף קולי/ בפעם השניה והאחרונה/ לקול נורא מן הקולות/ או לאלם".

לזכר ידיד

חלקי הים / מאת ישראל שולדהבן / עקד / 39 עמ'.

ספרו השני של משורר ירושלמי צעיר מוקדש לזכר ידיד שעמד בראש מעבדת החבלה המשטרתית, ובו גם על הידיד הזה: „יוני שנהג לבדוק במעבדה/ שעוני-יד/ לאחר פיצוץ מטעני חבלה,/ השאיר שקעו/ ללא רצועה ובעלים/ עומק החלל/ שבין הזכוכית/ ללוח הספרות/ בראה אינסופי/ שעון היד הפך ליד/ ולוח הספרות לאותיות/ שקופות:/ „פה נטמן יוני"/ יכלו המחוגים למלמל/ תוך כדי פרישת זרועותיהם/ בשתי קשתות/ „זה מה שיש"/ זה מה שאין".

ביקורת

חוות לא אנטיפורמית

עיונים בשירת אברהם סוצקבר / מאת ב. י. מיכלי / ספרית פועלים / 185 עמ'.

„לבת השיר של סוצקבר", נאמר בפתח הספר, „אין חוות אנטיפורמית, שבה היא נגלית לכל פייטן או מתאימה לדור מסוים. אדרבה, כל-כולה נבדלת מבנות-סוגה, הן בהווה והן בעבר. הבדל זה... מתנגן ולובש צורות שונות". בהמשך לכך בא דיון בשלושה מעגלי התפתחותו של שירת המשורר היידי הנודע – ראשון, הצמוד לתקופת „יונגה וילנע" הצעירה", המלמד לפי מיכלי על חתירתו ועל יכולתו לצקת את חוויותיו בדפוסים מודרניים; שני המוקדש לגבורה הנפשית של קרבנות „הפלאנטה האחרת"; שלישי שעניינו בנופי הארץ ובנופי חו"ל הרווים בסיוטי התופת הנאצי. סוף דבר בקביעה שסוצקבר הוא אחד מאמני-המופת של ספרותנו הדו-לשונית.

חברה

השאיפות והמאבקים

אשה בארץ-ישראל / מאת דבורה ברנשטיין / הקיבוץ המאוחד / 191 עמ'.

לפני כמה שנים נתקלה המחברת בספר של עדה מימון שממנו למדה, כי „הנשים בתקופת היישוב היו רחוקות מאוד מהמעמד אשר מיוחס להן בדרך כלל". לפיכך יצאה לערער את המיתוס וגילתה אגב כך שחשוב להציג גם את „שאיפותיהן ומאבקיהן, התקוות המשותפות להן והתמיכה ההדדית שנתנו זו לזו, הפעילות הענפה וההתארגנות התנועתית". מכאן נולדו חמישה פרקים: ראשון המוקדש לצעירים ראשונים בשנים 1890-1919, שני שעניינו בניסויים חברתיים בתקופת העלייה השלישית (ובכלל זה בגדוד העבודה), שלישי העוסק בשנות המשבר 1926-1931 ובו, בין השאר, על „חברות פועלות – מפעל עם פוטנציאל", רביעי המספר על העמקת „אי-השוויון" בשנות השלושים, וחמישי המסכם כמה דילמות לא פתורות (חלקן עד עצם היום הזה). בשולי הספר-נספחים ומראי מקום, כיאה למחברת שהיא מרצה בכירה לסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה.

דמויות

ניצגה שורשית

בקומה זקופה / מאת שלמה טבעוני / הקיבוץ המאוחד / 180 עמ'.

שלמה טבעוני נולד בתימן, גדל בכרם התימנים, מרד והלך לקיבוץ אלונים ושם החל לתפוס בעט סופרים ולהעלות על הכתב סיפורים על בני עדתו. ספרו זה, השביעי למניין, מוקדש ליונה-קומש דמארי-מזרחי ולבני תקופתה, מי שעלו מתימן בראשית המאה ובנו בראשון לציון את השכונות „שיבת ציון ונווה ציון". הספר מגולל תשעים ושתיים שנות חיים של מי שנאמר עליה בפתח (בדברי שמעון אביזמר) שהיתה „ניצגה שורשית, אמיתית של קהילת יהודי תימן... כוח יצירתי ופעלתני המתיז רשפי תקווה ואמונה לכל עבר". שני בעליה מתו באסונות קשים, שלושה מבניה שיכלה (מהם אחד במלחמת השחרור ואחד במלחמת ששת הימים) והיא שרדה והלתה בהעת „כדי לגונן ולהיות לא רק את עצמה, אלא את כל מי ששרד מילדיה ואת נכדיה". בראש הספר מבוא היסטורי.

תרגום

דוליה ואלנטין

היום השביעי של החיים / מאת רמון קנו / תרגם מצרפתית אביטל ענבר / עם עובד – ספריה לעם / 206 עמ'.

דוליה סגובי, עלמה מורקנת, בעלת חנות לכפתורים, נותנת עינה בחייל הצעיר („עשרים, עשרים וחמש שנה, זה לא הולך ברגל", אומרת לה אחותה) ויפה התואר ואלנטין ברו, מאתרת אותו חרף הקשיים, ויהיו לבעל ולאשה. הם עוקרים לפאריס ויודעים חוויות שונות ומשונות. בין שאר דברים, לאחר שוואלנטין משקיע מאמצים כבירים בלעקוב אחר תזוזות המחוגים בשעון קיר הוא נעשה למגיד עתידות המבשר את בואה של מלחמת העולם השנייה על אפס ותמותם של סבי לזהב. כדי לחזור ולרכוש את לבם הוא מגיד להם עתידות ורודות ועושה כסף טוב. המלחמה שניבא אכן פורצת, הוא מתגייס ומשתחרר מהר, ובין לבין פוגש כומר תמהוני ולומד באבת מהי דרך גבר בעלמה. סוף דבר שאשתו, שהולימה בשיתוק, מוצאת אותו כשהיה. אילנה הברמן הוסיפה אחרית דבר ובה תהיות (גם על „חותמו של הגל ופילוסופית-ההיסטוריה שלו"). יש שטוענים שבסוף הכל מובר בפארסה. כך או כך, ספרו השני של קנו (1906-1976) בתרגום עברי, לאחר „זזי במטרו".

מקבץ

פרסים על ביקורת

טקס הענקת הפרסים ע"ש מרדכי ברנשטיין לשנת תשמ"ז על ביקורת ספרותית במוספים הספרותיים יתקיים ביום רביעי, כ' בסיון (17.6) בשעה 19.00 באולם קבלות הפנים בבית עיריית ת"א (קומה 12). –

הזוכים: ענת לוין, על מאמריה ב„משא" „אופרת הקבצנים", על ספרו של יוסל בירשטיין, „כתם של שקט", „מסע נגר הגורל", על ספרו של יהושע קנז „התגנבות יחידים", ב„הארץ" „דלתות פרוצות לכל רוח" על ספרו של אייל מגד „סערת אסתר"; ב„מעריב" על ספר שיריו של יעקב בסר ועל „קְמטה שחורה" מאת עמוס עוז; גיורא לשם, על מאמרו ב„מעריב" על ספר שיריו של משה דור; מיכאל שטור על מאמרו ב„ידיעות אחרונות" על ספרו של עקיבא ארנסט סימון „פרקי חיים, כבין תוך חורבן".

„שדמות"

פרק של סיפורים ושירים פותח את גליון ק"א של „שדמות" (אייר תשמ"ז). בראש המדור מאמרה של גינה גלי על הסיפור העממי בקיבוץ.

השער השני בחוברת מוקדש לשיח והגות בנושאי כלכלה, חינוך ומשימות תנועתיות.

בחוברת, שירים וסיפורים מאת: גידי ברגרם, אמנון להב, רפי רזין, איתן קלינסקי, סמדר חלמיש, דני נגר, גבי מרד, דודו פלמה, איגרית, אורה ערמוני, שלמה גנך, בירי זרזר, שלמה קפירא, שמוליק בראור, אפי בר-צבי, ישי נאור, יוכבד בירדור, עזרא אראטי, רודי רשקה, חגי דגן, יוסף ברסעדיה, שמעון גת, שבי ויגר.

„עתון 77"

שלוש אלגיות מעוכנה של נלי זק"ש, כלת פרס נובל לספרות, בתרגומו והבאתו של ידידיה פלס, מתפרסמים בגליון החדש של „עתון 77". כן מתפרסמים, לראשונה, שלושה שירים מספרו החדש של אברהם חלפי, שלא ראה אור מעולם בתרגום עברי, וכן מאמר של יאירה גינוסר על יצירתו.

שני מדורים מרכזיים תופסים את חלק הארי של העתון: 1. „ססה ימים ועוד עשרים שנה" – אהרן הראל, אהוד בן עזר, סלמאן נאטור, נעים עריידי ומחמוד בתראווי בודקים את „הספרות העברית והערבית בצל הכיבוש"; 2. אנתולוגיה מן הספרות ההונגרית 1945-1987, הכוללת מבחר מטובי הסופרים והמשוררים וכן מבוא נרחב על הספרות ההונגרית מאת החוקר והמבקר – פרופ' לוראנס קברבי.

בגליון גם רפורטזה ספרותית על תפקודו ואי-תפקודו של „בית ביאליק", מאת יעלה ברורה „שיחת החודש" עם המשורר צבי עצמון; סיפורים של יאיר בירום, מעריבות עדנה ההר-דרורי-דרובינכרין; חיים רשף, שירים של גבריאלה אלישע, זרובבל גלעד, עוזי שביט, אסי פרבר, גד יעקובי, נחמיה פלג ואחרים.

ציור השער הוא של יגאל תומרקין, ובשוליו עצומה של סופרים ומשוררים למען מו"מ על שלום-קבע באיזור ו„ראשית על שלום צודק עם העם הפלסטיני, למען סיום מצב המלחמה ותוצאותיה".

„במה"

נוסח עברי של המחזה „אגלאב" מאת סלאבומיר מרוז'ק מתפרסם בחוברת החדשה של „במה" (107) והוא מלווה בדברי פתיחה של דבורה גילולה, (המתרגמת) והערות לביצוע של הבמאית פא צ.

פותחים את החוברת שני מאמרים עיוניים: אלי ספרקין כותב על „פאוסטוס והפיסיקאים", ואילנה ביאליק מנתחת את עקרונות ההעתקה של מחזות ורומנים מן התרבות האירופית לבמה היידית ע"י מחזאי ה„שונד". עדה של מספרת על חוויותיה כשחקנית ששיחקה פעמיים במחזה „הרוד השניה" מאת צבכה אלי רודק בתמ. על הצגת בית ברנארדה אלבה בלונדון בהפקה משותפת אנגלית-ספרדית. סלינה משיח מספרת על תולדות המהדורה של היצירה המוסיקלית „פסר והאב".

קברט ספרותי

קברט ספרותי חגיגי (מס' 20) יתקיים ביום ראשון, י"ד בסיון (14.6), בשעה 9.30 בערב ב„בית הסופר" בת"א. משתתפים: מרים איתן, אמירה הם, עוזיאל קאופמן, וכן אורחים – ארבעה משוררים, תלמידי סדנה: דליה אלאלוף, הדה בגם, מייקי רגב, נורית זולד, כתבנית האמנותית: עוזיאל קאופמן (מנדולינה). עורך ומנחה: משה בן-שאול.

ערב שירי מאנגר

לרגל הופעתו של ספר השירים של איציק מאנגר, בתרגומו של נתן יונתן (הוצאת „כתר") יתקיים ערב קריאה ושירה ביום ב', 15 ביוני, בשעה 20.30 במועדון „צוותא" בירושלים. משתתפים: נתן יונתן, יוסל בירשטיין, פרופ' עזרא פלק, קטעי קריאה: בני הנדל. הלחנה חוה תבור.

„ברלין אלכסנדר פלאץ"

לרגל הופעת התרגום העברי של ספרו של אלפרד דבלין „ברלין אלכסנדר פלאץ" יתקיים ערב של קריאה והקרנת סרט ביום שלישי, 16 ביוני, בשעה 20.00 במבנן גיתה בתל-אביב. דברי מבוא ניצה בן-ארי, מתרגמת הספר (בהוצאת „הספריה" – „כתר", „סימן קריאה" והוצאת הקיבוץ המאוחד). קריאה: צבי סלטון.

הקרן לפרסי יצירה לסופרים עבריים
מטעם ראש הממשלה
מיסודו של לוי אשכול ז"ל

משרד החינוך והתרבות
המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות

פרסי יצירה לשנת תשמ"ח

ועד הנאמנים של הקרן מודיע לסופרים העבריים תושבי ישראל, כי אפשר לפנות אל הקרן לקבלת פרס היצירה לשנת תשמ"ח.
המועד האחרון לפנייה הוא יום שישי כ"ט בסיון התשמ"ז – 26.6.1987.
עם קבלת הפניות יישלח שאלון, אותו יש למלא ולהחזיר עד יום ששי י"ג בתמוז התשמ"ז – 10.7.87.
הכתובת לפניות:
ד"ר אביגדור שחן, מזכיר הקרן, רח' תל-חי 3, תל-אביב 64334.

אהרן ידלין – יו"ר ועד הנאמנים

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987

למחלקה לבכירים ומחשבים דרושים

★ **רוקחים:**
— עם 2+ שנות נסיון, רצוי בבית מרקחת פרטי.
— מקום העבודה — חיפה והצפון.
— ידיעת שפות — יתרון.

★ **מהנדס מכונות בכיר:**
— 6+ שנות נסיון, בתכנון תבניות ליציקות לחץ.
— לאזור ת״א.

★ **ביו כמאי:**
— (דוקטורט) לניהול מעבדה.
— התמחות: תחומי רפואה.
— רצוי נסיון קודם בתעשיה
— מקום עבודה — אזור ת״א

★ **איש שיווק:**
— בתחום ביו־כימיקליים, וכימקליים אורגניים.
— רקע מקצועי בכימיה/ביו־כימיה.
— נסיון מוכח כאיש מכירות.
— מקום עבודה — אזור ת״א.

★ **טכנולוג:**
— (מהנדס מזון/כימיה/בוגר הפקולטה לחקלאות) ניהול, ופיקוח על היצור.
— 5 שנות נסיון בתפקיד דומה.
- אנגלית. גרמנית — יתרון.
- מקום העבודה — צפון הארץ.

★ **מהנדס חשמל:**
3+ שנות נסיון בתכנון לוחות חשמל.
מקום העבודה — באזור ת״א.

מחשבים:

★ **מתכנת:**
— 5 שנות נסיון על I.B.M-38 + קובול, רקע במערכות לוגיסטיקה.
— מקום עבודה — באיזור ת״א.

★ **הנדסאי מחשבים:**
— 3+ שנות נסיון, בפיתוח חומרה על — 8086.
— סיווג בטחוני.
— מקום עבודה — ת״א.

★ **מתכנת:**
— 3+ נסיון על I.B.M-38 בקובול (רק ממלאי שני התנאים יענו).
— מקום עבודה — איזור ת״א.

להתקשר ל: 03-202460 — לאסתר.
נא להביא תולדות חיים בשני העתקים.
או אר.אס ככר אתרים 134, ת״א.

דרושים

לחברת אי.אס.אי.
מיכשור מדעי לישראל בע״מ
דרושה
מזכירה
למינהל מכירות לציוד מדעי
• עם נסיון קודם של שנתיים לפחות בתפקיד דומה.
• שליטה טובה באנגלית ועברית כולל הדפסה ושימוש בציוד ממוחשב.
שעות עבודה: 8:00–17:00, 5 ימים בשבוע
תנאים טובים למועמדת
נא לפנות בכתב או בטלפון ולבקש את פנינה
כתובת: פנחס 17 ר״ג, טל׳: 03-6769395
— סודיות מובטחת —

למושב צפורי
דרוש
עובד לניהול עצמאי
של מחסן אספקה
06-579455

למלון דן קיסריה
המנוהל באווירה צעירה ודינמית
דרושים/ות
— **סגן/ית מנהל/ת קבלה**
עם נסיון מוכח.
— **פקיד/ת קבלה**
— בוגר/ת קורס — עם נסיון מוכח.
מתאימים יפנו לנעמי בטל׳ — 06-361266

ארגמן
תעשיות בע״מ
אזור התעשיה יבנה
ת.ד. 172 יבנה 70600
למפעלנו דרושים/ות:

1) **חשמלאי ראשי מחלקתי**
- בעל רשיון חשמלאי מוסמך
- נסיון באחזקה תעשייתית, שלוש שנים לפחות
- ידע בקריאת תוכניות
- רצוי נסיון בהפעלת עובדים

2) **טכנאי ייצור**
- נסיון מוכח של 2-3 שנים במדידת עבודה בתעשיה
- יתרון לבעלי נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות

3) **לבורנט/ית תעשייתי**
- רצוי/ה לבורנט/ית כימית
- עדיפות לבעל/ת נסיון בצביעת בדי טקסטיל

4) **פקידה לתאום הייצור**
- בוגרת 12 שנות לימוד
- בוגרת קורס ספט״ים או נסיון דומה בתעשיה

5) **פקידת כח־אדם**
- בוגרת 12 שנות לימוד
- ידע בהדפסה בעברית
- נסיון בעבודה

5 ימי עבודה בשבוע
הסעה מובטחת לתושבי האזור
מועמדים/ות העונים לדרישות הנ״ל מתבקשים לפנות בכתב לכתובת הנ״ל עבור מחלקת כח־אדם
- סודיות מובטחת -

חיש חרושת ברזל בע״מ
מפרץ חיפה
דרושים
מהנדס/הנדסאי מכונות
למחלקת מכירות
• התפקיד טפול וקידום מכירות של ציוד ומערכות שינוע.
• עדיפות לבעלי נסיון
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 10167 מפרץ חיפה.
– סודיות מובטחת –

למושב ליד רמלה
דרושה
מזכירה כללית
למשרה מלאה בעלת נסיון בניהול משרד הדפסה, ידע בהנהלת חשבונות בקבלת קהל תנאים בהתאם לכישורים
נא לפנות בכתב יד לעורכת דין חימן רחוב ... 5 תל־אביב מיקוד 62666

אלקו התקנות ושרותים
לאגף המכני בהרצליה
דרושים

1. **א. מנהל עבודה**
ב. טכנאי מכונות
בעל ניסיון בניהול צוות עובדים, קריאת תוכניות, ומגע עם לקוחות

2. **אנסטלטורים - צנרים**
בעלי ניסיון רב בעבודות צנרת קטנה, אנסטלציה סניטרית, ביוב.

3. **צנרים ורתכים**
בעלי ניסיון רב בצנרת תעשייתית.

4. **מסגרים**

בדבר פרטים נא לפנות בשעות העבודה לטלפון 052-554892 052-576773/4

מנהל כח אדם
מסור מודעתו ב דחף
ב דחף תקבל יותר

לפרטים נוספים
תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-645333-4 אריה טל

ע. לוסט סוכנויות
דרושים
מקדמי מכירות
לאזורי תל־אביב, ירושלים, חיפה.
הכשורים:
• רקע טכני
• עדיפות לבעלי נסיון בשיווק כלי עבודה.
• דוברי שפות יתרון.
• בעלי רכב.
• הופעה נאה.
שכר גבוה + אחוזים
המתאימים ישלחו להשתלמות בחו״ל.
ת.ד. 7075, חיפה בצרוף קורות חיים.
– סודיות מובטחת –

למשרד רואי חשבון בת״א
דרוש
בוחן ראשי
למשרה מלאה בשלבי סיום של לימודי ראיית חשבון.
נסיון בעבודה לפחות שנתיים במשרד רו״ח
לקביעת ראיון להתקשר 03-664561

למושב חצבה בערבה
דרושים
★ **מזכירה לגיזבר** (רווקה)
★ **אחראית למשרד מתנדבים** (רווקה)
לפנות בטלפונים: 057-81511, 057-81513, 057-81442
★ **מדריך/ה חברתי/ת**
רווק/ה
★ **גננת לפעוטון**
של בני 2-3, רווקה
★ **מטפלת לגיל הרך**
לפרטים נא לטלפן 057-81475, 057-81513, 057-81511

דרושים
מאבטחים
למתקנים בטחוניים
בגוש דן ־1000.־ ש״ח נטו + נסיעות.
★ עד גיל 35 ★ פרופיל 65 ומעלה ★ יוצאי יחידות קרביות ★ אבטחה ממונעת במשמרות ★ מתאים גם לסטודנטים ★ מגורים: גוש דן, כפר־סבא, רעננה, לוד ורמלה.
ועדות קבלה תתקיימנה ברח׳ שפר 16 ת״א (בקירבת „שוק הכרמל״), כל השבוע בין השעות 10.00־16.00. נא להביא פנקס מילואים. תעודת זהות ושתי תמונות.

רב־בריח
מקום גדול לעבוד בו

לחברת רב־בריח הנמצאת בשיעור צמיחה ממוצעת של 50% לשנה דרושים בעלי גישה אנושית נאותה לתפקידים הבאים:

מנהל אגף תפעול
כפיפות למנכ״ל
אחראי על 4 מפעלים ליצור עשרות סוגים של מוצרי בטחון מתוחכמים ומדוייקים.
כיום עובדים באגף 350 איש.
דרישות התפקיד:
• יכולת אישית ותקשורתית גבוהה.
• ידע ונסיון של 5 שנים לפחות
• יכולת ניהול והפעלה של למעלה מ־300 עובדים בתחום עיבוד שבבי ועיבודי פח מדוייקים ביצור המוני.
• עבר של הצטיינות בלימודים בתחום הנדסת מכונות או הנדסה יצור.
• שליטה מלאה באנגלית.
על המעטפה יש לציין – אישי, לידי המנכ״ל.

מנהל אגף מינהל חומרים
כפיפות למנכ״ל
אחראי על תחום הרכש, השינוע והאחסון של מוצרים וחלקים.
כיום עובדים באגף 35 איש.
דרישות התפקיד:
• יכולת אישית ותקשורתית גבוהה.
• ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול של יחידות רכש מעל $10,000,000 לשנה וכן מחסנים ומלאי של אלפי פריטים בשווי כולל של מעל $3,000,000.
• ידע ונסיון בתחום ניהול רכש ומלאי באמצעות מחשב.
• עבר של הצטיינות בלימודים בתחום: מנהל עסקים או הנדסת תעשיה וניהול או כלכלה.
• שליטה מלאה באנגלית.
על המעטפה יש לציין – אישי, לידי המנכ״ל.

מנהל מפעל
כפיפות למנהל אגף התפעול
אחראי על מפעל ליצור סוגים רבים של צילינדרים וחלקי צילינדרים מתוחכמים ומדוייקים. המפעל מעסיק כיום 75 עובדים ומפעיל ציוד אוטומטי מהיר ומדוייק.
דרישות התפקיד:
• יכולת אישית ותקשורתית גבוהה.
• ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול והפעלה של למעלה מ־60 עובדים בתחום של עיבוד שבבי מדוייק בייצור המוני והרכבת מיכללי מוצרים מדויקים.
• עבר של הצטיינות בלימודים בתחום של הנדסת מכונות או הנדסת יצור.
על המעטפה יש לציין – אישי, לידי מנהל אגף התפעול.

מהנדס תעשיה וניהול
לניהול מחלקת תפ״י באחד ממפעלינו.
על המועמד להיות נמרץ, אחראי ובעל נסיון של 3 שנים במפעל תעשייתי.

מהנדס מכונות
לתפקיד מנהל מחלקת יצור או מהנדס מפעל.
על המועמד להיות בעל נסיון של 3 שנים לפחות במפעל מתכת לעיבוד שבבי ועיבוד פח.

מזכירת מנכ״ל
לשעות עבודה 10:00־18:00
דרישות התפקיד:
• יכולת אישית גבוהה.
• שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
• יחסי אנוש טובים.
לפנות לדיאנה טל. 08-437911
בין השעות 08:00־15:00

פניות בכתב יד בלבד:
מועמדים יפנו על נייר חלק עם פירוט קורות חיים לת.ד. 465 יבנה מיקוד 70653.

סודיות מובטחת

רב־בריח

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אנו מתרחבים!

אם את/ה מחפשת/ת אתגר ועניין בעבודה, הצטרף/י אלינו! בבתים

לחברה מובילה בתחום המזון בארץ
דרושים:

• מפעיל מחשב 36 I.B.M.
– אפשרות להכשרה במקום. (לשעות אחה״צ)
• פלכלן מתחיל
– לתפקיד מיוחד
• חשב/ת שכר
• מנהל/ת חשבונות
סוג 3־4
• קצין ביטחון (לפחות סמל מיל׳)
• פקידת הזמנות
• מרכזנית
• קלדנית
• מזכירה

• מנהל ייצור
• לבורנט/ית
• תורכיזן
• אנשי אחזקה
– מכונאי אויר דחוס
– טכנאי קירור (תעשיה)
– חשמלאי תעשיה מוסמך
– מכונאי תעשיה־מסגר
– רתך/צבע
• טכנאי רכב
– עם רשיון מעל 15 טון
• הנדסאי מכונות
• מחסנאי
• מחסנאי טכני
• מלגזן
• מסיק דוודי קיטור

• כל תפקידי שלידו יש כוכבית – העבודה במשמרות.
נא לפנות בטלפון 03-5518332 או בכתב אל ת.ד. 1268 בת־ים עבור מח׳ כ״א
– סודיות מובטחת –

אל.בי.אל. טריידינג בע״מ
ציוד הנדסי ותעשייתי
דרושים:
★ **טכנאי אלקטרוניקה**
★ **כתבנית עברית/אנגלית**
ליום עבודה מלא.
להתקשר: 03-226818, 03-231639

לקרית חינוך ע״ש דוד בן־גוריון בעמק־חפר
דאר המדרשה לחקלאות ע״ש רופין
טלפונים: 053-688389, 053-688402
דרושים מורים
לחטיבת הביניים:
• מורה יועצת
• מורה טיפולית
לחטיבה העליונה:
• מורה לביולוגיה
• מורה למתמטיקה
• מורה לחשבונאות ופקידות
• מורה לחשמל
• מורה לאלקטרוניקה
בדבר פרטים נא לפנות לפי הכתובת הנ״ל

כפר הנוער בן שמן
60 שנות מסורת חינוכית
דרושים
לשנה״ל תשמ״ח
1) **מורים**
2) **מרכז מרכזת מדגוניה**
3) **מדריכים חברתיים**
4) **פסיכולוג חינוכי קליני**
5) **אם בית**
לעבודה מיידית
1) **ערבבב**
2) **טבח ואומה**
3) **שומר לילה**
על המועמדים לפנות אל: מזכירות כפר הנוער בן שמן מיקוד 71904 טלפון: 08-229111
השעות 08.00־16.00

כלל מערכות בניה – כלל מוצרי ביטון
דרושים
1. **מהנדס קונסטרוקציה**
עם נסיון של 5 שנים בתכנון אלמנטים טרומיים ואלמנטים דרוכים
2. **מנהל**
עבודה לביצוע עבודות גמר של צוותי עובדים וקבלנים ונסיון מוכח של מספר שנים בביצוע עבודות גמר.
3. **מבקר איכות**
הנדסאי/טכנאי בנין ונסיון מוכח של מספר שנים
4. **מזכירה כתבנית**
5. **תיקנוג׳רים** לעבודות גמר בבנין
6. **מנופי צריח + זחל**
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים. לת.ד. 285 פרדס־חנה.

דרוש
אקדמאי/הנדסאי
עם רקע בבניה שפת אם אנגלית או רומה
057-76964, 37871

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981

קריירה
שרותי כח אדם
למוסד פיננסי גדול
טלרים/ות (מקדי אשנב)
בוגרי 12 שנות לימוד
אשר יוכשרו לתפקיד בבנק.
תל־אביב רח׳ דיזנגוף 186 03-240291/2
נתניה רח׳ שמואל הנציב 17 053-338901
קריירה. הכח שלנו הוא כח אדם

למשרד תכנון בגליל ים
דרושים/ות
הנדסאי/ת
03-783814
02-787234

לחברה בנית בחולון
דרושים
תקונציקים מעולים
03-5522553

למשרד יועצים הנדסיים
תעשיה וניהול
03-5462759

אלקון בע״מ
דרוש
מחסנאי ראשי
כישורים:
1. בוגר בית־ספר מקצועי, 12 שנות לימוד לפחות.
2. הכשרה מקצועית בתחום ניהול מחסנים ופיקוח על המלאי.
3. נסיון של 3 שנים לפחות בהפעלת מחסן גדול במפעל תעשייתי, כולל ריכוז והחזקת חלקים למחלקות הרכבה.
4. נסיון בהפעלת מחסן בעזרת מחשב.
03-484146
סודיות מובטחת

א.זליג
בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים

עבור חברה תעשיתית בגוש דן
דרושה

כלכלן

מנהל לתכנון ופקח על הייצור

אנו מחפשים: מנהל כספים מהשורה הראשונה לגוף מוביל בתעשייה

למחלקה תכנית במשרדנו בתל־אביב
דרושים/ות
• **מסגרים/רתכים**
• **חרטים/כרסמים**
• **רתכי ארגון**
• **רתכי שריון/חשמל**
• **מלחימות/מחווטות**

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל־אביב • ירושלים • באר־שבע • רחובות • אשדוד

★ ★ ★ ★ ★
THE DANS
חברת מלונות דן בע״מ
למלון דן פנורמה ת״א
דרושים/ות
– **פקיד/ת** קבלה עם נסיון
– **מלצרים/ות** – לעבודה במשמרות
– **חשמלאי**
– **מזכירה** – הדפסה אנגלית/עברית.

לפרוייקט תיירות בינלאומי
דרושים
מקדמי מכירות
בעלי רקע מקצועי בתיירות
ירושלים – 02-228453/4
ת״א – 03-230398

לפרסם מודעה!

דחף
ב דחף תקבל יותר ובמחירי העיתון

ת״א דחף מרכז	ת״א דחף דיזנגוף	ת״א דחף בן יהודה	ת״א דחף אלנבי	חיפה דחף	ירושלים דחף	דחפון
622547	239952	656120	661453	645333/4	226335	03-611001

ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

هكذا من الأصل

קופת חולים הכללית של ההסתדרות
אילת
דרושים/ות:
★ רופאים/ות
למרפאות במשולב עם בית החולים
★ מיילדות, אחיות לפגייה,
אחיות לטיפול נמרץ
תנאי שכר כאיזור סחר חופשי
לפנות: טל. 059-74996,
או: 059-76717

למפעל תעשייתי בת"א
דרוש
פקיד
• בעל רקע טכני עדיפות לבוגרי קורס מפ"טים בצה"ל
5 ימי עבודה בשבוע
המועמדים המתאימים יפנו בכתב־יד
אל ת.ד. 106 תל־אביב 61000

למפעל תעשייתי גדול בת"א
דרוש/ה
פקיד/ה
למחלקת יבוא – ויצוא
• ידיעת השפה האנגלית הכרחית
• שפות נוספות – יתרון
• נסיון בעבודה מעשית – שנתיים
5 ימי עבודה בשבוע
סודיות מובטחת
לקביעת ראיון לפנות למדור כ"א טל: 03-336721

למורים הכנסה
גבוהה
בעלי יוזמת וכושר מכירה ייפתח קורס ערב לביטוח ותוכניות חיסכון בתחילת החופש הגדול. לקביעת ראיון 204934 ליוסי.

למושב גאליה דרוש
מזכיר גיזבר
לחצי משרה
רצוי יוצא קיבוץ
בפרטים נא לפנות למזכירות
טלפון: 08-460289; 08-460290
ד.נ. עמק שורק מיקוד: 76886

קצין במילואים
אם אתה מחפש
עבודה דינמית, עצמאות, לא שגרתית
צה"ל מציע לך
תפקיד הכולל מגע עם אנשים ושטח, אפשרות להתפתחות ולהתקדמות
נתונים דרושים:
● גיל – 23-32
● השכלה תיכונית
● פרופיל 64 ומעלה
● ידיעת השפות ערבית או אנגלית – יתרון
פנה אלינו לת.ד. 37342 ת"א מיקוד: 61373 בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים (כתובת, טלפון)
מועמדים שימצאו מתאימים יוזמנו לתפקיד
סודיות מובטחת

לתעשיה הצבאית בירושלים
דרושים/ות
מהנדסים/ות הנדסאים/יות
בתחום המכונות
בעלי נסיון בשטח החימוש
המועמדים המתאימים יעסקו בגמר פיתוח, העברה לייצור ונסויים במגוון בארץ ובחו"ל, בתחום של חימוש לכוחות יבשה.
• יועדפו מועמדים בעלי נסיון באמל"ח חייר.
שליטה טובה באנגלית הכרחית, שליטה בשפות זרות נוספות יתרון.
למועמדים הגרים מחוץ למרחב ירושלים יינתן סיוע זמני בדיור.
התעשיה הצבאית

לחברה העוסקת בפרסום וקידום מכירות
דרושה
גרפיקאית
מעולה
בעלת נסיון
לפרטים לפנות לטל. 03/337125, 03/337129

לקבוץ מצובה בגליל העליון
דרושה
אחות מוסמכת
מגורים במקום
בשעות הבוקר טל' 04-858068 (מרפאה)
אחה"צ טל' 04-85885 (לדרורה)

לחברת מוטורולה תקשורת בע"מ
דרושים:
★ מהנדסי RF
★ מהנדסים מכניים
★ הנדסאי/טכנאי
מיזוג אויר
לפנות לאליהו זילברבת בטלפון (03)388589 בעבודה או בטלפון (053)341334 בבית – בערבים
– סודיות מובטחת –

דרוש
מתורגמן רב־לשוני
(עברית/ערבית לאנגלית)
למשרה מלאה בשגרירות האמריקאית בת"א.
הכישורים הדרושים:
ידיעה מצוינת של עברית ואנגלית ויכולת לתרגם לאנגלית ברמה גבוהה. תינתן עדיפות למועמדים בעלי ידיעה מצוינת גם בערבית. רקע השכלתי טוב וידיעה טובה בעניינים פוליטיים ובינלאומיים. נחוצים גם יכולת הדפסה ונכונות לעבודה במשמרות, כולל בשבת.
המשכורת בהתאם להשכלה ולנסיון.
מועמדים מתאימים יוזמנו למבחן.
נא לשלוח קורות חיים באנגלית, כתובת ומס' טלפון לשגרירות ארה"ב, אגף כח־אדם, הירקון 71, ת"א.

לה קאזה
La Casa
דרושים:
1. מנהל חנות נסיון ביבוא ושיווק רהיטים
2. דיילת מכירת רהיטים
03-254387
03-288117/8

לפיה"ם מקיבוץ אורים
דרוש/ה
מורה לכתה א'
לשנה"ל תשמ"ח
טלפון 057-920353
057-920475 בערב

לחברה מבוססת דרוש
מנהל תפעול אזורי
לסניף חיפה והצפון
1. בעל רכב פרטי
2. גיל 26-32
3. מגורים באזור חיפה והקריות
4. יועדפו קצינים בדרגות סג"ן וסרן, בעלי כשר ארגון, מוטיבציה גבוהה ונכונות לעבודת שטח בשעות בלתי שגרתיות.
סודיות מובטחת

לחברת מזון בבת־ים דרוש
מקדם מכירות מנוסה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1316 בת־ים

דפוס משי
דרוש לעבודה במכונות חצי אוטומטית רצוי בעל נסיון בעמעלים מורפסים
5 ימי עבודה לשבוע
נא לטלפן 03-9221580/9220088 לקביעת ראיון

לשגרירות דרוש
גנן gardener
מקצועי עם ידיעת השפה האנגלית

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין עובדים או בין דורשי עבודה מחמת מינם או מחמת היותם נשויים או הורים, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המפרסמים צפויים לעונש על פי החוק.

למלון קרלטון – תל־אביב
דרושים
★ חשמלאי מוסמך
★ מזכירת מחלקת ארועים
הדפסה באנגלית ובעברית
שפת אם
★ מפקחת קומה
למשמרת ערב בלבד, נסיון בתפקיד זה חובה
★ פקידת
מחלקת משק בית
זריזה ודייקנית דוברת עברית ואנגלית
★ מחסנאי מזון ומשקאות
נסיון חובה
לפנות למחלקת כ"א 03-201467

למשרד הנדסי דרושה
פקידה

שגיב אדריכלים
דרוש/ה
אדריכל/ית
עם נסיון
טל: 03-5463965
03-235986

פיזיקאי או
מהנדס
למחקר
באלקטרואופטיקה
ואולטרסאונד

לחברה גדולה דרושים
מקדמי/ות מכירות
לעבודה באזורים חיפה, ת"א, באר שבע, ירושלים.
דרישות התפקיד
• לאחר שרות צבאי עד גיל 28 • אמינות • יכולת ביטוי בע"פ
• בעל/ת הופעה נאה • כושר התמדה ונכונות לעבודה בלתי שגרתית
העונים על הדרישות יוכשרו ע"י החברה לתפקיד
למתקבלים תינתן:
– משכורת חודשית גבוהה • תמריצי שכר מפתים • יום עבודה מקוצר – שבוע עבודה בן 5 ימים
– מסע השתלמות בחו"ל (בתום תקופת עבודה של כ־8 חודשים)
לקביעת ראיון נא לצלצל מיום ראשון: תל־אביב 03-812193; חיפה 04-660573; באר־שבע 057-72039; ירושלים 02-246044

לועדה המקומית לתיכנון ולבניה "מבוא העמקים", נצרת עילית
דרוש
מהנדס/
אדריכל
(רשום בפנקס המהנדסים)
הכישורים הדרושים:
ידע רב בנושאי תיכנון עיר; ניסיון של 3 שנים לפחות; ידע בהפעלת מחשב; בעל כושר הפעלת צוות עובדים ופקחים; כושר הבעה בכתב ובע"פ.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 800 נצרת עילית
רק מועמדים מתאימים יענו

דלתא טקסטיל שיווק בע"מ
DELTA
דרוש/ה
עובד/ת
למחסננו
בקרית אריה (פ"ת)
שבוע עבודה מלא – בשעות 07.00-16.00
נא להתקשר לטלפון (03) 9231582 בין השעות 09.00-13.00

מרכז לסיורי מדבר
4500 ש"ח לחודש
לאיש מכירות

לבית הורים עולי הולנד
ע"ש המלכה יוליאנה
רח' דוד רזיאל 22 הרצליה
דרושים
1. אחיות
לכל המשמרות
2. כוח עזר
לכל המשמרות
3. טבחית
– עם ידע באפיה
4. עובדי מטבח
חדר אוכל
5. מחסנאי/פנסיונר
למשרה חלקית
עדיפות תינתן לתושבי הסביבה הקרובה.
נא להתקשר לטלפון: 052-553338

צאלים
רשת מוסדות חינוך
לבית הילדים "אחוזת שרה" בני־ברק
דרושים/ות:
★ פסיכולוג/ית
חצי משרה, בשעות גמישות.
★ מנחה לסדנת אומנות
★ עוזר/ת לטבח
★ שומר לשעתיים בערב
★ עובדת מחסן בגדים
★ עובדות נקיון
מועמדים/ות בעלי כישורים מתאימים, יתקשרו
03-791504, 03-582578

למרכז רפואי ת"א בי"ח איכילוב
נחוצות
אחיות
במשרות מלאות וחלקיות במיגוון מחלקות בית־החולים, יחידות, מיון וחדרי ניתוח.
עזרה בהשתתפות בדיור, מעון לילדים.
הסעות החל מאזור יבנה ועד נתניה.
בדבר פרטים נא לפנות במשך היום לגב' נירה שלום בטלפונים 03-5436551, 03-5438501, 03-219080
בשעות הערב לגב' ענת יפיציו מיסון 052-574588

למושב עין־יהב
דרוש
מנהל חשבונות
בנושא שיווק
נא לפנות בכתב בצרוף המלצות
למושב עין יהב, ד.נ. ערבה, 86820

דרוש
חשב שכר
ניסיון של 3 שנים בחישובי שכר ממוחשבים (IBM)
תנאים טובים, שעות העבודה 7:00-15:30
"שלבי" תקשורת המאוחד לחלוקת בע"מ
ת.ד. 4217 ראשון־לציון

לחברת ביטוח גדולה
דרוש/ה
אחראי/ת
מדור אלמנטרי
• נסיון מוכח של 5 שנים בתפקיד זהה בחברת ביטוח ישראלית.
• ידיעה מעולה של השפה האנגלית – שיחה והתכתבות.
משרה מלאה
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 26047 תל־אביב 61260

סהר
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מחשבה אחת קדימה
1. שבד
תיקיה/ארכיב
נסיון שנתיים לפחות בחברת ביטוח.
2. פקיד/ת תביעות רכב
לניהול מו"מ עם צד ג'. דרוש נסיון מוכח של 3 שנים בתפקיד זהה בחברת ביטוח ישראלית.
3. בוגר/ת תיכון
אחרי צבא, ידיעה טובה באנגלית רצוי ידע בסיסי בהנה"ח.
משרה מלאה 5 ימי עבודה
נא להתקשר 03-640418 פרט ליום ו'.

קבוץ הגושרים
מ ח פ ש
אחות
מוסמכת
להתקשר החל משעה 18:00
למרים ברוך 06-945549

דרושה
למשרד פרסום בתל־אביב
מזכירה/טרפיק
(מרכזת)
בעלת יכולת ניהול ואדמיניסטרציה
שליטה בעברית ובאנגלית
המשרה היא ל־5 ימים בשבוע
08:30-16:30
לאנשים מעוניינים נא להתקשר 03-224540

למוסד ציבורי ארצי
דרושים/ות
עורכי דין
בעלי/ות נסיון של מספר שנים בנזיקין, ביטוח, תאונות דרכים, תעבורה.
המשרות מלאות (5 ימי עבודה בשבוע) בת"א ובירושלים.
למועמד המתאים יוצעו תנאי שכר טובים.

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל
למחלקת מכירות ציוד מכני הנדסי
דרושים:
1. מהנדס / הנדסאי מכירות
ידיעה טובה של השפה האנגלית – הכרחית.
2. הנדסאי / טכנאי מכירות
ידיעה טובה של השפה האנגלית – הכרחי
ידיעת השפה העברית.
– סודיות מובטחת –
בדבר פרטים, נא לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 214, חולון, 58101

לחברה בתל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'–ד'
למשרה מלאה

לחב' "המאוחד" לגביית חובות ואבטחה
דרושים מיידית
אנשי משטרה

הלוח הכללי

לטמפו תעשיות בירה בע"מ
דרוש:
טכנאי מקני/קירור
• שירות לתחזוקה מזוגה לבירה
• בעל נסיון מקצועי
• נכונות לשעות עבודה בלתי שגרתיות
• רשיון נהיגה
• מגורים באזור הדרום

התנדב
לתפקיד בטחוני בחו"ל
אם אתה
יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
גילך בין 21-30 שנה.
בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
הצטרף אלינו
אנו מציעים
חוזה העסקה לשנה אחת ויותר.
מועמדים נשואים יוכלו לצאת עם משפחותיהם לחו"ל לשנתיים־שלוש
תנאי שכר טובים.
אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בתום התפקיד בחו"ל.
פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 58560 ת"א מיקוד 61393 עבור מ.ח. וצרף את תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
מועמדים מתאימים יענו
סודיות מובטחת
הצעה מתאימה גם לסטודנטים העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

digitronics
לחברה המובילה בישראל בפיתוח וייצור צורבי זכרונות לתעשיה האלקטרוניקה
דרושים/ות למחלקת פיתוח
• מהנדס/ת אלקטרוניקה
• הנדסאי/ת אלקטרוניקה
digelec

לחברת סוכני מכס ומשלחים
דרוש/ה פקיד/ה

YAMAHA
דרוש/ה
פקיד/ת מלאי
לעבודה במחסן חברת מול קניון אילון בימים א' – ה' שעות עבודה 07.00-14.00
• מעל גיל 35
• ידיעת אנגלית ונסיון בעבודה עם מחשב
להתקשר לטלפון 288007

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו מפעל מזון ותיק ומבוסס באזור ראשל"צ
דרושים
חשמלאי
מחסנאי/מפ"ט
5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למתאימים.
– סודיות השמר בקפידה –

למפעל אופנה במרכז ת"א, דרושים:
תופר/ת
עם נסיון
טל' 03-614486

למפעל אופנת ילדים
דרושים:
מעצב/ת אופנה
גזרן מקצועי
עם נסיון מוכח.
לקביעת ראיון, 03-815207, 831338
03-815219

לחברה ארצית
דרוש
מסגר/רתך
לאזור התעשיה ראשון
טל. 03-453141

סריגי הגן — יצרני ויצואני אופנה
דרושה
מזכירת
ייצוא/ייבוא
מנוסה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון במסמכי יצוא יבוא
★ ידיעה + הדפסה אנגלית
★ המלצות
לפנות לטלפון 03-835154

לחברה בהתרחבות
דרושים
• **מהנדס מכירות**
למכירת ציוד בתחום האריזה
נדרש נסיון טכני ושיווקי
(רצוי בתחום מכונות האריזה)
ידיעה טובה באנגלית
שכר + עמלות + רכב למועמד המתאים
• **מזכירה בכירה**
לתפקיד מזכירות אגף ציוד
נדרשת ידיעה מושלמת באנגלית
(רצוי שפת אם)
נסיון בהכתבות עסקית
נסיון במעמד תמלילים — יתרון
• **דפס אופסט**
להפעלת מכונת בלט רוטציה
נדרש נסיון וידע במקצוע הדפוס
בהפעלה עצמאית של מכונת דפוס
ובביצוע עבודות ברמה גבוהה
5 ימי עבודה בשבוע
נא להתקשר לטלפון 03-7519177
או בכתב לת.ד. 8166 רמת גן.

דרושים
מקדמי מכירות
לחברה העוסקת בשיווק ציוד ומיכון משרדי
נסיון קודם בתחום השיווק
ורכב אישי הכרחיים
טלפון 03-337551

חוק [illegible]
התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה [illegible]
העבריינים צפויים [illegible] על פי החוק.

לארץ דוברת ספרדית
דרוש
מנהל מוסך מוסמך
לציוד חקלאי כולל קומביינים
לציוד כבד — טרקטורים שרשראות
לכל סוגי רכב כולל משאיות
דרוש ניסיון מוכח של 10 שנים לפחות
נסיון עבודה בחו"ל וידיעת השפה
הספרדית יתרון
נא לכתוב לת.ד. 45100 תל־אביב
מיקוד 61450

היפרכל קניון איילון
דרושים/ות
קופאים/ות
— העבודה במשמרות
— הכשרה תינתן במקום
המעוניינים מתבקשים לפנות
למנהל ההיפרכל במקום

לחברת אלקטרוניקה
בהתרחבות
דרושים
1. פקידות מכירה
— עוזרות למהנדסי מכירות
— הדפסה אנגלית/ עברית חובה
— נסיון קודם יתרון
2. כתבנית קורספונדנטית אנגלית
— רצוי שפת אם אנגלית
3. מפעי"ת/פקידת מכירות
— מכירות מלאי
— הדפסה אנגלית/עברית חובה
התפקידים מוצעים למועמדים לאחר שרות צבאי
בעלי כושר התמדה ואחריות.
רצוי בעלי נסיון בעבודה בעזרת מחשבים.
5 ימי עבודה בשבוע (16.30—08.00)
לקביעת ראיונות: טל. 03-374623
בשעות העבודה או בכתב לת.ד. 18055
תל־אביב 61180

דרושה
פקידת יבוא מנוסה
שליטה מלאה באנגלית למשרה מלאה
טלפון 03-336043

היפרכל חולון
רח' פרופסור שור 36
דרושים/ות
★ **עובדי/ות מחלקת כלי בית**
★ **קופאים/ות**
— אפשרי משרה חלקית
— אין צורך בניסיון קודם
— הכשרה תינתן במקום.
המעוניינים מתבקשים לפנות
למנהל ההיפרכל במקום. טל. 03-5592125

דרושה
מנהלת חשבונות עצמאית
לפרטים: 03-660124

דרושים
קבלני משנה
לעבודות מתכת
וקונסטרוקציה
055-86727

דרושים
מרכיבים
להרכבת מוצרי אלומיניום
באתרי בניה
★ בעלי נסיון בענף
או
נגרים/מסגרים
— מגורים באזור המרכז —
להתקשר בשעות הערב טלפונים:
03-596254 03-5518992. לא בשבת.

במגל הצעירים על הגל
למגל מורש בעיים (לשעבר מגדה)
דרושים
★ **מנהל/ת חשבונות**
בעל/ת נסיון וידע
בעבודה ממוחשבת
למשרה חלקית (אפשרי [illegible])
★ **פקיד/ה מורשה**
בעל/ת נסיון למשרה מלאה
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית לגבי
03-226115 03-238735 03-236682

לחברה העוסקת ביצור
אריזות למזון
דרוש/ה
למחלקה הגרפית
עוזר לגרפיקאי
בעל יוזמה, חרוץ ורכב תקין
לעבודה במשרה מלאה. ומעניינת
לא שגרתית.
כרוכה בנסיעות וקשר
עם לקוחות וספקים
להתקשר 8-03-7511205 (לשי גרוס)

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרוש
טכנאי(ת) הנדסאי(ת) כימיה
לעבודה במעבדה לבקורת טיב.
נסיון בעבודה עם מכשור — יתרון.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למחלקת כח אדם.

לחברת סחר העוסקת
בפעילות בינלאומית
דרוש/ה
עוזר/ת
חשב
הכישורים הדרושים:
★ רואה/ת חשבון מוסמך
★ ידיעת השפה האנגלית (יתרון לידיעת השפה ספרדית)
★ ידע ונסיון בעריכת מאזנים מאוחדים ותרגום מאזנים מחו"ל.
★ גיל — עד 35
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 6533 תל־אביב. רק מועמדים מתאימים ייענו.

למשרד רו"ח גדול
דרושה
כתבנית עברית
רצוי גם באנגלית
העובדת על
תמליל "לנדי"
לפנות לת.ד. 898 ת"א

למפעל ת. מרשקל ובניו
בע"מ דרושות
סוכנות מכירה
בסיס + אחוזים
פרטים מיום א' בטלפון
881147-8 לאברהם

דרושים
עובדי יצור
למפעל אלומיניום
בבת־ים
מיום א' 5519715

דרושים
1. מפעיל מנוסה
(3 שנים נסיון)
למערכת M.V.S.-XA
2. מפעיל מתחיל
לעבודה במשמרות
לפרטים לפנות
טל. 03-642453

דרושה
מזכירה
בעלת נסיון בניהול
משרד וידע בהנה"ח,
נסיון ביבוא רצוי.
עבודה באיזור התעשיה
החדש, ראשל"צ.
משרה מלאה.
טלפון: 03-9612666

דרושים
למשרד פרסום
בת"א
1. מנהל
מחלקה גביה
2. פנסיונרים
לחצי משרה
לעבודות גביה
3. פקידות
גביה
נא לפנות בטלפון
03-331251 לאריה [illegible]

למשרד עו"ד
בחולון
דרושה
פקידה
לעבודות סאבר
והדפסה
טל' 03-881899

לחברה
תעשייתית
גדולה בחדרה
דרוש/ה
טכנאי/ת ייצור
לניהול משרד הייצור
נא לפנות בכתב
לת.ד. 91 חדרה
עבור טכנאי ייצור

דרושה
פקידה כתבנית
משרה מלאה
מקום העבודה ברמת השרון
★ תנאים טובים למתאימה
ימשבי"ר, רמת השרון,
סוקולוב 48
טל. 03-474884

לב"ס אקסטרני
בקר לנוער
כיתות י"א-י"ב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
בראשון לציון
דרושים
מורים/ות
לשנת הלימודים
תשמ"ח
במקצועות הבאים:

ספרות	גיאוגרפיה
לשון	מתמטיקה
תנ"ך	אנגלית
תולדות האומנות	חינוך גופני
אזרחות	

בפרטים נא לפנות לבה"ס רח' הפרדס
הראשון 3 ראשל"צ
(פינת רוטשילד 122) טל: 959988
בין השעות 08.00-13.00

חברת סחר בינלאומית
מחפשת
מועמד
למחלקת מיזוג אויר
בסניף במערב אפריקה
הכישורים הדרושים:
★ טכנאי/הנדסאי קירור — חובה
★ נסיון בשיווק ומכירות של מערכות מיזוג אויר 5 שנים לפחות — חובה
★ ידיעת השפה האנגלית על בוריה — חובה
★ נסיון בניהול ייצור — יתרון
★ נסיון קודם באפריקה — יתרון
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון ובצרוף תמונה לת.ד. 6609 תל־אביב
רק מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

יותר טוב מנפאואר
לסניף רחובות
הרצל 190, א'-ה' 08:00-14:00
ו' 08:00-12:00
טל: 461717, 08-473734
★ **הנדסאי מחשבים/ טכנאי תוכנה**
מנוסה, הכרת מחשבי P.C
ומחוללי יישומים שונים,
ידע בלוטוס ו-D-BASE II.
★ **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
4 שנות נסיון לפחות
בבדיקות סופיות.
ליוצאי חי"א – יתרון.
★ **טכנאי/הנדסאי מכונות מנוסים:**
1. בהרכבות אלקטרו־מכניות ואלקטרו־אופטיות.
2. בניהול צוות עובדים במפעל מתכת/אלקטרוניקה.
★ **מחסנאי טכני בכיר**
נסיון במחסן ממוחשב
בענף האלקטרוניקה/מכניקה.
ידע אנגלית טכנית.
שכר גבוה ומלוא התנאים
הסוציאליים — כחוק.
פני אל מנפאואר בהקדם —
זה משתלם!
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

למוסד צבורי בת"א
דרושה
מזכירה
★ נסיון במזכירות
★ הדפסה.
נא לפנות למינהלן 03-338140, 03-331044

כור סחר בע"מ
החטיבה לסחר פנים
דרושים
★ **משווק למוצרי בנין וסניטציה**
★ **משווק למוצרי חשמל ומוצרים לבית**
★ **משווק למכונות וציוד טכני (הנדסאי/מהנדס)**
בעלי נסיון קודם יפנו בכתב יד בפרוט קורות חיים לת.ד. 20200 ת"א 61201
מחלקת מנגנון.

לחברה בת"א
דרושה
מזכירה
שליטה עברית
אנגלית
כולל הדפסה
5 ימים
מ-08.00-16.00
טל' 03-292836

לחברה קבלנית
לבנין בת"א
דרוש
מנהל עבודה
בעל נסיון
לטלפן 03-241841
03-241839
מ-08.00-13.00

ברעננה
דרוש
עובד מקצועי
+ רשיון נהיגה לענף
השיש למטבחים.
052-35485

דרושים
מכונאי רכב
בעל נסיון
למוסך בת"ים
טל. 5521898, 5514832

דרושים
קבלני — אינסטלציה מים וחשמל
טלפון 03-455201
בערב.

לחוץ־לארץ
[illegible]
+ נסיון בבעלי חיים
03-220955

למפעל מזון באזור
[illegible]
דרוש
נהג משאית
★ [illegible]
טל: 03-942021 מיום א'.

טכנאי ייצור
[illegible]
טלפון: 03-802589 [illegible]

לחברה לסחר חוץ בתל־אביב
דרוש מיידית **כלכלן**
איש שיווק וסחר חוץ
שפות: עברית אנגלית — הכרחי
גרמנית — יתרון
לפנות מייד בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6644 תל־אביב 61066

לחברה העוסקת בשילוח בין לאומי
דרושים:
★ **פקידה בכירה**
למחלקת ייצור בעלת נסיון בענף למשרה מלאה – 6 ימים בשבוע.
★ **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת** סוג ג' או מדופלם
למשרה מלאה.
נא להתקשר 03-200860 03-289037

לחברה מסחרית
בעלת סניפים בכל הארץ
דרושים
טכנאים למחלקת שרות
בעלי רקע טכני נרחב רצוי במכשירנות
ואלקטרוניקה לעבודה מגוונת במשרה מלאה
המעוניינים יפנו בכתב תוך פירוט קורות חיים
ונסיון אל: ת.ד. 502 תל־אביב סודיות מובטחת

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל ותיק מאוד מבוסס ומצליח
המוביל בתחום המזון
דרושים:
נציגי מכירות איזוריים
★ בעלי נסיון במכירות, לתפקיד עצמאי, מעניין שבצידו הכנסה בטוחה והכולל בעיקר קשר עם קליינטורה קיימת ופיתוח קשרים עם לקוחות חדשים.
★ כושר ניהול מו"מ, חוש מסחרי מפותח, גיל מעל 25 ורכב — הכרחיים.
★ אתגר רב והמשכת מסורת רבת שנים בענף ואפשרות להכנסה נאה הכוללת משכורת בסיס + עמלות + רכב. העבודה במרכז הארץ.
לפנות ליהודה 03-295694
משרות 892.
סודיות תשמר בקפידה.

דרושים
מכונאים מסגרים
לרכב כבד. תנאים
מצויינים למתאימים.
טלפון 363989

למפעל לייצוא בת"א
דרושה
מזכירה
מנוסה ואחראית
★ השכלה תיכונית ★ הדפסה עברית־אנגלית
ערו בע"מ
תל־אביב, הגדוד העברי 31 טל' 379492

ללשכת שרות בגבעתיים
דרושים
מפעילי ציוד ממוחשב
ללא נסיון קודם
לעבודה במשמרות
הכשרה תינתן למתאימים
להתקשר מיום א' טל' 321618

חברה לשרותי משרד בירושלים
דרוש
מנהל שוק/מכירות
נסיון בפיתוח מכירות
ניהול וארגון צוות עובדים
דרישות התפקיד:
כושר ארגון גבוה
יוזמה ואישיות דינמית
ידיעת השפה האנגלית
מגורים חובה בירושלים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 3157 ת"א

בית החולים „ביקור חולים"
ירושלים
מודיע על מקום עבודה
לאחות מוסמכת
בתפקיד אחראי
המעוניינת,בעלת כישורים מתאימים
מתבקשת לפנות למשרד האחות הראשית
בשעות לפנה"צ.

ברקן בע"מ
היצירה 28 רמת־גן
אם את/ה
★ בגיל 24 ומעלה.
★ בעל/ת השכלה תיכונית
★ בעל/ת יוזמה ורצון לקריירה, כושר ביטוי ויחסי אנוש.
★ בעל/ת רכב (רצוי)
אנו מציעים:
★ הכשרה מעולה
★ קידום מהיר
★ הכנסה בטוחה
★ גב חזק
הדרך הבטוחה להצלחה בביטוח!!!
לקביעת ראיונות טל. 03-7518060
שלוחות 30, 31 03-7520166

לחברה פיננסית בתל־אביב
דרוש
עוזר למנהל המסחרי
★ רצוי בעל ידע וניסיון בנכיון צקים במסגרת בנקאית או בשוק האפור
★ בעל כושר משא ומתן כולל עבודה בשטח.
למתאימים תנאים טובים ותמריצים
לפנות לטלפון 03-621206 03-614862

למעון שלטים בע"מ
דרוש
טכנאי/הנדסאי
ייצור
★ ידע בעריכת מלאי
★ ידע בתוכנה לזטוס
תנאים טובים וקידום
נא לפנות 9-8-03-9230477 לדליה.

למשרד עו"ד
בתל־אביב
דרושים מיידי
1. **עוזר**
בעל/ת נסיון של 3 שנים בתחום הנזיקין ו/או מעמד אישי.
2. **מזכירה מנוסה**
השולטת בהדפסה על מחשב I.B.M P.C בתוכנת 4.18 WORDMILL
לשעות אחה"צ בימים א, ב, ה, ה.
בפרטים לטלפן 298052, 294636, 282530

לאקונומי בן
גינה ופתוח
דרוש
עוזר
למחלקת אחזקה גננית
עדיפות לבעל נסיון
03-5400024
052-82143

לחברת אספקה
ארצית בענף הבניה
דרוש
איש מכירות
עם נסיון וידע בענף
לכתב בצרוף קורות חיים
ת.ד. 2109 רמת השרון
מיקוד 47218

★ **רופאי שיניים**
עם ניסיון בתנאים מעולים
למרפאה גדולה בבת־ים
★ **סייעות לרופאי שיניים**
במשמרות לבעלות נסיון שכר נאה
טלפון 871323

למשרד הראשי של חברה תעשייתית
דרושה
פקידה
לעבודות עזר
במזכירות החברה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בעבודה פקידותית
★ הדפסה עברית
★ שעות העבודה: בימי חול מ-8.00-16.00
בימי שישי 8.00-13.00
★ נכונות לעבודה גם שעות נוספות
★ מגורים באזור תל־אביב
מועמדות מתאימות תתקשרנה טלפונית 03-490787
לשם קביעת מועד לראיון.

אופיר שפיר אלקטרוניקה
בע"מ
דרוש
איש מכירות
רציני
בעל נסיון רב ורכב למערכת בקרה
אלקטרונית חדישה ומיוחדת
03-7516617-8

למכללה למינהל
דרושות
מזכירות
★ בעלות השכלה תיכונית
וידע בעיבוד תמלילים.
★ העבודה במשרה מלאה
★ משרה אחת בתל־אביב
נא לפנות לחווה 453104, 03-453265
★ משרה אחת בגבעתיים
נא לפנות לגילה 775344, 03-5743842

לחמי טבריה בע"מ
דרוש
מנהל שיווק
נסיון של 3 שנים בשיווק הכרחי
עדיפות לבעל נסיון בתחום התיירות.
ידיעה אנגלית — חובה.
גרמנית — יתרון.
לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים
להנהלת חמי טבריה
ת.ד. 22 טבריה. 14100

למוסד רפואי ארצי
דרוש/ה
רופא/ת ילדים
לסניף באילת
בפרטים לפנות לת.ד. 2209 ת"א

דרושות למעון ילדים בברמי שומרון
לשנת הלימודים הבאה
א. **ממלא מקום למנהלת**
מ-1.7.87 עד נובמבר 1987
ב. **מטפלות**
תנאים בהסכם
ג. **טבחית מקצועית**
בפרטים 052-39214 052-39336 בבית 052-921401 ערב.

למלון גרנד־ביץ
דרוש
חשב
כישורים:
★ רואה חשבון או השכלה מקבילה
★ נסיון כחשב או סגן חשב במלון גדול
לפנות לטלפון: 03-443029
בין השעות 09.00-16.00
פניות שאינן עונות על הדרישות הנ"ל
לא תענינה.

[illegible] الأصل

יש עבודה בחברת החשמל

להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ מסגרים
★ מסגרים/מכונאים
★ חשמלאים מוסמכים

הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.

קיימות הסעות מאורגנות לאתר ההקמה.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

אם –

– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעונין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד הולם, ולהתקדם;
ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה

אנו זקוקים לך!

ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).
פנה נא אלינו. רק אם אתה:
★ בן 23־32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית משלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.

כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור ליאת בציון. קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

אסם

תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתפתח בשדרות
דרוש
חשמלאי תעשייה

➤ בעל תעודת חשמלאי מוסמך ונסיון בתעשייה של 3 שנים לפחות
➤ מגורים באיזור המפעל – ינתן סיוע למעתיקים מקום מגוריהם
העבודה במשמרות
נא לפנות בכתב למנהל כוח־אדם ת.ד. 111 שדרות 80150

משאבי אנוש

גיוס והערכת מנהלים בע"מ

חברה בעלת פעילות בינלאומית
מחפשת
CUSTOMER SUPPORT MANAGER
מנהל שרות
אירופה

תחומי האחריות: ★ מתן שרותי תחזוקה ויישום למערכות החברה המותקנות באירופה
★ מעקב תקלות ודיווח לחברת האם
★ ניהול צוות רב לאומי ומפוזר גיאוגרפית

מיקום: מרכז הפעילות — בריסל, העבודה ברחבי אירופה.

כישורים: ★ תואר ראשון לפחות באלקטרוניקה
★ נסיון קודם מוכח בתפקיד דומה
★ שליטה בשתי שפות לפחות: אנגלית, גרמנית, צרפתית.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת־גן 52101. סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושים:
1. **איש מכירות**
עם נסיון רצוי אקדמאי
2. **מלגזן**
3. **נהג להובלות**
נא לפנות לת.ד. 50019 תל־אביב מיקוד 61500

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12.
א'־ה'. 08.00־14.00
טל: 284128, 03-298877

דרושות
מלחימות
(מרכיבות ומחווטות)

5 שנות נסיון או יוצאות במצ"א
למשמרת ראשונה ושניה.
מאזורי: ת"א, הרצליה, נתניה, פ"ת, לוד, ראשון־לציון, חולון, בת־ים, אשדוד.

למועמדות מתאימות ינתנו:
שכר גבוה ותנאי העסקה מצויינים
כולל מלוא התנאים הסוציאליים - כחוק.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

לחברה תעשייתית גדולה

דרוש/ה
מנהלות מוצר
עוזרות למנהל שיווק

✱ לטיפול במחקרי שוק, פרסום, אריזות, תחזיות, מכירה וכדומה.
✱ בעל/ת השכלה אקדמאית בתחום השיווק ונסיון קודם
✱ שפת אם אנגלית, תינתן עדיפות לדוברי צרפתית
✱ מגורים בגוש־דן

נא לפנות בכתב ולצרף קורות חיים ושכר מבוקש, לת.ד. 2651 תל־אביב 61026 עבור "מנהל מוצר"
– סודיות מובטחת –

מילא

מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל תעשייתי גדול מאד
בדרום - מרכז הארץ
אנו מחפשים:
ראש אגף כוח אדם ומינהל

כישורים נדרשים:
- בעל תואר אקדמאי במדעי התנהגות וניהול.
- בעל נסיון של לפחות 8 שנים בניהול כוח אדם במפעל תעשייתי גדול בהיקף של מאות עובדים.
- גיל 35 עד 45.
- יוצא צבא.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב עבור משרה 555.
סודיות תשמר בקפידה.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

לחברה מסחרית בינלאומית
דרוש/ה
בסניף חיפה
מחסנאי
פקיד טכני

לעבודה במשרה מלאה. בעלי נסיון בניהול מחסן לסחורות וחלקי־חילוף
יפנו בכתב־יד תוך פרוט קורות חיים אל: ת.ד. 551 ת"א. עבור מח' כ"א.

משרד אדריכלים
ביפו העתיקה
מחפש
מזכירה
טלפון 03-828029

חברת יבוא והפצה מחפשת
סוכנים
בכל חבלי הארץ.
עדיפות לבעלי רכב.
לפנות ת.ד. 22354
ת"א מיקוד 61223

ארגון ישראל / המקרית ללימודי מבוגרים
דרושה
פקידה – כתבנית
★ יום עבודה מלא.
בדבר פרטים נא לפנות לגב' 03-302833 לזהירות בלבד.

לחברת תקשורת רב מלכם
דרושים/ות
אנשי מכירות
רצויים אקדמאים + נסיון + רכב. העבודה נקיה. התנאים טובים
03-233533
להתראיינות, רותי.

לחברת סוכני מכס ומשלחים
דרוש/ה
פקיד/ה
להנהלת חשבונות
סוג 2
למשרה מלאה רצוי ידע בהתחשבנות עם ספקים בארץ
03-375211 לרינה

למשרד רני ציימן אדריכל
דרושים
אדריכלים
ב־3 שנות נסיון למשרה מלאה.
8.30־16.30 א־ה
ת"א רייינס 25
03-236055 03-242654.

קיבוץ עין שמר מחפש
גננת
לגן מעורב
רצוי נסיון קיבוצי
ביום 06-374535 אחה"צ 06-374420

למפעל מזון באזור בית־דגן
דרושים לצוות אחזקה מועמדים
בגיל 25־35 לתפקידים:
1. **רתך – ארגון**
2. **טכנאי קירור**
מיזוג אויר
בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל – קירור, נסיון במערכות קירור תעשייתי (קבראון)
– תנאים טובים למתאימים –
לפרטים נא לפנות לקובי בטלפון 03-985466 03-985227.

למפעלי דפוס כתר ירושלים
דרושים
חיילים משוחררים
בוגרי בתי־ספר מקצועיים לעבודה במשמרת שניה
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ הדרכה מקצועית תינתן במקום
★ למתאימים תנאי עבודה ושכר הולמים.
לפנות למחלקת כח־אדם טלפון: 02-521201

מנורה

חברה לביטוח בע"מ
תפנית סוכנות לבטוח
דרושים
מועמדים
לקורס בביטוח חיים
יתקבלו בעלי השכלה תיכונית ומעלה מעל גיל 24
רצוי רכב (לא מחייב).
לקביעת ראיון / נא לפנות לגב' דורית
טלפונים: 03-915346 03-901671/2

דרוש
פסיכולוג
רצוי בעל התמחות בתחום התעסוקתי או השקומי לתפקיד של רכז יחידה אבחונית
מקום העבודה רחובות
לפנות טלפונית 08-465575
.08-461133

לחברה דינאמית לשיווק תרופות
דרושה פקידה
זריזה, מסורה ומעל גיל 30 מאזור ת"א לעבודה בשעות 07.30-15.30.
לפעמים גם יותר
ידע בהדפסה בעברית ואנגלית
על המתאימות לפנות
בטל. 7513892 לאתי

למחלקת תביעות בחברת ביטוח בת"א דרושים/ות
★ **עו"ד**
עם ידע בנזיקין
★ **פקידי תביעות**
למשרה מלאה (כולל ימי שישי).
לקבלת פרטים נא להתקשר טלפונית: 03-430068 03-430057.

לחברות הבת ברמת השרון
תים team
[illegible] בע"מ
מזכירה מנוסה
★ דינמית ובעלת יוזמה
★ עצמאות בעבודה
★ ידיעת אנגלית טובה מאד, (כולל ניסות והדפסה)
★ השכלה אקדמאית רצויה
★ ידע בעיבוד תמלילים יתרון
משרה מלאה 08:00־17:00 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 325 בני־ברק
– סודיות מובטחת –
DataGeneral

לקרן לירושלים
דרוש/ה
אדריכל/ית
לתפקיד עוזר לאדריכל ראשי בהפעלת צוות תכנון, קביעת הנחיות, תכנון ופיקוח על תהליכי התכנון, בעל 5 שנות נסיון מקצועי, מוכן להשקיע מעבר לשעות העבודה הרגילות.
המעוניינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים ליחידת המנגנון, ת.ד. 1312 ירושלים, 91012.

גימנסיה גן־נחום ראשון־לציון
דרושים
מורים
1. מרכז למגמת ענ"א מחשבים,
2. מורה לאנגלית.
3. מורה לתנ"י – רעיון מדיני והקמת מדינת ישראל.
4. מורה לכלכלה.
5. מורה לצרפתית.
המעוניינים יפנו לביה"ס סוף רחוב הרצל או בטלפון 03-946464.

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי
למשרד הבריאות
דרוש/ה רוקח/ת
(אפשר פנסיונר/ית)
לעבודה זמנית עד ה־30.9.87
בביה"ח ע"ש וולפסון, חולון.
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
בדבר פרטים יש להתקשר לביה"ח, 03-898232

לחברה מתקדמת לאלקטרוניקה
דרושה
מזכירה/כתבנית
מעולה
אנגלית־עברית • 5 ימי עבודה
טלסיס בע"מ, טל. 03-494891
(נאות אפקה, ת"א)

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
מנה"ש
במחלקת שכר

דרישות התפקיד:
★ מנהל חשבונות סוג 3.
★ קורס חשבי שכר (לא. בהכרת ברמת מתקדמים).
★ רצויה השכלה אקדמאית.

מועמדים הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ורקע מתאים, לת.ד. 7163, ת"א – עבור "מנהל חשבונות במחלקת שכר".

ארדן

מקבוצת "הארגז"
חברה לשיווק רהיטים
בבאר־שבע
דרוש:
סוכן / מנהל חנות
הכישורים:
נסיון מוכח בניהול ובמכירת רהיטים, ידע בשרטוט ובעיצוב פנים, שליטה בשפות, רכב חובה, תידרשנה ערבויות.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות: בכתב יד בצרוף המלצות ל־ת.ד. 32347 תל־אביב

לבנין משרדים גדול בת"א
דרושים
למחלקת המעליות
1. **אנשי מעליות**
2. **יוצאי ח"א – ח.מ.מ**
3. **בוגרי בי"ס מקצועי**
עדיפות לבעלי רשיון חשמלאי מוסמך
נא לפנות טלפונית לשם קביעת ראיון
03-650991-4
סודיות מובטחת

דרושה
כתבנית טלקס באנגלית
לפנות כח אדם 03-379111

עבור עתון יומי
דרושה
מנהל/ת חשבונות
ברמת סוג ד'
★ נסיון מוכח כמנהל חשבונות, 5 שנים לפחות.
★ ידע בטיפול לקוחות.
★ הכנת משכורות ומס במקום מספקים.
★ עריכת התאמות.
★ הנהלת חשבונות כללית.
לצורך קביעת ראיון, להתקשר טלפונית ל־286141 שלוחה 72.

לחברה להנדסת חשמל
דרושים:
חוטים
ללוחות חשמל
חשמלאים
למיתקני חשמל
מסגרים
למיתקני חשמל
בעלי ידע, בוגרי בתי־ספר מקצועיים ובעלי נסיון – יתרון.
נא לפנות טלפונית: 04-724397

לחברת בלצן ושות'
דרושים בירושלים
1. **מהנדס בנין**
עם נסיון של 10 שנים בעל יכולת לניהול פרויקטים באופן עצמאי
2. **מהנדס בנין**
עם נסיון של 3 שנים לעבודות תאום ופיקוח.
בתל־אביב מהנדס בנין עם נסיון של 3 שנים לעבודות תאום ופקוח.
טלפון 03-771044, 03-777463
כרמלי 12 רמת חן 52223.

דרושים
סטודנטים / סמינריסטיות
מדריכי
קייטנה
למוסדות אקיים באזור השרון
לפרטים טל: 281339 – 03-292818

שמר מחשבים בע"מ
דרושים
מהנדסי תוכנה בכירים
★ 3 שנים נסיון מעשי באחד התחומים:
* UNIX + C
* DB2/TOTAL
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מפורט: רח' הרצל 12 רמת־גן 52431
– סודיות מובטחת –

שרותי הנעה חשמלית (1977) בע"מ
ראשון־לציון דרושים:
★ **חשמלאי רכב**
מינימום 3 שנים נסיון
★ **מכונאי רכב**
מינימום 5 שנות נסיון
★ **מכונאי דיזל**
צמ"ה או מלגזות
מינימום 5 שנות נסיון
03-9612032, 03-9611335, 03-9612376
לא בימי שישי
לפנות לדרוצ'ר דוד

לעתון יומי גדול דרוש
עובד
למחלקת מודעות
בוגר תיכון
לאחר שרות צבאי, העבודה גם בשעות הערב,
תנאים טובים למתאימים
לפנות בכתב יד לת.ד. 9300 ת"א מיקוד 61091.

למפעל תעשייתי באזור המרכז
דרושים/ות
★ **עובדי "יצור**
לעבודה במשמרות.
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. לאחר שירות צבאי.
3. בריאות תקינה (פרופיל 72 ומעלה).

★ **עובדות "יצור**
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. בריאות תקינה.
מועמדים העונים לדרישות המשרה מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה, רחוב הארבעה 16, תל־אביב ביום ראשון 14/6/87 בשעה 8.00.
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שבוי/ראו תעודת פטור.
(הסעות למפעל וחזרה מבנימינה בצפון עד אשדוד בדרום).

למרכז החוויה הישראלית ביפו
מרכז למופעי מולטי־מדיה
תיאטרון ובידור דרוש
מנהל תפעול
אירועים והחזקה
נא לשלוח קורות חיים
בכתב־יד למנכ"ל, רח' פסטר 4
יפו 68036

למפעל רב מוניטין
דרושים
טכנאי/הנדסאי "יצור
לתפקיד מנהל מחסן הלוגיסטיקה של חומרים וחלפים.
פקידה טכנית
למחסן חומרים וחלפים.
מחסנאי עוזר
עם נסיון כמנפ"ש בצה"ל
מועמדים בעלי נסיון קודם המעוניינים במשרה מלאה בלבד יפנו לת.ד. 9434 תל־אביב 61093.

למוסד ציבורי
דרושים:
מהנדס
אלקטרוניקה
התמחות
בתחומי מכ"מ ול"א
★ נסיון בניהול צוותי מחקר ופיתוח בתחום מערכות וטכנולוגיות צבאיות של כ־10 שנים.
★ ידע טכני נרחב ונסיון מוכח במערכות ובטכנולוגיה של מכ"ם ול"א.
★ הכרת מערכת הביטחון והתעשיה הבטחונית.
★ ידיעת השפה האנגלית, רצוי שפות זרות נוספות.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, לת.ד. 7093 מיקוד 61006 עבור מס' 544
★ רק פונים מתאימים יענו ★

קבל/י
עבודה טובה,
כסף טוב!
תן/י לנו:
נסיון ביחסי ציבור / פירסום / מכירות.
עשינו עסק?
טלפן/י לרון 03-622704.

קבוצת מפעלי "גלי"
למפעל האופנה בראשל"צ
דרושים/ות

1. מזכירה למנהל המפעל
★ בעלת נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מזכירות כולל הדפסה.
★ גיל 30 עד 40
★ הופעה נאה.

2. מנהל/ת חדר דיגום
★ בעל/ת נסיון בתפקיד דומה בענף האופנה
★ ידיעה בתפירה ותדמנות
★ נסיון בניהול צוות עובדים.

3. מנהל/ת ביקורת טיב
★ בעל/ת נסיון בתפקיד דומה בענף האופנה
★ נסיון בניהול צוות עובדים.

לקביעת ראיון נא לפנות לשרית טלפון 03-9631081.
- תנאים טובים
- הסעות למפעל וחזרה
- סודיות מובטחת

למשרד תיירות מוביל
דרוש/ה
TOUR OPERATOR
- בעל/ת נסיון
- ידיעת אנגלית שוטפת (רצוי שפת אם)
- הדפסה באנגלית חובה

למשרה מבטיחה עם אתגר.
נא להתקשר לכוח-אדם, 03-650862, מיום ראשון.

קיבוץ בצפון הארץ מחפש
1. מייסטר למכונות סריגה עגולות 10 שנות נסיון לפחות.
2. סורג עם נסיון למכונות סריגה עגולות
נא לפנות בכתב יד עבור "הורג" ת.ד. 6896 חיפה 31060.

למפעל מגבות ורדינון
דרוש
אומן (מייסטר)
לעבודה בנולי זאורר ומטקס עם זקרד.
תנאים טובים למתאימים.
טלפון: 03-9232778

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

דרושים
מלחימות / מחווטות
מרכיב מכני
עובדות ייצור
טכנאי אלקטרוניקה
טכנאי ייצור
טל' 280078, 203052/3

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
למפעל מתכת באיזור השפלה
מהנדס חברה
אחריות לצד ההנדסי טכני בחברה, ניהול משרד טכני ואחזקה במפעל.
דרוש מהנדס מכונות בעל ניסיון בענף המתכת.
לפרטים נוספים ניתן לפנות לטל: 03-257970
נא לשלוח קורות חיים. סודיות מובטחת.
ת"א, ארלוזורוב 198, 03-260143-4

למוסך מרכזי
של חברה לייבוא רכב
דרושים
מכונאים
אחרי שרות צבאי
להתקשר לטלפון: 03-786111,
לבקש את ארנון

מכון התקנים הישראלי
דרושים
1. ראש מעבדה לקרקע ודרכים
- כישורים נדרשים:
א. מהנדס אזרחי עם התמחות במכניקת קרקע.
ב. נסיון הנדסי בתחומי מקיקע ביסוס וסלילה של 10 שנים לפחות.
ג. ידיעת השפות העברית והאנגלית.
ד. כושר ונסיון בהפעלת צוות עובדים ומערכות פקות.
ה. כושר נהול משא ומתן.
קורות חיים יש לשלוח למכון התקנים הישראלי, מנהל כח־אדם, רח' האוניברסיטה 42, רמת־אביב מיקוד 69977.
סמל המחוגה סמל האיכות

קיבוץ שדה־יואב
מחפש
מורה - מחנכת
לכיתה א'־ב'
(מגורים במקום)
טלפון מזכירות הקיבוץ 051-21211 (עד 14.00)
בלי בתן 051-21231
(אחה"צ והערב)

למפעל פלסטיקה
באזור השרון
דרוש
מנהל מחלקה
בעל נסיון של 5 שנים בהפעלת הזרקת מכונות הזרקה.
לפנות במכתב־יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 38216 ת"א עבור מס' 100.
- סודיות מובטחת -

להברת בקרה דרושים/ות
איש תכנה
★ שנתיים נסיון הכרחי על מחשבי I.B.M .PC בשפת C.
פקידה
★ לעבודה אחראית, דייקנות וסדר,
★ ידע בחשבונאות,
★ יכולת הדפסה טובה.
נא לפנות טלפונית: 03-299617 (פנימי 54).

מגן מעליות בע"מ
קרית־אריה פתח־תקוה
דרושים
1. מחסנאי מפ"ט
בעל נסיון לניהול מחסן.
2. משוחררי חיל האויר במגמת חשמל
להכשרה כטכנאי מעליות
עדיפות לבעלי רשיון חשמלאי מוסמך.
להתקשר בשעות הבוקר טלפון 03-9247777

ל "פונרס"
מוצרי בשר אקספורט בע"מ
רח' רבינזון 13 פתח־תקוה
מול אולמי "דר'אגס" בתחנה המרכזית בפ"ת דרושים:
1. מבקר איכות מריטה
2. עובד מחסן קירור
3. נהג משאית
4. אחראי מחסן אריזה ובגדים
מועמדים רציניים והרוצים מוזמנים לראיון ביום ראשון 14/6/87
בין השעות 12-9 בבוקר.

VISION עדיף
משווקי PC/XT ,PC/AT ,PC/386
דרושים מועמדים למשרות הבאות:
1. הנדסאי/טכנאי
אלקטרוניקה, נסיון עם תואמי pc/xt, pc/at, עבודה במעבדה ומגע עם לקוחות. אפשרות קידום
2. איש מכירות –
מחשבים אישיים ומערכות מחשבים.
משרה חלקית. תמורה הולמת מבוססת על מחזור מכירות שבוצע בפועל.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד ל: עדיף מחשבים בע"מ, קרית ויצמן, ת.ד. 102, רחובות 76100. טלפון 08-466923

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התיישבותי
הקריה, ת"ד 7036 ת"א, 61070
אתגר חינוכי
מדריך/ה חינוכי/ת
בפנימיות חקלאיות ברחבי הארץ, עבודה מאומצת אך מענינת, אתגר חינוכי לבעלי האישיות והידע המתאימים, המוכנים לתת מעצמם כדי לקדם נוער.
אנו דורשים:
1. תעודה/תואר אקדמי ו/או פדגוגי או סטודנט לקראת תעודה/תואר (שנה ב' לפחות).
2. נסיון בעבודה עם נוער (רצוי בפנימיה, אך לא הכרחי).
אנו מציעים:
1. תפקיד משמעותי ומרכזי בחיי החניכים
2. מגורים וכלכלה במקום
3. תנאי שכר בדרוג עובדי הוראה
4. השתלמויות מקצועיות המקנות ידע וגמול
5. מלגות להמשך לימודים למתמידים.
לפנות בכתב לאגף לחינוך התישבותי, ת"ד 7036, תל־אביב 61070, עבור "חינוך פנימייתי".
רק מועמדים בעלי כישורים מתאימים ייענו.

למוסד ממלכתי
באזור רחובות
דרוש
קצין מבצעים
הכשורים הנדרשים:
משוחרר צה"ל בדרגת סגן־סרן
נסיון בהדרכה וארגון הדרכה
מגורים באזור המרכז
נכונות לעבודה מעבר לשעות העבודה המקובלות.
★ מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 2199 רחובות, מיקוד 76121
– סודיות מובטחת –

אתגר
חינוכי ציוני
לשליחות חינוכית
בתנועת נוער בדרום אמריקה ואירופה
הדרישות לתפקיד:
★ רווק־ה יוצא צבא בתפקיד פיקודי – עד גיל 29
★ בעל השקפה פוליטית ציונית מרכזית־לאומית
★ בעל נסיון בעבודה חינוכית והדרכה
★ שליטה בשפת ארץ היעד (ספרדית, פורטוגזית, אנגלית וצרפתית) ברמה של שפת אם.
המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 16002 ת"א 61160 תוך ציון של קורות חיים וסיבת ההתענינות.

למרכז ארועים
במכמורת
דרושים:
★ **טבח**
בעל נסיון במטבח חם וקר.
יתרון לנסיון של 5 שנים לפחות.
★ **רב מלצרים**
יתרון לאנשי הסביבה.
★ **מלצרים/ מלצריות**
צעירים/צעירות עם ראש טוב.
טלפון: 053-93113/4 אריה

רשות שמורות הטבע
לרשות שמורות הטבע
דרוש:
פקח בשמורת החולה
לפקוח ושמירה על ערכי טבע, נקיון ואחזקה
דרישות: רקע בביולוגיה
מגורים באזור השמורה,
רשיון נהיגה, רצוי גם בטרקטור
בריאות תקינה, עבודה בשעות לא מקובלות.
המעונינים יפנו לרשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך 19.6.87
ירושלים – רח' ירמיהו 78, צפת – בית הסוכנות, שמורת החולה.

לתעשיה הצבאית באיזור המרכז
למפעל בתחום המתכת הכבדה
דרושים
משרה 1/39
רתכים –
בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוסמים. בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3 שנים לפחות.
עדיפות לתעודות.
משרה 2/39
חרטים וכרסמים
קונבנציונאליים, בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוכרים בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3-5 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לחטיבה התעסוקה של התעשיה הצבאית, רח' הארבעה 16, תל־אביב, ביום ראשון – 14.6.87 בשעה 8.00.
התעשיה הצבאית

למוזיאון תל־אביב
דרושים למשרה מלאה:
1. מעצב/ת גרפי/ת ומביא/ה לדפוס.
מועמדים בעלי כישורים בטיפוגרפיה בהבאה לדפוס והבנה בכל ענפי הדפוס וההפקה. השכלה בעיצוב גרפי (רצויה אקדמאית), 3 שנות נסיון.
נא לפנות לגב' ורדה רז, טל' 257361, בימים א'־ה', בשעות 13.00-10.30
2. איש אחזקה ופתוח.
בעל נסיון של 10 שנים בתפקידי ניהול ופקוח לרבות פרויקטים. רצוי הנדסאי. יכולת לקיים מו"מ וקשר עם גורמי חוץ, הפעלת צוות עובדים. ידיעת השפה האנגלית יתרון. נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות.
נא לפנות לגב' ציפי עמידרור, טל' 257361/66, בימים א'־ה', בשעות 13.00-10.30

מעליות
נחושתן
דרושים לעבודה קבועה
★ **מסגרים**
עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי
★ **עוזרי מסגר**
★ **מחסנאי טכני**
למחסן בית המלאכה
★ **עוזרים**
למחלקת הרכבת מעליות
עדיפות לחשמלאים
תנאים טובים למתאימים. לטלפן 03-5102505
לאוספת רחוב אילת 61 תל־אביב־יפו
★ עוזרים להרכבה. לטלפן ליהודה כהן.

דרוש
צעיר רציני ואחראי
בעל רקע
(רצוי טכנאי/הנדסאי מכונות או הנדסה אזרחית)
נא לפנות בכתב לת.ד. 223 פתח־תקוה
בצרוף קורות חיים, נסיון והשכלה
– סודיות מובטחת –

אתר פסולת רעילה
רמת־חובב
להפעלת מתקן כימי חדש
דרושים:
1. מפעילים כימיים
להפעלת מתקני האתר.
כישורים דרושים: בוגרי 12 שנות לימוד, בעלי נסיון בעבודה במתקנים כימיים כמפעיל, בוגרי קורס מפעילים כימיים.
2. מכשירן חשמלי
לאחזקת מיכשור ומערכות החשמל באתר.
כישורים דרושים:
בוגר 12 שנות לימוד, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מיכשור, נסיון של 2-3 שנים בתעשיה הכימית, בעל רשיון חשמלאי.
3. אחראי אחזקה / מסגר / מכונאי
לאחזקת מתקני האתר.
כישורים דרושים:
נסיון של 10-8 שנים בתעשיה הכימית בעבודה ובנ:הול צוות עובדי אחזקה, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות / מכונאות.
4. טכנאי/ת למעבדה
לביצוע אנליזות כימיות למגוון רחב ביותר של חומרים. **כישורים דרושים:** טכנאי בוגר המיכללה במגמת כימיה, ותק 3 שנים במעבדה בתעשיה הכימית.
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים ולפי הכתובת: אתר פסולת רעילה רמת־חובב, ת.ד. 5222, באר־שבע
– סודיות מובטחת –

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
פרסום מכרז משולב פנימי וחיצוני
מס' 42-41
41. למשרת מנהל/ת מחוז הדרום
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז הדרום
42. למשרת מנהל/ת מחוז המרכז
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז המרכז
המשרות פנויות באופן זמני והעובדים שייבחרו יעסקו עפ"י חוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעובד קבוע מהוראה).
פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים ירושלים, רח' שבטי ישראל 29 חדר מס' 17 או בלשכות המחוזיות של משרדנו.
בקשות יש להגיש על גבי טופס מ.ל.ע. 230 (שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות ובלשכות המחוזיות) למחלקה לענייני עובדים לפי הכתובת הנ"ל.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא: יום ראשון א' בתמוז התשמ"ז (28.6.87)

לעבודה בטחונית במרכז הארץ
דרושים
קצינים
יוצאי צבא
הנתונים הדרושים:
★ גילאי 35-24
★ שרות צבאי כקצינים בדרגות עד רס"ן כולל.
★ השכלה תיכונית מלאה (עדיפות לאקדמאים).
★ ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל כושר התבטאות בכתב ובע"פ (ידיעת שפה נוספת – יתרון).
★ תושב גוש דן.
בריאות תקינה.
המעוניינים המתאימים יפנו בכתב יד ברור לת.ד. 7093 ת"א מיקוד עבור 539 בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' אישי בצה"ל, ת"ז ומספר טלפון.
– פונים שיימצאו מתאימים ייענו –

לחברה בנמל תעופה
בן־גוריון
דרושים
1. מכונאי רכב:
★ בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא.
★ נסיון של 3 שנים.
★ עדיפות לבעלי נסיון בתיקון מלגזות ומנועי דיזל.
2. חשמלאי מוסמך
– למערכות בנין, שינוע ופיקוד חשמלי:–
★ בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא.
★ נסיון של 5 שנים.
המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות ונסיון קודם לת.ד. 58, נמל תעופה בן־גוריון 70100.

למושב ניר־בנים
ד ר ו ש
איש שיווק
לפירות הקיץ
(העבודה עד סוף ספטמבר)
רצוי ניסיון בעבודה
טלפון: 055-82330

ועד מקומי למועצה דתית
בית יצחק – שער חפר
מפרסמים מכרז
משרת רב בנכר
הכישורים הדרושים: חזן, בעל קורא בנוסח אשכנז, שעורים לילדים ולנוער.
טלפון ועד מקומי 053-611789
טלפון יו"ר מועצה דתית 053-25570
מען למיכתבים ועד מקומי בית יצחק – שער חפר מיקוד 42120.

מכרז מס' 22/87
למשרת קצין בטחון
בהתאם לסעיף 13 ל"כללים בדבר מילוי משרות פנויות", נמסרת בזאת הודעה על משרה פנויה:
שם המשרה: קצין בטחון
שעור המשרה: משרה מלאה
דרוג: אחיד
תאור התפקיד:
1. אחראי על ענייני הבטחון במוסדות חינוך ובמוסדות המועצה, בתחום הרשות המקומית.
2. אחראי על הקשר שבין המועצה וכוחות הבטחון, צה"ל ומשטרת ישראל.
3. ראש מטה ועדת מל"ח מקומית.
4. עבודה בשעות בלתי שגרתיות.
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית מלאה.
2. בוגר קורס קציני צה"ל או משטרת ישראל.
3. בעל כושר ארגוני ומנהלי וכן כושר בהדרכה וייעוץ.
4. כושר הבעה מעולה בכתב ובע"פ.
5. בעל רשיון נהיגה.
6. יכולת גבוהה לקיום יחסי אנוש ויחסי ציבור נאותים.
7. מגורים בישוב תנאי הכרחי.
טפסים להגשת מועמדות ניתן לקבל במזכירות המועצה.
את הטפסים בצירוף תולדות חיים, המלצות ותעודות המעידות על כישורי המועמד יש להגיש עד 26/6/87.
ניקו קרופסקי, ראש המועצה

דרוש
סוכן רהיטים מודרניים
באזור ת"א, חיפה, ירושלים
הכישורים הדרושים: ניסיון והמלצות
קודמות חובה + רכב.
למתאימים תנאים טובים
נא לפנות לאלברט או אהרון
בין השעות 15.00-9.30
טל' 03-374367
בערב עד שעה 23.00. 052-572830

לקרן לירושלים
דרוש/דרושה
מנהל/ת מדור צפון אמריקה
הכישורים הדרושים:
תואר אקדמאי
נסיון מוכח בגיוס תרומות
הכרת ירושלים ועניני הקהילה היהודית
יכולת התקשרות בע"פ ובכתב
שפת אם אנגלית + ידיעה טובה בעברית
תאור התפקיד:
התפקיד כולל התכתבות שוטפת עם תורמי הקרן בצפון אמריקה, הגשת עזרה בארחת התורמים, נהול אדמיניסטרטיבי של המדור וקיום קשר יום יומי עם משרד הקרן בניו־יורק.
המעונינים: יפנו בצרוף קורות חיים למח' המנגנון, ת.ד. 1312, ירושלים 91012, לא יאוחר מ־20 ביוני 1987.

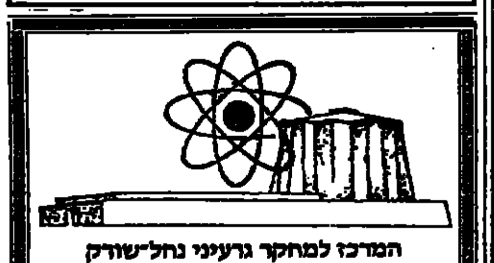
המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק
הועדה לאנרגיה אטומית
דרוש
מהנדס כימיה
★ בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (Tracers) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
★ דרוש נסיון בתכנות מדעי במקרו־מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
★ רצוי נסיון בתעשיה הכימית.
העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.
★ ★ ★ ★
אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דואר יבנה, מיקוד 70600.
– סודיות מובטחת –

לחברה בנמל תעופה
בן־גוריון
דרושים
עובדי בטחון
(לעבודה בטחונית תפעולית)
★ בוגרי תיכון לאחר שרות צבאי מלא.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ עד גיל 26.
★ בריאות תקינה.
העבודה במשמרות
ואינה מתאימה לסטודנטים.
ועדת קבלה תתקיים ביום ב' 15.6.87 בין השעות 1200-0900, בבנין ממן נמל תעופה בן־גוריון, מחלקת כ"א.
נא להצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות ואישורי לימודים.

ALLEGRO ALLEGRO DATA SYSTEMS LTD.
חברה עתירת ידע בפיתוח מערכות מחשבים ותיקשורת מתקדמות
דרוש/ה
מהנדס/ת פיתוח תוכנה בכיר/ה
בעל/ת ניסיון מוכח של 4 שנים לפחות בנושאי תיקשורת במערכות זמן אמת (C,RMX). יכולת גבוהה לעבודה עצמאית.
רמת־גן טלפון: 03-7513059 בין השעות 15.30-13.00
ת.ד. 2593 רמת־גן מ. 52124 לדוני.

גיל־אן (אותגל) בע"מ
תל־אביב
מזכירת מכירות
התפקיד כולל:
ניהול עצמאי של המשרד, קשר עם לקוחות, הוצאת חשבוניות, קבלת התשלומים וניהול קופה, הפקדה בבנק, טיפול בתיקי לקוחות, עבודות פקידות שונות.
הכישורים הדרושים:
– השכלה תיכונית
– תודעת שירות גבוהה
– יכולת לעבוד בצורה עצמאית לחלוטין
– נסיון של מספר שנים בעבודות פקידות
– הדפסה עברית
העבודה במשרה מלאה (8 שעות) 6 ימי עבודה בשבוע מקום העבודה: מרכז תל־אביב
לקביעת ראיון נא להתקשר ביום א' 14.6.87 בין השעות 16.00 19.00 טל. 236237; 225525.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער

המדרשה למורשת היהדות
ע"ש פנחס ספיר – ירושלים

למדרשה למורשת היהדות
ע"ש פנחס ספיר בירושלים
דרושים
1. מנהל/ת חינוכי/ת
תיאור התפקיד: תכנון נהול וארגון הפעילות החינוכית וצוות המנחים במדרשה.
הדרכה והנחייה בסמינרים.
המדרשה מקיימת סמינרים במורשת וזהות יהודית ציונית לתלמידי/ות כיתות י' – י"א ולמבוגרים.
דרישות התפקיד:
תואר ראשון במדעי היהדות, רצוי תואר שני.
נסיון בהדרכת מפעלים חינוכיים וכתיבת תכניות בחינוך בלתי פורמלי.
2. מנהל אדמיניסטרטיבי
תיאור התפקיד: אחריות כוללת לעניני מנהל כספים ושירותים.
דרישות התפקיד: השכלה גבוהה.
נסיון בניהול אדמיניסטרטיבי.
3. מדריכים/ות
לסמינרים לתלמידי/ות תיכון בנושאי זהות ומורשת יהודית ציונית.
הדרישות:
תואר ראשון במדעי היהדות, נסיון בהדרכה והפעלת סדנאות.
4. מדריכים/ות
לסמינרים לבני/ות – מצווה בנושא זהות ומורשת יהודית ציונית.
הדרישות: תואר ראשון במדעי היהדות: נסיון בהדרכה והפעלת סדנאות.
מועמדים/ות העונים/ות על הדרישות ורואים עצמם מתאימים לעבודה חינוכית בלתי־פורמלי וקשר בלתי־אמצעי עם החניך ־ה יפנו לת.ד. 979 ירושלים
עד ליום כ"א סיון תשמ"ז 18.6.87

רשות הדואר
דרושים
לדואר ת"א־יפו
1) **חשמלאי מוסמך**
2) **מסגר**
תנאים טובים למתאימים.
לפרטים נוספים נא לפנות לגב' גילה, טלפון: 03-307254
לדואר רחובות
קבלני חלוקת דואר
תנאים טובים למתאימים
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות למנהל דואר רחובות, מר אפשטט לזר, טל: 08-451263
לאגף הכספים ירושלים
1) **כלכלן**
ידע ונסיון בחישובים אקטואריים, בדיקת השקעות.
רצוי נסיון בעבודה עם בנקים וגופים פיננסיים.
2) **כלכלן**
בעל ידע ונסיון במעקב אחר תזרים מזומנים.
רצוי נסיון בעבודה עם בנקים מסחריים.
תנאים טובים למתאימים.
לקביעת ראיון יש לפנות לגב' מיכל, טל: 02-230666 02-230231

هكذا من الأصل

שבוע הספר 17–24 ביוני

אילנה המרמן, עם עובד: קסם הריבוי

בין מאות המטרים הרצים של ספרים שיוצבו בדוכני שבוע הספר, בין הכרזות שכל אחת מהן מנסה לגבור על האחרת ולמשוך את המתעניין בכוח אל התצרנת ש„עוד לא היה כמוה מאז למד האדם הקדמון לאחוז בקולמוס", יתחבא לו אל הכלים ספר חדש, פחות או יותר, ושמו „הפרידה מן ההורים", מאת הסופר הגרמני הנודע פטר וייס. יתחבא אל הכלים, משום שמבחינת גודלו הוא קטן מן המקובל במקומותינו, ומבחינת עיצובו הוא בולט במיוחד דווקא בהעדר כל נסיון לבלוט. נייר עטיפה בגוון חום, מן הסוג שהיה מקובל פעם לעטיפת מוצרים אחרים, ועליו אותיות פשוטות, בלא כל עיטור. העיצוב יוצא־הדופן, מעשה ידיה של זביה שור, הוא לדידי סיבה מספקת ליטול את הספר, לפתוח אותו ולשקוע בתוכו. ולדברי אילנה המרמן, עורכת הסדרה „פרוזה אחרת" בהוצאת עם עובד, שספרו של פטר וייס הוא החונך אותה, אין מדובר ביד המקרה. „העולם שלנו מלא אפקטים", היא אומרת. „אנו חיים בתוך רעש, צבעים והמולה של אמצעי תקשורת, עד שהמלה, האות הכתובה, מאבדת את מקומה. הספרות הפכה למוצר, שככל מוצר אחר יש צורך לשווק אותו, וכל האמצעים לכך כשרים. אומרים לי: ,וכי מה ההבדל בין ספרות לעגבניות? צריך לשווק, להביא לידיעת הציבור'. ועל כך אני מציעה מחאה קטנה. נגד המסחור, הסמטום והרעשנות המאפיינים את עולם המו"לות שלנו בשנים האחרונות. אי אפשר למסחר את הספרות והאמנות, כמו תחומים אחרים. צריך לעשות שירות לספרים ברוחם. אין לי שום עניין לפרסם ספר ש,ידובר בו', אני רוצה להגיע למצב שבו הקורא ישב בשקט ויתן למלה הכתובה לחדור אליו, בלי פעלולים ובלי היסטריה. אני רוצה לחזור לדיוק המילולי, שמחייב ריכוז ושקט בקריאה, שחור על גבי לבן, וזה הכל".

ספרו של פטר וייס, הפותח כאמור את סדרת „הפרוזה האחרת" אכן עושה בדיוק את זאת. הוא מספר את סיפור חייו של הסופר, ובד בבד איתם את סיפור עליית הנאציזם לשלטון בגרמניה. הסיפור לא מובא ברצף כרונולוגי, אלא ברצף סגנוני. הלשון תמציתית, מדוייקת, שמעבירה היטב את התחושה של העולם הנסגר והולך סביב המספר וסביב הקורא.

„אומרים לי: ,וכי מה ההבדל בין ספרות לעגבניות? צריך לשווק, להביא לידיעת הציבור'. ועל כך אני מציעה מחאה קטנה נגד המסחור, הסמטום והרעשנות המאפיינים את המו"לות שלנו בשנים האחרונות"

מהי פרוזה אחרת, אני שואלת את אילנה המרמן. אחרת ממה?

„לא מדובר כאן בשלילה של הפרוזה הנפוצה אצלנו. אין לי שום כוונה להציע מוסכמה חדשה במקום זו המקובלת היום. כל כוונתי היא לפתוח צוהר לסוגים אחרים של ביטוי ספרותי, לדרכים אחרות להתמודד עם סיפורת שנכתבת בשנות השבעים והשמונים ועם המודרנה הקלאסית של המאה העשרים. ייחודו של כל ספר בהתמודדות שלו עם הדרך לספר סיפור".

כך למשל מהמשך הסדרה יופיע ספרו של חורחה לואיס בורחס „דברי ימי תועבת עולם". זה ספרו הראשון של בורחס, שנכתב בשנות השלושים, ולמעשה הוא קובץ סיפורים קצרצרים שהופיעו כרשימות למוסף של עיתון בארגנטינה. „אין לי ספק שאין זה ספרו הטוב ביותר של בורחס, אך הוא נחשב לאחד מגדולי החדשנים בפרוזה המודרנית ויש עניין במה שכתב בתחילת דרכו של מי שהשפיע רבות כל כך על הספרות הדרום־אמריקנית", וכל נשכח שהספרות הזאת מצידה השפיעה מאוד על הספרות הנכתבת באירופה ואפילו אצלנו. הוא משתמש בציטטות ממקורות קלאסיים – ערביים, מוסלמיים או יפאניים – מערבב את היוצרות ועושה בהם כבתוך שלו.

הקורא הישראלי כבר ערך היכרות עם הסופר הערבי־ישראלי אמיל חביבי, באמצעות ספרו „האופסימיסט" ועיבודו לתיאטרון, אך בכל זאת עדיין הספר לא זכה לבימה לה הוא ראוי. הספר „אח'טיה" הוא „מעין ,זכרון דברים' של ריחות מראות ואהבות", ופורש באמצעות תיאור של פקק תנועה בנאלי ברחוב בחיפה את ארבעים השנים האחרונות בתולדות העם הפלסטיני.

„אינני קוראת ערבית". מספרת אילנה המרמן, „ומשום כך הסתמכתי על המלצתו של אנטון שמאס. הוא גם שמתרגם את הספר".

פרוזה אחרת אינה, לפיכך, פריצת דרך ששום דבר שייכתב אחריה לא יוכל להתעלם ממנה, אלא קריעת צוהר לאפשרויות אחרות של כתיבה והתייחסות. „קסם הריבוי", כהגדרת אילנה המרמן. כך, למשל, ספר של סופר מרוקני, כאהר בן ג'לון שמו. המשורר מחמר ע'נאים הפנה את שימת ליבה לספרות המתפתחת בצפון אפריקה, ספרות שאינה ידועה כלל בישראל, ומסתבר שקורים בה דברים הראויים להצצה. „לאחר מכן גיליתי, שאותו כאהר בן ג'לון נחשב היום לכוכב עולה בספרות הצרפתית. סיפורו של איש מוסלמי שלו שבע בנות, וכאשר כרעה אשתו ללדת בשמינית, החליטו שהפעם הזאת יהיה זה בן. הם קראו לבת שנולדה אחמד וגדלו אותה וגידלוה כבן זכר לכל דבר. „ילד החול" נכתב כסיפור אגדה, כאלף־לילה־ולילה, אך נשזרים בו אלמנטים של הידע המודרני ונשברת האמונה המוחלטת בסיפור האראלי. „בגמן, כבר היו דברים בעולם, כבר קראנו נסיונות כאלה, אך לנו העולם הזה של הספרות הצפון־אפריקנית זר לחלוטין והגיעה השעה שנערוך עימו היכרות".

פרוזה אחרת עשויה להיות גם בימה לסופר צעיר משלנו. כזה הוא ספרה של אורלי בלום העומד לצאת לאור בימים אלה ממש, קובץ של סיפורים „תל־אביבים". „אין ספק שהעניין של הקהל בסופר מתחיל שונה מהעניין שלו במי שכבר הוכיח את עצמו, ואנחנו יודעים למה לצפות ממנו. „איני מחפשת שלמות בספרות. אני מוכנה לבלוע פגמים רבים, ובלבד שאראה לפני ייחוד, יחס אחר, קו שונה. וזה מה שאהבתי אצל אורלי בלום", דברי אילנה המרמן.

פרוזה אחרת היא נסיון להתמודד עם חומרים קלאסיים מוכרים בדרך שונה. ספרה של כריסטה וולף, הסופרת המזרח־גרמניה הנודעת, „קסנדרה", מביא את סיפורה של הגיבורה הנודעת מימי מלחמת טרויה, אך מנקודת המבט של שנות החמישים של המאה שלנו, שנות המלחמה הקרה והפחד מפני הנשק האטומי. יותר מכל עוסק הספר הזה במה שקרה לחברה כהוגנת ובעלת ערכים, שיצאה למלחמה בשמם של אותם ערכים, אך במהלך המלחמה איבדו אותם אידיאלים את תוקפם, המדינה התרוקנה מתכניה ונותרה רק הדינאמיקה של המלחמה ורק מנגנון ההרס, המשתולל ככל העולה על רוחו. המסר הפוליטי של כריסטה וולף, בעיית הנשק הגרעיני, היא נושא המעסיק מאד את העולם המערבי בשנים האחרונות, אך לישראל לא הגיעו אפילו הדיו הקלושים. אפילו אסון צ'רנוביל לא הצליח לעורר אצלנו את הדיונים. גם זו קריעת צוהר, בסגנונה המיוחד של הסופרת הנמנית עם החשובים שבסופרי גרמניה המזרחית.

עניין זה של מנגנון המשתולל ותופס את מקום הערכים שנשתכחו זה כבר, מחזיר אותנו לבעייתה של הספרות המתפרסמת בארץ היום, לאפקטים המשתלטים על כל חלקה טובה והופכים לעיקר, לרצון להחזיר למלה הקטנה, הכתובה, את כבודה האבוד, לשוב אל הסיטואציה האינטימית שבין קורא לספר ולסופר, בלא רעש וצלצולים, בלא הצורך הכפייתי „להבין את שיעורי הבית" ולקרוא את הספר האחרון שבאופנה, או לכל הפחות לרכוש אותו כדי שישכון במקום בולט בסאלון, בלא מסעות של יחסי ציבור, שבאחרונה לא רק הסופרים והספרים מצויים במרכזם, אלא אפילו העורכים. אלה, מלאכתם חייבת להיעשות בצנעה ובצניעות, הם שותפים למלאכת היצירה וגורלם נגזר עליהם לחזות בשותף האחר, הסופר, זוכה בכל קיתונות השבחים והכה, ואילו הם לעולם חייבים להשאר בצל. וגם מבחינה זו, ולו רק מבחינה זו, כדאי גם כדאי לשים לב לסדרה החדשה של הוצאת עם עובד, „פרוזה אחרת". היא באמת אחרת.

כרמית גיא

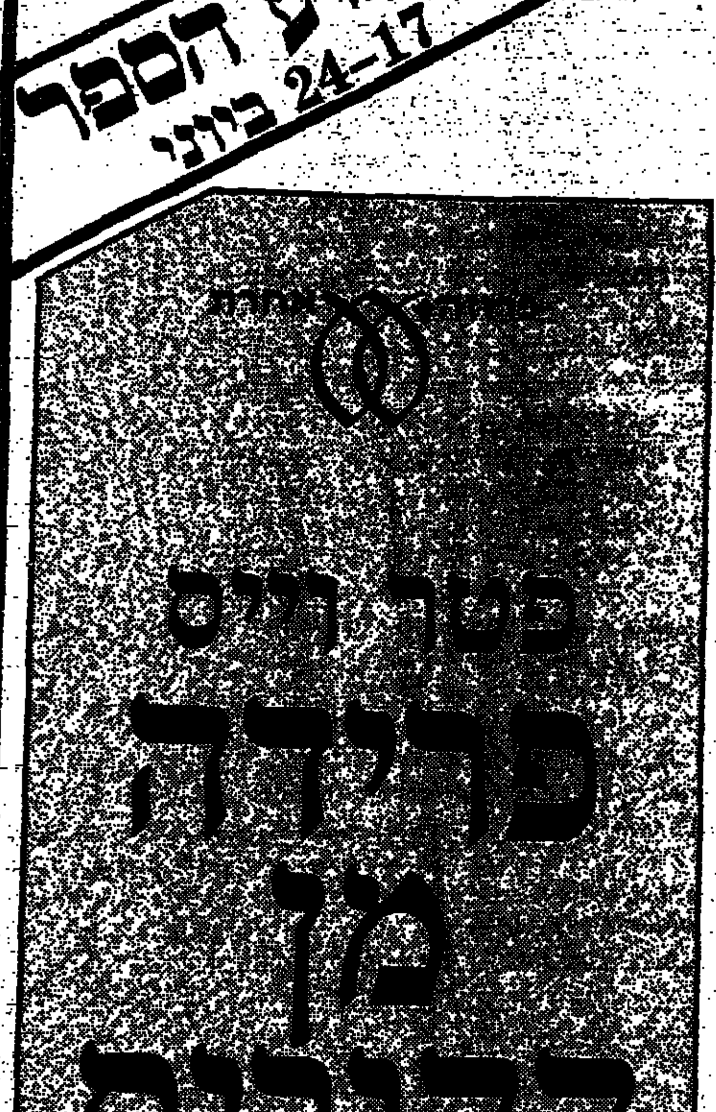

סדרה חדשה: „פרוזה אחרת". יחוד, יחס אחר, קו שונה

חיים פסח, זב"מ: תסיסה טובה

„אם מישהו ירצה לעשות עבודת השוואה של ,ימי צקלג' עם ספר שנכתב עכשיו על המלחמה בלבנון, הוא יגיע למסקנות מרתקות – סוף תהליך הפרידה מערכי האנחנו והחשיבה הקבוצתית אל האינטימי שאינו מנותק מהסביבה אלא שואב ממנה ומקרין עליה"

שאלו תלמידים לרבם החוקר הגדול: ילמדנו, רבנו, קריאה וכתיבה, איזו מהן עדיפה? החזיר להם הרב החוקר: הסברה מחייבת שכתיבה עדיפה, שהרי כיוון שיודע הוא לכתוב, אפשר למצוא כל שעה מישהו שיודע לקרוא... (א. דרויאנוב: ספר הבדיחה והחידוד).

לפי הפריחה המשתוללת בתקופה האחרונה בחנויות הספרים ניתן לחשוב שעם ישראל הוא עם של כותבים וקוראים ומוציאים לאור בקדחתנות מרובה. בתי הוצאה חדשים צצים מדי חודש בחודשו, נולדות ספריות, צומחות חנויות ספרים, הלב שאמור היה להתרחב מכל השפע הזה מוצא את עצמו תמה מאד: מה פתאום? דווקא עכשיו, כשאנחנו נתונים בלחצים חברתיים ופוליטיים מכל צד, כשפרשיות שונות ומשונות נוחתות עלינו לבקרים ומאיימות עלינו בחדלון, ברקבון, בהרס ובכליון – רושם המתפנה לקריאת ספרים ומוספים וירחונים ספרותיים, לשמיעת סופרים ומשודרים בערבי קריאה ולצפיה בתכניות טלוויזיה שכל כולן מלל ספרותי צרוף? ואולי דווקא עכשיו הוא הזמן, מפני שחיי היום יום והמטען הקשה שהם נושאים בתוכם כבדים עלינו כל־כך, ומפני שסוף סוף התחלנו לדבר בלשון גלויה ובוטה בכל מה שקורה לנו וסוף סוף התחלנו לנסות להבין את התהליכים המטורפים, המואצים, העזים, שטלטלו אותנו במשך ארבעים השנים האחרונות ועוד יטלטלו אותנו כהנה וכהנה בארבעים שיבואו. אולי באמת, בדומה לפילפול הסרק של הרב החוקר, יש רעב לקריאה ולא פחות מכך צורך חריף מאד בכתיבה, כפריקת מועקות, כלחימה בסיוטים, כנסיון לפענח.

וזאת על קצה המזלג דעתו של חיים פסח, העורך האחראי על ספרות יפה בהוצאת זב"מ (זמורה, ביתן מוציאים לאור), שהוא לפי מיטב ידיעתי בית ההוצאה הפרטי הגדול והפעיל ביותר בישראל. הפריחה הספרותית המשתוללת שאניני הטעם וסנובים תרבותיים עלולים לעקם את אפם ולסלוד ממנה איננה מבהילה את חיים פסח. להיפך, הוא שמח בה מאד. „קודם־כל", הוא אומר, „תהיה לי הרבה פרנסה, וזה טוב. אבל ברצינות, יש לי מן אמונה, והיא לגמרי מיסטית, מפני שיש לה אחיזה במציאות: בתקופות כאלה של תסיסה ופעילות בסופו של דבר מוכרח לקרות משהו חשוב. אנחנו רואים את זה לאורך כל ההיסטוריה של הספרות הכללית והעברית. לכל גאון שהפך להיות קלאסי או חשוב, היה רקע להיותו כזה. עכשיו זוכרים את שיקספיר, ורק חוקרי הספרות מכירים גם את בני דורו. אבל הוא לא צמח על ריק. או למשל, מכל הסימבוליסטים של סוף המאה ה־19 בצרפת צמח פתאום בודלר כזה, וזה כמובן לא פתאום. אני מעודד מאד מן הפעילות הזאת. מפני שאנשים לא רק קוראים המון, לא רק קונים המון ספרים, אלא גם כותבים הרבה מאד. מה כותבים? הכל. הרבה רומנים, הרבה וידויים אישיים בכל מיני צורות.

„אחרי מלחמת לבנון הגיעו אלי המון חוויות מלחמה שהועלו על הכתב. לא כולן ברמה גבוהה, אבל חלק בהחלט כן, ואני מדבר על תופעה. ואמהות שכותבות ונשים שחושפות חוויות אישיות, שיש להן נגיעה לחברה ולחיים כאן. אני רואה שינוי גדול בכתיבה העכשווית. אם מישהו ירצה לעשות עבודת השוואה של „ימי צקלג" למשל, עם ספר שנכתב עכשיו על המלחמה בלבנון, הוא יגיע למסקנות מרתקות: היום הסיפורים הרבה יותר אישיים: עם כל הנגיעות החברתיות והפוליטיות הם עוברים קודם־כל דרך הראיה והחשיפה האישית. אפשר לראות כאן את סוף התהליך של הפרידה מערכי האנחנו והחשיבה הקבוצתית אל האינטימי שאיננו מנותק מהסביבה אלא שואב ממנה ומקרין עליה, אבל בהחלט קיים באופן ברור.

„גם הסגנון, כמובן, מאד השתנה. חסל סדר הלשון המליצית הגבוהה. יש אפילו, אצל כותבים מסויימים, מגמה לצמצום עד רזון, עד איזה סוג של יובש, וזה מאד מעניין. ואין ספק שנגמרה תקופת הסמלים הגדולים והדיונים ברומו של עולם – הספרות הנכתבת כאן עכשיו מדברת על הדבר עצמו ביתר העוזה."

חיים פסח מאד נזהר שלא להשתמש בכלים החדים והמכאיבים של מבקר הספרות ומקפיד לנתח את המציאות מעמדה של עורך ספרות המעורב בחיים הספרותיים. מבקרי ספרות, המחלקים יצירות ואנשים לזרמים ופלגים, חבורות ושלוליות ולפיהם מחלקים גם ציונים של חשיבות, מעוררים אצלי תוקפנות. חיים מדבר על האנשים שהוא קורא את כתבי היד שלהם באהדה רבה, וחשוב לו להגדיר את התופעות באופן לא פטרוני. „ההרגשה שלי", הוא אומר, „היא שאנשים כותבים היום בצורה של תראפיה לאומית – מתוך סיר הלחץ – וכך אולי נוצרה ההתפרצות האדירה. מישהו כנראה הזיז קצת את השסתום. אני בשום אופן לא מגנה את התופעה, אני מנסה לתאר אותה. לא אופן התהוות הדברים הוא החשוב, חשובה התוצאה."

אי־לכך חיים עורך היום בזב"מ סדרה חדשה של ספרות מקור. הסדרה נקראת „עמודים לספרות עברית" ובמסגרתה כבר הופיעו ארבעה ספרים, כולם רומנים: „נראה לאחרונה" מאת הדרה לור, „היורש" מאת שמעון בלס, „התוכי שרק פעמיים" מאת ראובן מירן ו„עד עולם אחכה" של דוד שיץ.

זב"מ מתכוונת להוציא עשרה רומנים מקוריים בשנה, ואם הסדרה תצליח – דבר הנראה בינתיים לפי המכירות כמעט מובטח – תייסד ההוצאה סדרת מנויים של ספרות עברית. ספריה כזאת, אומר חיים, תהיה חידוש לא רק במו"לות הישראלית של שנות ה־80, אלא במו"לות העברית בכלל.

יש איזה דמיון בין העבודה שלך לבין מה שאנחנו רואים בסדרת הטלוויזיה הבריטית „ההנהלה בלחץ"? אה, נאנח חיים, זה עולם אחר לגמרי. כמו להשוות בין הפלמ"ח לצה"ל של היום. תראי אותם, עם עניבות, וישיבות צוות והריפוד הזה שמרפדים את הסופרים. אצלנו עוד מדליקים מדורה וצולים תפוחי־אדמה.

זה מה שיש. ארץ־ספר גועשת ורועשת וכותבת וקוראת וצועקת ומתרגמת ומתווכחת, ואסור לשכוח – קטנה.

אבירמה גולן

סדרה חדשה: „עמודים לספרות עברית". ספרות המדברת על הדבר עצמו

מוקי רון, כתר: מיהו הקורא שלך

„המעבר הבין־תרבותי הוא בעיה כבדת משקל. על כן השאלה אינה מצטמצמת באיכות התרגום שאנו מגישים לקורא, היא קשה יותר: כיצד לצמצם את כשלון התרגום לכדי מינימום"

„מלאכת התרגום היא, למעשה, מלאכה בלתי אפשרית. לכל שפה מערכת אסוציאציות, קונוטציות, משמעויות היסטוריות ופוליטיות ייחודיות לה, המעמידות בעיות קשות עוד לפני הטיפול בבעיות השפה ברמה הלשונית־טקסטואלית. המעבר הבין־תרבותי הוא בעיה כבדת משקל. על כן השאלה אינה מצטמצמת באיכות התרגום שאנחנו מגישים לקורא, היא אפילו קשה יותר: כיצד לצמצם את כשלון התרגום לכדי מינימום". את הדברים האלה אומר ד"ר מוקי (משה) רון, מרצה לספרות אנגלית באוניברסיטה העברית, בעצמו מתרגם העורך את מדור הספרות המתורגמת בהוצאת „כתר".

„כשאני בוחר ספר לתרגום מנחים אותי כמה שיקולים. ראשית, השאיפה להוציא לאור בכל שנה כמה ספרים קלאסיים מן המאה ה־19 או לפניה. דוגמה לפרי החלטה כזאת היא ספרו של הנרי ג'יימס, „דמות בשטיח", שראה אור לאחרונה. שנית, תרגום קלאסיקה מודרנית. ספרות מלפני ארבעים או חמישים שנה כספרו של אנדרי מלרו „דרך המלך". אני מחפש ספרים מתקופה זו שלא תורגמו או שתרגומם מיושן או בלתי קריא שיש סיכוי שבתרגום מחודש יהיו לרבי־מכר. זכויות לתרגום ספרים כאלה אפשר, לעתים, לרכוש בפרוטות, וההשקעה יכולה להיות כדאית מאוד. שלישית, תרגום ספרות עכשווית – ספרות שיצאה לאור לפני שנתיים־שלוש, או לפני עשר וחמש־עשרה שנים.

„כלומר, הגורם העיקרי המניע אותי בעריכת מדור תרגום הוא הרצון לספק ספרות טובה בלי שרווחיות ההוצאה תיפגע. השיקול המסחרי הוא, במקרים רבים, השיקול המרכזי. אבל ישנו גבול איכותי שאותו לא אעבור. פחות מאריך סיגל או פרנסואז סאגאן למשל, לא אתרגם. לספרות אקזוטית אין ביקוש רב בארץ, ובמסגרת זו אני כולל ספרות מן המזרח הרחוק, מפולין או מארצות סקנדינביה. ובכל זאת, אם יבוא מישהו ויציע לי ספר טוב לתרגום, בכל שפה שהיא, ויהיה אפשר למצוא מי שיתרגם אותו, אקח את הספר בשתי ידים.

„דוגמאות לספרים שיצאו לאור בקרוב, המשקפים את כיווני הבחירה שלי הם: מהדורה חדשה של קובץ סיפוריו של ריימונד קרבר „דבר קטן וטוב" – סיפוריו של קרבר התפרסמו עד היום בארבעה ספרים וזכו לביקורות חמות. „מזכרת נצח" – ספרה של פיי וולדון, סופרת ניו־זילנדית החיה בארצות הברית שהתפיסה הפמיניסטית בולטת בכתיבתה, גם ספר זה יצא לאור בזמן הקרוב. או למשל תרגום של „היקיצה", ספרה של קייט שופן שתיארה במחצית השניה של המאה ה־19 את פרשת גירושיה בספר שערורייתי שזכה לביקורות עוינות, ובשנים האחרונות חוזרים ומתעניינים בו.

„בנוסף לשיקולים אידיאולוגיים המנחים אותי בבחירת ספר ישנה גם התחושה שלי לגבי מידת העניין שימצא הקורא בספר, תחושה המבוססת על היכרות החברה הישראלית. ועל תחושה אינטואיטיבית כאיש ספר. כלומר, השאלה עליה אני מנסה לענות היא מיהו הקורא הישראלי.

„למרות חשיבותו של השיקול המסחרי לא מקובל עלי לכוון הוצאת ספר בצמוד לאירוע אקטואלי כמו הקרנת סרט. אך אין להתעלם מכך שטעמו של הקורא הישראלי בספרות מתורגמת נתון להשפעות זרות כמו מידת הצלחתו של הספר בחו"ל. ספרים של סופר עטור פרסים, או ספר שהעניין היהודי שבו מעורר הדים – תירגומם של אלה נמכר היטב. בקטגוריה הזאת נכללים סול בלו, ברנרד מלמוד או פיליפ רות. אנחנו עומדים לפרסם גם את ספריהם של קלמן סינקלר, עורך הג'ואיש כרוניקל: רומן סאטירי־פוליטי על הפארנויה היהודית־ישראלית; את ספרו של מרק הלפרין ישראלי לשעבר ששירת בצה"ל וחי היום בארצות הברית – „אגרת חורף". הלפרין, סופר ישראלי ששפתו אנגלית מתאר הווי חיים ישראלי של יחסי עדות, ואת ספרו האחרון של אריך סגל – „פגישת מחזור" על בוגרי מחזור אחד באוניברסיטת הרווארד".

האם „הכוח" התקשורתי בענייני ספרים, ספרים ומו"לות משפיע ומכוון את טעמו של קהל הקוראים? רון טוען ש„הכיסוי" העיתונאי, בהיותו מקרי, הוא בעייתי. „קשה להחדיר לתודעת הקהל ספר חדש וספר חדש בלי תמיכה בהפגנות מקיפות, והתמיכה מן הסוג הזה היא מעטה, ובדרך כלל איננה מעוררת תגובות". אלא מה, הוא אומר, „גם את הפעילות המו"לית ניתן להרחיב" – ומבחינתו של רון – לשפר. תכנית הספרות העברית החדשה של „כתר" היא דוגמה טובה לכך. ד"ר עמי אלעד מהאוניברסיטה העברית יערוך סדרה של תרגומים מן הספרות הערבית, מצרית בעיקר, ובמסגרת זו יפורסמו שני ספרים בשנה.

„בשנים האחרונות פורחת ספרות מתוחכמת בארצות ערב, ובקשר שנוצר עם אדם שיכול לתת מידע וייעוץ נשתמש כדי לתת זווית תרגום נוספת. אני פתוח לפעילות דומה גם בסוגי ספרות אחרים, אחוריות בכל שתהיה".

נעה גל

סדרה חדשה: סדרת תרגום להרחיב תחומי התרגום